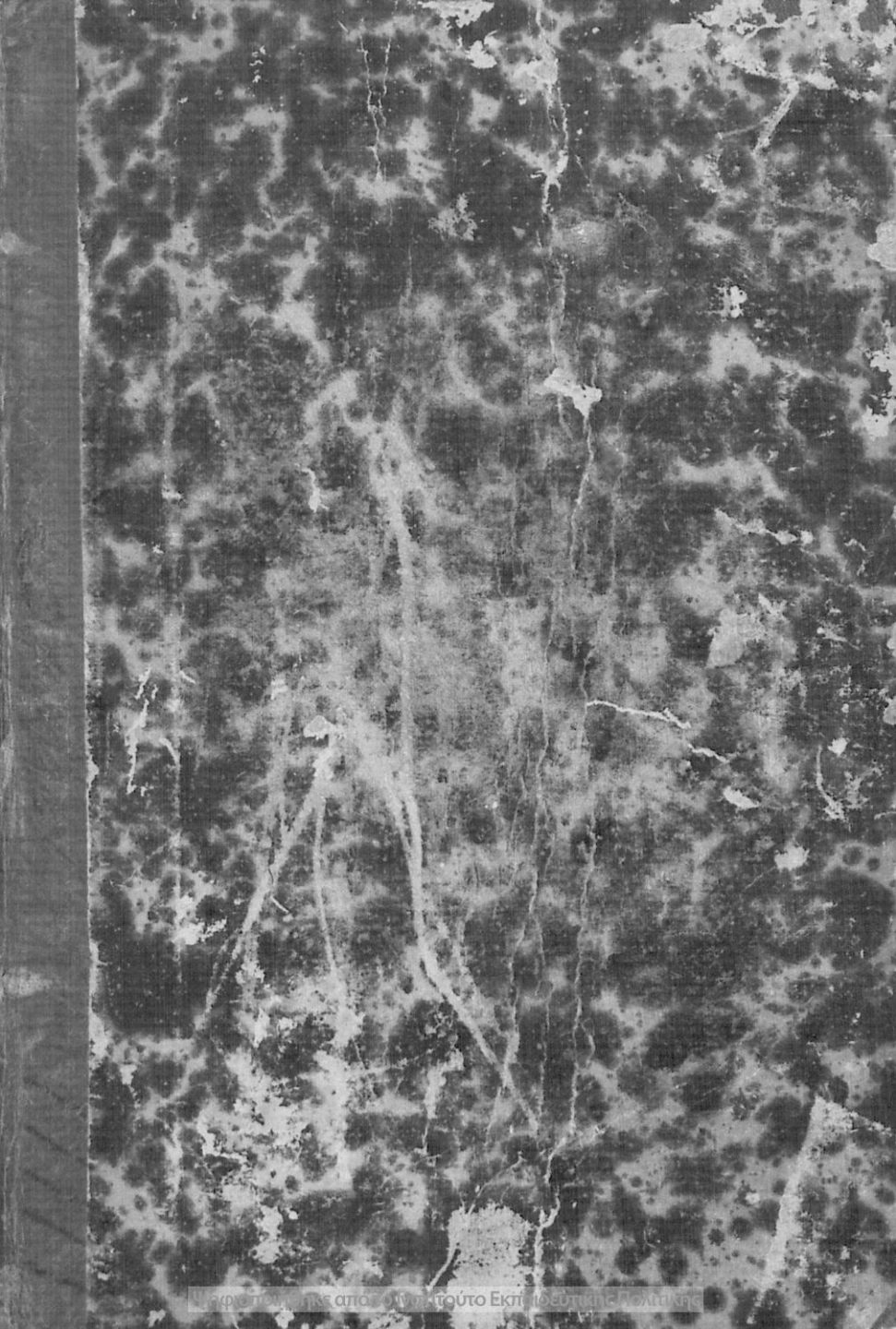

46
 28
 28
 28
 28
 28

158

188
 20
 20

228

158

70

Σταυρος Δημ. Σταυροπούλου

Έτος 1883

Λογογράφος Δημ

Ζευνοζαφει

Εως 1883

Λογογράφος Δημ Ζευνοζαφει

Εως 1883

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ,

1879-806

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΝΕΩΤΑΤΩΝ ΓΕΩΓΡΑΦΙΩΝ

ΤΗΣ

ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

ΥΠΟ

Α. Ι. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ,

γυμνασιάρχου,

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ,

ΕΠΕΚΤΗΜΕΝΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΜΕΝΗ.

ΚΑΤ' ΕΓΚΡΙΣΙΝ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΠΑΡΑ ΤΩΙ ΕΚΔΟΤΗΙ Σ. Κ. ΒΛΑΣΤΩΙ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

9 ΠΛΑΤΕΙΑ ΡΩΜΗΣ 9

63 ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 63

1879

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 31 Αὐγούστου 1877.

Ἀρ.θ. Πρωτ. 6827.

4463.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ.

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὴν περὶ τῆς Στοιχειώδους Πολι-
τικῆς Γεωγραφίας, ὑπὸ τοῦ Γυμνασιάρχου κ. Α. Ι. Ἀν-
τωνιάδου συνταχθείσης πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλληνικῶν
Σχολείων καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Κ. Βλαστοῦ ἐν Ἀθήναις
ἐκδοθείσης, κρίσιν τῆς εἰς τοῦτο νομίμως κληρωθείσης
ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, κατὰ τὸν περὶ διδακτικῶν βι-
βλίων ΣΜΘ' νόμον, ἐγκρίνομεν ἵνα θεωρῇται τὸ εἰρη-
μένον πόνημα ὡς διδακτικὸν βιβλίον ἐν τοῖς Ἑλλ. Σχο-
λείοις, καὶ ὀρίζομεν τιμὴν ἐκάστου ἀντιτύπου αὐτῆς
δραχμὴν μίαν καὶ ἡμίσειαν, συμφώνως πρὸς τὴν περὶ
τούτου γνώμην τῆς αὐτῆς ἐπιτροπῆς.

Ὁ Ὑπουργὸς

Θ. Η. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

ΑΔΕΞ. Ι. ΒΛΑΧΟΣ.

Ι. ΕΥΡΩΠΗ.

[179,880 □ Μ. καὶ 303 ἑκατομ. Κατοίκ.].

Ἀκρωτήρια.

Ἐπισημότατα ἀκρωτήρια εἰς τὰ ἄκρα τοῦ μέρους τούτου τῆς γῆς εἶνε· τὸ Βόρειον Ἀκρωτήριο πρὸς Β. τὸ ἀκρωτήριο Λαρόκα (εἰς τὴν Πορτογαλίαν) πρὸς δυσμᾶς καὶ τὸ ἀκρωτήριο Ταρίφα (εἰς τὸ στενὸν τοῦ Γιβραλτάρ) πρὸς νότον¹.

Ὅρη.

Καὶ ὄρη μὲν τῶν πρὸς τὴν Ἀσίαν συνόρων εἶνε τὰ Οὐράλια καὶ ὁ Καύκασος· πρὸς μεσημβρίαν δὲ ἐκτείνεται ἡ ὑψηλὴ σειρὰ τῶν Ἀλπεων (εἰς τὸ Λευκὸν ὄρος ἔχει ὕψος 14,770^π.), τῶν ὁποίων τὸ μὲν νότιον μέρος ἄγει πρὸς τὸ Ἀπέννινον εἰς τὴν Ἰταλίαν, τὸ δὲ ἀνατολικὸν πρὸς τὸν Αἴμον (Βαλκάμια) εἰς τὴν Θράκην. Ἀλλὰ δὲ κεντρικὰ ὄρη περιθέουσι τὰς Ἀλπεις πρὸς δυσμᾶς, βορρᾶν καὶ ἀνατολὰς, ἐνθα ὑψηλότατα εἶνε τὰ Καρπάθια. Ἀποχωρισμένα δ' ἀνυψοῦνται πρὸς δυσμᾶς μὲν τὰ χωρίζοντα τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τῆς Ἰσπανίας Πυρηναῖα καὶ τὰ Ἰβηρικὰ ὄρη, πρὸς βορρᾶν δὲ τὰ Σκανδιναυικά. Πρὸς δὲ τὰ κεντρικὰ τῆς Εὐρώπης ὄρη συνορεύουν βορείως καὶ ἀνατολικῶς χαμηλαὶ πεδιάδες, ἔχουν

(1) Σημειωτέον ὅτι ὅταν ἔχωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν Γεωγραφικὸν Ἀτλαντα, ἡ μὲν Ἀνατολὴ εἶνε κατὰ τὴν δεξιὰν ἡμῶν χεῖρα, ἡ δὲ Δύσις κατὰ τὴν ἀριστεράν· βόρειον μέρος τὸ ἐπάνω καὶ νότιον τὸ κάτω.

ἡ βόρειος Γερμανικὴ πρὸς δυσμὰς καὶ ἡ Σαρματικὴ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ποταμοῦ Βιστούλα.

Κόλποι καὶ θάλασσαι.

Γέμει δὲ ἡ Εὐρώπῃ κόλπων, ὅποιοι εἶνε·

Ὡς μέρος μὲν τῆς βορείου Παγωμένης θαλάσσης·

4. ἡ Λευκὴ θάλασσα.

Ὡς μέρος δὲ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ·

2. ἡ Βαλτικὴ θάλασσα (μετὰ τοῦ Βοθρικοῦ, Φιννικοῦ καὶ Ριγαίου ἢ Λιβονίου κόλπου).

3. ἡ Βόρειος θάλασσα (μετὰ τοῦ Καττεγάτου).

4. ἡ Ἰρλανδικὴ θάλασσα.

5. ὁ Βισκαϊκὸς κόλπος.

6. ἡ Μεσόγειος θάλασσα· ταύτης δὲ διάφορα πάλιν μέρη εἶνε·

α'.) Τὸ Αἰγυπτικὸν πέλαγος.

β'.) ἡ Τυρρηνικὴ θάλασσα.

γ'.) ἡ Ἀδριατικὴ θάλασσα.

δ'.) τὸ Ἰόνιον πέλαγος.

ε'.) τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, τὸ ὅποτον διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Ἑλλησπόντου (Δαρδανελλίων) συνδέεται κατὰ πρῶτον μετὰ τῆς Προποντίδος (θαλάσσης τοῦ Μαρμαρά)· ἔπειτα δὲ διὰ τοῦ Βοσπόρου (στενοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως) μετὰ

ς'. τοῦ Εὐξείνου πόντου (Μαύρης θαλάσσης), συμπεριλαμβανομένης τῆς Ἀζοφικῆς θαλάσσης (Μαιώτιδος λίμνης).

Ποταμοί.

Μέγιστοι δὲ ποταμοὶ εἶνε· ὁ Οὐράλης, ὁ Βόλγας (430 Μ. μακρὸς), ὁ Δούναβις (Ἰστρος, 380 μ. μακρὸς),

ὁ Δανάρις, ὁ Δῶρ (Τάναϊς), ὁ Πῆρος, ὁ Ἀλβίς, ὁ Βιστούλας, ὁ Αἰγυρ καὶ ὁ Ὀδέρας.

Τοποθεσία.

Σύμπασα σχεδὸν ἡ Εὐρώπη ἀνήκει εἰς τὴν βόρειον εὐκρατον ζώνην. Οὐ μόνον δὲ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν εἶνε ποικιλωτάτη καὶ πληθὺν ποταμῶν ἔχει, ἀλλὰ καὶ οὐδὲν ἄλλο τῆς γῆς μέρος ἔχει ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τοσούτους βαθέως εἰσδύοντας κόλπους, τοσούτους πορθμοὺς καὶ ἰσθμοὺς. Ἐντεῦθεν δ' ἐξηγεῖται καὶ ἡ θαυμασία αὐτῆς ἐπίδοσις εἰς τὸν πολιτισμόν.

Πληθυσμός· Φυλαί.

Οἱ κάτοικοι (303 ἑκατομμ.) ἀνήκουσιν εἰς δύο φυλάς, ὧν ἐπικρατοῦσα εἶνε ἡ Ἰνδοευρωπαϊκὴ ἢ Καυκασία ("Ἑλληνες, Ῥωμάνοι, Γερμανοί, Σλαῦοι). Εἰς δὲ τὴν ἄλλην, Μογγολικὴν φυλὴν, ἀνήκουσι μόνον οἱ Καλμουῦκοι, κατοικοῦντες παρὰ τὸν Βόλγαν εἰς τὴν Ῥωσσίαν.

Θρησκεία.

42 μόνον ἑκατομ. τῶν Εὐρωπαίων δὲν εἶνε χριστιανοί. Καὶ 150 μὲν ἑκατομ. εἶνε καθολικοὶ (εἰς τὰ ΝΔ.), 72 δὲ διαμαρτυρούμενοι (περὶ τὸ κέντρον) καὶ 69 ὁρθόδοξοι (πρὸς Ἀν.).

Ἐπικράτεται.

Διαιροῦσι δὲ τὴν Εὐρώπην εἰς τὰς ἐξῆς χώρας·

Α'. Νότιος
Εὐρώπη.

- 4.) Τὴν Ἑλληνικὴν χερσόνησον (Τουρκία καὶ Ἑλλάς).
- 2.) Τὴν Ἰταλικὴν χερσόνησον.
- 3.) Τὴν Ἰβηρικὴν ἢ Πυρηναικὴν χερσόνησον (Ἰσπανία καὶ Πορτογαλία).

Β'. Κεντρική
Ευρώπη.	{	4.) Τὴν Γαλλίαν.
		5.) Τὴν Ἑλβετίαν.
		6.) Τὰς Κάτω Χώρας.
		7.) Τὸ Βέλγιον.
Γ'. Βορειοδυτική
Ευρώπη.	{	8.) Τὴν Γερμανίαν.
		9.) Τὴν Σκανδιναυικὴν Χερσόνησον (Σουηδίαν
καὶ Νορβηγίαν).
		10.) Τὴν Δανημαρκίαν.
Δ'. Ανατολική
Ευρώπη.	{	11.) Τὴν Μεγάλην Βρεταννίαν.
		12.) Τὴν Ῥωσσίαν.

Ἐκ τῶν ἐπικρατειῶν τούτων ἡ Ῥωσσία, Γερμανία, Αὐστρία, Γαλλία καὶ Ἀγγλία, λέγονται μεγάλαι δυνάμεις.

Α'. ΝΟΤΙΟΣ ΕΥΡΩΠΗ.

1. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ.

Ἱστορία.

[Ἡ χερσόνησος ἡμῶν ἔχει μεγίστην σπουδαιότητα εἰς τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν. Ὑπῆρξεν ἄλλοτέ ποτε ἡ κοίτις τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ· οἱ δ' Ἕλληνες, καὶ μάλιστα αἱ Ἀθῆναι, ἡ Σπάρτη καὶ αἱ Θῆβαι, ἐδίδαξαν καθ' ἅπαντας τοὺς αἰῶνας πάντας τοὺς λαοὺς τὰ στοιχεῖα τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν. Ἐντεῦθεν

προήλθε τὸ παγκόσμιον τῶν *Μακεδόνων* κράτος, τὸ μέχρι τῶν συνόρων τῆς Ἰνδικῆς ἐπεκτεῖναν τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμόν· καὶ αὐτοὺς δὲ τοὺς ἄρξαντας τῆς Ἑλλάδος *Ρωμαίους* (146 π. Χ.) κατεξουσίασαν οἱ Ἕλληνες διὰ τῶν γραμμάτων. Διαιρεθείσης δὲ τῆς *Ρωμαϊκῆς* κοσμοκρατορίας (395 μ. Χ.), ἔγεινε πρωτεύουσα τῆς πρὸς *Ανατολὰς* Ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας ἡ *Κωνσταντινούπολις* (Βυζάντιον). Μάτην κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν σταυροφοριῶν οἱ Φράγκοι τῆς Δύσεως ἀπεδίωξαν τὸν Ἕλληνα αὐτοκράτορα πρὸς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν (1204)· μετὰ 57 ἔτη ἐνεθρονίσθη πάλιν εἰς τὸν θρόνον τοῦ Βυζαντίου ὁ *Μιχαὴλ Παλαιολόγος*. Ἀλλ' ἤδη τὴν ἐφεξῆς ἑκατονταετηρίδα ἐπῆλθον ἐκ τῆς Ταρταρίας ἀπειλοῦσαι τῶν *Ὀθωμανῶν Τούρκων* αἱ ὁρδαί· τὸ δὲ 1361 ἔγεινεν ἐπὶ *Μουράτη* τοῦ *Α'* πρωτεύουσα τῶν *Ὀθωμανῶν* ἡ *Ἀδριανούπολις*, καὶ μετ' ὀλίγον (1389) ὑπετάγησαν ἡ *Μακεδονία*, *Ἀλβανία* καὶ *Σερβία*· ἐπὶ τέλους δὲ καὶ αὐτὴ ἡ *Κωνσταντινούπολις* ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου *Μωάμεθ* τοῦ *Β'*. τῇ 29 Μαΐου 1453, ὅτε ἀπέθανε θάνατον ἥρωϊκὸν ὁ ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Παλαιολόγων τελευταῖος Ἕλλην αὐτοκράτωρ *Κωνσταντῖνος* ὁ *Δραγάτης*. Μετ' ὀλίγον δ' ἡ Εὐρώπη, ἡ ἀδοηθήτους καταλιποῦσα τοὺς χριστιανοὺς Ἕλληνας, ἤρχισε νὰ τρέμῃ τοὺς Τούρκους· τὸ δὲ 1529 *Σολιμᾶνος* ὁ *Β'* προέβη μέχρι τῆς Βιέννης, καὶ ἐκυρίευσεν τὴν Οὐγγαρίαν, Μολδαυίαν, Βλαχίαν καὶ Κριμαίαν. Ἀπὸ τοῦ θανάτου ὅμως αὐτοῦ (1566) ἄρχεται τῆς Τουρκίας ἡ παρακμὴ· ἡ Αὐστρία ἀνέκτησε τὴν Οὐγγαρίαν, ὁ αὐτοκράτωρ τῆς *Ρωσσίας* Πέτρος ὁ Μέγας κατέκτησε τὴν Κριμαίαν, Βασ-

σαραβίαν καὶ τὰ ἐπέκεινα τοῦ Προύθου μέρη τῆς Μολδαβίας· καὶ ἀπὸ τοῦ 1804 μέχρι τοῦ 1817 ἀγωνίσθησαν οἱ Σέρβοι μετ' ἐπιτυχίας ὑπὲρ τῆς ἐλευθερώσεως αὐτῶν ἀπὸ τῆς Τουρκικῆς ἀρχῆς. Μόλις δὲ κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον (1853—6) λαβοῦσα τὴν βοήθειαν τῆς Γαλλίας, Ἀγγλίας καὶ Σαρδηνίας ἔλαβεν ἐπέκτασιν γῆς 200 □ M. Τοῦ νῦν πολέμου (1877—8) ἡ ἔκβασις δὲν εἶνε εἰσέτι ὁριστική. Σουλτάνος τῶν Τούρκων εἶνε τανὺν ὁ Χαμίτ.

Ἀλλὰ καιριωτάτην πληγὴν ἔλαβεν ἡ Τουρκικὴ αὐτοκρατορία διὰ τῆς μεγάλης Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Ἐπαναστάντες δηλονότι οἱ Ἕλληνες τὸ 1821, μέγας ἐνίκησαν νίκας κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἡρωϊκῶς μαχόμενοι· οἱ δὲ ἥρωες Κολοκοτρώνης καὶ Νικηταρᾶς, Καραϊσκάκης καὶ Βότσαρης, Μιαούλης καὶ Κανάρης, αἰώνιαν ἀπέκτησαν δόξαν. Μάτην ὁ Σουλτάνος *Μαχμούτης* ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθειαν τοῦ ὑποτελοῦς Μεχμέτ Ἀλῆ τῆς Αἰγύπτου (1824)· μετὰ τὴν περίφημον τῶν Μεσσολογιτῶν ἔξοδον (1826) ἐξηγέρθη ζωηρὰ πρὸς τοὺς Ἕλληνας τῶν Εὐρωπαϊῶν ἡ συμπάθεια, ὁ δὲ στόλος τῶν Ἀγγλῶν, Γάλλων καὶ Ῥώσων ἔκαυσε τὸν ὑπὸ τὸν Ἰβραήμην Τουρκικὸν καὶ Αἰγυπτιακὸν στόλον εἰς τὴν Πύλον (1827). Μετὰ δὲ τὴν ἐν Ἀδριανουπόλει νίκην τῶν Ῥώσων (1829) ἀνεκηρύχθη βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος ὁ Ὄθων. Γενομένης δὲ τῆς μεταπολιτεύσεως τοῦ 1862, βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων νῦν Γεώργιος ὁ Α΄, λαβὼν ὑπὸ τὸν σκῆπτρον αὐτοῦ (1863) καὶ τὴν τέως ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν προστασίαν διατελοῦσαν Ἑπτάνησον.]

Σύνορα.

Πρὸς βορρᾶν ἡ Ἑλληνικὴ χερσόνησος χωρίζεται ἀπὸ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης διὰ γραμμῆς, φερομένης ἀπὸ τῶν μυχῶν τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης μέχρι τοῦ Εὐξείνου πόντου κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δουνάβεως. Καὶ πρὸς Α. μὲν βρέχει αὐτὴν ὁ Εὐξείνος πόντος καὶ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, πρὸς Ν. δὲ ἡ Μεσόγειος θάλασσα καὶ πρὸς Δ. τὸ Ἰόνιον πέλαγος καὶ ἡ Ἀδριατικὴ θάλασσα.

Κόλποι καὶ ἀκρωτήρια.

Ἐξερχόμενοι τοῦ Ἑλλησπόντου εἰσπλέομεν εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος· τοῦτο δέ, περιβρέχον τὴν Ἑλληνικὴν χερσόνησον ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς Θρακικῆς χερσονήσου ἀκρωτηρίου Μαστουσίας μέχρι τοῦ Μαλέα, σχηματίζει κατὰ σειρὰν τοὺς ἑξῆς κόλπους·

- 1) τὸν *Μέλανα* κόλπον·
- 2) τὸν *κόλπον* τῆς *Αἴνου*·
- 3) τὸν *Στρυμονικόν*·
- 4) τὸν *Σιγγιτικόν*, πρὸς Ἀνατολὰς τοῦ ὁποίου ἐξέχει τὸ ἀκρωτήριο *Ἄθως*·
- 5) τὸν *Τορωαῖον* (τῆς *Κασσάνδρας*)·
- 6) τὸν *Θερμαϊκόν*, πρὸς Ν. τοῦ ὁποίου ἐξέχει τὸ ἀκρωτήριο *Σηπιάς*·
- 7) τὸν *Παγασητικόν*, πρὸς Ν. τοῦ ὁποίου κεῖται τὸ ἀκρωτήριο *Ποσειδίου*·
- 8) τὸν *Μαλιακόν*·
- 9) τὸν *Εὐβοϊκόν*, μεταξὺ Εὐβοίας καὶ Ἀν. Ἑλλάδος.
- 10) τὸν *Σαρωνικόν*, πρὸς Α. τοῦ ὁποίου ἐξέχει ἐπὶ τῆς Ἀττικῆς τὸ *Σούριον*, καὶ ἀπέναντι αὐτοῦ πρὸς Ν. ἐπὶ τῆς Ἀργολίδος τὸ *Σκύλλαιον*.

11) τὸν Ἀργολικόν, πρὸς Ν. τοῦ ὁποίου κεῖται τὸ ἀκρωτήριο *Μαλέας*, ἔνθα λήγει ἡ περιοχὴ τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ ἄρχεται τὸ Ἰόνιον.

Τὸ δὲ Ἰόνιον πέλαγος, βρέχον νοτιοδυτικὰ τὴν Ἑλληνικὴν χερσόνησον, σχηματίζει τοὺς ἐξῆς κόλπους·

1) τὸν Λακωνικόν, εἰς τὰ δυτικὰ τοῦ ὁποίου κεῖται τὸ ἀκρωτήριο *Γαίταρον* (Ματαπᾶς)·

2) τὸν Μεσσηνιακόν, νοτιοδυτικὰ τοῦ ὁποίου ἐξέχει τὸ ἀκρωτήριο Ἀκρίτας·

3) τὸν κόλπον τῆς Πύλου, ὃν κλείει σχεδὸν ἡ νῆσος Σφακτηρία·

4) τὸν κόλπον τῆς Κυπαρισσίας·

5) Τὸν κόλπον τῶν Πατρῶν, εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ ὁποίου ἐξέχει τὸ ἀκρωτήριο Ἀραξος (Πάπα)·

6) τὸν Κορινθιακόν, εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ ὁποίου κεῖται ἐπὶ μὲν τῆς Πελοποννήσου τὸ Πύον, ἐπὶ δὲ τῆς Στερεᾶς τὸ Ἀρτίριον.

7) τὸν Κρυσσαῖον, πρὸς Ν. Ἀμφίσσης·

8) τὸν Ἀμβρακικόν, εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ ὁποίου κεῖται τὸ Ἀκρωτήριο Ἀκτιον.

Ἔρη.

Σύμπασαν τὴν Ἑλληνικὴν χερσόνησον διέρχεται ἀπὸ τῶν ΒΑ πρὸς τὰ ΝΑ. ἡ μακροτάτη καὶ ὑψηλοτάτη τῶν ὀρέων σειρὰ, ἥτις εἶνε συνέχεια τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἀλπεων Ἡ σειρὰ δ' αὕτη τῶν ὀρέων ἄρχεται μὲν ὡς Δαλματικαὶ ἢ Διναρικαὶ Ἀλπεις, προχωρεῖ δ' ἔπειτα ἀνυψουμένη ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Σκάρδου (οὗτινος ὑψηλοτάτη κορυφὴ εἶναι ὁ Ὀρβηλος, ἔχων ὕψος 7,000 π.)·

καὶ διευθυνομένη πρὸς Ν. καλεῖται *Πίνδος* (7070 π.), μεταξὺ Ἠπείρου καὶ Θεσσαλίας.

Ὡς παραφυὰς δὲ τοῦ Σκάρδου ὑψοῦται πρὸς τὰ ΝΑ. τὸ ὄρος τῆς *Ροδόπης* (τανῦν Δεσποτοβοῦνι, 7,600 π.)· καταλήγον πρὸς Α. μὲν εἰς τὴν κοιλάδα τῆς Θράκης, πρὸς Δ. δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν. Τὴν δ' ἐκ Δ. πρὸς Α. διεύθυνσιν ἐξακολουθεῖ ὁ *Αἶμος* (Βαλκάρια), ὄρος φθάνον μέχρι τῆς Μάγρης Θαλάσσης (εἰς τὰ *Ἐσχατα* τοῦ *Αἶμου* τὸ πάλαι, τανῦν ἀκρωτήριον *Ἐμυέλ*).

Πρὸς Ν. δὲ τοῦ Πίνδου ἄρχονται ποικιλώτερον διαμεριζόμενα τὰ μάλιστα γνωστὰ τῆς Ἑλλάδος ὄρη, ἥτοι ἡ *Ὄθρυς*, διευθυνομένη πρὸς Α. καὶ καταλήγουσα εἰς τὸ ἀκρωτήριον *Ποσειδίου*, χωρίζουσα δὲ τὴν Θεσσαλίαν ἀπὸ τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος· ἡ *Ὀίτη*, διευθυνομένη πρὸς τὰ ΝΑ. καὶ σχηματίζουσα μετὰ τοῦ *Μαλιακοῦ κόλπου* τὸ στενὸν τῶν *Θερμοπυλῶν*.

Ὁ κύριος ὅμως τῶν ὀρέων κλάδος φέρεται νοτιοανατολικῶς μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου *Σουρίου*, ἀποτελῶν τὸν *Τυμφρηστόν* (Βελοῦχι τανῦν, 7,610 π.), τὸν πολυκόρυφον *Πάργασόν* (Διάκουρα, 8070 π.), τὸν *Ἐλικῶνα* (5,670 π.), τὸν *Κιθαιρῶνα* (4,630 π.), τὸν *Πάρνηθα* (4,640 π.), χωρίζοντα τὴν Ἀττικὴν ἀπὸ τῆς Βοιωτίας, τὸ *Περτελικόν* (2,640 π.), τὸν *Ὑμητόν* (3,370 π.) καὶ τὸ *Λαύριον*.

Πλὴν δὲ τῆς ῥηθείσης ἤδη ὀρεινῆς διακλαδώσεως, πρὸς Ἀνατολὰς μὲν ὑψοῦνται παρὰ τὸν *Θερμαϊκὸν κόλπον* ὁ *Ὀλύμπος* (9,750 π.), ἡ *Ὄσσα* (Κίσσαβος 6,410 π.) καὶ τὸ *Πήλιον* (3,656 π.)· πρὸς δυσμὰς δὲ εἰς μὲν τὴν Ἠπειρόν τὰ *Κεραύρια*, ὁ *Τόμαρος* (6,000 π.) καὶ ἡ

σειρὰ τοῦ *Μακρυνόρου*· εἰς δὲ τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα τὸ *Παρατωλικόν* (6,220 π.), ἡ σειρὰ τῶν *Ἀκαρνανικῶν ὀρέων* καὶ ὁ *Ἀράκυνθος* (Ζυγὸς τανῦν, 2,360 π.).

Ὡς νοτιοδυτικὴ δ' ἐξακολουθήσῃς τοῦ Κιθαιρώνος διέρχεται τὸν *Ἰσθμόν* ἡ ὄρεινὴ χώρα τῆς κάτω Μεγαρίδος *Γεράνεια*, συνδέουσα τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα μετὰ τῆς ὄρεινῆς Πελοποννήσου. Ταύτης δὲ τὸ κέντρον, ἦτοι τὸ ὀροπέδιον τῆς *Ἀρκαδίας*, περιστοιχίζεται ὑπ' ὀρέων. Τῶν πέριξ δὲ τούτων ὀρέων τὰ μὲν πρὸς Β. *Ερύμαρθος* (7,300 π.), *Ὠλέρος* καὶ *Ἀροάνια* (7,730 π.) ἀνυψοῦνται κατὰ τὴν *Κυλλήνην* (7780) π.), ἀπέναντι τοῦ ἐν τῇ Στερεᾷ Παρνασσῷ, εἰς τὸ μέγιστον αὐτῶν ὕψος· τὰ δὲ πρὸς Ν. καὶ Α. *Ἰθώμη*, *Πάρνων* (6,040 π.), *Ἀρτεμίσιον* (5,800 π.) καὶ *Παρθένιον* (4,000) π.) ὑψοῦνται ἐν τῷ μέγιστον ὕψος κατὰ τὸν *Ταῦγετον* (7,800 π.). Οὗτος δέ, πρὸς Δ. τοῦ ποταμοῦ Εὐρώτα κείμενος, φέρεται, ὅπως καὶ ὁ Πίνδος, ἐκ Β. πρὸς Ν., καὶ καταλήγει ὡς ἡ μάλιστα ὑψηλὴ σειρὰ τῶν ὀρέων τῆς Πελοποννήσου εἰς τὸ ἀκρωτήριο *Ταίραρον*, τὸ νοτιώτατον τῆς Εὐρώπης, ἀπέναντι τοῦ ὀποίου πρὸς Α. κεῖται ὁ θυελλώδης *Μαλέας*, συνέχεια τοῦ Πάρνωνος.

Λίμναι.

Λόγου ἄξιαί λίμναι τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου εἶνε· ἡ τῆς *Σκόδρας* (Λαβεῖατις) καὶ ἡ *Ὀχρὶς* (Λυχνιδία) εἰς τὴν Ἀλβανίαν, ἡ τῶν *Ἰωαννίνων* (Παμβῶτις) εἰς τὴν Ἑπείρον, ἡ τῆς *Καστορίας* (Ὀρεστιάς), ἡ *Κερκινίτις* καὶ ἡ *Βόλβη* εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ ἡ μεγάλη λίμνη *Ρασέλη* παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δουνάβεως εἰς τὴν Βουλγαρίαν.

Εἰς δὲ τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα· ἡ Ὀζηρὸς, *Λυσιμα-
χία* καὶ *Τριχωρίς* ἐν τῇ Αἰτωλίᾳ, ἡ μεγάλη λίμνη *Κω-
παῖς* ἐν τῇ Βοιωτίᾳ (τῆς ὁποίας τὰ ὕδατα χύνονται κα-
πως διὰ καταβοθρῶν εἰς τὸν Ὀπούντιον πόρον, ἀντικρὺ
τῆς Εὐβοίας), καὶ πρὸς Ἀνατ. αὐτῆς ἡ *Γλίκη*, συγκοι-
νωνοῦσα δι' ὑπογείων καταβοθρῶν μετὰ τῆς *Κωπαίδος*.
Εἰς δὲ τὴν Πελοπόννησον ἡ *Φερεὸς* καὶ ἡ *Στυμφαλὶς*
περὶ τὴν νότιον ὑπώρειαν τῆς Κυλλήνης καὶ ἡ *Λέερνη* ἐν
τῇ Ἀργολίδι.

Ποταμοὶ καὶ πεδιάδες.

Πρὸς δυσμὰς μὲν χύνονται εἰς τὴν Ἀδριατικὴν θά-
λασσαν· ὁ *Νάρων*, πηγάζων ἐκ τῶν Βοσνικῶν ὀρέων,
καὶ διαρρέων τὴν ὁμώνυμον (*Ναρωνικὴν*) πεδιάδα· ὁ
Δρίλων, ἀποτελούμενος ἐκ τοῦ *Λευκοῦ* καὶ τοῦ *Μέ-
λανος* Δρίλωνος· καὶ ὁ μὲν *Λευκός*, πηγάζων ἐκ βρα-
χίονος τοῦ Σκάρδου, βρέχει τὰς πεδιάδας τῆς *Μικαρίας*
καὶ *Πρισκοπέρας*, ὁ δὲ *Μέλας* ῥέει ἐκ τῆς λίμνης Ὀ-
χρίδος (*Λυχνιδίας*), κειμένης πρὸς Β. τῆς πεδιάδος τῆς
Πολιαρῆς· ὁ Ἄψος, πηγάζων ἐκ τοῦ Πίνδου καὶ ἀρ-
δεύων τὴν πεδιάδα τοῦ *Βερατίου*· καὶ ὁ Ἀῶς (*Βογιούσα*),
πηγάζων ὡσαύτως ἐκ τοῦ Πίνδου καὶ ἀρδεύων τὰς πε-
διάδας τῆς *Κορίνθου* καὶ τοῦ *Πρεμιτίου*, κατόπιν δὲ
τὸ παράλιον πεδίον τοῦ Αὐλῶνος.

Εἰς δὲ τὸ Ἰόνιον πέλαγος ἐκβάλλουσιν·

Ὁ *Καλάμας* (*Θάμης*), ῥέων εἰς τὰ ΝΔ. τῆς Ἠπείρου·
οἱ γνωστοὶ ἐκ τῆς μυθολογίας *Κωκυτός* καὶ Ἀχέρων
(παρὰ τὸ Στυλλί)· καὶ ὁ Ἀραχθὸς (ποτάμι τῆς Ἀρτας),
πηγάζων ἐκ τοῦ Πίνδου καὶ διαρρέων τὴν Ἀμβρακικὴν
πεδιάδα, καταλήγων δὲ εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον.

Πρὸς Α. δέ, εἰς μὲν τὸν *Θερμαϊκὸν κόλπον* χύνονται· Ὁ *Πηγεῖς*, πηγάζων ἐκ τοῦ *Πίνδου* καὶ διαθρέχων τὴν *Θεσσαλικήν* πεδιάδα, ἐκρέων δὲ διὰ τῶν *Τεμπῶν*, μεταξὺ Ὀλύμπου καὶ Ὀσσης· ὁ Ἀξιὸς (*Βαρδάρης*), πηγάζων ἐκ τοῦ *Σκάρδου*, καὶ διαθρέχων τὰς πεδιάδας τῆς *Καλκαυδέλης*, τῆς *Σκοπίας* καὶ τὴν *Μακεδονικήν*· ὁ *Λουδίας* (*Καρά ἄσρακ*), πηγάζων ἐκ τοῦ *ΝΔ.* κειμένου ὄρους *Βερμίου* καὶ χυνόμενος εἰς τὸν Ἀξιόν, ὅχι μακρὰν τῆς *Θαλάσσης*· καὶ ὁ Ἀλιάκμων (*Ἰντζέ Καρτσού*), πηγάζων ἐκ τοῦ *Πίνδου*.

Εἰς δὲ τὸν *Στρυμονικὸν κόλπον*·

Ὁ *Στρυμών* (*Καρτσού*), πηγάζων ἐκ τοῦ *Σκορίου*, κλάδου τοῦ *Σκάρδου*, βρέχων τὰς πεδιάδας τῆς *Ραδομίρης*, τῶν *Σερρών* καὶ τῆς *Δραβήσκου* (*Ἀγγίστης*), καὶ διαρρέων τὴν *Κερκινίτιν* (*Τάκινον*) λίμνην.

Εἰς δὲ τὸν κόλπον τῆς *Αἴνον*· ὁ Ἐβρος (*Μαρίτσα*), πηγάζων ἐκ τῆς *Ροδόπης* καὶ διαρρέων τὴν πεδιάδα τῆς *Φιλιππουπόλεως* καὶ τὴν *Θρακικήν*.

Εἰς δὲ τὸν *Εὐξείνιον* πόντον χύνεται διὰ τριῶν στομάτων, ὧν γνωστότατον τὸ τοῦ *Σουλινᾶ*, ὁ *Δούναβις* (*Ἰστρος*), ὅστις πηγάζων ἐκ τῶν ἐνδοτέρων τῆς *Εὐρώπης* δέχεται παραπόταμα εἰς μὲν τὴν *Σερβίαν* τὸν *Σαῦον*, διαρρέοντα τὴν *Παρρορικήν* πεδιάδα, καὶ τὸν *Μοράβαν*, εἰς δὲ τὴν *Βλαχίαν* τὸν Ἀλούτταν, βρέχοντα τὴν *Δακικήν* πεδιάδα, καὶ εἰς τὴν *Μολδαυίαν* τὸν *Σερέτην* καὶ *Προῦθον*.

Τῆς δὲ κατ' αὐτὸ Ἑλλάδος ποταμοὶ λόγου ἄξιοι εἶνε· πρὸς δυσμὰς μὲν τῆς *Στερεᾶς* ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος Ἀχελῷος, ὅστις πηγάζων ἐκ

τοῦ Πίνδου διαβρέχει τὴν Ἀκαρνανικὴν πεδιάδα, καὶ δεχόμενος τὰ ὕδατα δεξιόθεν μὲν τῆς λίμνης Ὀζηροῦ, ἀριστερόθεν δὲ τῆς Αὐσιμαχίας καὶ Τριχωρίδος, ἐκβάλλει εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, ἀντικρὺ τοῦ ἀκρωτηρίου Ἀράξου, καὶ ὁ Εὐήρος (Φίδαρις), πηγάζων ἐκ τοῦ Τυμφρηστοῦ καὶ χυνόμενος εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον πλησίον τοῦ Ἀχελώου.

Εἰς δὲ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα ῥέει ὁ Σπερχεῖος, πηγάζων μεταξὺ τῆς Οἴτης καὶ Ὀθρυος, διαρρέων τὴν Λαμιακὴν πεδιάδα, καὶ χυνόμενος εἰς τὸν Μαλιακὸν κόλπον· καὶ ὁ Κηφισὸς, πηγάζων μεταξὺ Οἴτης καὶ Κόρακος, διαρρέων τὴν πεδιάδα τῆς Λεβαθείας καὶ χυνόμενος εἰς τὴν μεγάλην λίμνην Κωπαΐδα.

Ἐν δὲ τῇ Πελοποννήσῳ, εἰς μὲν τὸν Κορινθιακὸν κόλπον ἐκβάλλει·

Ὁ Κρᾶθις (ποτάμι τῆς Ἀκράτας), πηγάζων ἐκ τῶν Ἀροανίων ὀρέων καὶ δεχόμενος τὸν ἐκ τῆς μυθολογίας γνωστὸν ποταμὸν τῆς Στυγός.

Εἰς δὲ τὸ Ἰόνιον πέλαγος ὁ Πηγεῖος, πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Ὠλέρου, καὶ ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Πελοποννήσου Ἀλφειὸς (Ρουφιᾶς), πηγάζων ἐκ τῆς ὑψηλῆς πεδιάδος τῆς Μεγαλοπόλεως.

Εἰς δὲ τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον ὁ Πάμισος, πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Τετραγίου.

Καὶ εἰς τὸν Λακωνικὸν κόλπον ὁ Εὐρώτας, πηγάζων ἐκεῖ περίπου ὅπου καὶ ὁ Ἀλφειός, ἐν τῇ πεδιάδι δηλ. τῆς Μεγαλοπόλεως.

Κλίμα τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου.

Ἡ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ χερσονήσῳ λαμπρὰ τῶν ὥρων

τοῦ ἔτους εὐκρασία προέρχεται τοῦτο μὲν ἐκ τῆς μεσημβρινῆς τοῦ τόπου θέσεως, τοῦτο δὲ ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τῆς θαλάσσης, ἔτι δὲ τοῦ ἐνισχύοντος καὶ γονιμοποιούντος βορειοδυτικοῦ ἀνέμου, ὃν καὶ ἐννοῇται ὅτι τὰ βόρεια μέρη εἶνε ψυχρότερα. Ἰσχύει δὲ μάλιστα τὸ εἰρημένον περὶ τῆς ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι Ἀττικῆς, ἐχούσης τὸ ὑγιεινότατον καὶ εὐκραέστατον κλίμα, ἅμα δὲ τὴν διαυγεστάτην ἀτμόσφαιραν.

Προϊόντα.

Ἡ Ἑλληνικὴ χερσόνησος παράγει σῖτον, ἔλαιον, τυρόν, μέλι (μάλιστα φημισμένον εἶναι τὸ Ὑμήτειον), κηρὸν, βαμβάκιον, καπνὸν (ὢν γνωστότερος ὁ τῆς Καβάλλας, τῆς Λαμίας, τοῦ Ἀγρινίου καὶ τοῦ Ἀργους) καὶ εἰς τὰ νοτιώτερα πορτοκάλια καὶ λεῖμόνια· περὶ δὲ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον τὴν γνωστὴν Κορινθιακὴν σταφίδα, καταναλισκομένην μάλιστα ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἔχει δὲ καὶ μεταλλεῖα χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ χαλκοῦ, νεκρὰ διατελοῦντα πάντα τανῦν, πλὴν τοῦ ἐν τῇ Ἀττικῇ Λαυρίου.

Ἡ νῦν πολιτικὴ διαίρεσις τῆς ἑλληνικῆς χερσονήσου.

Ἡ Ἑλληνικὴ χερσόνησος πολιτικῶς διαιρεῖται α').) εἰς τὴν *Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν* καὶ β').) εἰς τὸ *βασίλειον τῆς Ἑλλάδος*.

Α'. ΕὐΡΩΠΑΪΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ.

[9,370 □ Μ. καὶ 18 ἑκατομμ. Κ. περίπου].

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία διαιρεῖται εἰς τὰ ἑξῆς μέρη·

1) τὴν *Θράκην*, 2) τὴν *Μακεδολίαν*, 3) τὴν *Θεσσαλίαν*, 4) τὴν *Ἡπειρον* καὶ *Ἀλβανίαν*, 5) τὸ *Μαυ-*

ροβούριον, 6) τὴν Βοσνίαν καὶ Ἑρζεγοβίνην, 7) τὴν Βουλγαρίαν, 8) τὴν Σερβίαν καὶ 9) τὴν Μολδαυίαν καὶ Βλαχίαν (Ρωμουλίαν).

1.) Θράκη.

[450 □ Μ. μετὰ 2,300,000 Κ., ἐν οἷς
650,000 Ἕλληνας].

Ἐνταῦθα ὄρη μὲν ἄζια λόγου εἶνε ὁ Αἶμος πρὸς Β., ἡ Ροδόπη καὶ τὸ Παγγαῖον πρὸς Δ. καὶ τὸ Ἱερὸν πρὸς Ν. Ποταμοὶ δὲ ὁ Νέσος πρὸς Δ., ἐκβάλλων πρὸς τὸ μέρος τῆς Θάσου, καὶ ὁ Ἑβρος ἐκβάλλων πλησίον τῆς Αἰῶνος. Πόλεις δὲ ἀξιοσημεῖωτοι· Κωνσταντινούπολις, τὸ πάλαι Βυζάντιον, πρωτεύουσα μετὰ 1,400,000 κατ., ἐν οἷς 400,000 Ὀθωμανῶν καὶ 300,000 Ἑλλήνων. Κτισμένη δ' ὡς ἡ Ῥώμη ἐπὶ 7 λόφων (ὕθεν λέγεται καὶ ἐπτάλοφος), κεῖται παρὰ τὸν Θρακικὸν Βόσπορον εἰς τὰ σύνορα τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, καὶ χρησιμεύει ὡς κύριον κέντρον τῆς κατὰ γῆν ἐπιμιξίας μεταξὺ τῶν δύο τούτων τοῦ κόσμου μερῶν Ἡ δὲ καθ' αὐτὸ πόλις εἶνε τριγωνικὴ χερσόνησος μεταξὺ τῆς θαλάσσης τοῦ Μαρμαρᾶ ἢ Προποντίδος καὶ τοῦ βαθέος εἰς τὴν γῆν εἰσδύοντος Κερατίου κόλπου. Ἡ χερσόνησος δ' αὕτη προχωρεῖ ἐκ Δ. πρὸς Α. εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μετὰ τὴν ὀξείαν αὐτῆς ἄκραν καμπυλοῦται ὀλίγον πρὸς βορρᾶν κατὰ τὸν μεσημβρινὸν εἰσπλυν τοῦ Βοσπόρου. Ἐπὶ τῆς ἄκρας δὲ ταύτης κεῖνται τὰ ποτὲ Βυζαντινὰ ἀνάκτορα, καὶ κατὰ τὴν αὐτόσε εἰσοδὸν ἡ Ὑψηλὴ Πύλη, ἥγουν τὸ ἀνάκτορον τοῦ Μεγάλου Βεζύρου, καὶ ἡ κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ

Ἰουστινιανοῦ περὶ τὸ 550 Ἀγία Σοφία, τανῦν τζαμίον. Οἱ δὲ παρὰ τὸν Κεράτιον κόλπον οἰκοῦντες πλουσιώτατοι καὶ πρόκριτοι Ἕλληνες καλοῦνται ἀπὸ τῆς συνοικίας τῆς πόλεως *Φαναρίου Φαναριῶται*, καὶ εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπόγονοι τῶν ἐκ τῶν χρόνων τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας περισωζομένων προκρίτων οἰκογενειῶν· ἐξ αὐτῶν δὲ ἐξελέγοντο πρότερον οἱ Ὀσποδάροι τῆς Μολδαβίας καὶ Βλαχίας. Ἐπὶ δὲ τῆς ΝΑ. γωνίας τῆς πόλεως κεῖται τὸ ἀνάκτορον τῶν *Ἐπτὰ Πύργων*, καὶ ἐπέκεινα τοῦ Κερατίου κόλπου ὁ *Γαλατᾶς* καὶ τὸ *Πέραν ἢ Σταυροδρόμιον*, ἔνθα κατοικοῦσιν οἱ Εὐρωπαῖοι καὶ ξένοι πρέσβεις, ἔτι δὲ καὶ οἱ πλεῖστοι Ἕλληνες.

Ἄλλαι πόλεις τῆς Θράκης λόγου ἄξιαι εἶνε·

α΄.) Εἰς τὰ στενὰ (μπογάζια).

Εἰσπλέοντες ἀπὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους εἰς τὸν Ἑλλησποντον (Δαρδανέλλια) ἔχομεν ἐκ δεξιῶν μὲν (εἰς τὴν παραλίαν τῆς Ἀσίας) τὸ ἀκρωτήριο τῆς *Τροίας Σίγειον*, ἀριστερόθεν δὲ τὸ ἀκρωτήριο *Μαστουσίαν*· προχωροῦντες δὲ ἔπειτα ἀπαντῶμεν ἔνθεν μὲν τὴν *Ἀβυδον*, ἐκεῖθεν δὲ τὴν *Σηστόν*, πλησίον τῆς ὁποίας εἶνε ἡ θέσις *Αἰγὸς ποταμοί*, ἔνθα ὁ Αὐσανδρος κατέστρεψε τὸν Ἀθηναϊκὸν στόλον τὸ 404 π. Χ. Ἀνοιγομένου δὲ μετέπειτα πλεῖότερον τοῦ Ἑλλησπόντου, ἔχομεν δεξιόθεν μὲν τὴν *Λάμψακον* (Λαμψάκι), μετὰ 10,000 Ἑλλήνων, ἀριστερόθεν δὲ τὴν *Καλλιόπολιν*, πόλιν ὀχυρὰν καὶ ἐμπορικὴν μετὰ 50,000 Κ. Οὕτω δὲ εἰσερχόμενοι εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ Μαρμαρᾶ, ἀπαντῶμεν δεξιόθεν μὲν τὴν νῆσον *Προκόννησον*, ἀπέναντι τῆς χερσονήσου τῆς *Κυζίκου* (Ἀρτά-

κης τανῦν), ἀριστερόθεν δὲ τὴν *Ἡράκλειαν* (Ἡρακλειά) καὶ *Γάρον* (Γανόχωρα), περαιτέρω δὲ τὸ *Ῥαιδεστόν* (Ῥοδοστό), τὴν πάλαι *Βισάνθηρ*, μετὰ 20,000 Κ. καὶ ἐμπορίου σιτηρῶν καὶ μετέπειτα τὴν *Πέρινθον* καὶ *Σηλυμβρίαν* (Σηλυμπριά). Οὕτω δὲ εἰσπλέομεν κατόπιν εἰς τὸν Κεράτιον κόλπον ἀφίνοντες δεξιόθεν τὰ νησίδια *Ἀρτιγόνην*, *Πρίγκιπον* (ὅπου ἐξορίζοντο οἱ Βυζαντινοὶ πρίγκιπες) καὶ *Χάλην*, ἔχουσιν σχολὴν Ἑλληνικὴν. Αἱ δύο δὲ τελευταῖαι νῆσοι χρησιμεύουσιν ὡς τερπναὶ διατριβαὶ ἐν θέρει. Καταλείποντες δὲ ἀριστερὰ μὲν τὸ *Βυζάντιον*, δεξιὰ δὲ τὸ *Σκούταρι* (Χρυσόπολιν), κατοικοῦμενον ὑφ' 400,000, Τούρκων σχεδὸν πάντων, εἰσερχόμεθα εἰς τὸν Θρακικὸν Βόσπορον, περιβόητον διὰ τὰς ἐπὶ τῶν δύο ἀκτῶν φυσικὰς καλλονάς· καὶ φθάσαντες εἰς τὸ ἄκρον αὐτοῦ (τὸ πάλαι *Συμπληγάδας*) εἰσερχόμεθα εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον.

Β'.) Παρὰ δὲ τὸν *Ἐβρον* κεῖνται·

Ἀδριανούπολις, μετὰ 450,000 Κ., πόλις μεσόγειος καὶ ἐμπορικὴ μετὰ καλῶν Ἑλληνικῶν σχολείων.— *Φιλιππούπολις*, εἰς εὐφορωτάτην πεδιάδα μετὰ 60,000 Κ., πόλις ἐμπορικὴ μετὰ σχολῆς Ἑλληνικῆς.— *Αἰδινότειχον*, πόλις ἐμπορικὴ.— *Αἶνος*, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἐβρου, πόλις ἐμπορικὴ μετὰ 9,000 Κ.— *Σέλιμνος*, εἰς τὰ σύνορα τῆς Βουλγαρίας μετὰ 20,000 Κ.— *Βουργᾶς* (Ἀπολλωνία τὸ πάλαι), παρὰ τὸν Εὐξείνιον πόντον.— Ἄλλαι παρὰ τὸν Εὐξείνιον πόντον πόλεις εἶνε ἡ *Σωζόπολις*, καὶ ἡ *Ἀρχιάδος*.— Κεῖνται δὲ παρὰ τὴν Θράκην, εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, καὶ αἱ ὄρεναὶ νῆσοι *Θάσος*, *Σαμοθράκη*, *Ἰμβρος*, καὶ *Ἀἴμος* (8 □ Μ.),

ἔχουσα περὶ τὰς 40,000 Κ., ἡφαίστειον καὶ ὄρη γυμνὰ μὲν, ἀλλ' ὄχι ἄγονα.

2.) Μακεδονία.

[2,000,000 Κ., ἐν οἷς, 4,460,000 Ἕλληνες).

Σημ. Εἰς τοὺς Ἕλληνας συγκαταριθμοῦνται οἱ Κουτσόβλαχοι, Ἀλβανοὶ καὶ βουλγαρόφωνοι Ἕλληνες.

Αὕτη κεῖται πρὸς Δ. τῆς Θράκης, χωριζομένη ἐκ ταύτης διὰ τῆς Ῥοδόπης καὶ εἶνε μία τῶν ἀκραισιτάτων ἐπαρχιῶν τοῦ Τουρκικοῦ κράτους. Ἐχει δὲ ἡ Μακεδονία ὄρη ὑψηλότατα, διασχιζόμενα πολλαχοῦ ὑπὸ ποταμῶν καὶ ἀποτελοῦντα κοιλάδας μεγαλοπρεπεστάτας. Καὶ τὰ μὲν ἀξιολογώτατα ὄρη εἶνε πρὸς Β. ὁ Σκάρδος μετὰ τοῦ Ὁρβήλου, πρὸς Α. τὸ Παγγαῖον, πρὸς Ν. ὁ Ὀλυμπος, καὶ εἰς τὰ Ἀνατολικά τῆς Χαλκιδικῆς ὁ Ἀθῶς· ποταμοὶ δὲ ὁ Στρυμῶν, ὁ Ἀξιὸς (Βαρδάρι), ὁ Λουδίας (Καρασπράκ) καὶ ὁ Ἀλιάκμων πρὸς Ν. Πόλεις δὲ ἀξιοσημείωτοι αὐτόθι εἶνε·

Θεσσαλονίκη, σπουδαία ἐμπορικὴ πόλις, κειμένη εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου, μετὰ Ἑλληνικοῦ Γυμνασίου καὶ Διδασκαλείου καὶ 90,000 κατοίκων, ὧν οἱ ἡμίσεις εἶνε Ἕλληνες καὶ Τοῦρκοι, οἱ δὲ λοιποὶ Ἑβραῖοι.—Γιαντισὰ, κωμόπολις ΒΔ. τῆς ἀνωτέρω, λόγου ἀξία, διότι πλησίον αὐτῆς σῶζονται τὰ εἰρεῖπια τῆς παλαιᾶς πρωτεύουσας τῆς Μακεδονίας Πέλλης.—Βοδενά, ἔνθα ἔκειντο τὸ πάλαι αἱ Αἰγαὶ καὶ ἡ Ἐδεσσα, μετὰ 42,000 Κ.—Πρὸς Ν. αὐτῆς ἡ Νιόουντσα, περίφημος διὰ τὸν ἐκλεκτὸν οἶνόν της.—Βέρροια, ἔτι νοτιώτερα, μετὰ 8,000 Κ. Ἐνταῦθα ἐδίδαξεν ὁ ἀπόστολος

Παῦλος.—*Κοζάνη*, νοτίως μετὰ 7,000 Κ.—*Σιάτιστα* πρὸς Δ.—*Γρεβενά*, πρὸς Ν. τῆς Σιατίστης παρὰ τὸν Ἀλιάκμονα, μετὰ 8,000 Κ.—*Καστορία* μετὰ 15,000 Κ., δυτικῶς παρὰ τὴν Ὀρεστιάδα λίμνην, φημιζομένην διὰ τοὺς ἰχθῦς αὐτῆς.—*Βιτώλια*, πρὸς Β. τῆς Καστορίας, δευτερεύουσα πόλις τῆς Μακεδονίας ἐπὶ παραποτάμου τοῦ Ἀξιοῦ μετὰ 50,000 Κ.—*Περ.λεπές*, βορειότερα, λόγου ἄξιος διὰ τὴν ἐμπορικὴν αὐτόθι πανήγυριν, μετὰ 8,000 Κ.—*Βελεσσά*, παρὰ τὸν Ἀξιὸν, μετὰ 40,000 Κ. καὶ *Σκόπια* μετὰ 30,000 Κ., περίφημα διὰ τὰ μῆλάντων.—*Ὀχρίς* (Λυχνιδὸς), πρὸς Δ. ἐπὶ ὁμωνύμου λίμνης, μετὰ 42,000 Κ.—*Κοριτσά*, ΝΔ. μετὰ 15,000 Κ.—*Σέρραι*, μετὰ 35,000 Κ., πρὸς Α. παρὰ τὸν Στρυμόνα, περίφημος διὰ τὴν βαμβακόφυτον πεδιάδα.—*Δράμα*, πρὸς Α. παρὰ τὴν πεδιάδα τῶν παλαιῶν Φιλίππων, μετὰ 12,000 Κ.—*Νευροκόπον*, πρὸς Β. τῶν Σερρών, μετὰ 13,000 Κ.—*Στρούμριστα*, ΒΔ. τῆς Θεσσαλονίκης μετὰ 15,000 Κ.—*Μελέρικον*, πρὸς Α., μετὰ 12,000 Κ.—*Καβάλλα*, ἀντικρὺ τῆς Θάσσου, παράγουσα περίφημον καπνόν.

Ἄπασαι σχεδὸν αὗται αἱ πόλεις ἔχουσι πληθυσμὸν Ἑλληνικὸν καὶ σχολεῖα Ἑλληνικά· μόνον δὲ εἰς τὰ βορειότερα ἐπικρατοῦσιν οἱ Σλαῦοι. Εἰς δὲ τὰ νότια τῆς Μακεδονίας, χωριζομένη διὰ γραμμῆς φερομένης ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου μέχρι τοῦ Στρυμονικοῦ, ἐκτείνεται ἡ *Χαλκιδική* χερσόνησος, διάσημος τὸ πάλαι διὰ τὰς αὐτόθι Ἑλληνικὰς ἀποικίας (Ἀμφίπολιν, Ποτίδαιαν). Ἐντεῦθεν δὲ πάλιν κόπτονται τρεῖς γλῶσσαι πρὸς Ν. διὰ τῆς εἰσχωρήσεως τοῦ *Σιγγιτικοῦ* καὶ *Τορωγαίου* κόλπου, ὧν ἡ Ἀνατολικωτέρα ἀποτελεῖ

τὸ ἀκρωτήριον Ἄθων, τὴν σήμερον Ἅγιον Ὄρος, ἔνθα ὑπάρχουσιν 24 μοναστήρια ὀρθοδόξων χριστιανῶν μετὰ 6,000 μοναχῶν. Γνωσταὶ δὲ κωμοπόλεις τῆς Χαλκιδικῆς χερσονήσου τὴν σήμερον εἶνε τὰ Βασιλικὰ, ἡ Γαλάτιστα, ὁ Πολύγηρος, ἡ Ἐρισσὸς καὶ ἡ κατὰ τὴν μεγάλην ἐπανάστασιν καταστραφεῖσα Κασσάνδρα.

3.) Θεσσαλία.

[350,000 Κ., ἐν οἷς 310,000 Χριστιανοί].

Ἡ Θεσσαλία εἶνε λεκάνη μεγάλη, περιστοιχιζομένη ὑπ' ὄρεων καὶ διαρρεομένη ὑπὸ τοῦ Πηνειοῦ (Σαλαμβριά), εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ὁποίου κεῖται ἡ περίφημος κοιλὰς Τέμπη, μεταξὺ τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Ὀσσης. Ἄλλο δ' ἐνταῦθα ἀξιοσημείωτον ὄρος εἶνε τὸ Πήλιον πρὸς Α. καὶ τὰ Καμβούρια (Χάσια) πρὸς Β.· πεδιάδες δὲ λόγου ἄξιαι εἶνε αἱ τῆς Λαρίσσης, τῆς Καρδίτσης καὶ τῶν Τρικκάλων.

Πρωτεύουσα δὲ πόλις εἰς τὴν εὐφωρωτάτην κοιλάδα τοῦ Πηνειοῦ εἶνε ἡ Λάρισσα μετὰ 25,000 Κ. Ἄλλαι δὲ πόλεις γνωσταὶ εἶνε· Τύρναβος ΒΔ.—Καρδίτσα ΝΔ., παρὰ βραχίονα τοῦ Πίνδου (Ἄγραφα) μετὰ 4,500 Κ.—Δομοκὸς πρὸς Ν. τῆς Λαρίσσης παρὰ τὰ Ἑλλ. σύνορα μετὰ 15,000 Κ.—Ἀλμυρὸς, πλησίον τῶν Ἑλλ. συνόρων, χωρίον παράγον ἐκλεκτὸν καπνόν.—Καλαμπάκα, μετὰ 3,000 Κ. ΒΑ. αὐτῶν κεῖνται τὰ Μετέωρα, ἀρχαῖα Βυζαντινὰ μοναστήρια ἐπὶ ἀποτόμων βράχων.—Ἀμπελάκια, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Πηνειοῦ.—Ἀγιά, ΝΑ. τῶν Ἀμπελακίων μετὰ 2,000 Κ.—Ἀλασσῶνα (Ὀλοοσσῶν), πρὸς Β. τοῦ Τυρνόβου μετὰ 2,000

Κ.—*Τρίκαλλα* (*Τρίκχη* τὸ πάλαι) πρὸς Δ., ἡ δευτερεύουσα πόλις τῆς Θεσσαλίας μετὰ 13,000 Κ.—*Φάρσαλος* (Φέρσαλα), πρὸς Ν. τῆς Λαρίσσης, πλησίον τῆς ὁποίας ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ ἐνίκησε τὸν Πομπήϊον τὸ 48 π. Χ. Πρὸς Α. δ' αὐτῆς ὑψοῦνται οἱ λόφοι *Κυνὸς Κεφαλαί*, ἐνθα ὁ Φλαμινῖνος ἐνίκησε Φίλιππον τὸν Γ'. τὸ 197 π. Χ.—*Φεραί*, πρὸς Δ. τοῦ Πηλίου, πατρὶς Ῥήγα τοῦ Φεραίου.—*Καταιρίνη*, ὅχι μακρὰν τοῦ Ὀλύμπου, ὅθεν ἐξάγεται ξυλεία.

Εἰς δὲ τὰς ὑπωρείας τοῦ Πηλίου κεῖνται τὰ 24 χωρία τοῦ *Βῶλου* καθαρῶς Ἑλληνικά, ὧν ἀξιολογώτερα εἶνε ἡ *Πορταριά*, *Μακρυνίτσα* καὶ *Ζαγορά*. Εἰς δὲ τὸν *Παγασητικὸν κόλπον*· *Βῶλος* (Παγασαί) μετὰ 4,000 Κ.· ἐντεῦθεν ἐξάγεται ἔλαιον, σῦκα, σταφίδες καὶ μάλιστα γεννήματα. Πλησίον δὲ τούτου ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ *Ἰωλκός*, ὁπόθεν ἐξέπλευσεν ὁ Ἰάσσω μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν.

Τῆς Θεσσαλίας οὐ μόνον τὰ $\frac{5}{6}$ περίπου εἶνε Ἑλληνες, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ Ὀθωμανοὶ ὀμιλοῦσι συνήθως τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ἀσχολοῦνται δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὴν γεωργίαν καὶ φιλοτιμοῦνται νὰ διατηρῶσιν ἀπανταχοῦ σχολεῖα. Ἐκ τῆς Θεσσαλίας κατήγετο ὁ περίφημος ἀρματωλὸς *Παππαθύμλος Βλαχάδας*.

4). Ἡπειρος.

[Αὕτη μετὰ τῆς *Αλβανίας* [775 □ Μ.] ἔχει 2,150,000 Κ., ὧν 1,200,000 εἶναι χριστιανοὶ καὶ 400,000 Ἑλληνες].

Ἡ Ἡπειρος κεῖται πρὸς Δ. τῆς Θεσσαλίας, διεσχισμένη ὑπὸ βράχων ἀποκρήμνων καὶ ὑδάτων μελανοχρόων,

μάλισα εἰς τὰ παράλια· καὶ ὄρη μὲν ἄξια λόγου ἔχει πρὸς Α. τὸν *Hirδον* καὶ *Τόμαρον*, πρὸς Ν. τὸ *Μακρυνόρος* καὶ πρὸς Δ. τὰ *Κεραύνια*· πεδιάδας δὲ τὴν τῆς *Ἀρτης* καὶ τὴν τοῦ *Φαναρίου*, διαρρεομένην ὑπὸ τοῦ *Ἀχέροντος*· καὶ ποταμοὺς τὸν *Ἀϊφον*, *Ἀῶον*, *Καλάμαρ*, *Κωκυτὸν*, *Ἀχέροντα* καὶ *Ἀραχθον*, χυνόμενους εἰς τὸν *Ἀδρίαν* καὶ τὸ *Ἰόνιον* πέλαγος.

Πόλεις δὲ ἀξιοσημείωτοι αὐτόθι εἶνε· *Ἰωάννινα*, πατρὶς τῶν μεγάλων εὐεργετῶν τοῦ ἔθνους *Ζωσιμαδῶν* καὶ *Καπλανῶν*. Ἔχει δ' ἡ πόλις αὕτη περίπου 30,000 Κ. καὶ Γυμνάσιον Ἑλληνικόν, κειμένη ἐπὶ ὁμωνύμου λίμνης, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὑπάρχει νησίδιον, ἔχον μοναστήριον καὶ τὰ ἐρείπια τοῦ ἀνακτόρου τοῦ πολυθρυλήτου *Ἀλήπασσα*. ΝΑ. δὲ τῆς λίμνης ταύτης ἦτο τὸ πάλαι τὸ μαντεῖον τῆς *Δωδώνης*.—Εἰς δὲ τὰ ΒΑ. τῶν *Ἰωαννίνων* κεῖνται τὰ 44 *Ζαγοροχώρια*, ἔχοντα περὶ τὰς 20,000 Κ. καὶ ὀνομαστὰ διὰ τὴν εὐφυΐαν τῶν κατοίκων εἰς τὰ γράμματα καὶ τὸ ἐμπόριον.—*Μέτσοβορ*, ἐπὶ τῆς πρὸς τὴν *Θεσσαλίαν* διὰ τοῦ *Πίνδου* διόδου, μετὰ 7,000 Κ.—*Ἀργυροκάστρον*, ΒΔ. τῶν *Ἰωαννίνων*, μετὰ 40,000 Κ., Ἑλλήνων καὶ *Τούρκων*.—*Περμετὴ* ΒΑ. μετὰ 6,000 Κ.—*Δέλβινον*, ΒΔ. τῶν *Ἰωαννίνων*, μετὰ 6,000 Κ. Βορειότερα δέ, ὅχι μακρὰν τῆς θαλάσσης, κατοικοῦσιν οἱ *Χειμαριῶται*.—*Καλαρύται*, ΝΑ. τῶν *Ἰωαννίνων*, ὑπὸ Ἑλληνιζόντων *Βλάχων* κατοικουμένη.—*Παραμυθία* ΝΔ. τῶν *Ἰωαννίνων* καὶ ἄνωθεν τῆς πεδιάδος τοῦ *Φαναρίου*, πρωτεύουσα τῶν *Ἀλβανῶν Τσάμιδων*.—*Πάργα* (*Τορύννη*) ἐπὶ ποταμοῦ παραθαλασσίῳ ἀπέναντι τῶν *Παξῶν*· ταύτην οἱ Ἀγγλοὶ ἐπώλησαν ἄλλοτε ἀντὶ χρημάτων

εἰς τὸν Ἀλήπασσαν.— Εἰς δὲ τὰ ΝΑ. τῆς Πάργας κεῖται ἡ μυθώδης λίμνη Ἀχερουσία καὶ ὁ ποταμὸς Ἀχέρων, ῥέων πλησίον τοῦ Σουλίου, ΝΔ. τῆς Παραμυθίας. Εἶνε δὲ τὸ ὄρεινόν Σοῦλλι πατρὶς τῶν Τζαβελλαίων καὶ Μποτσαραίων, καὶ πλήρες δόξης διὰ τὴν ἀπαραδειγμάτιστον ἀνδρείαν καὶ φιλοπατρίαν, ἣν ἔδειξεν εἰς τοὺς αἵματῆροὺς κατὰ τοῦ Ἀλήπασσα ἀγῶνας.— Πρέβεζα, πλησίον τῆς ὁποίας ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ Νικόπολις, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ μάχην, εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, μετὰ σχολείου Ἑλληνικοῦ καὶ 8,000 Κ.— Ἄρτα (Ἀμβρακία), ὅθεν ὠνομάσθη ὁ Ἀμβρακικὸς κόλπος, ἐπὶ τοῦ Ἀράχθου ποταμοῦ.

Τῆς Ἡπείρου οἱ κάτοικοι εἶνε Ἕλληνες καὶ Ἀλβανοὶ καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ Ὀθωμανοὶ εἶνε καταγωγῆς Ἑλληνικῆς. Ἐνταῦθα ἐβασίλευσε τὸ πάλαι ὁ πρὸς τοὺς Ῥωμαίους πολεμήσας μεγαλεπίβολος Πύρρος, εἰς δὲ τὴν ἐποχὴν τῶν ἄρματωλῶν ἐμαρτύρησαν οἱ Κατσαντωναῖοι.

Πρὸς Β. τῆς Ἡπείρου κεῖται ἡ Ἀλβανία, ἔχουσα ΒΑ. τὸ ὄρος Σκάρδορ καὶ ποταμὸν τὸν Δρίλωνα. Ταύτης δὲ μάλιστα λόγου ἄξιαι πόλεις εἶνε Ἀυλώρ, παράλιος μετὰ 6,000 Κ.— Βεράτιον, πόλις μεσόγειος ἐπὶ τοῦ Ἀΐου ποταμοῦ μετὰ 10,000 Κ.— Ἐλβασσάν, βορειότερα, πόλις μεσόγειος μετὰ 12,000 Κ. καὶ σχολεῖον Ἑλληνικοῦ.— Δυρράχιον (Ἐπίδαμνος), πόλις ὀχυρά, εὐλίμενος καὶ ἡ μάλιστα ἐμπορικὴ τῆς Ἀλβανίας ἔχει δὲ 12,000 Κ. καὶ σχολεῖον Ἑλληνικόν.— Σκόδρα, πρὸς Β. τοῦ Δρίλωνος, πρωτεύουσα τῆς ἰδίας Ἀλβανίας, ἥτοι τῆς ἄνω, ἔχουσα 35,000 Κ. καὶ χυτήρια Ἀλβανικῶν ὅπλων.—

Περσερένη πρὸς Β., μετὰ 26,000 Κ., πόλις μεσόγειος καὶ ὀχυρά.—*Κροῖα*, ἡ ἄλλοτε καθέδρα τοῦ Σκεντέρβеш.—*Ἀρτίβαρι*, πόλις ἐμπορικὴ καὶ παράλιος.—*Κοριτσά* ΝΑ. μετὰ 15,000 Κ. καὶ σχολείου Ἑλληνικοῦ.

Σημ. Πάντες σχεδὸν οἱ Ἀλβανοὶ εἶνε φιλέλληνες καὶ ἔχουσι περίπου τὰ αὐτὰ πρὸς ἡμᾶς ἥθη.

5.) Μαυροβούνιον.

[80 □ Μ. μετὰ 196,000 Κ. περίπου].

Πρὸς τὰ βορειοδυτικὰ τῆς Ἀλβανίας κεῖται ἡ ἡγεμονία τοῦ Μαυροβουνίου (Μοντενέγρου).

Οἱ Μαυροβουνιῶται εἶνε λαὸς πολεμικός, Σλαυικῆς καταγωγῆς καὶ ὀρθόδοξος τὴν θρησκείαν. Περιστοιχίζει δὲ τὸν ἡγεμόνα γερουσίαις. Ἀπὸ δὲ τῆς εἰρήνης τῆς Κεττίγνης (1862) ἀνεγνώρισε τὸ Μαυροβούνιον πράγματι τὴν ὑπερτέραν τῆς Τουρκίας ἀρχήν. Τὴν σήμερον (1878) ὅμως εἶνε σχεδὸν ἀνεξάρτητον. Κυριωτέρα δὲ κώμη εἶνε ἡ *Κεττίγνη*, 2,000⁺ ὑψηλὰ κειμένη, ἔδρα τοῦ ἡγεμόνος, μόλις ἔχουσα 700 Κ. Ἐχει δὲ προσέτι τὸ Μαυροβούνιον 116 κώμας καὶ οὐδεμίαν πόλιν.

6.) Βοσνία.

[1268 □ Μ. μετὰ 1,220,000 Κ.].

Ἐνταῦθα ὄρη μὲν εἶνε αἱ πρὸς Δ. *Δινάρικαὶ Ἀλπεις*, ποταμοὶ δὲ τὰ εἰς τὸν *Σαῦρον* χυνόμενα παραπόταμα. Εἶνε δ' ὁ τόπος οὗτος τὰ μέγιστα σπουδαῖος πρὸς τὴν Τουρκίαν ὡς ὀρεινὸν ἐναντίον τῆς Αὐστρίας προτείχισμα. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1851 ἀνήκει εἰς αὐτὴν καὶ ἡ *Ερζε-*

γοβίνη μετὰ τῶν πόλεων Μοστάρης παρὰ τὸν Νάρωνα, ἐχούσης 46,000 Κ., καὶ τοῦ ὄχυροῦ Τρεβίνου, ἔδρας ἐπισκόπου δυτικοῦ. Καὶ πρωτεύουσα μὲν τῆς Βοσνίας εἶνε τὸ ὄχυρόν Τραύνικον (8,000 Κ.), ἀλλὰ πολυπληθεστέρα τὸ βιομήχανον Βοσγρασεράϊον ἢ Σαράγεβον μετὰ 50,000 Κ. Καὶ πρὸς βορρᾶν μὲν κεῖται ἡ Βαρνα-Λοῦκα, μετὰ 20,000 Κ., εἰς δὲ τὰ σύνορα τῆς Σερβίας τὸ Σβόργικον μετὰ 42,000 Κ.

7.) Βουλγαρία (ἄλλοτε Κάτω Μοισία).

[1266 □ Μ. μετὰ 2,300,000 Κ.,
ἐν οἷς 450,000 Ἑλληνες].

Αὕτη κεῖται μεταξὺ τοῦ Αἴμου καὶ τοῦ κάτω Δουνάβεως· καὶ εἶνε μὲν ὠραία καὶ γόνιμος, ἀλλὰ γεωργεῖται κακῶς. Καὶ καθέδρα μὲν τοῦ πασσᾶ εἶνε ἡ Σόφια ΝΔ. μετὰ 30,000 Κ. εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Αἴμου· ἄλλαι δὲ πόλεις ἄξιαι λόγου εἶνε· Σούμλα, μετὰ 60,000 Κ., ἐπίσης εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Αἴμου καὶ ἐπὶ τῆς ἀγούσης πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁδοῦ, σπουδαιοτάτη τῶν Τούρκων στρατιωτικῇ θέσει. — Τύρναβος (ἡ Βουλγαρικὴ), ἐπὶ βράχου κτισμένη, πρὸς Δ. τῆς Σούμλας, μετὰ 45,000 Κ. — Βάρνα, εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον, μετὰ 20,000 Κ., ἐν οἷς ὑπάρχουσιν ἱκανοὶ Ἑλληνες. Εἰς δὲ τὰ βόρεια σύνορα καὶ ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως κεῖνται τὰ φρούρια Νικόπολις, Σιμιστρια (30,000 Κ.), Σίστοβον καὶ Ρουσοῦκιον· ἔτι δὲ Βιδδίνον πρὸς Δ., μετὰ 25,000 Κ.

Μετὰ τὰς ἐντελῶς ὑποτελεῖς ταύτας χώρας¹ ἔπονται

(1) Ἐξαίρεται τὸ Μαυροδούνιον.

ΑΙ ΗΓΕΜΟΝΙΑΙ, ἤτοι

8.) Σερβία.

[791 □ Μ. μετὰ 1,220,000 Κ.].

Πόλεις ἡ Σερβία λόγου ἀξίας ἔχει τὸ Βελιγράδιον ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως καὶ Σαύου, μετὰ 30,000 Κ., καθέδραν τοῦ ἡγεμόνος. Καταβαίνοντες δὲ τὸν Δούναβιν ἀπαντῶμεν τὴν Σεμενδρίαν μετὰ 12,000 Κ. καὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τὴν Κραγουεβάτσην μετὰ 5,000 Κ., χυτηρίου κανονίων καὶ ὀπλοθήκης. Ἄλλαι πόλεις εἶνε ἡ Νύσσα ἐπὶ τοῦ εἰς τὸν Μοραύαν χυνομένου Νυσσάβα ΝΑ. τῆς Σεμενδρίας μετὰ 4,000 Κ. καὶ ἡ Ὀσχίτσα ΝΔ. μετὰ 7,000 Κ.

Ἡ Τουρκία ἐλάμβανε παρὰ τῆς Σερβίας μόνον φόρον τινὰ (περὶ τὰς 500,000 φράγκων)· τὸ δὲ 1867 κατέλιπε καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ διατηρεῖν φρουρὰν εἰς τὸ φρούριον τοῦ Βελιγραδίου. Νῦν δὲ (1878) λαβοῦσα μέρος εἰς τὸν πόλεμον τῶν Ῥώσων πρὸς τοὺς Τούρκους ἔγεινεν ἀνεξάρτητος.

9.) Ἡ ἡγεμονία τῆς Ῥωμουνίας, ἤτοι αἱ
 ἠνωμένοι παραδουνάβειοι ἡγεμονίαι,
 Βλαχία καὶ Μολδαυία.

[2197 □ Μ. μετὰ 4 $\frac{1}{2}$ ἑκατομ. Κ., ἐν οἷς 100,000 περίπου Ἑλλήνων, ἐμπορευομένων ἐνταῦθα].

Κληρονομικὸς ἡγεμὼν τῆς Ῥωμουνίας εἶνε ὁ πρίγκιψ τοῦ Ὁγενζόλλερν Κάρολος, ἀπὸ τοῦ τελευταίου πολέμου τῶν Ῥώσων πρὸς τοὺς Τούρκους ἀνεξάρτητος.

α'.) Βλαχία.

[1330 □ M.].

Διὰ τοῦ ποταμοῦ *Ἀλούτα* διαιρεῖται ἡ Βλαχία εἰς μικράν (δυτικὴν) καὶ μεγάλην (ἀνατολικήν). Πόλεις δὲ λόγου ἄξιοι ἐνταῦθα εἶνε· *Βουκουρέστιον*, πρωτεύουσα καὶ καθέδρα τοῦ ἡγεμόνος, μετὰ 190,000, Κ. καὶ πανεπιστημίου. — *Γιούργεβον*, ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως, ἀπέχον ὀλίγας ὥρας τοῦ Βουκουρεστίου καὶ οἶονεὶ ἐπίνειον αὐτοῦ, ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ πόλις μετὰ 12,000 Κ. — *Κραγιόβα*, πρὸς Δ. εἰς τὴν μικρὰν Βλαχίαν, ἔχουσα 20,000 Κ., ἄλυσκας καὶ σπουδαῖον ἐμπόριον. — *Πλοϊέστη*, πρὸς Β. τοῦ Βουκουρεστίου, πόλις πλουσία καὶ ἐμπορικὴ μετὰ 25,000 Κ. — *Βούζιον*, ἐπὶ ὁμωνύμου ποταμοῦ, μετὰ 9,000 Κ. — *Βρακλα*, ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως, μετὰ 40,000 Κ., ἐν οἷς πολλοὶ Ἕλληνες ἔμποροι. Κύρια δ' ἐμπορεύματα εἶνε τὰ σιτηρά. — *Ριμνίκη*, παρὰ τὸν *Ἀλούταν*, ἔχουσα ἁλατωρυχεῖα. — *Καλαφάτι*, ἐμπορικὸς τόπος παρὰ τὸν Δούναβιν πρὸς Δ. Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ Βουκουρέστιον συνδέεται διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τοῦ *Ρουστουκίου*, τῆς *Σούμλας* καὶ *Βάρρας*.

β'.) Μολδαυία.

[867 □ M.].

Ἡ Μολδαυία διαρρέεται μὲν ὑπὸ τοῦ *Σερέτου*, χωρίζεται δὲ διὰ τοῦ *Προύθου* ἀπὸ τῆς Ῥωσσικῆς Βεσσαραβίας. Ἐξάγει δ' ἡ χώρα ἵππους καὶ βόας· καὶ εἶνε μὲν ἡ γῆ πολὺ γόνιμος, γεωργεῖται ὅμως κακῶς. Πόλεις δὲ λόγου ἄξιοι αὐτόθι εἶνε· *Ίάσιον*, πρωτεύουσα τῆς

Μολδαυίας, κειμένη πλησίον τοῦ Προύθου, μετὰ 90,000 Κ., ὧν τὸ ἥμισυ εἶνε Ἑβραῖοι.—*Γαλάζιον* πρὸς Ν. μετὰ 60,000 Κ., ἐν οἷς πολλοὶ Ἕλληνες, παρὰ τὸν Δουνάβιν καὶ μεταξὺ τῶν στομάτων τοῦ Προύθου καὶ Σερέτου· εἶνε δ' ἡ πόλις αὕτη κέντρον τοῦ θαλασσίου ἐμπορίου, ἐξάγουσα ξυλικήν, ἄλας, ἔριον καὶ πετρέλαιον.—*Ισμαήλιον*, εἰς τὸ βόρειον στόμα (τῆς *Κυλίας*) τοῦ Δουνάβεως, μετὰ 26,000 Κ.—*Ρωμανόν*, ἐπὶ τῆς συμβολῆς τοῦ Μολδαύου καὶ Σερέτου.—*Όκρα*, ἔχουσα μεταλλεῖα καὶ ἀλατωρυχεῖα.—*Φοξάρη*, εἰς τὰ σύνορα τῆς Βλαχίας, μετὰ 20,000 Κ.

Κρήτη.

[156 □ Μ. καὶ 250,000 Κ.].

Τὴν νῆσον ταύτην διασχίζει ἐκ Δ. πρὸς Α. σειρὰ ὀρέων, ὧν γνωστοτέρα εἶνε τὰ *Λευκά* (8100^π.) πρὸς Δ., ἐπὶ τῶν ὁποίων κατοικοῦσιν οἱ ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τῶν Τούρκων διατελέσαντες *Σφακιανοί*, ἡ *Ίδη* (7,200^π), εἰς τοὺς πρόποδας τῆς ὁποίας σώζονται ἔχνη τοῦ *Λαβυρίνθου* καὶ ἡ *Δίκτη* (Λασιθί) πρὸς Α. (4,850^π). Καὶ πεδιάς μὲν αὐτόθι λόγου ἀξία εἶνε ἡ τῆς *Μεσσαράς* (7 Μ.) πρὸς Α., ποταμὸς δὲ μᾶλλον γνωστὸς ὁ *Ίαρδαρος* (Πλατανιαῆς), ὅχι μακρὰν τῶν Χανίων, ἐνθα ἐναυάγησεν ὁ Μενέλαος. Διαιρεῖται δὲ εἰς τέσσαρα τμήματα, τὸ τῶν *Χανίων* πρὸς Δ., τοῦ *Ρεθύμνου*, τοῦ *Ηρακλείου* καὶ τῆς *Σιτείας* πρὸς Α. Πόλεις δὲ ἀξιοσημεῖωτοι εἶνε· τὰ *Χανία* (Κυδωνία), φρούριον Ἑνετικὸν καὶ καθέδρα τοῦ διοικητοῦ μετὰ 12,000 Κ.—*Ρέθυμνον* (Ριθυμνία) πρὸς Α. τῶν Χανίων, ἐπίσης ὀχυρὰ πόλις μετὰ 6,000

Κ.—*Ἡράκλειον* (Μεγάλο Κάστρο) πρὸς Α., τὸ ὀχυρώ-
τατον τῆς νήσου φρούριον, καθέδρα τοῦ Μητροπολίτου
μετὰ 20,000 Κ. 25 ἔτη ἐπολιόρκουν τὸ φρούριον τοῦτο
οἱ Τοῦρκοι, ἕως οὗ τὸ ἐκυρίευσαν τὸ 1669.

Λιμένας δὲ σπουδαίους ἡ νῆσος ἔχει τὸν τῆς *Σούδας*
πλησίον τῶν Χανίων, καὶ τὸν τῆς *Σπίνας Ἀόγγας* πρὸς
Ἀνατολάς.

Τῶν κατοίκων τὰ $\frac{4}{3}$ εἶνε Ἕλληνες Χριστιανοί· ἀλλὰ
καὶ αὐτοὶ οἱ Ὀθωμανοὶ μόνον τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν
γνωρίζουσιν, ὄντες καταγωγῆς Ἑλληνικῆς.

Φυλαί. Θρησκεία. Πολίτευμα.

Τὸν πληθυσμὸν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, περίπου
48 ἑκατομ., ἀποτελοῦσι·

1) Ἕλληνες χριστιανοί, περὶ τὰ 3 ἑκατομ., κατοι-
κοῦντες μάλιστα τὴν Ἡπειρον, Θεσσαλίαν, Μακεδονίαν,
Θράκην καὶ τὰς νήσους. Εἰς τὴν φυλὴν ταύτην ἀνήκουσι
πάντες σχεδὸν οἱ ἐπιστήμονες, ἔμποροι καὶ βιομήχανοι.

2) *Σλαῖοι* χριστιανοί, ἐκτὸς κατοίκων τινῶν τῆς
Βισνίας, οἵτινες εἶνε Μωαμεθανοί. Διαιροῦνται δὲ εἰς
Δυτικούς (κατοικοῦντας τὴν Σερβίαν, Βοσνίαν καὶ Ἑρ-
ζεγοβίνην, τὸ Μκυροβούνιον καὶ τὴν Παλαιὰν Σερβίαν,
καὶ ὄντας περίπου 2 ἑκατομ.) καὶ ἀνατολικούς (Βουλ-
γάρους περὶ τὰ 2,086,000).

3) *Ρωμοῦνοι* (4,100,000), πρὸς Β. τοῦ Δουνάβεως.

4) *Ἀλβανοὶ* (1,650,000), πιθανῶς ἀπόγονοι τῶν
ἀρχαίων Πελασγῶν.

5) *Ὀθωμανοὶ* (4,200,000), πιστεύοντες εἰς τὸν
Μωάμεθ.

6) Ἀρμένιοι (περίπου 500,000), κατοικοῦντες εἰς τὰς ἐμπορικὰς πόλεις.

7) Ἰουδαῖοι (περίπου 150,000), πρὸ πάντων εἰς τὴν Θεσσαλονίκην καὶ τὰς παραδουναβείους ἡγεμονίας.

8) Τσίγγανοι (220,000) κυρίως εἰς τὴν Βουλγαρίαν καὶ Θράκην.

Καὶ ὁ μὲν Σουλτάνος ἐνώνει ἐν ἑαυτῷ ὡς ἀπεριόριστος κυριάρχης τὴν ὑπερτάτην κοσμικὴν καὶ πνευματικὴν ἐξουσίαν· τὰ δὲ μέγιστα ἀξιώματα εἶνε· τὸ τοῦ μεγάλου βεζύρου, ὅστις εἶνε κορυφαῖος τῆς κυβερνήσεως, ἔχων ὑφ' ἑαυτὸν πάντας τοὺς ὑπουργούς, καὶ τὸ τοῦ Σέχ Οὐλ Ἰσλάμου, τοῦ πρώτου τῶν Οὐλεμάδων, ἦτοι τῶν δικαστῶν ἅμα καὶ ἱερέων.

Καὶ ἡ μὲν στρατιωτικὴ δύναμις ἀναβαίνει πιθανῶς, μετὰ τὸν πρὸς τὴν Ῥωσσίαν πόλεμον (1878) εἰς 200 χιλιάδας ἀνδρῶν, ὁ δὲ στόλος σύγκειται ἐξ 100 ἀτμοκινήτων (ἐν οἷς 15 θωρηκτὰ) καὶ 50 ἱστιοφόρων μετὰ 2,000 πυροβόλων.

Β'. ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

[950 □ Μ. καὶ 1,475,000 Κ.].¹

Ἡ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάς πρὸς Β. μὲν σύνορον ἔχει μίαν γραμμὴν φερομένην ἀπὸ τοῦ Ἀμβρακικοῦ μέχρι τοῦ Παγασσητικοῦ κόλπου, πρὸς Α. τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, πρὸς Ν. τὴν Μεσόγειον θάλασσαν καὶ πρὸς Δ. τὸ Ἰόνιον πέλαγος. Καὶ φυσικῶς μὲν συνίσταται ἐκ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος,

(1) Μῆχ. Α. 16° 8'—23° 52'.

Πλάτ. Β. 36° 6'—39° 50' (ὕρα Ἀτλάντα καὶ Εἰσαγωγὴν.)

τῆς Πελοποννήσου, τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου καὶ τῶν νήσων τοῦ Ἰονίου πελάγους· πολιτικῶς δὲ διαιρεῖται εἰς 13 νομούς, ὧν 3 μὲν ἀνήκουσιν εἰς τὴν Στερεάν· ὁ τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, τῆς Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος (Ἀνατολικὴ Ἑλλάς) καὶ τῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας (Δυτικὴ Ἑλλάς)· πέντε δὲ εἰς τὴν Πελοπόννησον· τῆς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, τῆς Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος, τῆς Μεσσηνίας, Λακωνίας καὶ Ἀρκαδίας εἰς τὴν Πελοπόννησον· δύο δὲ εἰς τὸ Αἰγαῖον· ὁ τῆς Εὐβοίας καὶ τῶν Κυκλάδων· καὶ τρεῖς εἰς τὸ Ἰόνιον πέλαγος· ὁ τῆς Κερκύρας, Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου.

Οἱ νομοὶ οὗτοι ὑποδιαιροῦνται εἰς 59 ἐπαρχίας, καὶ αὗται πάλιν εἰς 354 δήμους.

Α'. ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ.

[369 □ M., 385,000 K.].

α'. Νομὸς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας.

[416 □ M., 450,000 K.].

Ὁ Νομὸς οὗτος περιέχει 5 ἐπαρχίας, ἧτοι·

4.) Τῆς Ἀττικῆς, μετὰ 88,000 K.

Ἐνταῦθα ὅρη μὲν ἀξιοσημεῖωτα εἶνε ὁ Ὑμηττός (Τρελλός) πρὸς Α., τὸ Περτελικόν, περίφημον διὰ τὰ λευκὰ μάρμαρά του καὶ ἡ Πάρνης (Ὀζᾶς)· πεδιάδες δὲ ἡ τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ Μαραθῶνος καὶ τῆς Ἐλευσῖνος· ποταμοὶ δὲ ὁ Κηφισσὸς καὶ Ἰλισσὸς· καὶ πόλεις λόγου ἄξιαι αἱ ἑξῆς·

*Ἀθῆναι*¹ μεταξὺ τῶν ἱστορικῶν ποταμῶν Κηφισσοῦ καὶ Ἰλισσοῦ, πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου. Τὰ ἐν αὐτῇ περιφανῇ τῆς ἀρχαιότητος μνημεῖα, οἷον ἡ *Ἀκρόπολις* μετὰ τοῦ *Παρθενῶρος*, τοῦ ναοῦ τῆς *Ἀπτέρου Νίκης*, τῶν *Προπυλαίων* καὶ τοῦ *Ἐρεχθείου*, τὸ *Θησεῖον*, ὁ ναὸς τοῦ *Ὀλυμπίου Διὸς*, τὸ *Θέατρον* τοῦ *Διονύσου*, τὸ *Ῥοδεῖον* *Ἡρώδου* τοῦ *Ἀττικοῦ*, τὸ μνημεῖον τοῦ *Λυσικράτους* κλπ. ἔτι δὲ τὰ νέα οἰκοδομήματα, οἷον τὰ *Ἀνάκτορα*, τὸ *Πανεπιστήμιον*, ἡ *Σιναία Ἀκαδημία*, τὸ ἀρχαιολογικὸν *Μουσεῖον* καὶ τὸ *Σχολεῖον* τῶν *Τεχνῶν*, τὸ *Βαρβάκειον Λύκειον*, τὸ *Ἀρσάκειον Παρθενάγωγεῖον*, τὸ *Ὀφθαλμιατρεῖον* μετὰ τῶν κομφῶν ἰδιωτικῶν οἰκιῶν, τῶν ὠραίων πλατειῶν καὶ ὁδῶν, φωτιζομένων τὴν νύκτα δι' ἀεριόφωτος, καθιστῶσι τὰς *Ἀθῆνας* τὴν κομψοτάτην πόλιν τῆς *Ἀνατολῆς*. Πληθυσμὸν δ' ἔχει περὶ τὰς 65 χιλ. Κ. Ἔρχονται δὲ εἰς τὰς *Ἀθῆνας* ἀπανταχόθεν τῆς *Ἀνατολῆς* νέοι φοιτῶντες εἰς τὰ διάφορα αὐτόθι ἐκπαιδευτήρια.—*Πειραιεὺς*, ἐπίνειον τῶν *Ἀθηνῶν*, συνδεδόμενος μετ' αὐτῶν διὰ σιδηροδρόμου. Εἶνε δὲ ἡ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς *Ἑλλάδος*, ἔχουσα παντοῖα καταστήματα, οἷον κλωστήρια, χυτήρια σιδήρου, καθεκλοποιεῖα κτλ., λαμπρὸν χρηματιστήριον, Γυμνάσιον, Νοσοκομεῖον καὶ ἄλλα. Εἶνε δὲ καλῶς ῥυμοτομημένη καὶ ἔχει 17,500 Κ.—*Ἀμαρούσιον* καὶ *Κηφισσία*, ὠραῖαι κατὰ τὸ θέρος διατριβαί.—*Μαραθῶν* μεθ' ὁμωνύμου πεδιάδος, ἐνθα τὸ 490 π. Χ. συνεκρο-

(1) Γεωγρ. Πλ. 37° 58', 1"

Γεωγρ. Μῆκ. 20°, 23', 30"

τήθη ἡ περιβόητος μάχη τῶν Ἀθηναίων καὶ Πλαταιέων κατὰ τῶν Περσῶν.—*Ἀχαρταί* (Μενίδι) πρὸς Β. μετὰ 2,000 Κ.

2.) Τῆς *Αἰγίτης*, μετὰ 7,000 Κ.

Εἰς ταύτην ἀνήκει ἡ νῆσος *Αἶγινα* (1—2 □ Μ,) περιφρημος τὸ πάλαι διὰ τὴν ναυτιλίαν αὐτῆς. Σώζονται ἐρείπια τοῦ ἀρχαίου λιμένος καὶ ἱκανῶς διατετηρημένος ὁ ναὸς τοῦ *Παραλλήλίου Διὸς*. Παράγει δὲ ἐκλεκτὸν οἶνον, σῦκα καὶ ἀμύγδαλα, καὶ ἔχει πρωτεύουσαν δρυῦν μετὰ 2,700 Κ. Πλησίον αὐτῆς κεῖται καὶ τὸ ῥητινοφόρον νησίδιον *Ἀγκίστριον*, μετὰ 350 Κ.

3) Τῆς *Μεγαρίδος*, μετὰ 15,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὄρη μὲν λόγου ἄξια εἶνε τὰ *Κέρατα* πρὸς Α., ἔνθα πιθανῶς καθήμενος ὁ Ξερχης ἐπὶ χρυσοῦ θρόνου ἔθεατο τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, ἡ *Γεράνεια* πρὸς Δ., ὁ *Κιθαιρῶν* πρὸς Β. καὶ ἡ *Κακὴ Σκάλα* (Σχειρωνίδες πέτραι) πρὸς Ν. πόλις δὲ ἀξιοσημεῖωτοι *Μέγαρα*, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας, ἔνθα προκόπτει ἱκανῶς ἡ δένδροφυτεία καὶ κτηνοτροφία, μετὰ 4,000 Κ.—*Ἐλευσίς*, ἀπέναντι τῆς Σαλαμῖνος πρὸς Α. τῶν Κεράτων, κώμη παράλιος μετὰ τῶν ἐρειπίων τοῦ ἀρχαίου ναοῦ τῆς *Δήμητρος* καὶ *Κόρης*, ἔνθα ἐτελοῦντο τὰ *Ἐλευσινια μυστήρια*.—*Σαλαμίς*, νῆσος πολυθρύλητος διὰ τὴν ἐν ἔτει 480. π. Χ. συμβῆσαν ναυμαχίαν τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς Πέρσας, μετὰ 2,800 Κ., ὧν οἱ πλεῖστοι ἄλιεῖς καὶ ὑλοτόμοι.

4.) Τῶν *Θηβῶν*, μετὰ 24,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὄρη μὲν ἄξια λόγου εἶνε ὁ *Κιθαιρῶν* (Ἐλκτα) πρὸς Ν. καὶ ὁ *Ἐλικὼν* πρὸς Δ., πεδιάδες ἡ *Θηβαϊκὴ*

καὶ *Πλαταϊκή* ποταμοὶ δὲ δ' *Ἰσμηνός*, χυνόμενος εἰς τὴν πρὸς Β. λίμνην *Υλίκην*, καὶ δ' *Ἀσωπός*, χυνόμενος πρὸς Ν. τοῦ Εὐρίπου· καὶ πόλις ἀξιοσημεῖωτοί· *Θῆβαι*, παρὰ τὸν Ἰσμηνόν, πατρίς τοῦ λυρικοῦ ποιητοῦ Πινδάρου καὶ τῶν στρατηγῶν Ἐπαμεινώνδου καὶ Πελοπίδου τὸ πάλαι, νῦν δὲ πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας, ἔχουσα 3,000 Κ., ἀσχολουμένων εἰς τὸ ἐμπόριον.—*Ἐρημόκαστρον* (Θεσπιαί) πρὸς Δ., μικρὰ κώμη γνωστὴ τὸ πάλαι, καθότι 700 Θεσπιεῖς συναπέθανον μετὰ τοῦ Λεωνίδου ἐν Θερμοπύλαις.—*Λεῦκτρα*, ΝΑ. τῶν Θεσπιῶν, ἔνθα δ' Σπαρτιάτης Κλεόμβροτος ἐνικήθη καὶ ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν Θηβαίων, στατηγούμενων ὑπὸ τοῦ Ἐπαμεινώνδου καὶ Πελοπίδου τὸ 371 π. Χ.—*Πλαταῖαι* (Κόκλα), ΝΑ. τῶν Λεύκτρων παρὰ τὸν Κιθαιρῶνα. Ἐνταῦθα τὸ 479 δ' Παυσανίας καὶ Ἀριστείδης κατενίκησαν τὸν Μαρδόνιον.—*Σχηματάρει*, χωρίον, πλησίον τοῦ ὁποίου ἔκειτο ἡ *Τάναγρα*, πρὸς Α. τῶν Θηβῶν καὶ παρὰ τὸν Ἀσωπὸν ποταμὸν, ἔνθα τὸ 456 π. Χ. ἐνίκησαν οἱ Σαρτιᾶται τοὺς Ἀθηναίους.—*Ἀύλις*, πρὸς Α. ἐπὶ τοῦ Εὐρίπου, ὁπόθεν οἱ Ἕλληνες ἐστράτευσαν πρὸς τὴν Τροίαν.

5.) Τῆς *Λεβαδείας*, μετὰ 19,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὄρη μὲν λόγου ἄξια εἶνε δ' *Ἐλικῶν* πρὸς Ν. καὶ δ' *Παργασός* πρὸς Β., πεδιάς δὲ ἡ *Λεβαδική*, ποταμὸς δ' *Κηφισσός* καὶ λίμνη ἡ μεγάλη *Κωπαῖς*· πόλεις δὲ ἀξιοσημεῖωτοί· *Λεβάδεια*, περίφημος τὸ πάλαι διὰ τὸ παρ' αὐτὴν μαντεῖον τοῦ *Τροφωρίου*, νῦν δὲ πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας παρὰ τὴν Κωπαῖδα μετὰ 4,100 Κ., ἀσχολουμένων περὶ τὸ ἐμπόριον, τὴν βαμβανοφυτείαν καὶ νηματοουργίαν.—*Χαιρώνεια* (Κάπραινα) πρὸς

Δ. τῆς Λεβαδείας, κόμη τανῦν, τὸ δὲ πάλαι διάστημα
ὡς πατρίς τοῦ Πλουτάρχου καὶ διὰ τὴν αὐτόθι συγκρο-
τηθεῖσαν μάχην τοῦ Μακεδόνος Φιλίππου ἐναντίον τῶν
Ἀθηναίων καὶ Θηβαίων, τὸ 338 π. Χ.—*Ἀράχωβα* εἰς
τὰς πρὸς Ν. ὑπωρείας τοῦ Παρνασοῦ, ἔνθα ὁ Καραϊσκά-
κης, κατατροπώσας τοὺς Τούρκους, ἔστησε πυραμίδα
κεφαλῶν ἐχθρικῶν. Παράγει οἶνους ἀξιολόγους, καὶ ἔχει
2,800 Κ.—*Δαύλια* (Δαυλὶς), πρὸς Β. ἐπὶ τῆς ὑπωρείας
τοῦ Παρνασοῦ, μετὰ 900 Κ.—*Δίστομον*, ΝΔ. τῆς Χαι-
ρωνείας, ἔνθα τὸ 1827 πεντακόσιοι Σουλιῶται κατέ-
στρεψαν 2,500 Τούρκους.—*Σκριποῦ*, παρὰ τὴν Κωπαΐ-
δα, ὁ παλαιὸς Ὅρχομενὸς τῶν Μινυῶν.

6.) Νομὸς Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος.

[111,67 □ Μ, 110,000 Κ.].

Ὁ Νομὸς οὗτος περιλαμβάνει 4 ἐπαρχίας, ἦτοι·

1.) Τῆς Φθιώτιδος, μετὰ 42,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὄρη μὲν ἄξια λόγου εἶνε· ἡ Ὀθρυς πρὸς Β.,
ἡ Οἶτη πρὸς Ν. καὶ ὁ Τυμφρηστὸς πρὸς Δ., πεδιάς ἡ Λα-
μιακή, ποταμὸς δὲ Σπερχειὸς καὶ πόλεις ἀξιοσημεῖωτοι·
Λαμία, παρὰ τὸν Σπερχειὸν ποταμόν, πρωτεύουσα τοῦ
Νομοῦ· ἔχει δὲ Ἀκρόπολιν (Ἀκρολαμία), λείψανα τοῦ
ἀρχαίου τείχους, γυμνάσιον, πρωτοδικεῖον, ἀμαξιτοὺς
δδούς μέχρι Στυλίδος καὶ Ὑπάτης καὶ περὶ τὰς 5,000 Κ.
παράγει δὲ καπνὸν ἐκλεκτόν.—*Ὑπάτη*, μετὰ 1,700 Κ.,
ὄρεινὸν χωρίον πρὸς Δ. τῆς Λαμίας. Πλησίον αὐτῆς
εἶνε τὰ θειοῦχα θερμὰ λουτρά τῆς Ὑπάτης.—*Στυλὶς*
πρὸς Α., ἐπίνειον τῆς Λαμίας εἰς τὸν Μαλιακὸν κόλπον,
ἔχον νηματοποιεῖον καὶ 1,400 Κ.—*Γαρδίχι*, πρὸς Α.

τῆς Στυλίδος, μικρὸν χωρίον πλησίον τῆς ἀρχαίας *Κρεμαστῆς Λαρίσης*, τῆς ὁποίας σώζονται τὰ τείχη.—*Σούρπη*, μετὰ 1,000 περίπου Κ., πρὸς τὸ μέρος τοῦ Παγασητικοῦ κόλπου, παράγουσα καπνὸν ἐκλεκτόν.—*Νέα Μερζέλα ΒΑ*, παράλιον καὶ ναυτικὸν χωρίον μετὰ 300 Κ.

2.) Τῆς *Λοκρίδος*, μετὰ 21,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὄρη μὲν λόγου ἄξια εἶνε ὁ *Παργασὸς ΝΔ.*, *Καλλιόδρομον* πρὸς Δ. καὶ ἡ *Κρημὶς* πρὸς Α., πόλεις δὲ ἀξιοσημεῖωτοι· *Ἀταλάντη* (Ὀποῦς), πρωτεύουσα, παρὰ τὸν Ὀπουντίον κόλπον· παράγει σῖτον ἀξιόλογον καὶ ἔχει 2,250 Κ.—*Νέα Πέλλα*, συνεχομένη μετὰ τῆς Ἀταλάντης, συνοικία τῶν Μακεδόνων, ἔχουσα 550 Κ.—*Δαδίου* πρὸς Δ., κωμόπολις γεωργικὴ μετὰ 2,800 Κ.—*Θερμοπύλαι*, μεταξὺ τοῦ ὄρους Οἴτης καὶ τῆς θαλάσσης, περίδοξος θέσις, ἔνθα τὸ πάλαι ὁ Λεωνίδας ἔπενσεν ἐνδόξως μετὰ 300 Σπαρτιατῶν καὶ 700 Θεσπιέων· κατὰ δὲ τὴν Ἑλλην. ἐπανάστασιν συνελήφθη ὁ *Διάκος* παρὰ τὴν *Ἀλαμάναν* (γέφυραν τοῦ Σπερχείου) καὶ ἐσουβλίσθη ἔπειτα ζωντανὸς εἰς τὴν *Λαμίαν*.—*Ελάτεια* (Λοῦτα), νῦν μὲν κώμη, τὸ δὲ πάλαι πόλις καὶ διάσημος ὡς στρατιωτικὴ θέσις καὶ κλεῖς τῆς Ἑλλάδος.—*Αἰβαράται*, περίφημοι ὡς πατρὶς τοῦ Ἀνδρούτσου καὶ Ὀδυσσεώς.

3) Τῆς *Παρνασίδος*, μετὰ 27,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὄρη λόγου ἄξια εἶνε ὁ *Παργασὸς* πρὸς Α. καὶ ἡ *Γκιώνα* πρὸς Δ., πόλεις δὲ ἀξιοσημεῖωτοι· *Ἀμφισσα* (Σάλωνα), πρωτεύουσα πόλις τῶν Ὀπουντίων Λοκρῶν τὸ πάλαι· τανῦν δὲ ἔχει λαμπρὸν ἐλαιῶνα καὶ 4,500 Κ.—*Τοπόλια*, ἐπὶ τοῦ Παργασοῦ, μετὰ 1,000 Κ.—*Χρισσὸ*

(Κρίσσα), ἐλαιόφυτος κόμη, ἔνθα τὸ *Κρυσσαῖον πεδῖον* ἔδωκεν ἀφορμὴν τὸ πάλαι εἰς τὸν ἱερὸν (Φωκικὸν) πόλεμον. Ἐχει δὲ νῦν 4,500 Κ.—*Ἰτέα*, ἐπίνειον τῆς Ἀμφίσης, πιθανῶς τὸ παλαιὸν Χάλκιον. — *Καστρί*, χωρίον ἔνθα ἔκειτο τὸ πάλαι τὸ μαντεῖον τῶν *Δελφῶν*. Ἐνταῦθα ἦτο καὶ ἡ *Κασταλία* πηγὴ, ἱερὰ εἰς τὰς Μούσας. — *Γραβιά* ΒΑ., παρὰ τὸ παλαιὸν *Κυτίριον*, ἔνθα δ' Ὀδυσσεὺς Ἀνδρουττος τὸ 1824, κλεισθεὶς εἰς ἓν χάνιον μεθ' 400 συντρόφων, ἐπολέμησε πρὸς τὰς χιλιάδας τοῦ Ὁμέρ Βριώνη ἐπὶ μίαν ἡμέραν, καὶ τὴν νύκτα ἐξῆλθε ξιφῆρης, χωρὶς νὰ ἀπολέσῃ κανένα τῶν συμπολεμιστῶν. — *Μαυρολιθάρι*, μετὰ 4,440 Κ. — *Ἀγόριαρη*, μετὰ 800 Κ. — *Γαλαξείδιον* (Οἰάνθεια), παράλιος πόλις εἰς τὸν Κρυσσαῖον Κόλπον, ἔχουσα τὸ πρῶτον ἐμπορικὸν ναυτικὸν τῆς Ἑλλάδος καὶ 4,500 Κ.

Ἐνταῦθα ὄρη μὲν ἄξια λόγου εἶναι δ' *Κόραξ* (Βαρδούσια) καὶ ποταμὸς δ' *Γ.λαιοθός* (Μόρνος), ἐκβάλλων πλησίον τῆς Ναυπάκτου· κῶμαι δὲ ἀξιοσημεῖωτοι· *Λιδωρίκιον*, ΝΔ., πρωτεύουσα μετὰ 900 Κ., ποιμένων τῶν πλείστων. — *Βιτρινίτσα*, πρὸς Ν. παρὰ τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῶν ἐρείπιων τῆς *Τολοφῶρος*, μετὰ 600 Κ. — *Ἀρτοτίνα*, πρὸς Β., ὅχι μακρὰν τῆς Οἴτης, ἡ μεγαλητέρα κόμη μετὰ 4,400 Κ., τῶν πλείστων γεωργῶν. +

γ.) Νομὸς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας.

[438,24 □ Μ., 425,000 Κ.].

✕ Ὁ Νομὸς οὗτος περιλαμβάνει 6 ἐπαρχίας, ἧτοι
1) Τοῦ *Μεσολογγίου*, μετὰ 19,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὄρος μὲν ἄξιον λόγου εἶνε ὁ Ἀράκυνθος (Ζυγὸς) πρὸς Β., πεδιάς δὲ ἡ Αἰτωλική, ποταμὸς δὲ Εὐή-
ρος (Φίδαρις), δι' οὗ χωρίζεται ἀπὸ τῆς Ναυπακτίας, καὶ
πόλεις ἀξιοσημεῖωτοι Μεσολόγγιον, πρωτεύουσα τοῦ
Νομοῦ, περίφημον διὰ τὸν αὐτόθι τάφον τοῦ Βύρωνος
καὶ Μάρκου Μπότσαρη, καὶ τὴν κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ
1826 γενομένην ἡρώϊκὴν ἔξοδον τῶν Ἑλλήνων ἐναντίον
τῶν Τούρκων ἔχει δὲ γυμνάσιον, πρωτοδικεῖον καὶ περὶ
τὰς 6,000 Κ.—Κλείσοβα καὶ Βασιλάδι, νησίδια κεί-
μενα εἰς τὴν λιμνοθάλασσαν τοῦ Μεσολογγίου, περί-
φημα διὰ τὰς κατὰ τὸ 1826 ἐνδόξους τῶν Ἑλλήνων
μάχας.—Αἰτωλικόν, νησίδιον συνδεδεμένον μετὰ τῆς
Στερεᾶς διὰ λαμπρᾶς ἐπὶ πολλῶν ἀψίδων ἐρειδομένης
λιθίνης γεφύρας. Οἱ κάτοικοι (περὶ τὰς 3,000) ἀσχολοῦνται
εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν γεωργίαν.—Νεοχώρι,
παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀχελώου ποταμοῦ.

2.) Τῆς Ναυπακτίας, μετὰ 23,000.

Ἐνταῦθα πεδιάς μὲν εἶνε ἡ Ναυπακτική, ποταμὸς
δὲ ἄξιος λόγου ὁ ποταμὸς τῶν συνόρων τῆς ἐπαρχίας τοῦ
Μεσολογγίου Εὐήρος, καὶ πόλεις ἀξιοσημεῖωτοι Ναύ-
πακτος, πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Μεσολογγίου, πρωτεύουσα
τῆς ἐπαρχίας ἔχει δὲ 4,000 Κ., φρούριον καὶ λιμένα
ἐν Κορινθιακὸν κόλπον. Πλησίον αὐτῆς οἱ Ἕνετοί
κατασκευάσαντο, συναγωνιστὰς ἔχοντες πολλοὺς Ἕλληνας,
οἱ ὅτε ἐκείνην ἔλαβον τὸν Ὀθωμανικὸν στόλον τὸ 1574.—Πλά-
τανα, παρὰ τὸν Εὐήνον, μετὰ 4,300 Κ.

Τῆς Τριχωρίας, μετὰ 16,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὄρος μὲν ἄξιον λόγου εἶνε τὸ Παραιτω-
λικόν (Ἀραποκέφαλον), δι' οὗ χωρίζεται ἀπὸ τῆς Εὐρυτα-

νίας, ποταμὸς δὲ ὁ Ἀχελῷος (Ἀσπροπόταμον) καὶ λίμνη ἡ Τριχωρίς· κώμη δὲ ἀξιοσημείωτος ἡ πρωτεύουσα Ἀγρίνιον, πρὸς Α. τοῦ Ἀχελῷου, παράγον ἐξαίρετον καπνὸν καὶ ἔχον 4,300 Κ. Βορειοδυτικῶς αὐτοῦ ἔκειτο τὸ ἀρχαῖον Θέρμωρ, μετὰ θερμῶν ὑδάτων, ἔνθα συνήρχετο ἡ συνέλευσις τῶν Αἰτωλῶν.

4.) Τῆς Εὐρυταρίας, μετὰ 33,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὄρη μὲν ἄξια λόγου εἶνε ὁ Τυμφρηστός (Βελοῦχι) πρὸς Α. καὶ τὰ Ἀγραφα (Κλάδοι τοῦ Πίνδου) πρὸς Β., κῶμαι δὲ ἀξιοσημείωτοι· τὸ Καρπενήσιον (Οἰχαλία), πρωτεύουσα καὶ περίφημον διὰ τὸν πλησίον αὐτοῦ συμβάντα θάνατον τοῦ Μάρκου Μπότσαρη· τὸ 1823. ἔχει δὲ περὶ τοὺς 1,500 Κ., γεωργοὺς καὶ ποιμένεας.—Φουρᾶ, παρὰ τὰ σύνορα, μετὰ 1,050 Κ.—Κρίκελλον πρὸς Ν., μετὰ 1,250 Κ.—Ἀμπλιανη, ἔτι νοτιώτερα, χωρίον μὲ φοβεράς θέσεις, περίφημον διὰ τὴν ἐν ἔτει 1824 νίκην τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Τούρκων.

5.) Τοῦ Βάλτου, ἑδρας τῶν κλεφτῶν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, μετὰ 15,000 Κ. τανῦν.

Ἐνταῦθα πεδιάς μὲν εἶνε ἡ Ἀκαρνανικὴ (τῆς Λεπενούς), κῶμαι δὲ ἀξιοσημείωτοι· Κραθασαράς (Λιμναία), πρωτεύουσα εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου καὶ παρὰ τὴν λίμνην Ἀμβρακίαν. Ἐξάγει βελανίδιον καὶ ἔχει 1,540 Κ. Πρὸς Β. αὐτῆς κεῖνται τὰ ἐρείπια τοῦ Ἀμφιλοχικοῦ Ἀργους.—Λεπενού, πρὸς Ν., παρὰ τὴν παλαιὰν Στράτον καὶ τὴν λίμνην Ὀζηρόν, μετὰ 1,250 Κ.

6.) Βορίτσης καὶ Ξερομέρου, ὡσαύτως ἑδρας τῶν κλεφτῶν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, μετὰ 19,000 Κ.

Ἐνταῦθα πόλεις ἀξιοσημείωτοι εἶνε· Βόριτσα (Ἀνα-

κτόριον), πρωτεύουσα εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον. ἔχει δὲ φρούριον, κλίμα τερπνὸν μὲν ἀλλὰ νοσῶδες καὶ 4,700 K.—Εἰς τὸν αὐτὸν κόλπον ἔκειτο πάλαι τὸ Ἀκτιον, πλησίον τοῦ ὁποίου ἐνίκησεν ὁ Ὀκταβιανὸς τὸν Ἀντώνιον καὶ τὴν βασίλισσαν τῆς Αἰγύπτου Κλεοπάτραν.—*Κατούνα*, μετὰ 4,000 K.—Ἀστακὸς πρὸς N., παράλιος τόπος ἐξαγωγῆς.

Β'. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ.

[395 □ M. 657,000 K.].

α'. Νομὸς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας.

(91,25 □ M. 431,000 K.).

Οὗτος περιλαμβάνει 6 ἐπαρχίας, ἥτοι

1.) Τῆς *Ναυπλίας*, μετὰ 46,000 K.

Αὕτη ὄρη μὲν ἔχει τὸ Ἀραχναῖον (Ἀγ. Ἥλίας) πρὸς A., ποταμὸν δὲν τὸν Ἰραχον καὶ πόλεις ἀξίας λόγου τὸ *Ναύπλιον*, εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου μετ' ὀχυρωτάτων Ἑνετικῶν φρουρίων καὶ περίπου 6,000 K. Εἶνε δὲ πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ, καὶ ὑπῆρξε πρὶν μητρόπολις τοῦ ὅλου βασιλείου.—Τὴν *Πρόροιαν*, προάστειον μετὰ 4,900 K.—Τὴν *Τίρυνθα*, ἔνθα σώζονται *Κυκλώπεια τεῖχη*.—Τὸ *Αἰγουριον* πρὸς A. μετὰ 800 K., πλησίον τοῦ ὁποίου σώζεται ἀκέραιον τὸ θέατρον τῆς ἀρχαίας *Ἐπιδαύρου*.—Τὴν *Νέαν Ἐπίδαυρον*, εἰς τὸν Σαρωνικὸν κόλπον, μετὰ 4,460 K.

2.) Τῆς Ἀργολίδος, μετὰ 23,000 K.

Αὕτη ὄρη μὲν ἀξιοσημείωτα ἔχει τὸ *Ἀρτεμισιον* (Μαλεβόν) καὶ *Παρθένιον*, πρὸς Δ., πεδιάδα δὲ τὴν *Ἀργολικὴν*, καὶ ποταμούς τὸν ἐκ τῆς *Στυμφαλίδος* λίμνης (Ζάρακα) πηγάζοντα καὶ εἰς τὴν *Λέρνην* λίμνην ἐκβάλλοντα *Ἐρασϊνον* (Κεφαλάρι) πρὸς Α. καὶ τὸν *Ἰραχον* καὶ πόλεις ἀξιοσημειώτους· τὸ *Ἀργος* μετὰ 9,000 Κ. Κεῖται δὲ τοῦτο $\frac{3}{4}$ τῆς ὥρας μακρὰν τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου, καὶ ἀκρόπολιν ἔχει τὴν 900 π. ὑψηλὴν *Λάρισσαν*. — *Χαρβάτι*, πλησίον τοῦ ὁποίου κεῖνται τὰ ἐρείπεια τῶν *Μυκηναίων*.

3). *Σπετσῶν* καὶ *Ἐρμιονίδος*, μετὰ 20,000 Κ.

Ἐνταῦθα πόλεις λόγου ἄξια εἶνε· *Σπέτσαι*, ἐπὶ ὁμωνύμου νήσου [3 □ Μ], ἐχούσης περὶ τὰς 9,600 Κ., γνωσταὶ διὰ τοὺς ἀγῶνας αὐτῶν κατὰ τὴν ἐπανάστασιν· τανῦν δὲ εἶνε διάσημοι διὰ τὸ ἐμπορικὸν ναυτικὸν των. — *Κρανίδιον*, ἀπέναντι τῶν Σπετσῶν, ἔχον 7,200 Κ. ἀσχολουμένους εἰς τὴν γεωργίαν καὶ ναυτιλίαν. — *Ἐρμιόνη* (Καστρί), ἀπέναντι τῆς Ὑδρας, μετὰ 4,800 Κ. καὶ ὑδάτων ἱαματικῶν.

4). *Ὑδρας* καὶ *Τροιζηνίας*, μετὰ 48,000. Κ.

Ἐνταῦθα πόλεις ἄξια λόγου εἶνε· *Ὑδρα*, ἐπὶ ὁμωνύμου νήσου [$2\frac{1}{3}$ □ Μ.], τὸ πάλαι *Ὑδρέα*, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας, μετὰ 10,000 Κ. Αὕτη κεῖται ἀπέναντι τοῦ ἀκρωτηρίου Σκυλλαίου (Τσελεβίται), εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ἀργολικοῦ Κόλπου· εἶνε δὲ νῆσος βραχὺδης, περιώνυμος ὁμῶς διὰ τὸ σπουδαιότατον κατὰ τὴν Ἑλλ. ἐπανάστασιν ναυτικόν. Ἔτι δὲ καὶ σήμερον ἔχει ἀκμάζον ἐμπορικὸν ναυτικόν. — *Τροιζήν* (Δαμαλᾶς), ἐπὶ τῆς στερεᾶς ἔχουσα 4,660 Κ. — *Μέθαρα*, χερσονήσος ἔχουσα ἱαματικὰ

Στοιχειώδης Γραμ. Στοιχειώδης
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Θειοῦχα λουτρά εἰς τὴν λεγομένην Βρωμολίμνην.—Πόρος (Καλαυρία), νῆσος περίφημος τὸ πάλαι, διότι εἰς τὸν αὐτόθι ναὸν τοῦ Ποσειδῶνος, οὗτινος σήμερον μόνον ἔχνη σῶζονται, ἔπιεν ὁ Δημοσθένης τὸ κώνειον. Τανῦν δὲ εἶνε βασιλικὸς ναύσταθμος, καὶ ἔχει πυκνοὺς λεμονῶνας ⁽¹⁾.

5.) Τῆς Κορινθίας, μετὰ 43,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὄρη μὲν λόγου ἄξια εἶνε ἡ *Κυλλίνη* (Ζίρια) πρὸς Δ. καὶ τὰ *Δερβεράκια* παρὰ τὸν *Φλιοῦντα*, ἔνθα κατεστράφη τὸ 1822 ὁ Δράμαλης, πεδιάς ἡ Κορινθιακὴ, καὶ λίμναι ἡ *Στυμφαλὶς* καὶ *Φερεὸς* (Φονεᾶς) πρὸς Δ., ποταμοὶ δ' *Ἀσωπὸς*, χυνόμενος εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, καὶ πόλεις ἀξιοσημείωτοι· *Νέα Κόρινθος*, παρὰ τὸ *Λουτράκι* (*Λέχαιον*) ἐπὶ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, κτισθεῖσα κατὰ σχέδιον κανονικὸν μετὰ τὸν σεισμὸν τοῦ 1858, ὅστις κατέστρεψε τὴν παλαιὰν *Κόρινθον*, κειμένην ὑπὸ τὴν ὀχυροτάτην τὸ πάλαι ἀκρόπολιν *Ἀκροκόρινθον*.—*Καλαμάκι* (*Κεγχρέαι*), ἐπίνειον τῆς Νέας Κορίνθου, εἰς τὸν Σαρωνικὸν κόλπον.—*Περαχώρα*, μετὰ 4400 Κ., παρὰ τὸ *Ἡραιο* ἀκρωτήριο.—*Σοφικόν*, παρὰ τὴν παλαιὰν *Σολύγειαν*, μετὰ 4,800 Κ.—*Βασιλικά*, χωρίον παρὰ τὴν ἀρχαίαν *Σικυῶνα*.—*Τρίκαλα*, μετὰ 4,600 Κ. ἀσχολουμένων εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς σταφίδος.—*Ἅγιος Γεώργιος* (Φλιοῦς) μετὰ 4,500 Κ., παράγων ὠραῖον μαῦρον οἶνον.

6.) Τῶν Κυθήρων, μετὰ 44,000 Κ.

Αὕτη σύγκειται ἐκ τῆς ὀρεινῆς νήσου *Κυθήρων* [$5\frac{1}{2}$

(1) Σημειώτέον ὅτι ἡ Τροιζήν, τὰ Μέθανα καὶ ὁ Πόρος, ἀποτελοῦσι τὴν Τροιζηνίαν.

□ M], μετὰ δμωνύμου πόλεως, κειμένης παρὰ τὴν ἀρχαίαν, ἔνθα σώζονται λείψανα τοῦ ναοῦ τῆς Ἀφροδίτης (*Κυθερείας*), καὶ τῶν μεταξὺ Κυθήρων καὶ Κρήτης κειμένων Ἀντικυθήρων (*Τσεριγόττο*). Καὶ παράγει μὲν ὁ τόπος μέλι, οἶνον, ἔλαιον καὶ ὀπωρικά διὰ τὴν φιλοπονίαν τῶν κατοίκων· ἀλλ' ὅμως διὰ τὸ ἀνεπαρκὲς τοῦ τόπου πολλοὶ Κυθηριοὶ μεταναστεύουσιν, εἰς τὴν Σμύρνην μάλιστα.

6'.) Νομὸς Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος.

[94,31 □ M. 452,000 K].

Οὗτος σύγκειται ἐκ 4 ἐπαρχιῶν.

1) τῶν Πατρῶν, μετὰ 48,000 K.

Ἐνταῦθα λόγου ἄξια ὄρη εἶνε τὸ *Παραχαΐκον* (Βοδιᾶς) πρὸς Β. καὶ ὁ *Ἐρύμαιθος* πρὸς Ν., ὅθεν ῥέει ὁ ποταμὸς *Πεῖρος*, χυνόμενος εἰς τὸν κόλπον τῶν Πατρῶν· ἄλλος δὲ ποταμὸς ἀξιοσημεῖωτος εἶνε ὁ *Γλαῦκος* (Λεῦκα) πλησίον τῶν Πατρῶν.

Πρωτεύουσα δὲ τῆς ἐπαρχίας εἶνε αἱ *Πάτραι*, πόλις ἐμπορική, ὅθεν ἐξάγεται ἡ πλείστη Κορινθιακὴ σταφίς, μετὰ 25,000 K. ἔχει δὲ θέατρον, ἐφετεῖον, γυμνάσιον, καλὰς οἰκοδομὰς καὶ εὐρείας ὁδοὺς καὶ πλατείας.

2) τῆς *Αἰγιαλείας*, μετὰ 13,000 K.

Αὕτη πεδιάδα μὲν ἔχει τὴν τοῦ *Αἰγίου*, ποταμὸν δὲ ἀξιοσημεῖωτον τὸν *Σελινοῦντα* καὶ πρωτεύουσαν τὸ *Αἶγιον* (Βοστίτσα), ἐξάγον τὴν ἀρίστην Κορινθιακὴν σταφίδα καὶ ἔχον περίπου 4,000 K. Πρὸς Ν. δὲ τοῦ Αἰγίου κεῖται ἡ *μονὴ τῶν Ταξιαρχῶν*, μετὰ 100 περίπου μοναχῶν.

3) τῶν *Καλαβρύτων*, μετὰ 40,000 Κ.

Εἰς τὴν ὀρεινὴν ταύτην χώραν ὄρη μὲν ἀξιοσημείωτα εἶνε τὰ *Αροάνια* (Χελμὸς) ΝΑ. καὶ ὁ *Ἐρύμανθος*, ΝΔ., δι' οὗ χωρίζεται ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας τῶν Πατρῶν· ποταμοὶ δὲ ἡ *Στυξ* (ἐκ τῶν Ἀροανίων πηγάζουσα) καὶ ὁ *Κραῖθις* (ποταμὸς τῆς Ἀκράτας)· κώμαι δὲ λόγου ἄξιαι·

Καλάβρυτα (Κύναιθα), μετὰ 4,200 Κ. Πλησίον αὐτῶν κεῖται ἡ μονὴ τοῦ *Μεγάλου Σπηλαίου* μετὰ 150 περίπου μοναχῶν, ἔνθα εὐρίσκεται μία τῶν τριῶν εἰκόνων, ἃς ἱστορήσεν ὁ ἀπόστολος Λουκᾶς, καὶ ἡ τῆς Ἀγίας *Λαύρας*, ἔνθα ὁ ἐπίσκοπος Γερμανὸς ὕψωσε τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως τῇ 25 Μαρτίου 1821.—*Σωποτόν* πρὸς Ν., μετὰ 4,000 περίπου Κ.—*Λειβάρτσι*, εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ ὄρους Ἐρυμάνθου, μετὰ 4,300 Κ.—*Λυκουρία*, παρὰ τὸν ποταμὸν *Λάδωνα* μετὰ 800 περίπου Κ.

4) τῆς *Ἡλείας*, μετὰ 54,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὄρη μὲν ἀξιοσημείωτα εἶνε ἡ *Φολόη* πρὸς Α., πεδιάς ἡ τῆς *Ἡλιδος*, ποταμὸς ὁ *Πηνειὸς* καὶ πόλεις ἀξιοσημείωτοι·

Πύργος, πρωτεύουσα παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀλφειοῦ ποταμοῦ, ἔχουσα γυμνάσιον, πρωτοδικεῖον, θέατρον καὶ περὶ τοὺς 6,000 Κ.—*Κατάκωλον* (παρὰ τὸ ἀκρωτήριον *Ἰχθύρ*), ἐπίνειον τοῦ Πύργου, συνδεόμενον μετ' αὐτοῦ δι' ὁδοῦ ἀμαξιτοῦ.—*Γαστούνη*, παρὰ τὸν Πηνειὸν εἰς πεδιάδα εὐφορωτάτην, ἔχουσα ὑπὲρ τοὺς 4,000 Κ. Ἐδῶ πλησίον κατῴκουν οἱ περιβόητοι *Λαλαῖοι* Τοῦρκοι.—*Λεχαίνα* μετὰ 4,700 Κ.—*Γλαρέντζα*, ἐπίνειον τῶν *Λεχαινῶν*.

Ἐνταῦθα (εἰς τὴν παρὰ τὸν Ἀλφειὸν *Ὀλυμπίαν*) ἐτελοῦντο τὸ πάλαι οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες.

γ'. Νομός τῆς Μεσσηνίας.

[62,52 □ M., 131,000 K.].

Οὗτος περιλαμβάνει πέντε ἐπαρχίας, ἥτοι·

1) τῶν *Καλαμῶν* (τὸ πάλαι *Φαρῶν*), μετὰ 25,000 K.

Ἐνταῦθα ἐκτείνει βραχίονας ὁ *Ταῦρετος*, ῥέει δὲ ὁ ποταμὸς *Νέδων*· πόλεις δ' ἀξιοσημείωτοι εἶνε· *Καλάμαι*, ἀπέχουσα 20 λεπτά τῆς ὥρας ἐκ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου, μετὰ 6,500 K., πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ καὶ πόλις ἐμπορικὴ, ἔχουσα γυμνάσιον, πρωτοδικεῖον καὶ μεταξοκλωστήρια· ἐξάγει δὲ ἄφθονα σῦκα, σταφίδας, ἔλαιον καὶ πορτογάλια.—*Σίτσοβα*, μετὰ 1,200 K., πόλις τῆς ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ Ταυγέτου κειμένης *Ἀλαγορίας*.

2) τῆς *Μεσσήνης*, μετὰ 30,000 K.

Ἐνταῦθα ὄρη μὲν ἀξιοσημείωτα εἶνε τὰ *Νόμια* πρὸς Β. καὶ ἡ *Ἰθώμη* πρὸς Ν., ἔνθα σώζονται λείψανα ἀρχαίου τείχους, πεδιάς δὲ ἡ *Μεσσηνιακὴ*, ποταμὸς ὁ *Πάμισος* καὶ πόλεις λόγου ἄξιοι·

Νησίον, παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Παμίσου, μετὰ περίπου 5,500 K.—*Μαυρομμάτι*, κώμη κτισμένη εἰς τὰ ἐρείπια τῆς ὑπὸ τοῦ Ἐπαμεινώνδου συνοικισθείσης παλαιᾶς Μεσσήνης.—*Πολιανή*, γνωστὴ διὰ τὰς συγκροτηθείσας αὐτόθι πρὸς τὸν Ἰβραήμην μάχας.

3) τῆς *Πυλίας*, μετὰ 21,000 K.

Ἐνταῦθα πόλεις ἄξιοι λόγου εἶνε· *Πύλος* (Νεόκαστρον), πρωτεύουσα, μετὰ 1,200 περίπου K. Κεῖται δὲ ἀπέναντι τῆς νήσου *Σφακτηρίας*, ἔχει φρούριον καὶ λαμπρὸν λιμένα, καὶ εἶνε διάσημος, διότι αὐτοῦ τὸ 1827 ἐκάη ὁ Τουρκικὸς καὶ Αἰγυπτιακὸς στόλος ὑπὸ τῶν Ἀγ-

γλων, Γάλλων καὶ Ῥώσων.—*Μεθώνη* πρὸς Ν., ἔχουσα φρούριον Ἑνετικὸν καὶ περίπου 1,000 Κ.—*Κορώνη* πρὸς Α., ὡσαύτως φρούριον μετὰ 2,000 Κ.—Πρὸς Ν. αὐτῆς κεῖνται αἱ *Οἶνοῦσαι* νῆσοι (*Σαπιέντσα* καὶ *Καβρέρα*).—*Πεταλίδι*, πρὸς Β. τῆς Κορώνης. Ἐνταῦθα εἶνε συνωκισμένοι Λάκωνες.—*Μαριάκι*, περίφημον διότι αὐτόθι ἔπεσε μαχόμενος πρὸς τὸν Ἰβραήμην ὁ ἥρωας Παππαφλέσας.

4) τῆς *Τριγυλίας*, μετὰ 29,000 Κ.

Ἐνταῦθα ποταμὸς λόγου ἄξιος εἶνε ἡ *Νέδα* πρὸς Β., πόλεις δὲ ἀξιοσημείωτοι·

Κυπαρισσία, ὅχι μακρὰν τῆς θαλάσσης, ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 3,000 Κ.—*Φιλιατρά*, πρὸς Ν. τῆς προηγουμένης, πόλις ἔχουσα ὑπὲρ τὰς 4,000 Κ.—*Γαργαλιάνοι*, ἔτι νοτιώτερα μετὰ 2,500 Κ.

5) τῆς *Ὀλυμπίας* μετὰ 26,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὕρος μὲν ἄξιον λόγου εἶνε τὸ *Λύκαιον* πρὸς Α., ποταμὸς δὲ ὁ *Ἀλφειὸς* πρὸς Β., πόλεις δὲ ἀξιοσημείωτοι·

Ἀνδρίτσαινα, πρωτεύουσα μετὰ 2,000 Κ. Πλησίον ταύτης σώζεται ναὸς τοῦ Ἀπόλλωνος.—*Ἀγρινίτις*, μετὰ 1,800 Κ. παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἀλφειοῦ.

δ'.) Νομὸς τῆς Λακωνίας.

[81,78 □ Μ., 109,000 Κ.].

Αὕτη περιλαμβάνει 4 ἐπαρχίας, ἧτοι·

1) τῆς *Λακεδαίμονος*, μετὰ 47,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὄρη μὲν ἄξια λόγου εἶνε ὁ *Πάρων* πρὸς

τὰ ΒΑ. καὶ ὁ Ταῦγέτος πρὸς Δ., πεδιάς δὲ ἡ Λακωνική, ποταμοὶ ὁ Εὐρώτας, καὶ ὁ χυνόμενος εἰς αὐτὸν Οἰνοῦς (Κελεφίνα) πρὸς Β. καὶ πόλεις ἀξιοσημεῖωτοι·

Σπάρτη, πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Εὐρώτα, ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς ἀρχαίας Σπάρτης κειμένη. Ἐχει δὲ γυμνάσιον, πρωτοδικεῖον, μεταξοκλωστήρια, κανονικὰς ὁδοὺς καὶ περίπου 3,000 Κ.—Μιστρᾶς, μετὰ 1,000 Κ.—Καστανιὰ πρὸς Β. ἐπὶ τοῦ Ταῦγέτου, μετὰ 1,500 Κ.—Γεωργίστα, παρὰ τὴν Καστανιὰν μετὰ 1,900 Κ. περίπου.—Ἀράχοβα (Καρυαί).—Παλιογουλᾶς, πλησίον τοῦ ὁποῦ ἐκεῖτο ἡ ἀρχαία Σελλασία.—Βαρβίτσα, πατρὶς τοῦ περιφήμου κλέφτου Ζαχαριᾶ.—Βαμβακοῦ, μετὰ 1500 Κ.—Σχλαβοχώριον, τὸ πάλαι Ἀμύκλαι, περίφημον διὰ τὸν ἐκεῖ ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος.—Λεθέτσοβα (πάλαι Κροκέαι), μετὰ 1,200 Κ.—Ἔλος παρὰ τὴν θάλασσαν. Ἐκ τούτου, ὡς λέγεται, οἱ δοῦλοι τῶν Σπαρτιατῶν ὠνομάσθησαν Εἰλωτες.

2) τοῦ Οἰτύλου (Δυτικῆς Μάνης), μετὰ 27,000 Κ.

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην κῶμαι ἀξιοσημεῖωτοι εἶνε· Ἀρεόπολις, μετὰ 1,400 Κ.—Οἴτυλος, μετὰ 1,400 Κ. περίπου.—Κίτη παρὰ τὸ ἀκρωτήριον Θυρίδας, (Γρόσσο).

3) τοῦ Γυθείου (Ἀνατολικῆς Μάνης), μετὰ 15,000 Κ.

Ἐνταῦθα κῶμαι ἀξιοσημεῖωτοι εἶνε· Γύθειον, τὸ πάλαι ἐπίνειον τῆς Σπάρτης, μεθ' ἧς εἶνε τανῦν ἡνωμένα δι' ἀμαξιτοῦ ὁδοῦ. Ἐχει 2,000 Κ.—Πολύαραβος, ἔνθα ἀπεκρούσθη ὁ Ἰβραήμης, θελήσας νὰ ποιήσῃ ἀπόβασιν.—Πιάνιστα, μετὰ 700 Κ. πρὸς Δ.

4) τῆς Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς, μετὰ 2,000 Κ.

Εἰς ταύτην, ἐκτεινομένην μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Μα-

Λέα ὄρος μὲν λόγου ἄξιον εἶνε δ *Σάραξ*, (Κουλουχέρα), κῶμαι δὲ ἀξιοσημείωτοι.

Μολάοι, πρωτεύουσα μετὰ 1,000 K.—*Μορεμβασία* (Ἐπίδαυρος Λιμηρά), κειμένη ἐπὶ νησιδίου ὠχυρωμένου καὶ ἡνωμένου μετὰ τῆς στερεᾶς διὰ γεφύρας· ἔχει δὲ 650 K.—*Βοιαί* (Βάτικα), παρὰ τὸν Μαλέαν μετὰ 600. K.

ε'.) Νομὸς τῆς Ἀρκαδίας.

[79,62 □ M., 134,000 K. K].

Ὁ νομὸς οὗτος ἔχει 4 ἐπαρχίας, ἥτοι·

1) τῆς *Μαρτιρείας*, μετὰ 47,000 K.

Ἐνταῦθα ὄρη μὲν λόγου ἄξια εἶνε τὸ *Μαίναλον* πρὸς B., πεδιάδες δὲ ἡ τῆς *Μαρτιρείας* καὶ *Τεγέας* καὶ ἡ τοῦ Ὀρχομενοῦ, ποταμὸς δὲ Ἀλφειὸς, καὶ πόλεις ἀξιοσημείωτοι.

Τρίπολις, ὑπὸ τὸ Μάιναλον, πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ μετὰ 7,300 K. ἔχει δὲ γυμνάσιον, πρωτοδικεῖον, ἀμαξιτὸν ὁδὸν μέχρι τῶν μύλων τοῦ Ναυπλίου καὶ τοῦ Ἀργούς καὶ ἱκανὴν ἐγγώριον βιομηχανίαν. Πλησίον ταύτης ἔκειντο αἱ παλαιαὶ πόλεις *Μαρτίρεια* καὶ *Τεγέα*.—*Αεβίδι*, πρὸς B. μετὰ 1,800 K.—*Βαλιτέτσι*, ΝΔ. τῆς Τριπόλεως, χωρίον ὀρεινόν, εἰς τὸ ὁποῖον οἱ Ἕλληνες ἐνίκησαν κατὰ πρῶτον τοὺς Τούρκους τὸ 1821.

2) τῆς *Γορτυρίας*, μετὰ 42,000.

Ἡ χώρα αὕτη εἶνε ὅλη ὀρεινὴ, χωριζομένη ἀπὸ τῆς Ἠλείας διὰ τοῦ Ἐρυμάρθου, καὶ διαρρεομένη ὑπὸ τῶν ποταμῶν *Γορτυρίου* πρὸς N. καὶ *Λάδωρος* πρὸς B. Πόλεις δὲ λόγου ἀξίας ἔχει·

τὴν *Δημιτσάναν*, πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας, μετὰ

2,250 Κ. Εἶνε δ' αὕτη πατρίς τοῦ ἀρχιεπισκόπου Γερμανοῦ καὶ τοῦ πατριάρχου Γρηγορίου, τοῦ ἀπαγχονισθέντος κατὰ τὴν ἐναρξίν τῆς ἐπαναστάσεως.—*Καρύταινα*, μετὰ φρουρίου καὶ 4,200, Κ., ἐπὶ τῆς συμβολῆς τοῦ Γορτύνιου καὶ Ἀλφειοῦ.—*Στεμνίτσα*, παρὰ τὸν Γορτύνιον, μετὰ 3,000 περίπου Κ.—*Ζάτουνα*, μετὰ 4,200 Κ. περίπου.—*Βυτίνα* ΒΑ., μετὰ 4,400.—*Λαγκάδια* (Τευθίς) ΒΔ., μετὰ 3,600 Κ.—*Βαλτεσινίχον*, μετὰ 4,400 Κ.

3) τῆς *Μεγαλοπόλεως*, μετὰ σχεδὸν 48,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὄρος μὲν λόγου ἄξιον εἶνε τὸ *Λύκαιον* (*Διαφόρτι*), πεδιάς δὲ ἡ τῆς *Μεγαλοπόλεως*, ποταμὸς δ' *Ἀλφειὸς*, ὅστις δέχεται τὸν *Ἑλλισσόντα* καὶ *Καρρίωνα* (Ξερίλα)· πόλεις δὲ ἀξιοσημειώτοι·

Μεγαλόπολις (τανῦν Σινάνον), πατρίς τοῦ *Φιλοποίμενος* καὶ *Πολυβίου*, συνοικισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἑπαμεινώνου μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην (374 π. Χ.). Εἶνε δὲ τανῦν κώμη μετὰ 900 Κ.—*Λεοντάριον*, παρὰ τὸν *Καρρίωνα*, μετὰ 500 Κ.

4) τῆς *Κυρουρίας* (Τσακωνίας), μετὰ 27,000 Κ.

Εἰς ταύτην ὁμιλοῦσι τὴν λεγομένην Τσακωνικὴν διάλεκτον· καὶ ὄρος μὲν ἄξιον λόγου πρὸς Δ. εἶνε ὁ χωρίζων αὐτὴν ἀπὸ τῆς Λακεδαιμόνος *Πάρνων* (Μαλεβὸς), πεδιάς δὲ ἡ τοῦ Ἀστρους καὶ πόλεις ἀξιοσημειώτοι·

Λεωνίδιον, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας, μετὰ περίπου 4,000 Κ. καὶ πεδιάδος ἐφόρου.—Ἀστρος, πρὸς Β. ὄχι μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ *Τάρου* ποταμοῦ, κώμη παράλιος εἰς τὸ ἄκρον τῆς πεδιάδος *Θυρέας*.—Ἅγιος Ἰωάννης, ΝΔ. τοῦ Ἀστρους.—Ἅγιος Πέτρος ΝΔ., μετὰ 3,500 Κ., κώμη κειμένη εἰς γοητευτικωτάτην τοπο-

θεσίαν, πλήρη δένδρων.—*Καστρί*, πρὸς Β. τοῦ Ἀγ. Πέ-
τρου, μετὰ 4,500 Κ. περίπου.—*Δολιανὰ καὶ Βέρβαινα*,
κῶμαι γνωσταὶ διὰ τὰς πλησίον αὐτῶν νικηφόρους κατὰ
τῶν Τούρκων μάχας.

Γ'. ΝΗΣΟΙ ΤΟΥ ΑἰΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ.

[134 □ Μ., 211,000 Κ.].

α'.) Ὁ νομὸς τῆς Εὐβοίας.

[79,95 □ Μ., 85,000 Κ.].

Οὗτος σύγκειται ἐκ τῶν *Βορείων Σποράδων* καὶ τῆς
νήσου *Εὐβοίας* (60 □ Μ., 74,000 Κ.), ἐκτεινομένης ἀπὸ
τῶν πρὸς Β. ἀκρωτηρίων, Ἀρτεμισίου καὶ Κυναίου, μέ-
χρι τῶν πρὸς Ν., Καφηρέως καὶ Γεραιστοῦ. Περιλαμβάνει
δὲ τέσσαρας ἐπαρχίας, ἐξ ὧν αἱ μὲν τρεῖς, τῆς *Χαλ-
κίδος*, τῆς *Καρυστίας* καὶ τοῦ *Ξεροχωρίου*, κεῖνται ἐπὶ
τῆς Εὐβοίας, ἡ δὲ τετάρτη συγκροτεῖται ἐκ τῶν Βορείων
Σποράδων. Καὶ λοιπὸν ἔχομεν·

1) τὴν ἐπαρχίαν *Χαλκίδος*, μετὰ 30,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὅρη μὲν λόγου ἄξια εἶνε ἡ *Δίρφυς* (Δέλφι)
καὶ τὸ *Καρδήλι*, πόλεις δὲ ἄξιαι λόγου·

Χαλκίς, ἐπὶ τοῦ γνωστοῦ διὰ τὴν ἄμπελιν καὶ πα-
λίρροιν πορθμοῦ τοῦ *Εὐρίπου*, ἐφ' οὗ ὑπάρχει κινητὴ ἐκ
σιδήρου γέφυρα, συνδέουσα τὴν Εὐβοίαν μετὰ τῆς *Στε-
ρεῆς* Ἑλλάδος. ἔχει δὲ φρούριον Ἐνετικόν, γυμνάσιον,
πρωτοδικεῖον, νηματοποιεῖον καὶ περὶ τὰς 6,500 Κ., ἐν
οἷς καὶ τινες Ὀθωμανοὶ καὶ Ἑβραῖοι.—*Αἶμνη* (Αἶγαί),
πρὸς Β. τῆς Χαλκίδος, κώμη ναυτικὴ καὶ γεωργικὴ,

παράγουσα ὠραῖον οἶνον καὶ ἔχουσα, 1,450 Κ. Ὅχι μακρὰν αὐτῆς κεῖται τὸ θυελλῶδες ὄρος *Κανδηλί*. — Ἐρετρία (τανῦν Νέα Ψαρά), ΝΑ. τῆς Χαλκίδος, τανῦν συνοικιζομένη ὑπὸ Ψαριανῶν, καὶ ἔχουσα 400 Κ.

2) τοῦ *Ξηροχωρίου* (Ἑστιαιώτιδος), μετὰ 12,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὄρος μὲν ἄξιον λόγου εἶνε τὸ *Τελέθριον* (Καλτσάδες) ΒΔ., πόλεις δὲ ἀξιοσημεῖωτοι·

Ξηροχώριον, κωμόπολις κατὰφυτος, μετὰ 2,7000 Κ. — Ὄρεοί, ἐπίνιον τοῦ *Ξηροχωρίου*. — *Αἰδηψός*, ΝΔ. τοῦ *Ξηροχωρίου*, κώμη περίφημος διὰ τὰ πλησίον αὐτῆς ἀρχαίοθεν γνωστὰ λουτρὰ τῆς Αἰδηψοῦ, ἔνθα ἐπορεύθη πρὸς ἱασιν καὶ ὁ περιβόητος Ῥωμαῖος Σύλλας.

3) τῆς *Καρυστίας*, μετὰ 34,000 Κ.

Ἐνταῦθα ὄρος μὲν ἄξιον λόγου εἶνε ἡ Ὅχη (Ἄγ. Ἡλίας), πόλεις δὲ ἀξιοσημεῖωτοι·

Κύμη, πρὸς Α., πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας, μετὰ 3,600 Κ. Ἀπέχει δὲ τῆς θαλάσσης περὶ τὰ 20 λεπτὰ τῆς ὥρας καὶ ἔχει μεταλλεῖον γαιανθράκων. — *Κάρυστος*, πρὸς Ν. μετὰ 1,000 Κ. καὶ φρουρίου ἰσχυροῦ. — *Αλιθέριον* (Ταμύναι), ὄχι μακρὰν τῆς Ἐρετρίας, μετὰ 600 Κ. — Εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ἀνήκει καὶ ἡ νῆσος *Σκῦρος* [3□ Μ.], ΒΑ. τῆς Κύμης, μεθ' ὁμωνύμου πόλεως, ἐχούσης περὶ τὰς 3,000 Κ., καὶ ἄλλα τινὰ νησίδια.

Σημ. Οἱ ποταμοὶ τῆς Εὐβοίας εἶνε ἀσήμαντοι, καθὼς χυνόμενοι μετὰ βραχὺν ροὴν εἰς τὴν θάλασσαν.

4) τῆς ἐπαρχίας *Σκοπέλου*, μετὰ 9,000 Κ.

Εἰς ταύτην ἀνήκουσιν αἱ νῆσοι *Σκόπελος* (Πεπάρηθος), μετὰ 6,400 Κ. καὶ ὁμωνύμου κωμοπόλεως, πρωτεύουσας ἐπαρχίας. Ἐξάγει δὲ ἡ νῆσος αὕτη ἄφθονα ἀπί-

δια, κεράσια καὶ οἶνον. — Σκίαθος, μετὰ 3,000 Κ. καὶ λιμένος ἄρκετὰ καλοῦ. Εἰς ταύτην πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως κατέφυγον οἱ ἄρματωλοὶ τῆς Θεσσαλίας. — Ἀλόγησος, μετὰ 300 Κ.

6'). Νομὸς τῶν Κυκλάδων¹.

[49,86 □ Μ., 126,000 Κ.].

Οὗτος περιλαμβάνει 7 ἐπαρχίας, ἥτοι·

4) τῆς Σύρου, μετὰ 34,000 Κ.

Εἰς ταύτην ἀνήκουσιν ἡ νῆσος Σύρος [2 □ Μ. καὶ 24,000, Κ.], ἔνθα πόλεις λόγου ἄξιαι εἶνε· Ἐρμούπολις, ἡ μεγίστη πόλις τῶν Κυκλάδων μετὰ 46,500 Κ. Συνωκίσθη δ' αὕτη ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως ἐκ Χίων, Σμυρναίων καὶ Ψαριανῶν, καὶ εἶνε τὴν σήμερον ἡ ἐμπορικωτάτη τῆς Ἑλλάδος πόλις ἔχουσα συγκοινωνίαν ἀτμοπλοϊκὴν μεθ' ἀπάσης τῆς Εὐρώπης, ναυπηγεῖον, πλεῖστα ἐκπαιδευτήρια, ἰδιωτικὰ καὶ δημόσια, ὀρφανοτροφεῖον, νοσοκομεῖον, λαμπροὺς ναοὺς, θέατρον καὶ παντοῖα βιομηχανικὰ καταστήματα. — Ἄνω Σύρος, ἡνωμένη μετὰ τῆς Ἐρμούπόλεως καὶ ἔχουσα 4,500 Κ., καθολικοὺς τοὺς πλείστους. — Μύκονος [1 □ Μ.], ἔχουσα πόλιν δμώνυμον, 4,600 Κ. καὶ πολλὰ ἐμπορικὰ πλοῖα. — Δῆλος ($\frac{2}{6}$ □ Μ.), νῆσος ἀκατοίκητος τάνυν καὶ χρυσιμέουσα ὥς λοιμοκαθαρτήριον· διάστημα ὅμως τὸ πάλαι

(1) Οὕτω καλοῦνται κυρίως αἱ κύκλοι τῆς Δήλου νήσοι· αἱ δ' ἐκτὸς τοῦ κύκλου τούτου νήσοι ἐκαλοῦντο παρὰ τῶν ἀρχαίων Νότιοι Σποράδες.

ὡς γενέθλιος τόπος τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος. Ἐνταῦθα ἐτελοῦντο κατὰ πενταετίαν τὰ *Δήλια* καὶ ὑπῆρχεν ἀγορὰ δούλων.—*Γάρος* (Γιούρα) [4 □ M.], τόπος ἐξορίας ἐπὶ Ῥωμαίων.

2) τῆς *Κέως*, μετὰ 9,000 K.

Εἰς ταύτην ἀνήκουσιν αἱ νῆσοι *Κέως* [3 □ M., 3,800 K.], ἀπέναντι τοῦ ἀκρωτηρίου Σουνίου, μεθ' ὁμωνύμου κωμοπόλεως, ἐχούσης 2,770 K.—*Κύθρος* (Θερμιὰ, 2¹/₃ □ M., 2,850 K.), μεθ' ὁμωνύμου κώμης καὶ θερμῶν λουτρῶν, λαμπρῶς εὐτρεπισμένων.—*Σέριφος* (4 □ M., 4,700 K.) μεθ' ὁμωνύμου κώμης, περίφημος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις διὰ τὰ μεταλλεῖα αὐτῆς.

3) τῆς *Ἀνδρου*, μετὰ 20,000 K.

Ἐνταῦθα ἀνήκει μόνον ἡ νῆσος *Ἀνδρος* (4¹/₄ □ M.), ΝΑ. τῆς Εὐβοίας, μεθ' ὁμωνύμου πρωτευούσης καὶ ναυτικοῦ ἀξιολόγου. Ἄλλαι κῶμαι αὐτόθι εἶνε· *Γαύριον*, μετὰ 300 K. καὶ λιμένος μεγάλου.—*Κόρυθιον* (*Ἄνω Κάστρον* τανῦν), κώμη παράλιος.

4) τῆς *Τήνου*, μετὰ 12,000 K., ἐν οἷς ἱκανοὶ Καθολικοί.

Ἐνταῦθα ἀνήκει μόνον ἡ νῆσος *Τήνος*, μεθ' ὁμωνύμου πρωτευούσης, ἐχούσης 2,400 K. καὶ τὸν διάσημον Ναὸν τῆς Εὐαγγελιστρίας. Ἄλλη κώμη τῆς νήσου εἶνε ὁ *Πύργος* μετὰ 4,800 K., πλησίον τοῦ ὁποίου εἶνε λατομεῖα λευκοῦ καὶ πρασίνου μαρμάρου.

5) τῆς *Νάξου*, μετὰ 24,000 K.

Ἐνταῦθα ἀνήκει ἡ νῆσος *Νάξος* (6 □ M., 42,000 K.), μεθ' ὁμωνύμου πρωτευούσης, ἐχούσης ἀκρόπολιν καὶ 2,000 K., ἐν οἷς 300 Καθολικοί. Εἶνε δ' ἡ *Νάξος* ἡ

μεγίστη καὶ εὐφορωτάτη τῶν Κυκλάδων, παράγουσα πορτοκάλια, λεμόνια, ἔλαιον, βάμβακα, μέταξαν καὶ τὸ ὀρυκτὸν σμυρίδα. Ἔχει δὲ καὶ ὄρος λόγου ἄξιον τὸ *Δρίος* (Φανάρι), ὑψλὸν 3,230 π. — *Πάρος* (4 □ M., 6,960 K.), περίφημος τὸ πάλαι διὰ τὰ μάρμαρά της. Κωμόπολις ἐνταῦθα εἶνε ἡ *Παροικία*, ἔχουσα 2,000 K. — *Ἀρτίπαρος* (ᾠλίαρος, $1\frac{1}{2}$ □ M. καὶ 450 K.), γνωστὴ διὰ τὸ μέγα καὶ γέμον ὠραιοτάτων σταλακτιτῶν σπήλαιον αὐτῆς.

6) τῆς *Μήλου*, μετὰ 44,000 K.

Ἐνταῦθα ἀνήκουσιν ἡ νῆσος *Μῆλος* (2 □ M., 4,200 K.), μεθ' ὁμωνύμου πρωτευούσης, ἐχούσης λαμπρὸν λιμένα. Εἶνε δὲ ἡ *Μῆλος* ἡφαιστογενῆς, ἀποπνέουσα θειῶδεις ἀτμοὺς, ἔχουσα θερμὰς πηγὰς, μυλίστας λίθους καὶ θεῖον, καὶ γέμουσα λειψάνων ἀρχαίων. — *Σίφρος* ($1\frac{1}{2}$ □ M., 4,000 K.), μεθ' ὁμωνύμου πρωτευούσης, ἔχουσα ἱκκνήν ἐγχώριον βιομηχανίαν. — *Κίμωλος* (1 □ M., 3,000 K.), ὅθεν ἐξάγεται ἡ κιμωλία γῆ. — *Φολέγανδρος* (1 □ M.), μετὰ 4,000 K. — *Σίκιρος* (1 □ M.), μεθ' ὁμωνύμου κώμης.

7) τῆς *Θήρας*, μετὰ 22,000 K.

Ἐνταῦθα ἀνήκουσιν ἡ νῆσος *Θῆρα* (Σαντορήνη $3\frac{1}{2}$ □ M., 4,500 K.), ἐνθα ἐνεργεῖ ἡφαιστειον παραγαγὼν εἰς διαφόρους ἐποχὰς τὴν παλαιὰν *Καϋμένην*, τὴν μικρὰν *Καϋμένην*, τὴν νέαν *Καϋμένην* καὶ τὸ 1866 τὸν *Γεώργιον* καὶ τὴν *Ἀφρόδεσσαν* μετὰ κρατῆρος ἡφαιστείου. Ἔχει δὲ κώμην ὁμώνυμον καὶ ὀλίγον ναυτικόν. — *Θηρασία*, ἔχουσα 4 χωρία καὶ 600 K. — *Ἀμοργὸς* ($2\frac{1}{2}$ □ M. καὶ, 3,200 K.), ἔχουσα μεγαλητέ-

ραν κόμην τὴν *Χώραν* μετὰ 4,700 Κ. — *Ίος* (Νιό, 4 □ Μ., 2,600 Κ.), μεθ' ὁμωνύμου κόμης, νῆσος ὀπωροῦν εὐλίμενος. — *Ανάφη* ($\frac{1}{2}$ □ Μ., 700 Κ.), νῆσος ἀλίμενος.

Δ'. ΝΗΣΟΙ ΤΟΥ ΙΟΝΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ.

[51 □ Μ., 222,000 Κ.].

α'.) Νομὸς Κερκύρας.

[24,25 □ Μ. 98,000 Κ.].

Οὗτος περιλαμβάνει 5 ἐπαρχίας, ὧν αἱ τρεῖς πρῶται, ἦτοι· 1) τῆς *Κερκύρας*, μετὰ 27,000 Κ., 2) τῆς *Μέσης* μετὰ 22,000 Κ. καὶ 3) τοῦ *Ὁρους* μετὰ 24,000 Κ. ἀνήκουσιν εἰς τὴν νῆσον

Κέρκυραν (42 □ Μ. καὶ 73,000 Κ.), νῆσον παράγουσαν ἀφθονώτατον ἔλαιον.

Ἐνταῦθα πόλεις ἄξιαι λόγου εἶνε· *Κέρκυρα*, πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ, ἔχουσα εὐρύχωρον λιμένα, λαμπρὰς οἰκοδομὰς καὶ πλατείας, γυμνάσιον, ἐφετεῖον, βιβλιοθήκην, σωφρονιστήριον τῶν κακούργων, τὸ σεπτὸν λείψανον τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος καὶ 47,000 Κ. μετὰ δὲ τῶν προαστείων *Μαρτουκίου*, *Γαρίτσας*, *Ἀγ. Ρόκου* καὶ *Ἀγεμοῦλου* 25,000. Τὰ ὀχυρώτατα ὅμως τῆς Κερκύρας φρούρια κατηδαφίσθησαν ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν πρὸ τῆς ἐνώσεως μετὰ τῆς Ἑλλάδος. — *Γαστοῦρι*, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας *Μέσης* μετὰ 4,050 Κ. — *Σκριπερόν*, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας τοῦ *Ὁρους* μετὰ 4,700 Κ. Αἱ ἄλλαι ἐπαρχίαι εἶνε·

4) ἡ τῶν *Παξῶν*, μετὰ 4,000 K.

Εἰς ταύτην ἀνήκει μόνον ἡ νῆσος *Παξοί* ($1\frac{1}{4}$ □ M., 3,600 K.), κειμένη ἀντικρὺ τῆς Πάργας τῆς Ἠπείρου. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι ὁ *Γάϊος*, ἔχων ἀσφαλέστατον λιμένα καὶ 300 K.

5) τῆς *Λευκάδος*, μετὰ 24,000 K.

Εἰς ταύτην ἀνήκει ἡ νῆσος *Λευκάς* (8 □ M., 24,000 K.), *Ἀγία Μαύρα* καλουμένη ταυνὺν ἐκ τῶν λειψάνων τῆς Ἀγίας Μαύρας. Αὕτη ἀπετέλει τὸ πάλαι χερσόνησον τῆς Ἀκαρνανίας, ἕως οὗ διώρυζαν τὸν ἰσθμὸν οἱ Κορίνθιοι· κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν τῶν ἀρματωλῶν ἐχρησίμειεν ὡς καταφύγιον τῶν καταδιωκομένων εἰς τὴν ἀντικρὺ ἡπείρον. Ἐχει δὲ πρωτεύουσαν ὁμώνυμον μετὰ 4,500 K. Ἄλλαι κῶμαι τῆς νήσου γνωσταὶ εἶνε ἡ *Καρυὰ* μετὰ 4,600 K., καὶ οἱ *Σφακιῶται* μετὰ 4,800 K. Ἄλλη δὲ νῆσος ἀνήκουσα εἰς τὴν ἐπαρχίαν εἶνε ἡ *Τάφος* μετὰ 540 K.

6.) Νομὸς τῆς *Κεφαλληνίας*.

[20 □ M., 79,000 K.].

Ὁ νομὸς οὗτος περιλαμβάνει 4 ἐπαρχίας, ὧν αἱ τρεῖς, ἥτοι τῆς *Κραταίας* μετὰ 34,000 K., τῆς *Σάμης* μετὰ 48,000 K. καὶ τῆς *Πάλης* μετὰ 47,000 K. κεῖνται εἰς τὴν νῆσον

Κεφαλληνίαν (46 □ M., 69.000 K.).

Εἰς ταύτην πόλεις λόγου ἄξια εἶνε·

Αργοστόλιον (Κράνιοι), πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ, ἔχουσα γυμνάσιον, πρωτοδικεῖον, θέατρον καὶ 8,400 K.—*Ἅγιος Γεώργιος*.—*Ληξοῦρι* πρὸς Δ., πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας

Πάλης, μετὰ 9,000 Κ.—*Δελιανάτα*, εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ ὄρους *Αἴνου* μετὰ 2,200 Κ.—*Αἰγιαλὸς* πρὸς Α., πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας *Σάμης*.—*Ἀσσος* πρὸς Β., φρούριον ὀχυρὸν μετὰ λιμένος. Πλησίον ταύτης εἶνε ἡ μονὴ τοῦ Ἁγίου *Γερασίμου* μετὰ τοῦ σεπτοῦ λειψάνου τοῦ Ἁγίου.

4) τῆς *Ἰθάκης*, μετὰ 40,000.

Εἰς ταύτην ἀνήκει ἡ πατρὶς τοῦ ὁμηρικοῦ Ὀδυσσέως νῆσος *Ἰθάκη* (4 □ Μ., περίπου 9,000 Κ.). Ἐνταῦθα δὲ ὄρος μὲν λόγου ἄξιον εἶνε τὸ *Νήριτον*, πόλεις δὲ ἀξιοσημείωτοι.

τὸ *Βαθὺ*, ἔχον 4,500 Κ.—*Περαχώριον*, μετὰ 4,200 Κ.—*Ἐξοχή* πρὸς Β., μετὰ 2,000 Κ.—*Ἀναγὴ* πρὸς Δ., μετὰ 9,000 Κ.

γ.) Νομὸς τῆς *Ζακύνθου*.

[7 □ Μ., 45,000 Κ.].

Εἰς τὸν νομὸν τοῦτον ὑπάγεται μόνον ἡ νῆσος *Ζάκυνθος* (7 □ Μ.) καὶ τινὰ νησίδια ἀκατοίκητα· δὲν διαρεῖται δὲ εἰς ἐπαρχίας, ἀλλὰ μόνον εἰς 10 δήμους. Εἶνε δὲ ἡ *Ζάκυνθος* κατάφυτος καὶ λαμπρῶς καλλιεργημένη. Πρωτεύουσα δ' ἐνταῦθα εἶνε ἡ ὁμώνυμος *Ζάκυνθος*, ἔχουσα ναοὺς ἀξιολόγους, γυμνάσιον, πρωτοδικεῖον, λέσχας, νοσοκομεῖον, ὀρφανοτροφεῖον, γηροκομεῖον καὶ τὸ σεπτὸν λείψανον τοῦ Ἁγ. Διονυσίου, κατοίκους δὲ περὶ τὰς 20,000. Ἀξιοσημείωτοι δὲ κῶμαι εἰς τὴν νῆσον εἶνε· *Πηγαδάκι*, μετὰ 4,000 Κ.—*Κερὶ*, ἀκρωτήριον πρὸς Ν., πλησίον τοῦ ὁποίου κεῖνται τὰ ὑπὸ τοῦ Ἡρόδοτου ἀναφερόμενα *νάγθης φρέατα*.

Πληθυσμός. Θρησκεία. Στρατός.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος, 4,475,000, σύγκειται ἐκ τῶν ἀπογόνων τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ ὀλίγων Ἀλβανῶν, Πελασγικῆς πιθανῶς καταγωγῆς. Πρεσβεύουσι δ' οἱ Ἕλληνες τὸ Ἀνατολικὸν ὀρθόδοξον δόγμα, ἐκτὸς ὀλίγων δυτικῶν κατοικούντων τὰς νήσους Σύρον, Τήνον, Νάξον καὶ Θήραν, 6,000 περίπου Ἑβραίων καὶ ἐλαχίστων Μωαμεθανῶν ἐν Χαλκίδι. Εἶνε δ' ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ζωηρὸς, λιτὸς καὶ σκληραγωγημένος, καὶ κυρίαν ἀσχολίαν ἔχει τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν, μάλιστα δὲ τὴν ναυτιλίαν καὶ τὸ ἐμπόριον. Μόλις δ' ἐσχάτως εἰσῆχθη καὶ ἡ βιομηχανία, κυρίως ἐν Πειραιεὶ καὶ Σύρῳ.

Ἀπὸ δὲ τοῦ 1863 βασιλεύει συνταγματικῶς Γεώργιος ὁ Α΄., ἡγεμονόπαις τῆς Δανίας. Καὶ στρατὸν μὲν τῆς ξηρᾶς ἔχει περὶ τὰς 25,000 ἀνδρῶν (μετὰ τῆς ἐφεδρείας 40,000), στόλον δὲ 35 πολεμικὰ πλοῖα, ἐν οἷς 2 θωρηκτά. Τὸ ἰδιωτικὸν ὅμως ναυτικὸν σύγκειται ἐκ τετρακισχιλίων περίπου πλοίων, ἐχόντων ναύτας τοὺς δεξιωτάτους ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσσῃ.

2. Η ΙΤΑΛΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ.

[5,384 □ M., σχεδὸν 27 ἑκατομμύρια K.].

Αὕτη εἶνε γλῶσσα γῆς ἐν τῷ μέσῳ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, μετὰ σειρᾶς ὑψηλῶν ὄρεων, ἐκ τῆς Γερμανίας προερχομένων, ἥτοι τῶν *Αλπεων*, τῶν ὁποίων ἡ μεσημβρινὴ ἐξακολουθήσεις, τὸ *Απεννίνον* (τὸ μέγιστον ὕψος 9,250 π.), διέρχεται σύμπασαν τὴν χερσόνησον.

Ὁ δὲ μέγιστος ποταμὸς *Πάδος* (88 M. μακρὸς), εἰς

τὸν ὁποῖον ἀνήκουσιν αἱ λίμναι *Μεῖζωρ* (*lacus Verbanus*) τοῦ *Κόμου* καὶ τῆς *Γάρδας*, διαρρέει τὴν χαμηλὴν τῆς *Λομβαρδίας* πεδιάδα, πηγάζων ἐκ τῶν *Δουτικῶν Ἀλπεων* καὶ χυνόμενος πρὸς τὰ νότια τοῦ κόλπου τῆς *Ἑνστίας* εἰς τὴν *Ἀδριατικὴν θάλασσαν*. Ὁ δὲ *Ἄργος* καὶ *Τίβερις* εἶνε οἱ σημαντικώτατοι τῶν πρὸς Δ. τόπων ποταμοὶ, πηγάζοντες ἀμφότεροι ἐκ τοῦ *Ἀπεννίνου*, καὶ χυνόμενοι, ὁ μὲν εἰς τὸ *Αἰγυσιτικὸν πέλαγος*, ὁ δὲ νοτιώτερα εἰς τὸ *Τυρρηρικόν*.

Πεδιάδες δὲ εἰς τὴν *Ἰταλίαν*, ἐκτὸς τῆς ῥηθείσης ἤδη *Λομβαρδικῆς*, λόγου ἄξια εἶνε· ἡ *Ἑτρουσικὴ* (τῆς *Τοσκάνης*), ἡ *Ῥωμαϊκὴ* καὶ πρὸς Δ. μὲν τοῦ *Ἀπεννίνου* ἡ *Καμπανικὴ* (τῆς *Νεαπόλεως*), πρὸς Ἀν. δ' αὐτοῦ ἡ *Ἀπουλική*.

Εἰς τὴν *Ἰταλικὴν* χερσόνησον συγκαταριθμοῦνται·

Α'. ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ.

(*Σαρδηνίας*.)

Διὰ τῶν κατὰ τὰ ἔτη 1859, 1860, 1866 καὶ 1870, συμβάντων αἱ διάφοροι τῆς *Χερσονήσου* ἐπικράτειαί (ἡ *Λομβαρδία*, τὰ δουκάτα τῆς *Πάρμας* καὶ *Μοδένης*, τὸ μέγα δουκάτον τῆς *Τοσκάνης*, τὸ βασίλειον τῆς *Νεαπόλεως*, ἐπὶ τέλους δὲ καὶ τὸ *Ἐκκλησιαστικὸν κράτος μετὰ τῆς Ῥώμης*) ἠνώθησαν καὶ ἀπετέλεσαν τὸ βασίλειον τῆς *Ἰταλίας*, οὗτινος πρῶτος βασιλεὺς ἦτο ὁ *Βίκτωρ Ἐμμανουήλ*. Τανῦν βασιλεύει ὁ υἱὸς αὐτοῦ *Οὐμβέρτος*.

Πόλεις δὲ λόγου ἄξια εἰς μὲν τὴν *Βόρειον Ἰταλίαν* εἶνε·

Τουρῖνον, πρὸς τὸ μέρος τῆς Γαλλίας, παρὰ τὸν Πάδον, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 213,000 Κ., ἡ μέχρι τοῦδε πρωτεύουσα.—*Γένοβα*, ΝΑ. τοῦ Τουρῖνου, πόλις εὐλίμενος μετὰ 130,000 Κ.—*Μεδιόλανον* (Μιλάνον), πρὸς Β. τῆς Γενοῦης, μετὰ 200,000 Κ.—*Βερώνα* ΝΑ., φρούριον μετὰ 67,000 Κ.—*Μάντουα* πρὸς Ν., φρούριον ἐπὶ νήσου τοῦ ποταμοῦ Μιγκίου, μετὰ 27,000 Κ.—*Βενετία*, παρὰ τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν, ἡ πόλις τῶν λιμνοθαλασσῶν, μετὰ 130,000 Κ.

Εἰς δὲ τὴν ἐντεῦθεν τοῦ Πάδου κεντρικὴν Ἰταλίαν—*Πλακεντία*, παρὰ τὸν Πάδον, μετὰ 35,000 Κ.—*Πάρμα*, πρὸς τὰ ΝΑ., μετὰ 45,000 Κ.—*Μοδένα*, πρὸς τὰ ΝΑ. μετὰ 57,000 Κ.—*Βορώια*, πρὸς τὰ ΝΑ. μετὰ 116,000 Κ.—*Καρράρα*, ΝΔ., ὅχι μακρὰν τῆς θαλάσσης, μετὰ λατομείων μαρμάρου.—*Φλωρεντία*, παρὰ τὸν Ἄρνον ποταμὸν, μετὰ 167,000 Κ., πρὸ τῆς Ῥώμης καθέδρα τοῦ βασιλείου, ἔτι δὲ καὶ νῦν τὸ κέντρον τῆς Ἰταλικῆς παιδείας μετὰ λαμπρῶν καλλιτεχνικῶν μουσείων καὶ τῶν τάφων τοῦ Δάντη, Μακκιαβέλλη, Μιχαὴλ Ἀγγέλου καὶ Γαλιλαίου.—*Λιβόρνο*, παραθαλάσσιος ἐμπορικὴ πόλις μετὰ 97,000 Κ.—*Πίσα* πρὸς Β., παρὰ τὸν Ἄρνον, μετὰ 50,000 Κ.—*Σιένα* ΝΑ., μετὰ 23,000 Κ. (κατὰ τὸν μεσαιῶνα 150 000).—*Φερράρα*, πρὸς Α. τῆς Πάρμας, μετὰ 72,000 Κ.—*Ραβέννα*, πρὸς Α. τῆς Βονωνίας, πόλις παράλιος.—*Αρχὼν*, ΝΑ., παράλιον φρούριον.—*Ῥώμη*, ἡ παρὰ τὸν Τίβεριν περὶδοξος πόλις, ἀπὸ τοῦ 1871 πρωτεύουσα τοῦ ὅλου βασιλείου, ἐνταυτῷ δὲ καὶ καθέδρα τοῦ Πάπα. Ἐκεῖτο δὲ τὸ μὲν πάλαι σχεδὸν μόνον ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Τιβέρεως,

περιλαμβάνουσα 7 μόνον λόφους· νῦν οὐ κεῖται ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὄχθων, 44 λόφους περιλαμβάνουσα, καὶ κοσμουμένη ἐντεῦθεν μὲν τοῦ Τιβέρεως ὑπὸ τοῦ πύργου τοῦ Ἀγγέλου, τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἀποστόλου Πέτρου καὶ τοῦ Βατικανοῦ, ἀνηκόντων εἰς τὴν *Λεόντειον πόλιν*, ἐπέκεινα δ' αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Λατερανοῦ καὶ τοῦ ἀμφιθεάτρου Κολοσσαίου.

Εἰς δὲ τὴν Νότιον Ἰταλίαν·

Νεάπολις, μετὰ 449,000 Κ.· ὑψοῦται δ' αὕτη ἀμφιθεατρικῶς ὑπεράνω τοῦ ὁμωνύμου κόλπου, ὅχι μακρὰν τοῦ ἡφαιστείου *Βεσουβίου*, ἔχοντος ὕψος 3,540 π. Πλησίον ταύτης κεῖται ἡ τὸ 79 μ. Χ. καταχωσθεῖσα, νῦν δ' ἀνασκαπτομένη *Πομπηῖα*.—*Φογγία*, ΒΑ. καὶ *Βάριον* ΝΑ. τῆς *Φογγίας*.—*Βρεντήσιον* ΝΑ., ὅθεν μεταβαίνουσιν εἰς τὴν Κέρκυραν.—Ἡ δὲ νῆσος *Σικελία*, μετὰ τοῦ *Παλέρμου* (Πανόρμου), ἔχοντος 220,000 Κ., τῆς *Μεσσήνης* (142,000 Κ.) καὶ τῆς *Κατάρης* (μεθ' ὁμωνύμου πεδιδάδος καὶ 84,000 Κ.), ἡφαιστειον ὄρος ἔχει τὴν *Αἴτναν* φθάνουσαν μέχρι 40,280 π.

Β'. Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΙΝΟΥ.

[4 □ Μ., 7,000 Κ.].

Αὕτη κεῖται πρὸς Β. τῆς Ῥώμης, καὶ εἶνε ἡ μικροτάτη τῆς Εὐρώπης ἐπικράτεια.

Γ'. Η ΝΗΣΟΣ ΜΑΛΤΑ ἢ ΜΕΛΙΤΗ,

μετὰ τῶν πέριξ νησιδίων

[6 $\frac{3}{4}$ □ Μ., 447,000 Κ.].

Αὕτη πρωτεύουσαν ἔχει τὴν *Λαβαλέτταν* μεθ' ἑνὸς

τῶν ὀχυρωτάτων τῆς Εὐρώπης φρουρίων καὶ 36,000 Κ. Ἀνήκει δὲ ἡ Μάλτα εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς καὶ κεῖται πρὸς Ν. τῆς Σικελίας.

Πολίτευμα. Θρησκεία. Στρατός. Κλίμα.

Πολίτευμα μὲν ἡ Ἰταλία ἔχει συνταγματικόν¹, θρησκείαν δὲ τοῦ κράτους τὴν δυτικὴν καθολικὴν, ἧς κεφαλὴ εἶνε ὁ Πάπας. Ὁ δὲ πληθυσμὸς εἶνε 27 σχεδὸν ἑκατομ. ἀνθρώπων, ζώντων ἐκ τῆς γεωργίας, κτηνοτροφίας καὶ τοῦ ἐμπορίου, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ τῆς βιομηχανίας. Καὶ ὁ μὲν στρατός σύγκειται ἐκ 500,000 ἀνδρῶν περίπου, ὁ δὲ στόλος ἐξ 74 πλοίων, ἐν οἷς 21 θωρηκτὰ μετὰ 644 πυροβόλων.

Τὸ κλίμα τῆς Ἰταλίας εἰς μὲν τὰ βόρεια εἶνε ὀπωσοῦν ψυχρὸν, εἰς τὰ νότια ὅμως λίαν εὐκραὲς καὶ τερπνόν. Ἡ δὲ παιδεία, ἥτις μέχρι τοῦδε ἦτο ἀνατεθειμένη εἰς τὸν κληρὸν, καὶ διὰ τοῦτο ἔμενε στάσιμος, μόλις τώρα ἀρχίζει νὰ προοδεύῃ. Ἀγαπᾷ δὲ μάλιστα ὁ Ἰταλικὸς λαὸς τὴν μουσικὴν καὶ τὰς ὠραίας τέχνας.

3. ΙΒΗΡΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ.

Ὅρη.

Ὅρη ἐνταῦθα λόγου ἕξια εἶνε τὰ χωρίζοντα αὐτὴν ἐκ τῆς Γαλλίας *Πυρηναῖα* (ὧν ἡ ὑψηλοτάτη κορυφὴ *Μα-λαδέττα* ἔχει ὕψος 10,722 π.)· συνέχεια δὲ τούτων πρὸς Δ. εἶνε τὰ ὄρη τῆς Ἀστουρίας. Καὶ ἐκ τῶν ΒΔ. μὲν πρὸς τὰ ΝΑ. φέρονται τὰ Ἰβηρικὰ ὄρη, ὅθεν πηγάζουσιν οἱ

(1) Εἰς τὸ Συνταγματικὸν πολίτευμα ὁ λαὸς ἀντιπροσωπεύεται εἰς τὰς βουλὰς,

πλείστοι ποταμοί· εἰς δὲ τὰ ΝΔ. ὑψοῦται ἡ *Σιέρα Νεβάδα*, καὶ ταύτης πρὸς Β. ἡ *Σιέρα Μορένα*, βορειότερον δὲ τὰ ὄρη τῆς *Καστιλίας*. Εἰς ταῦτα προσθετέα καὶ ἡ *Σιέρα Ἑστρέλλα* εἰς τὴν Πορτογαλίαν.

Πεδιάδες.

Πρὸς βορρᾶν μὲν τοῦ ποταμοῦ *Τάγου* ἐκτείνεται ἡ ὑψηλὴ πεδιάς τῆς *Παλαιᾶς Καστιλίας*, πρὸς νότον δὲ αὐτοῦ ἡ τῆς *Νέας Καστιλίας*. Νοτίως δὲ τῆς *Σιέρας Μορένης* ποτίζεται ὑπὸ τοῦ *Γουαδαλκιβίρ* ἡ εὐφορος πεδιάς τῆς *Ἀρδαλουσίας*. Εἰς δὲ τὰ ΒΑ. κεῖνται αἱ πεδιάδες τῆς *Ἀραγωνίας* καὶ *Καταλωρίας*, αἵτινες βρέχονται ὑπὸ τοῦ *Ἑβρου*.

Ποταμοί.

Ποταμοὶ ἐνταῦθα λόγου ἄξιοι εἶνε ὁ *Ἑβρος* (*Ἰβηρ*), πηγάζων ἐκ τῶν ὄρεων τῆς *Ἀστουρίας* καὶ χυνόμενος εἰς τὴν *Μεσόγειον*· ὁ *Δούριος*, πηγάζων ἐκ τῶν *Ἰβηρικῶν* ὄρεων καὶ χυνόμενος διὰ τῆς Πορτογαλίας εἰς τὸν *Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν* παρὰ τὴν πόλιν *Ὀπόρτον*· ὁ *Τάγος*, πρὸς Ν. τοῦ προρρηθέντος, πηγάζων ὡσαύτως ἐκ τῶν *Ἰβηρικῶν* ὄρεων καὶ ἐκβάλλων διὰ τῆς Πορτογαλίας εἰς τὸν *Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν* παρὰ τὴν πόλιν *Λισσαβῶνα*· ὁ *Γουαδιάρας*, ὡσαύτως πηγάζων ἐκ τῶν *Ἰβηρικῶν* καὶ ἐκβάλλων πρὸς Ν. εἰς τὸν κόλπον τῶν *Γαδεΐρων*· ὁ *Γουαδαλκιβίρ* (*Βαίτις*), πηγάζων ἐκ τῆς *Σιέρας Μορένης* καὶ χυνόμενος εἰς τὸν αὐτὸν κόλπον. Εἰς δὲ τὰ πρὸς Β. σύνορα τῆς Πορτογαλίας· ὁ *Μίριος*, πηγάζων ἐκ τῶν ὄρεων τῆς *Ἀστουρίας* καὶ χυνόμενος εἰς τὸν *Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν*.

Εἰς τὴν *Ἰβηρικὴν* χερσόνησον περιλαμβάνονται·

Α'. ΙΣΠΑΝΙΑ.

[9,200 □ M., 46,830,000 K.].

Ἐνταῦθα πόλεις ἄξιαι λόγου εἶνε·

Εἰς μὲν τὴν ἐν τῷ κέντρῳ *Νέαν Καστιλίαν*·

Μαδρίτη, πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου, μετὰ 332,000 K.—*Τόλεδον*, παρὰ τὸν Τάγον, μετὰ 19,000 K.—*Αλ-
κάλα* πρὸς Β. τῆς Μαδρίτης.

Εἰς δὲ τὴν ΒΔ. τῆς Νέας Καστιλίας *Λεόνην*·

Βαλλαδόλιδον μετὰ 43,000 K. καὶ ΝΔ. αὐτῆς *Σα-
λαμάγκα* μετὰ πανεπιστημίου.

Εἰς δὲ τὴν ΒΔ. *Γαλικίαν*·

Ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος, ἔνθα εἶνε δὲ τάφος τοῦ ἀποστό-
λου Ἰακώβου.

Εἰς δὲ τὴν πρὸς Ν. κειμένην *Ἀνδαλουσίαν*·

Σεβίλλα, παρὰ τὸν Γουαδαλκιβίρ, μετὰ 120,000 K — *Κορδόβη*, πρὸς Β. τῆς Σεβίλλης, μετὰ 36,000 K.—
Γάδειρα (Κάδιξ), παρὰ τὴν θάλασσαν, μετὰ 62,000 K.
— *Γιβραλτάρ*, φρούριον ἀπέναντι τῆς Ἀφρικῆς ἐπὶ ὑψη-
λοῦ βράχου, κατεχομένου ὑπὸ τῶν Ἀγγλων.

Εἰς δὲ τὴν πρὸς Ν. παράλιον *Γρανάδαν*·

Γρανάδα, μετὰ 67,000 K. — *Μαλάγα*, παρὰ τὴν
θάλασσαν, μετὰ 95,000 K.

Εἰς τὴν ΝΑ. *Μουρκίαν*·*Μουρκία* καὶ *Καρθαγένη*.

Εἰς τὰς ΒΑ. *Καταλωνίαν* καὶ *Ἀραγωνίαν* ἔχομεν
τὴν παράλιον *Βαρκελόνην* μετὰ 190,000 K., καὶ τὴν
πρὸς Δ. αὐτῆς μεσόγειον *Σαραγόσσαν* παρὰ τὸν Ἑβρόν
μετὰ 67,000 K.

Καὶ εἰς τὴν ΝΑ. παράλιον *Βαλεγκίαν*
τὴν *Βαλεγκίαν* μετὰ 108,000 Κ.

Εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἀνήκουσιν καὶ αἱ *Βαλεαρίδες* νῆ-
σοι, *Μαγιώρα* καὶ *Μινώρα*. Πλὴν δὲ τούτων ἡ Ἰσπα-
νία ἔχει καὶ ἀποικίας εἰς τὴν Ἀφρικὴν, τὴν Ἀμερικὴν,
τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Αὐστραλίαν.

Πολίτευμα. Καταγωγὴ. Στρατός.

Πολίτευμα μὲν εἰς τὴν Ἰσπανίαν εἶνε τὸ συνταγμα-
τικόν, ὑπὸ βασιλέα τὸν Ἀλφόνσον (ΙΒ'), θρησκεῦμα δὲ
τὸ δυτικὸν καθολικόν. Ὁ πληθυσμὸς ἀναβαίνει εἰς 16
ἑκατομ. καὶ 830,000. Εἶνε δ' οἱ Ἰσπανοὶ λαὸς ἀνδρείος
καὶ ζωηρὸς, ζῶν ἐκ τῆς γεωργίας, κτηνοτροφίας καὶ
μεταλλωρυχίας, διότι ὁ τόπος ἔχει παντοειδῆ μεταλ-
λεῖα. Ὡς πρὸς δὲ τὴν καταγωγὴν, οἱ σύγχρονοι Ἰσπανοὶ
εἶνε μίγμα Κελτιβήρων, Ῥωμαίων, Γόθων καὶ Ἀράβων.

Καὶ στρατὸν μὲν ἡ Ἰσπανία ἔχει 216,000 ἀνδρῶν,
στόλον δὲ 124 ἀτμόπλοια (ἐν οἷς 10 θωρηκτὰ) καὶ 3
ἱστιοφόρα μετὰ 846 πυροβόλων.

Β'. ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ.

[1,692 □ Μ., μετὰ τῶν νήσων 4,390,000 Κ.].

Ἐνταῦθα πόλεις ἀξιόλογοι εἶνε· ἡ *Λισσαβών*, παρὰ
τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Δουρίου, μετὰ 280,000 Κ. καὶ τὸ
Ὀπόρτον ἢ Πόρτον, μετὰ 90,000 Κ.

Ἀνήκουσι δ' εἰς τὴν Πορτογαλίαν καὶ αἱ πρὸς Δ. τῆς
Λισσαβώνας Ἀζόριοι νῆσοι.

Στρατός.

Περὶ τῆς Πορτογαλίας, ἔνθα βασιλεύει ὁ Δὸν Λουῆς
Α'. ἰσχύουσιν ὅσα εἶπομεν περὶ τῆς Ἰσπανίας. Σημειω-

τέον δὲ μόνον ὅτι ἐντεῦθεν ἦλθον εἰς τὴν λοιπὴν Εὐρώπην τὰ *Πορτογάλια*. Καὶ στρατὸν μὲν ἔχει 70,000 ἀνδρῶν, στόλον δὲ 44 πλοῖα μετὰ 326 πυροβόλων.

Β'. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ.

4.) ΓΑΛΛΙΑ.

[9,599 □ Μ., 36,000,000 Κ.]¹.

Ἡ Γαλλία σύνορα ἔχει πρὸς Δ. τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν, πρὸς Β. τὸν πορθμὸν τῆς Μάγχης, τὴν Βόρειον θάλασσαν καὶ τὸ Βέλγιον, πρὸς Α. τὴν Γερμανίαν, Ἑλβετίαν καὶ Ἰταλίαν καὶ πρὸς Ν. τὴν Μεσόγειον θάλασσαν καὶ τὰ Πυρηναια.

Ὅρη.

Ὅρη δ' ἄξια λόγου ἐνταῦθα εἶνε πρὸς Ν. μὲν τὰ χωρίζοντα αὐτὴν ἀπὸ τῆς Ἰσπανίας *Πυρηναια*, (10,722 π.), πρὸς Α. δὲ αἱ *Δυτικαὶ Ἀλπεις*, μετὰ τοῦ *Λευκοῦ ὄρους* (14,700 π.), τοῦ πρὸς τὴν Ἰταλίαν φερομένου *Κερισίου* (11,058 π.) καὶ τοῦ *Βησοῦλου*. Βορείως δ' αὐτῶν συνέχεται ὁ συνορεύων πρὸς τὴν Ἑλβετίαν *Ιουράσιος* (5.304 π.), καὶ περαιτέρω τὰ *Βόσγια* πρὸς τὸ μέρος τῆς Γερμανίας. Μετὰ δὲ τοῦ Βελγίου συνορεύει διὰ τῶν *Ἀρδεννῶν*.

Οὐχὶ δὲ μακρὰν τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ πρὸς Β. αὐτῆς ὑψοῦται τὸ στέλεχος τῶν κεντρικῶν ὄρέων τῆς Γαλλίας, αἱ *Σηβέρραι*. Σύνπαν δὲ τὸ ΒΔ. καὶ ΝΔ. μέρος τῆς Γαλλίας εἶνε πεδινὸν καὶ εὐφορον· ἐντεῦθεν δ' ἐξηγεῖται ὁ ἀνεξάντλητος τῆς χώρας ταύτης πλοῦτος.

(1) Μετὰ τῆς Ἀλγερίας 38 ¹/₂ ἑκατομ.

Ποταμοί.

Ποταμούς ἡ Γαλλία ἔχει τὸν Μώσαν (88 Μ. μακρὸν) καὶ Σκάλδιν (30 Μ. μακρὸν), διαρρέοντας ἔπειτα τὰς Κάτω Χώρας καὶ χυνόμενους εἰς τὴν Βόρειον Θάλασσαν τὸν Σηκουάνα (92 Μ. μακρὸν), πηγάζοντα ἐκ βραχίονος τῶν Βοσγίων, διερχόμενον διὰ τῶν Παρισίων καὶ χυνόμενον εἰς τὸν πορθμὸν τῆς Μάγχης παρὰ τὴν πόλιν Ἀβρην τὸν Αἰγίηρα (130 Μ. μακρὸν), πηγάζοντα ἐκ τῶν Σηβερνῶν καὶ χυνόμενον εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν τὸν Γαρούνα (80 Μ. μακρὸν, πηγάζοντα ἐκ τῶν Πυρηναίων καὶ χυνόμενον εἰς τὸν Οὐασκωνικὸν κόλπον καὶ τὸν Ροδαρὸν (109 Μ. μακρὸν), ὅστις ἐξερχόμενος τῆς Ἑλβετίας καὶ ῥέων κατόπιν πρὸς Δ., χύνεται τέλος εἰς τὸν κόλπον τοῦ Λυών.

Πόλεις.

Πόλεις εἰς τὴν Γαλλίαν λόγῳ ἄξιαί εἶνε·

Παρίσιοι, μετὰ 1,850,000 Κ., πρωτεύουσα καὶ καθέδρα τοῦ βασιλείου παρὰ τὸν Σηκουάνα. Ἔχουσιν δ' οἱ Παρίσιοι προάστεια λαμπρά, λεωφόρους καὶ πλατείας ὠραιότατας, οἷον τὰ Ἡλύσια πεδία καὶ τὸ πεδῖον τοῦ Ἀρεως, καὶ κτίρια διάσημα, οἷον ὁ οἶκος τῶν Ἀπομάχων, ὁ Κεραμεικὸς, τὸ Λοῦβρον, τὸ Πάνθεον, τὸ Πανεπιστήμιον κλπ.—Βερσαλία, πρῶτην καθέδρα, πλησίον τῶν Παρισίων μετὰ 62,000 Κ.—Ἅγιος Διονύσιος πρὸς Β. τῶν Παρισίων μετὰ τριῶν φρουρίων.

Ἄλλαι πόλεις τῆς Γαλλίας παρὰ μὲν τὸν Πορθμὸν τῆς Μάγχης εἶνε·

Λίλλη, μετὰ 158,000 Κ., φρούριον ἰσχυρόν.—Καλαί, φρούριον ἐπίσης ὀχυρόν, ὅθεν μεταβαίνουν εἰς τὴν

Ἀγγλίαν.—*Βουλώννη*, πρὸς Δ. τῆς Αἰλλης, παρὰ τὴν θάλασσαν, μετὰ 40,000 Κ.—*Ρουένη*, πρὸς Ν. τῆς Βουλώννης, ὅχι μακρὰν τοῦ Σηκουάνα, μία τῶν βιομηχανικωτάτων πόλεων τῆς Γαλλίας, μετὰ 102,000 Κ.—*Ἀβρη*, εὐλίμενος καὶ ἐμπορικὴ πόλις τῆς ἐπαρχίας *Νορμανδίας*, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σηκουάνα, μετὰ 87,000 Κ.—*Χερβούργον*, ὁ ἐχυρώτατος λιμὴν τῆς Γαλλίας.—*Διέππη*, πλησίον τῆς θαλάσσης καὶ πρὸς Ν. τῆς Βουλώννης.

Πλησίον δὲ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ κεῖνται

Βρέστη, πρὸς Β., δεύτερος πολεμικὸς λιμὴν τῆς Γαλλίας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βρεττανία, μετὰ 66,000 Κ.—*Πένραι*, πρὸς Α. τῆς Βρέστης, πόλις μεσόγειος. — *Νάντη*, παρὰ τὸν Δεῖγνρα, πόλις εὐλίμενος καὶ ἐμπορικὴ, μετὰ 118,000 Κ.—*Πικτάβιον*, ΝΑ. τῆς Νάντης, μετὰ 30,000 Κ.—*Βορδὼ*, πρὸς Ν. μετὰ 194,000 Κ., παρὰ τὸν *Γαρούραν*, κέντρον τοῦ ἐμπορίου τῶν οἴνων τῆς νοτιοδυτικῆς Γαλλίας.

Παρὰ δὲ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν κεῖνται αἱ πόλεις

Τολῶσα, παρὰ τὸν Γαρούραν, μετὰ 125,000 Κ.—*Μομπελιέρον*, πρὸς Α. τῆς Τολώσης, μετ' ἱατρικῆς Ἀκαδημίας καὶ 57,000 Κ.—*Μασσαλία*, τὸ πάλαι ἀποικία τῶν Φωκαέων, νῦν δὲ ἡ μεγίστη καὶ ἐμπορικωτάτη τῶν νοτίων πόλεων τῆς Γαλλίας, μετὰ 313,000 Κ., ἐν οἷς 4,000 Ἑλληνες.—*Τουλὼν*, ΝΑ., εἰς τῶν μεγίστων πολεμικῶν λιμένων τῆς Γαλλίας, μετὰ 70,000 Κ.—*Ἀβερνίωρ*, παρὰ τὸν Ῥοδανὸν, μετὰ 38,000 Κ.—*Νίκαια*, ΒΑ., μετ' ἡπίου καὶ ὑγιεινοῦ κλίματος καὶ 52,000 Κ.

Εἰς δὲ τὰ βορειανατολ. τῆς Γαλλίας κεῖνται αἱ πόλεις

Διζὼν, ὅχι μακρὰν τῶν πηγῶν τοῦ Σηκουάνα, μετὰ

43,000.—*Βεσσοντίων* (Βεζανσών), πρὸς Α. τοῦ Διζών, ὀχυρὸν φρούριον, μετὰ 50,000 Κ.—*Νάνρη*, πρὸς Β. τῆς Βεσσοντίωνος, μετὰ 53,000 Κ.—*Ρῆμοι*, πρὸς τὰ βορεια-νατολικά τῶν Παρισίων, ἡ ἀρχαία πόλις τῆς στέψεως τῶν βασιλέων, μετὰ 72,000 Κ.—*Σεδὰν*, φρούριον παρὰ τὸν Μώσαν, ὅχι μακρὰν τῶν ὁρέων Ἀρδεννῶν, ἐνθα Ναπολέων ὁ Γ'. παρεδόθη εἰς τὸν βασιλέα τῆς Πρωσσίας μετὰ 84,000 Γάλλων, τὸ 1870.

Εἰς δὲ τὴν Κεντρικὴν Γαλλίαν κεῖνται αἱ πόλεις·

Λυὼν (Λούγδουνον), εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ *Ροδανοῦ* καὶ *Σαῶνου*, μετὰ 324,000 Κ. καὶ τῶν σπουδαιοτάτων τῆς Γαλλίας μεταξουργείων. — *Κλερμόντιον*, πρὸς Δ. τοῦ Λυὼν, μετὰ 38,000 Κ.—*Αὐρηλία* (Ὁρλεάνς), πρὸς τὰ ΝΔ. τῶν Παρισίων καὶ εἰς τὸ βορειότατον μέρος τῆς Λείγης, σπουδαία ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις μετὰ 49,000 Κ. — *Ἀγγέρση*, πρὸς Δ. τῆς Αὐρηλίας, μετὰ σπουδαίων ληνουργείων.

Ἀπὸ δὲ τοῦ 1768 ἀνήκει εἰς τοὺς Γάλλους καὶ ἡ νῆσος *Κύρρος* (Κόρσικα) μετὰ τῆς πόλεως *Αἰακείου*, γενεθλίου τόπου τοῦ Πρώτου Ναπολέοντος.

Ἐχει δὲ ἡ Γαλλία καὶ ἐξωτερικὰς κτήσεις εἰς τὴν Ἀφρικὴν (τὸ Ἀλγέριον), τὴν Ἀσίαν, τὴν Ἀμερικὴν καὶ Ὠκεανίαν.

Κλίμα. Θρησκεία. Πολίτευμα. Στρατός.

Τὸ κλίμα τῆς Γαλλίας εἰς μὲν τὰ βόρεια εἶνε ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν, εἰς τὰ νότια ὅμως ἱκανῶς ἥπιον καὶ εὐκραές.

Πληθυσμὸν δὲ ὁ τόπος ἔχει μετὰ τῆς Ἀλγερίας 38,500,000 κατοίκων, ζώντων ἐκ τῆς μεγάλως ἀκμαζούσης ἐνταῦθα γεωργίας, ἐκ τῆς βιομηχανίας, φημι-

σμένης διὰ τὴν φιλοκαλίαν, καὶ τῆς ἐμπορίας, διευκολυνομένης ὑπὸ τῶν πολλῶν ποταμῶν καὶ διωρύγων. Καὶ θρησκεία μὲν ἐπικρατεῖ ἡ δυτικὴ καθολικὴ, ἡ δὲ παιδεία εἶνε ἱκανῶς ἀνεπτυγμένη εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις μόνον· ἐλπίζεται ὅμως ὅτι θὰ ἐπεκταθῇ τανῦν καὶ εἰς τὸν λαόν, στερεωθείσης ἁπλῶς ἐν *Γαλλίᾳ* τῆς δημοκρατίας, ἃν δὲν ἐπέλθῃ ἄλλη μεταβολὴ ἕνεκα τῶν τρόπων τοῦ Γαλλικοῦ ἔθνους, ὅπερ εἶνε μὲν γενναῖον τὰ φρονήματα, εὐμετάβλητον ὅμως.

Ὁ ἐν ἐνεργείᾳ στρατὸς σύγκειται μετὰ τῆς ἐφεδρείας ἐξ 4,450,000 ἀνδρῶν εἰς τὸν ὅποιον προστίθεται καὶ ἐθνοφρουρά, ἀριθμοῦσα 600,000. Τὸν δὲ πολεμικὸν στόλον ἀποτελοῦσι 232 πλοῖα, ἐν οἷς 57 θωρηκτά.

5.) ΕΛΒΕΤΙΑ.

[752 □ M., 2,670,000 K.].

Ὅρη.

Ὅρη τῆς Ἑλβετίας εἶνε αἱ Ἄλπεις. Καὶ πρὸς μὲν τὰ ΝΔ. σύνορα τῆς Γαλλίας φέρονται αἱ *Δυτικαὶ Ἄλπεις* (ὧν ὑψηλοτάτη κορυφὴ τὸ *Βήσσουν.λορ*, 43,000 π.), καταλήγουσαι εἰς τὸν κόλπον τῆς Γενεύης, καὶ ἔχουσαι βορειοδυτικὴν συνέχειαν τὸν *Ιουράσιον* (5,304 π.). Πρὸς δὲ τὰ νότια καὶ βορείως τῆς Ἰταλίας ὑψοῦνται αἱ *Κεντρικαὶ Ἄλπεις*, (ἔχουσαι ὑψηλοτέρας κορυφὰς τὸ *Λευκὸν ὄρος* [43,000 π.], τὴν *Ρόζαν*, τὸ *Κέρβινον* καὶ τὸν *Ἀγ. Βερνάρδον*, [40,394 π.], τὸ ὑψηλότερον κατωκκημένον μέρος τῆς Εὐρώπης, ἔχον καὶ πτωχοκομεῖον). Μετ' αὐτῶν δὲ συνέχονται ΒΑ., πρὸς τὸ μέρος τῆς Αὐστρίας, αἱ *Ἀνατολικαὶ Ἄλπεις*, (12,458 π.). Ἀφίνουσι

δ' αἱ Ἀλπεις ἐν τῷ μεταξὺ βαθείας κοιλάδας, καταλήλους πρὸς κτηνοτροφίαν.

Λίμναι.

Ἡ Ἑλβετία λίμνας ἔχει ΝΑ. μὲν τὴν ὠραιότατην ἐν τῇ Εὐρώπῃ *Λίμνην τῆς Γενεύης*, ΒΑ. δὲ τὴν τῆς *Κωνσταντίας* (*Βοδαμικὴν*), πρὸς Δ. τὴν τοῦ *Νεοβούργου* (*Νεοχατέλης*), εἰς τὸ μέσον τὴν λίμνην τῆς *Λυκέρνης* καὶ ΝΑ. τῆς *Κωνσταντίας* τὴν τῆς *Ζυρίχης*.

Ποταμοί.

Εἰς τὴν Ἑλβετίαν ῥέει πρὸς Β. ὁ *Ρῆνος* (175 Μ. μακρός), ὅστις, σχηματίζων εἰς τὰ ΒΑ. τὴν λίμνην τῆς *Κωνσταντίας*, στρέφεται κατόπιν πρὸς Δ. Σχηματίζει δὲ ὁ ταχὺς οὗτος ποταμὸς καὶ πολλοὺς καταρράκτας, ὧν γνωστότερος εἶναι ὁ τῆς *Σαφουσίας* (ἀπὸ ὕψους 85 π.). ὁ *Ροδάρδος* ΝΑ. (109 Μ. μακρός), ὅστις διαρρέων τὴν μεγαλοπρεπῆ λίμνην τῆς *Γενεύης* (*Λεμάνην*), ἐξέρχεται πρὸς τὴν *Γαλλίαν*· καὶ ὁ *Τίκιнос* πρὸς Ν., εἰσερχόμενος εἰς τὴν λίμνην τῆς *Ἰταλίας* *Μεϊζορα*, ἐκρέων δὲ πάλιν αὐτῆς καὶ χυνόμενος εἰς τὸν *Πάδον*.

Σπουδαιότεραι δὲ πόλεις ἐνταῦθα εἶνε·

Βέρνη, πρὸς Δ. μετὰ πανεπιστημίου καὶ 36,000 Κ.—*Λυκέρνη*, ΒΑ., ἡ μεγίστη τῶν καθολικῶν πόλεων μετὰ 45,000 Κ.—*Ζυρίχη*, ΒΑ., κυρία ἔδρα τῆς μεταξουργίας, μετὰ πανεπιστημίου, πολυτεχνείου καὶ 57,000 Κ. (μετὰ τῶν περιχώρων).—*Βασιλεία*, Πρὸς Δ. τῆς *Ζυρίχης*, παρὰ τὸν ἄνω *Ρῆνον*, ἡ κυριώτερά ἔδρα τοῦ Ἑλβετικοῦ ἐμπορίου, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 45,000 Κ.—*Γενεύη*, πρὸς Δ., ἡ μεγίστη καὶ βιομηχανικωτάτη πόλις τῆς Ἑλβετίας, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 68,000 Κ.

Φυλαί. Θρησκεία. Πολιτεία. Κλίμα.

Τῶν Ἑλβετῶν τὰ $\frac{3}{4}$ εἶνε Γερμανοί, οἱ δὲ λοιποὶ εἶνε Γάλλοι (περὶ τὴν Γενεύην) καὶ Ἰταλοὶ (πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἰταλίας).

Ὁ δὲ πληθυσμὸς ἀναβαίνει εἰς $2\frac{2}{3}$ ἑκατομμ., ἐξ ὧν 1 ἑκατομμ. εἶνε καθολικοί, οἱ δὲ λοιποὶ ἀναμορφωτικοὶ (Καλβινισταί). Εἶνε δ' οἱ Ἑλβετοὶ ἠθικώτατοι, καὶ σύμπας ὁ λαὸς γινώσκει γράμματα, ζῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπὸ τῆς κτηνοτροφίας (τυροκομίας ἰδίως) καὶ βιομηχανίας (ἰδίως τῶν ὥρολογίων). Πᾶς δὲ πολίτης εἶνε καὶ στρατιώτης.

Ὡς πρὸς δὲ τὸ πολίτευμα ἡ Ἑλβετία εἶνε δημοσπονδία, συνισταμένη ἐξ 22 τοπαρχιῶν (cantons), δημοκρατικῶς κυβερνωμένων. Κλίμα δ' ἔχει ψυχρὸν μὲν ἐπὶ τῶν ὀρέων, γλυκὺ ὅμως εἰς τὰς κοιλάδας.

6.) ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ.

Ὁλλανδία [643 □ Μ., 3,967,000 Κ.].

Ἡ Ὁλλανδία σύνορα ἔχει πρὸς Β. καὶ Δ. τὴν Βόρειον θάλασσαν, πρὸς Ν. τὸ Βέλγιον καὶ πρὸς Α. τὴν Γερμανίαν. Εἶνε δ' αἱ Κάτω Χῶραι χαμηλότεραι τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, καὶ διὰ τοῦτο προστατεύονται κατ' αὐτῆς διὰ προχωμάτων, ἔχουσι δ' ἐνταῦθα τὰς ἐκβολὰς αὐτῶν ὁ ἐκ τῆς Ἑλβετίας πηγάζων, καὶ διερχόμενος ἔπειτα διὰ τῆς Γερμανίας καὶ Ὁλλανδίας, Ῥήνος καὶ οἱ ἐν τῇ Γαλλίᾳ πηγάζοντες Μώσας καὶ Σκάλδης, ὧν ὁ πρῶτος διαρρέει καὶ τὸ Βέλγιον καὶ τὴν Ὁλλανδίαν, ὁ δὲ δεύτερος διαρρέει μὲν ὡσαύτως τὸ Βέλγιον, ἔχει δὲ τὰς ἐκβολὰς του μόνον εἰς τὴν Ὁλλανδίαν πρὸς Ν.

Πόλεις δ' ἐνταῦθα λόγου ἄξιαι εἶναι·

Χάρη, πρὸς Δ. ὅχι μακρὰν τῆς θαλάσσης, καθέδρα τοῦ βασιλείου, μετὰ 98,000, Κ.—*Ἀμστελδάμον*, ΒΔ. παρὰ τὸν ποταμὸν Ἀμστελον, ἐπὶ πασσάλων κτισμένη καὶ διὰ πολλῶν διωρύγων εἰς 90 νήσους διηρημένη, μετὰ 287,000 Κ. — *Ροττερδάμη*, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Μώσα, κυρία ἔδρα τοῦ ἐμπορίου τῶν σιτηρῶν, τῶν οἴνων τοῦ Βορδῶ καὶ τῶν καπνῶν.—*Οὐτρέχτη*, πρὸς Ν. τοῦ Ἀμστελδάμου, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 62,000 Κ.

Ἐξουσιάζει δὲ ὁ συνταγματικὸς βασιλεὺς τῆς Ὀλλανδίας, Γουλιέλμος ὁ Γ', καὶ τὸ δουκάτον Λιμβούργον πρὸς Ν. καὶ τὸ μέγα δουκάτον τοῦ Λουξεμβούργου νοτιώτερα μετὰ 200,000 Κ. καὶ δυνάμει πρωτευούσης. Πλὴν δὲ τούτων ἡ Ὀλλανδία ἔχει ἐξωτερικὰς κτήσεις εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ Ἀμερικὴν.

Κλίμα. Θρησκεία. Στρατός.

Τὸ κλίμα τῶν Κάτω Χωρῶν εἶνε ὑγρὸν καὶ δριμυλῶδες· ὁ δὲ πληθυσμὸς τῶν Ὀλλανδῶν ἀναβαίνει εἰς 3 ἐκ. 967 χιλ. Κ., ζώντων ἐκ τῶν πλουσίων νομῶν καὶ τῆς γεωργίας. Ἐκ τούτων τὰ $\frac{3}{5}$ εἶνε διαμαρτυρόμενοι καὶ τὰ $\frac{2}{5}$ καθολικοί. Καὶ ἡ μὲν παιδεία εἶνε πολὺ παρ' αὐτοῖς διαδεδομένη, ὁ δὲ στρατὸς σύγκειται ἐξ 62,000 ἀνδρῶν, καὶ ὁ στόλος ἐξ 445 πλοίων μετὰ 669 πυροβόλων.

7. ΒΕΛΓΙΟΝ.

[535 □ Μ. καὶ $5\frac{1}{4}$ ἑκατομμ. Κ.].

Τὸ Βέλγιον κεῖται μεταξὺ τῆς Γαλλίας, τῆς Γερμανίας, τῶν Κάτω Χωρῶν καὶ τῆς Βορείου θαλάσσης. Εἶνε

δ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πεδινόν, καὶ μόνον πρὸς Ν. ὑψοῦνται τὰ ὄρη Ἀρδένναι. Διαβρέχεται δὲ ὑπὸ τοῦ Μῶσα καὶ Σκάλδιος, πηγαζόντων ἐν τῇ Γαλλίᾳ.

Πόλεις δ' ἄξιαι λόγου ἐνταῦθα εἶνε·

Βρυξέλλαι, συνδεόμεναι διὰ διωρύγων μετὰ τῆς Ἀντβέρπης καὶ τοῦ Σκάλδιος· ἔχουσι δὲ 480,000 Κ. (μετὰ δὲ τῶν 8 συνορευόντων δήμων 365,000).—*Αντβέρπη*, παρὰ τὴν δεξιάν ὄχθην τοῦ Σκάλδιος καὶ πρὸς Β. τῶν Βρυξελλῶν, μετὰ 442,000 Κ.—*Γάνδη*, ΒΔ. τῶν Βρυξελλῶν, ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 428,000 Κ.—*Βρόγη*, ΒΔ. τῆς Γάνδης μετὰ πανεπιστημίου καὶ 48,000 Κ., ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ πόλις.—*Αυτίχη* (Λιέγη), πρὸς Α. παρὰ τὸν Μῶσαν, μετὰ λαμπρῶν σιδηρουργείων, πανεπιστημίου καὶ 444,000 Κ.

Πολιτεία. Θρησκεία. Στρατός.

Τοῦ Βελγίου συνταγματικὸς βασιλεὺς εἶνε *Λεοπόλδος* δ' Β'. Κατοικοῦσι δ' ἐνταῦθα 5,250,000 Κ. καθολικοὶ σχεδὸν πάντες, γινώσκοντες γράμματα καὶ φημισμένοι πολὺ διὰ τὴν βιομηχανικὴν αὐτῶν δραστηριότητα, μάλιστα περὶ τὴν ὀπλοποιάν. Ἡ δὲ δύναμις τοῦ στρατοῦ ὑπολογίζεται εἰς 400,000 ἀνδρῶν.

8. ΓΕΡΜΑΝΙΑ.

Σύνορα.

Σύνορα τῆς Γερμανίας πρὸς Α. μὲν εἶνε ἡ Γαλλία, τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Ὁλλανδία, πρὸς Β. δὲ ἡ Βόρειος ἢ Γερμανικὴ θάλασσα, ἡ Δανία καὶ ἡ Βαλτικὴ θάλασσα, πρὸς

Α. ἡ Ῥωσσία καὶ πρὸς Ν. ἡ Αὐστρία καὶ μέρος τῆς Ἑλβετίας.

Ὅρη καὶ πεδιάδες.

Πρὸς Δ, εἰς τὰ σύνορα τῆς Γαλλίας, μεταξὺ Λοθαριγίας καὶ Ἀλσατίας, κεῖνται τὰ Βόσγια, καὶ πρὸς Α. αὐτῶν, ἐπέκεινα τῆς πεδιάδος τοῦ Ῥήνου, φέρεται ἐκ Ν. πρὸς Β. ὁ *Μέλας Δρυμός*. Μετὰ τούτου δὲ πρὸς Δ. συνέχεται ὁ *Ιουράσιος*, ὅστις, μετὰ τοῦ περαιτέρω πρὸς Α. ὑψουμένου *Βοεμικοῦ δρυμοῦ*, περικλείει τὴν *Βαυαρικὴν πεδιάδα*. Συνέχεται δ' ὁ Βοεμικὸς δρυμὸς εἰς τὰ ΒΑ. μετὰ τοῦ Ἑρτσου, καὶ οὗτος πάλιν νοτιανατολικῶς μὲν μετὰ τῶν *Γιγαντείων* (4,938 π.) καὶ *Σουδητίων*, ΒΔ. δὲ μετὰ τοῦ *Θυριγγίου δρυμοῦ*. Τὸ δὲ ὄρος Ἄρτσον κεῖται πρὸς Β, ἀσχέτως τῶν λοιπῶν.

Ποταμοί.

Εἰς μὲν τὴν Βόρειον θάλασσαν χύνονται·

Ὁ Ῥήνος, πηγάζων ἐκ τῆς Ἑλβετίας καὶ διερχόμενος τὴν πρὸς δυσμὰς Γερμανίαν· ὁ Βίσουργις (70 Μ. μακρὸς), πηγάζων ἐκ τοῦ Θυριγγίου δρυμοῦ· καὶ ὁ Ἀλβις (164 Μ. μακρὸς), ῥέων ἐκ τῶν Γιγαντείων ὀρέων.

Εἰς δὲ τὴν Βαλτικὴν ἐκρέουσιν· ὁ Ὀδέρας (120 Μ. μακρὸς), πηγάζων ἐκ τῶν Σουδητίων, καὶ ὁ Βιστούλας (140 Μ. μακρὸς), πηγάζων πρὸς Β. τῶν Καρπαθίων ὀρέων τῆς Αὐστρίας.

Καὶ εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον· ὁ Δούναβις (380 Μ. μακρὸς), πηγάζων ἐκ τοῦ Μέλανος δρυμοῦ καὶ διερχόμενος τὴν Βυαρίαν, Αὐστρίαν καὶ Τουρκίαν.

Πολιτικὴ διαίρεσις.

Ἡ μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Γερμανικῆς ὁμοσπονδίας

(1866) ὑπὸ τῆς Πρωσίας ἰδρυθεῖσα Ὁμοσπονδία τῆς Βορείου Γερμανίας, ἀπετέλεσε τὸ 1871 τὸ Γερμανικὸν κράτος μετὰ 25 ἐπικρατειῶν καὶ τῶν αὐτοκρατορικῶν χωρῶν Ἀλσατίας καὶ Λοθαριγγίας ὑπὸ τὴν κληρονομικὴν αὐτοκρατορίαν τῆς Πρωσίας. Αἱ ἐπικράτειαι αὐταὶ εἶνε·

Τὸ βασίλειον τῆς Πρωσίας μετὰ τοῦ Λαουεμβούργου.

Τὸ βασίλειον τῆς Βαυαρίας.

Τὸ βασίλειον τῆς Σαξονίας.

Τὸ βασίλειον τῆς Βυρττεμβέργης.

Τὸ μέγα δουκάτον τῆς Βάδης.

Τὸ μέγα δουκάτον τῆς Ἑσσης.

Τὸ μέγα δουκάτον τοῦ Μεκκλεμβούργου Σχουερίνου.

Τὸ μέγα δουκάτον τῆς Σαξονικῆς Βεμαρίας.

Τὸ μέγα δουκάτον τοῦ Μεκκλεμβούργου Στρελίτσου.

Τὸ μέγα δουκάτον τοῦ Ὀλδεμβούργου.

Πέντε δουκάτα¹

Ἑπτὰ πριγκιπάτα².

Τρεῖς ἐλεύθεραι πόλεις· ἡ Λυβέκκη, ἡ Βρέμη καὶ τὸ Ἀμβούργον.

Καὶ ἡ Ἀλσατία καὶ Λοθαριγγία.

(1) Τῆς Βρουνσβίγης, τῆς Σαξονικῆς Μείνιγγης, τοῦ Σαξονικοῦ Ἀλτεμβούργου, τῆς Σαξονικῆς Κοβουργείου Γόθας καὶ τῆς Ἀνχάλτης.

(2) Τῆς Σχουαρτσβουργείου Ρουδολστάττης, τῆς Σχουαρτσβουργείου Σονδερσχωῆς, τῆς Βαλδέκκης, τῆς Ῥεύσσης τῆς παλαιότερας γραμμῆς, τῆς Ῥεύσσης τῆς νεωτέρας γραμμῆς, τῆς Σχαουμβουργείου Λίππης καὶ τῆς Λίππης.

ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ,

*ἔχουσα 23 ἐπικρατείας καὶ τὰς αὐτοκρατορικὰς χώρας
Ἀλσατίας καὶ Λοθαριγγίας.*

[9,888 □ Μ. μετὰ 43,000,000 Κ.].

Ἐνταῦθα ἀνῆκουσι·

1). ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΠΡΩΣΣΙΑΣ

(ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΕΜΒΟΥΡΓΟΥ).

[6,401 □ Μ. μετὰ 25,700,000 Κ.,
ὧν 46 ἑκατομ. διαμαρτυρ.]

Σύνορα τῆς Πρωσσίας εἶνε·

Πρὸς Β. ἡ Βόρειος θάλασσα, ἡ Δανία καὶ ἡ Βαλτικὴ
θάλασσα, πρὸς Α. ἡ Ἑλσσία, Πολωνία καὶ Γαλικία, πρὸς
Ν. ἡ Αὐστριακὴ Σιλεσία, ἡ Μοραβία, ἡ Βοεμία, ἡ Σα-
ξονία, ἡ Βαυαρία καὶ ἡ Ἑσση, καὶ πρὸς Δ. ἡ Γερμανικὴ
Λοθαριγγία, τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Ὀλλανδία.

Ὅρη. Ποταμοί.

Ὅρη τῆς Πρωσσίας εἶνε νοτιοανατολικῶς μὲν πρὸς τὸ
μέρος τῆς Αὐστρίας τὰ Σουδήτσια καὶ Γιγάντεια, πρὸς
δὲ τὸ μέρος τῆς Γαλλίας τὰ Βόσγια καὶ ἐν τῷ μέσῳ τὸ
Ἄρτσον. Ποταμοὶ δὲ ὁ Πρέγκελ, βορειοανατολικά πρὸς
τὸ μέρος τῆς Ἑλσσίας, ὁ Βιστούλας, ἐν τῇ πρὸς τὴν
θάλασσαν ῥοῇ αὐτοῦ, καὶ ὁ Ὀδέρας, διαρρέων ὅλην τὴν
ἐπικράτειαν. Καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι ποταμοὶ χύνονται εἰς
τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν· πρὸς δὲ τὴν Βόρειον ῥέουσιν ὁ

Ἀλβίς, διαρρέων τὴν Σαξονίαν καὶ τὸ Βρανδεμβούργον, ὁ *Βίσουργις*, βρέχων τὸ μέγ.στον μέρος τῆς Πρωσσίας, καὶ ὁ *Ρήνος* εἰς τὰς πρὸς Δ. χώρας.

Ἡ Πρωσσία διαιρεῖται εἰς 41 νομούς, ἥτοι·

4.) Τὸ *Βρανδεμβούργον*, τοῦ ὁποῦ ἐπισημοτάτη πόλις εἶνε ἡ πρωτεύουσα τῆς ὅλης αὐτοκρατορίας *Βερολῖνον*, παρὰ τὸν *Σπρέην* ποταμόν, μετὰ λαμπρῶν οἰκοδομῶν, πανεπιστημίου καὶ 969,000 Κ. — *Ποστδάμη*, πρὸς Ν. τοῦ Βερολίνου, μετὰ 44,000 Κ.

2.) Τὴν *Πομερανίαν*, ἥς πρωτεύουσα εἶνε τὸ *Στέττινον*, ΒΑ. τοῦ Βερολίνου παρὰ τὸν Ὀδέραν, πόλις ὀχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ μετὰ 86,000 Κ.

3.) Τὴν *Σιλεσίαν*, ἥς πρώτη πόλις ἡ *Βρεσλαυὰ*, νοτιανατολικῶς παρὰ τὸν Ὀδέραν μετὰ πανεπιστημίου καὶ 244,000 Κ.

4.) Τὴν *Σαξορίαν*, ἥς ἐπίσημοι πόλις εἶνε· τὸ *Μαγδεβούργον*, ΝΑ. τοῦ Βερολίνου ἐπὶ τοῦ Ἀλβίος, μετὰ 420,000 Κ., καὶ ἡ *Ἀλβη* πρὸς Ν. τοῦ Μαγδεβούργου, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 60,000 Κ.

5.) Τὴν *Βεστφαλίαν*, ἥς πρωτεύουσα τὸ *Μύνστερον*, πρὸς Δ. τοῦ Βισούργιδος, μετὰ πανεπιστημίου καθολικοῦ καὶ 36,000, Κ.

6.) Τὴν *ἐπαρχίαν* τοῦ *Ρήνου*, ἥς ἄξιαί λόγου πόλεις εἶνε· ἡ *Κομπλουεντία* (Κοβλέντσον) ἐπὶ τῆς συρροῆς τοῦ *Ρήνου* καὶ *Μοσέλας*, μετὰ 31,000 Κ. — *Κολωνία*, πρὸς Β. ἐπὶ τοῦ *Ρήνου*, πόλις ἐμπορικωτάτη μετὰ 429,000 Κ. — *Ἀκνύσχαρον*, νοτιώτερα, ποτὲ καθέδρα τοῦ μεγάλου Καρόλου, μετὰ 80,000 Κ.

Αἱ δὲ χώραι τοῦ *Ὁχετζόλλερν* κεῖνται παρὰ τὸν

Δούναβιν, εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ροῆς αὐτοῦ. Ἐνταῦθα δὲ πόλεις εἶνε ἡ *Σιγμάρτγγη* καὶ *Εῤῥίγγη*.

7.) Τὴν καθ' αὐτὸ *Πρωσσίαν*, Βλ. παρὰ τὰ σύνορα τῆς *Ῥωσσίας*.

Ἐνταῦθα πόλεις ἐπίσημοι εἶνε· ἡ πρωτεύουσα *Καινιξβέργη*, παρὰ τὸν Πρέγκελον μετὰ πανεπιστημίου καὶ 425,000 Κ., καὶ τὸ *Δάντσεικον*, παρὰ τὸν Βιστούλαν, ἐχυρωτάτη πόλις καὶ λίαν ἐμπορικὴ μετὰ 99,000 Κ.

8.) Τὴν *Ποσσανίαν* (Πόσενον), μεθ' ὁμωνύμου πόλεως ἐπὶ τοῦ Βάρδη ποταμοῦ, πρὸς Α. τοῦ Βερολίνου, ἐχούσης 61,000 Κ.*

9.) Τὸ *Σλέσβικον* καὶ *Ολοστένρον* μετὰ τοῦ *Λαουεμβούργου*.

Ἐνταῦθα πόλεις ἀξιοσημείωτοι εἶνε· *Σλέσβικον*, πρὸς Ν. τῆς Δανίας, μετὰ 45,000 Κ., καὶ *Άλτόνα*, παρὰ τὸ Ἀμβουργον ἐπὶ τοῦ Ἀλβιος, σπουδαία ἐμπορικὴ πόλις μετὰ 84,000 Κ.—*Κιέλων*, κύριος ναύσταθμος τοῦ Γερμανικοῦ στόλου παρὰ τὴν Βαλτικὴν, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 37,000 Κ.

40.) Τὸ *Άρνόβερον*, ἔνθα πόλεις· *Άρνόβερον*, ἐπὶ παραποτάμου τοῦ Βισούργιδος, μετὰ 428,000 — *Γοττίγγη*, πρὸς Ν. τοῦ Ἀννοβέρου μετὰ πανεπιστημίου καὶ 47,000 Κ.—*Όσναβρύκκη*, πρὸς Δ. τοῦ Ἀννοβέρου.

41.) Τὴν *Ἑσσην Νασσανίαν* μετὰ τῶν πόλεων *Κασσέλης*, πρὸς Ν. τῆς Γοττίγγης, ἐχούσης 54,000, Κ. καὶ *Φραγκφούρτης*, ΝΔ τῆς Κασσέλης, μετὰ 405,000 Κ. Ὑπῆρξε δ' ἄλλοτε ἡ Φραγκφούρτη ἔδρα τῆς Γερμανικῆς δημοσπονδίας.

2.) ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΒΑΥΑΡΙΑΣ.

[4,377 $\frac{3}{4}$ □ Μ. καὶ 4,863,000 Κ.ὧν τὰ $\frac{3}{4}$ καθολικοί].

Ἡ Βαυαρία κεῖται μεταξὺ τῶν Ἀλπεων, τοῦ Βοεμικοῦ δρυμοῦ, τῆς Βυρτεμβέργης καὶ τῆς λίμνης τῆς Κωνσταντίας. Πόλεις δ' ἀξιώταται λόγου ἐνταῦθα εἶνε·

Μόναχον, ἐπὶ τοῦ Ἰσάρου ποταμοῦ, ἔχουσα πανεπιστήμιον, λαμπρὰς βιβλιοθήκας καὶ πινακοθήκας καὶ 494,000 Κ.—*Αὐγούστα*, ΒΔ. τοῦ Μονάχου ἐπὶ τοῦ Λέχου ποταμοῦ, μετὰ 57,000 Κ.—*Ρατισβόρνη* (Ρεγενσ-βοῦργον), ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως, μετὰ 32,000 Κ.—*Νοριμβέργη*, πρὸς Β. τῆς Ῥατισβόρνης ἐπὶ τοῦ Πεγνικίου ποταμοῦ, μετὰ 90,000 Κ.—*Βυρτσοβούργον*. ΒΔ. τῆς Νοριμβέργης, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 45,000 Κ.

3.) ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΣΑΞΟΝΙΑΣ.

[272 □ Μ., 2,556,000, Κ., ὧν 50,000 καθολικοί].

Τοῦτο κεῖται εἰς τὴν βόρειον κατωφέρειαν τοῦ ὕρου Ἑρτσου· ἔχει δὲ σπουδαιοτάτας πόλεις· τὴν *Δρέσδην*, μετὰ περιφήμου ἐπὶ τοῦ Ἀλβιος γεφύρας καὶ 496,000 Κ.—τὴν *Λειψίαν*, ΒΔ., μετὰ 426,000 Κ. καὶ σπουδαιοτάτου ἐμπορίου, μάλιστα βιβλίων.—τὴν *Χεμνίτην*, μετὰ μεγάλων βαμβακουργείων καὶ 80,000 Κ.

4.) ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΒΥΡΤΤΕΜΒΕΡΓΗΣ.

[354 □ Μ., 4,818,000 Κ., ὧν τὰ $\frac{2}{3}$ Εὐαγγελικοί].

Τοῦτο κεῖται μεταξὺ τῆς Βάδης καὶ Βαυαρίας, εἰς τὴν Ἀνατολικὴν κατωφέρειαν τοῦ Μέλανος δρυμοῦ. Πόλεις

δὲ σπουδαιοτάτας ἔχει· τὴν *Στουττγάρτην*, πρωτεύουσαν, μετὰ 108,000 K.—Τὴν *Λουδοβικόπολιν*, (Λουδβίξ-βοῦργον) δευτέραν τοῦ βασιλείως καθέδραν, πλυσίον τῆς Στουττγάρτης.—Τὴν *Οὐλμην*, ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως, μετὰ 31,000 K.—Τὴν *Τυβίγγην*, μετὰ πανεπιστημίου.

5. ΤΟ ΜΕΓΑ ΔΟΥΚΑΤΟΝ ΤΗΣ ΒΑΔΗΣ.

[273 □ M., 1,507,000 K., ὧν τὰ $\frac{2}{3}$ καθολικοί].

Τοῦτο κεῖται κατὰ μῆκος τοῦ Ῥήνου. Πόλεις δὲ σπουδαιοτάτας ἔχει·

Τὴν *Καρλσρούην*, πρωτεύουσαν καὶ ὠρραίαν πόλιν μετὰ 43,000 K.—Τὴν *Εἰδελβέργην*, πρὸς B., μετὰ πανεπιστημίου Εὐαγγελικοῦ καὶ 22,000 K.—Τὸ *Μαινρχέμον*, ΒΔ., μετὰ 46,000 K.—Τὴν *Φρειβούργην*, πρὸς N., μετὰ πανεπιστημίου καθολικοῦ καὶ 31,000 K. — Τὴν *Κωροσταρτίαν*, παρὰ τὴν δρῶνυμον λίμνην, διάσημον διὰ τὴν αὐτόθι γενομένην τὸ 1114 ἐκκλησιαστικὴν σύνοδον.

6.) ΤΟ ΜΕΓΑ ΔΟΥΚΑΤΟΝ ΤΗΣ ΕΣΣΗΣ.

[139 □ M., καὶ 853,000 K., ὧν τὸ $\frac{1}{4}$ καθολικοὶ καὶ 25,000 Ἰουδαῖοι].

Ταύτην διαρρέει ὁ Ῥῆνος. ἔχει δὲ περιφήμους πόλεις τὴν *Δαρμστάτην*, πρωτεύουσαν μετὰ 44,000 K., καὶ τὴν *Μογουντίαν* (Μαϊάνσαν γαλλ.) μετὰ 58,000 K. καὶ ἀκμαίου ἐμπορίου, πατρίδα τοῦ ἐφευρόντος τὴν τυπογραφίαν *Γουττεμβεργίου*.

7.) Εἰς δὲ τὰ λοιπὰ μεγάλα δουκάτα καὶ πριγκιπάτα πόλεις ἐπίσημοι εἶνε· *Βρουκσβίγη*, πρὸς B. τοῦ ὕρους

Ἄρτσου.—*Δεσσαυτα*, πρωτεύουσα τοῦ δουκάτου τῆς *Ἀρχάλης*, ΝΑ. τῆς Βρουνσβίγης.—*Σχουερλινον*, πρωτεύουσα τοῦ μεγάλου δουκάτου τοῦ *Μεκκλεμβούργου*, πλησίον τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, μετὰ 28,000 Κ.—*Ροστόκκη*, πόλις τοῦ αὐτοῦ μεγάλου δουκάτου, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 34,000 Κ.—*Στρελίτση*, πρωτεύουσα τοῦ μεγάλου δουκάτου *Μεκκλεμβούργου Στρελίτσίου*, ΝΑ. τοῦ Σχουερλίνου. Περαιτέρω δὲ πρὸς Δ., παρὰ τὴν βόρειον θάλασσαν, κεῖται τὸ *Ὀλδεμβούργον*, μετὰ 45,000 Κ., πρωτεύουσα ὁμωνύμου μεγάλου δουκάτου· καὶ εἰς τὰς πρὸς Δ. τῆς Σαξονίας καὶ ΒΔ. τοῦ ὅρους *Ἑρτσου Σαξονικὰς χώρας*· ἡ *Βεϊμάρη*, ἡ *Γόθα*, τὸ *Κοβούργον* καὶ ἡ *Ἰένα* μετὰ πανεπιστημίου.

8.) Ἐλέθεραι δὲ πόλεις εἶνε· ἡ ἐμπορικωτάτη *Αυβέκκη*, παρὰ τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν, καὶ τὸ *Μεκκλεμβούργον*, μετὰ 45,000 Κ.—*Βρέμη*, ἐπὶ τοῦ Βισούργιδος, λίαν ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανος πόλις, μετὰ 403,000 Κ.· καὶ τὸ *Ἀμβούργον*, ἐπὶ τοῦ *Ἄλβιος*, μετὰ 260,000 Κ. καὶ λίαν ἀκμαίας ἐμπορίας καὶ βιομηχανίας.

9.) Αἱ Αὐτοκρατορικαὶ Χωραὶ

Ἀλσατία καὶ *Λοθαριγγία*.

[363 $\frac{1}{2}$ □ Μ., καὶ 4,530,000 Κ., ὧν τὸ $\frac{1}{6}$
Εὐαγγελικοὶ καὶ 50,000 Ἰουδαῖοι].

Ἡ Ἀλσατία κεῖται μεταξὺ τοῦ Ῥήνου καὶ τῶν Βοσγίων, καὶ πόλεις ἀξιοσημειώτους ἔχει· τὸ *Στρασσοβούργον*, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 94,000 Κ.—Τὴν *Κολμα-*

ρίαν, μετὰ 24,000 Κ., καὶ τὴν *Μυχλώσην* μετὰ βαμ-
βακουργείων καὶ 58,000 Κ.

Ἡ δὲ ΒΑ. τῆς Ἀλσατίας κειμένη *Λοθαριγγία* πόλιν
ἔχει τὸ *Μέτς* (Μέτας), φρούριον ὀχυρώτατον ἐπὶ τοῦ Μο-
σέλα μετὰ 45,000 Κ. Ἐνταῦθα ὁ στρατάρχης τῆς Γαλ-
λίας Βαζαίν, ἔχων ὑφ' ἑαυτὸν 173,000 ἀνδρῶν, ἐσυν-
θηκολόγησε τὸ 1870 πρὸς τοὺς Γερμανούς.

Κλίμα. Θρησκεία. Παιδεία. Στρατός.

Τὸ κλίμα τῆς Γερμανίας εἰς μὲν τὰ βόρεια εἶνε ψυ-
χρὸν καὶ ὑγρὸν, εἰς δὲ τὰ νότια συγκερασμένον καὶ ὑγιει-
νόν· τὰ δὲ κατὰφута ὄρη αὐτῆς γέμουσι μεταλλείων σι-
δήρου. Τῶν δὲ Γερμανῶν, 43,000,000 Κ. τὸν ἀριθμὸν,
οἱ μὲν νότιοι συνήθως εἶνε καθολικοὶ, οἱ δὲ βόρειοι δια-
μαρτυρόμενοι. Οὐ μόνον δ' ἡ παιδεία εἶνε πολὺ διαδε-
δομένη, ὑπαρχόντων ἀπανταχοῦ πανεπιστημίων καὶ γυ-
μνασίων, ἀλλὰ καὶ ἡ βιομηχανία τὰ μέγιστα πολλαχοῦ
ἀκμάζει. Εἶνε δ' αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας Γουλιέλμος
ὁ Α', ἔχων παρ' ἑαυτὸν κοινοβούλιον, εἰς τὸ ὁποῖον πέμ-
πουσιν ἀντιπροσώπους πᾶσαι αἱ Γερμανικαὶ ἐπικράτειαι.

Καὶ ὁ μὲν στρατὸς σύγκειται ἐξ 1,315,000 ἀνδρῶν,
ὁ δὲ στόλος ἐκ 53 πολεμικῶν πλοίων (ὧν 11 θωρηκτὰ)
μετὰ 380 κανονίων.

8 ε'.) Η ΜΟΝΑΡΧΙΑ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ ΚΑΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ.

[5452 □ Μ., 21,500,000 Κ.]

Σύνορα.

Πρὸς Β. ἡ Ῥωσσία, Πρωσσία καὶ Σαξονία, πρὸς Ν. ἡ
Ἀδριατικὴ Θάλασσα καὶ ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία, πρὸς Α.

ἡ Ῥωσσία καὶ Μολδαυία, πρὸς Δ. ἡ Γερμανικὴ αὐτοκρατορία, ἡ Ἑλβετία καὶ ἡ Ἄνω Ἰταλία.

Ὅρη καὶ πεδιάδες.

Πρὸς Δ. μὲν συνέχονται μετὰ τῆς Ἑλβετίας αἱ Ἄλ-
πεις, αἵτινες ἀπὸ τῆς Τυρολίας ἀρχόμεναι, ΒΑ. μὲν προ-
χωροῦσαι καλοῦνται *Νωρικαὶ Ἄλπεις*, ΝΑ. δὲ *Καρνι-*
καὶ καὶ Ἰουλιαναὶ περαιτέρω δὲ ΝΑ. ὑψοῦνται εἰς τὴν
Δαλματίαν αἱ *Διναρικαὶ Ἄλπεις*. Πρὸς Α. δὲ κεῖνται τὰ
Καρπάθια, ἅτινα ΝΔ. μὲν στρεφόμενα καλοῦνται *Τραν-*
συλθανικαὶ Ἄλπεις, ΒΔ. δὲ μικρὰ *Καρπάθια*. Εἰς δὲ
τὰ ΒΔ. τῆς Αὐστρίας ἐκτείνονται τὰ *Σουδήτια* καὶ τὰ
μετ' αὐτῶν συνεχόμενα *Γιγάγτεια*, ΝΔ. τῶν ὁποίων κεῖ-
ται τὸ *Ἑρτσον* καὶ ὁ μετ' αὐτοῦ ΝΑ. συνεχόμενος *Βοε-*
μικὸς δρυμὸς. Σημαντικώταται δὲ πεδιάδες εἶνε· ἡ *Βοε-*
μικὴ πρὸς Α. τοῦ Βοεμικοῦ δρυμοῦ, ἡ *Μοραβικὴ* ΝΔ. τῶν
Σουδητῶν ὁρέων, ἡ τῆς *Βιέννης* πρὸς Δ. τῶν *Μικρῶν*
Καρπαθίων, ἡ Ἄνω *Οὐγγρικὴ* ΝΔ. τῶν *Καρπαθίων* καὶ ἡ
Κάτω Οὐγγρικὴ πρὸς Ν., ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἄκαρπος.

Ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Ποταμοὺς ἡ Αὐστρία ἔχει·

Τὸν *Δούναβιν*, δεχόμενον μὲν ἀριστερόθεν τὸν *Τυ-*
σίαν καὶ δεξιόθεν τὸν *Σαῦον* καὶ *Δραῦον*, διερχόμενον
δὲ σύμπασαν τὴν Αὐστριακὴν ἐπικράτειαν· τὸν Ἄθρουν
(Ἀδίγην) πρὸς Δ., εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἰταλίας, τὸν Ἄλ-
βιν πρὸς Β., εἰς τὴν Βοεμίαν, ῥέοντα πρὸς τὴν Βόρειον
θάλασσαν, καὶ τὸν Ὀδέραν καὶ Βιστούλιαν ΒΑ., χυνο-
μένους εἰς τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν. Ὁ δὲ Ῥήνος μόλις
ἐγγίξει πρὸς Δ. τὰς Αὐστριακὰς χώρας.

Λίμνην δὲ λόγου ἀξίαν ἔχει τὴν *Πλατεσσηρ* (Βαλατῶνα) ΒΑ τοῦ Δραύου.

Εἰς τὴν Αὐστρίαν περιλαμβάνονται·

α΄.) Τὸ Αὐστριακὸν ἥμισυ τοῦ κράτους, ἦτοι αἱ εἰς τὸ κοινοδοῦμιον ἀντιπροσωπεύμεναι χῶραι. Καὶ

4.) Τὸ ἀρχιδουκάτον *Αὐστρία*, μετὰ τῆς πρωτευούσης τοῦ ὅλου κράτους *Βιέννης*, ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως. Εἶνε δ' ἡ Βιέννη πόλις ἐμπορικωτάτη, ἔχουσα πανεπιστήμιον, λαμπρὰς οἰκοδομὰς καὶ πλατείας καὶ 4,024,000 Κ. Ἄλλη δὲ πόλις λόγου ἀξία ἐνταῦθα εἶνε ἡ *Λιπτία* (Λίντση) ΒΔ τῆς Βιέννης, μετὰ 33,000 Κ.

2.) Τὸ δουκάτον *Σαλτσβούργον* πρὸς Δ. τῆς Βιέννης, μετὰ ὁμωνύμου πόλεως, ἐχούσης 20,000 Κ. Ἐχει δὲ τὸ Σαλτσβούργον πολὺ ἄλας ὀρυκτόν.

3.) Τὸ δουκάτον *Στυρία* μετὰ τοῦ *Γρατσίου*, πρὸς Ν. τῆς Βιέννης, ἐπὶ τοῦ *Μούρου* ποταμοῦ. Ἐχει δὲ τὸ *Γράτσιον* πανεπιστήμιον καὶ 81,000 Κ.

4.) Τὸ δουκάτον τῆς *Καρινθίας* ΝΑ. τοῦ Σαλτσβούργου, μετὰ τῆς *Κλαρεμβούργης*, ἐχούσης 45,000 Κ.

5.) Τὸ δουκάτον τῆς *Καρνιόλης* παρὰ τὸν Σαῦον, μετὰ τῆς *Λαϊδάχης*, ἐχούσης 23,000 Κ.

6.) Εἰς τὰ παράλια αἱ κομητεῖαι *Γαίρτσιον* (*Γοριτία*) καὶ *Γραβίσκα*, ἡ μαρχιωνία *Ἰστρία* καὶ ἡ αὐτοκρατορικὴ πόλις τῆς Αὐστρίας *Τεργέστη*, μετὰ 70,000 Κ., ἐν οἷς ἱκανοὶ Ἕλληνες (μετὰ δὲ τῶν περιχώρων 420,000 Κ.). Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ *Πόλα*, πρὸς Ν. τῆς Τεργέστης, ὁ πρῶτος πολεμικὸς λιμὴν τῆς Αὐστρίας.

7.) Τὸ βασίλειον τῆς *Δαλματίας*, νοτιανατολικά, μετὰ τῆς ὀχυρᾶς *Ζάρας*, ἐχούσης 40,000 Κ., καὶ τοῦ

Κατάρου εἰς τὰ σύνορα τοῦ *Μαυροβουνίου*. Πλησίον δὲ τῆς *Δαλματίας* κεῖται ἡ νῆτος *Αἴσσα*, ἔνθα τὸ 1866 ἐνίκησαν οἱ Αὐστριακοὶ τοὺς Ἰταλοὺς κατὰ θάλασσαν.

8.) Ἡ κομητεία τοῦ *Τυρόλου* εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἑλβετίας καὶ Ἰταλίας, μετὰ τῆς *Ἰννοβρούκκης*, ἐπὶ τοῦ *Ἰννον* ποταμοῦ, ἐχούσης 47,000 Κ.

9.) Τὸ Βασίλειον τῆς *Βοεμίας*, πρὸς Β., ἔνθα πρωτεύουσα εἶνε ἡ *Πράγα*, ἐπὶ τοῦ *Μολδαίου* ποταμοῦ, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 490,000, Κ. Ἄλλη δὲ πόλις περίφημος διὰ τὰ λουτρά της εἶναι ἡ *Καρλοβάδη*, βορειοδυτικὰ τῆς *Πράγας*.

40.) Ἡ μαρχιωνία *Μοραβία*, πρὸς Α. τῆς *Βοεμίας*, μετὰ τῆς πόλεως *Βρόννης*, ἐχούσης ὀνομαστὰ ἐριουργεῖα καὶ 74,000 Κ. Ἐνταῦθα κεῖται καὶ τὸ *Ἀουστερλίτσιον*, ΝΑ. τῆς *Βρόννης*, ἔνθα τὸ 1805 ὁ πρῶτος *Ναπολέων* ἐνίκησε τοὺς Αὐτοκράτορας τῆς Αὐστρίας καὶ *Ῥωσσίας*.

41.) Τὸ δουκάτον τῆς *Σιλεσίας*, ΒΑ. τῆς *Μοραβίας*, μετὰ τῆς *Τροππαυτας*, ἐχούσης 20,000 Κ.

42.) Τὸ βασίλειον τῆς *Γαλικίας*, πρὸς Α. τῆς *Σιλεσίας*, καὶ τὸ μέγα δουκάτον τῆς *Κρακοβίας*. Ἐνταῦθα οἱ κάτοικοι εἶνε δυτικοὶ καὶ ἀνατολικοὶ ὀρθόδοξοι· πόλεις δὲ ἀξιοσημεῖωτοι εἶνε· *Κρακοβία*, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ἕχθης τοῦ *Βιστούλα*, μετὰ 50,000 Κ. (ἄλλοτε *Πολωνική*).—*Λεμβέργη* πρὸς Α., μετὰ 87,000 Κ.—*Βρόδνον*, ἐλεύθερος ἐμπορικὸς τόπος παρὰ τὰ *Ῥωσσικά* σύνορα.

43.) Τὸ δουκάτον τῆς *Βουκοβίνας*, μετὰ τῆς *Τσερνοβίτσας* παρὰ τὸν *Προῦθον*, ἐχούσης 34,000 Κ.

6.) Τὸ Οὐγγρικὸν ἥμισυ τοῦ κράτους, ἥτοι αἱ *Χῶραι* τοῦ *στέμματος* τοῦ *Ἀγίου Στεφάνου*.

1.) Τὸ βασίλειον τῆς *Ουγγαρίας* παρὰ τὸν Δούναβιν [4,094 □ Μ., καὶ 11,530,000 Κ.].

Ἐνταῦθα πόλεις λόγου ἄξια εἶνε· *Πέστη*, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὀχθῆς τοῦ Δουνάβεως, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 202,000 Κ.—*Βούδα* ἢ *Όφεν*, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς τοῦ Δουνάβεως, ἀπέναντι τῆς Πέστης, μετὰ 55,000 Κ. Ἀμφότεραι δ' ὁμοῦ λέγονται *Βουδαπέστη* ἢ *Όφενπέστη*. —*Κομόρνον*, ἰσχυρὸν φρούριον ἐπὶ νήσου τοῦ Δουνάβεως. —*Πρεσσοβούργον*, ΒΔ. τοῦ Κομόρνου, μετὰ 47,000 Κ. Ἐνταῦθα ἐστέφοντο τὸ πάλαι οἱ βασιλεῖς τῆς Ουγγαρίας.

2.) Τὸ μέγα πριγκιπάτον τῆς *Τρανσυλβανίας* [998 □ Μ., καὶ 2,115,000 Κ.].

Ἐνταῦθα πόλεις λόγου ἄξια εἶνε· τὸ *Κλαουσεμβούργον* μετὰ 26,000 Κ., ἡ *Ερμανστάττη*, πρὸς Ν. μετὰ 20,000 Κ., καὶ ἡ *Κροιστάττη*, μετὰ 28,000 Κ., εἰς τὰ σύνορα τῆς Τουρκίας.

3.) Τὰ ἠνωμένα βασίλεια τῆς *Κροατίας* καὶ *Σλαβονίας*, μετὰ τῆς ἐλευθέρας πόλεως τοῦ βασιλείου τῆς Ουγγαρίας *Φιούμης* καὶ τῶν *Στρατιωτικῶν μεθορίων χωρῶν* (παρὰ τὸν Δούναβιν, Δραῦον καὶ Σαῦον).

Ἐνταῦθα πόλεις ἄξια λόγου εἶνε· Ἄγρᾶμη, πλησίον τοῦ Σαῦου, πρωτεύουσα τῆς Κροατίας, μετὰ 21,000 Κ.—*Φιούμη*, ΝΑ. τῆς Τεργέστης, ἐλεύθερος λιμὴν παρὰ τὸν Ἀδρίαν, μετὰ 19,000 Κ.—*Πετροβάρδεινον*, παρὰ τὸν Δούναβιν, φρούριον ὀχυρὸν.—*Σεμίλινον*, ἀντικρὺ τοῦ Βελιγραδίου, φρούριον παρὰ τὸν Σαῦον καὶ Δούναβιν.

Κλίμα. Φυλαί. Θρησκεία. Στρατός.

Τὸ κλίμα τῆς Αὐστρίας εἶνε συγκερασμένον καὶ ὑγιεινόν. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἄρχει μὲν συνταγματικῶς τῆς

καθ' αὐτὸ Αὐστρία, βασιλεύει δὲ τῆς Οὐγγαρίας, Κροατίας καὶ Σλαβονίας. Ἐκ δὲ τῶν 37 $\frac{1}{2}$ ἑκατομμ. Κ. 9 $\frac{1}{3}$ μὲν ἑκατομμ. εἶνε Γερμανοὶ, 16 $\frac{1}{2}$ ἑκατομμ. Σλαῦοι, 3 $\frac{1}{2}$ ἑκατομμ. Ῥωμᾶνοι καὶ 5 $\frac{1}{2}$ φῦλα Ἀσιατικά. Καὶ ὡς πρὸς τὸ θρήσκευμα δὲ διαφέρουσι, καθότι 25 ἑκατομμ. εἶνε καθολικοὶ, 4 ἑκατομμ. ὀρθόδοξοι Ἀνατολικοὶ, 3 ἑκατομμ. μὴ μεθ' ἡμῶν ἠνωμένοι ὀρθόδοξοι, 4 ἑκατομμ. διαμαρτυρόμενοι καὶ 1 $\frac{2}{3}$ ἑκατομμ. Ἰουδαῖοι.

Καὶ γλῶσσα μὲν ἐπικρατεῖ ἡ γερμανικὴ, ἡ δὲ παιδεία εἶνε διαδεδομένη παρὰ τοῖς Γερμανοῖς μόνον.

Ὁ δὲ στρατὸς ἐν εἰρήνῃ μὲν ἀριθμεῖ 284,000 ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ ὅμως 786,000 καὶ 352,000 ἐθνοφρουράν. Καὶ ὁ μὲν πολεμικὸς στόλος ἔχει 47 ἀτμόπλοια (ἐν οἷς 11 θωρηκτὰ) καὶ 22 ἱστιοφόρα μετὰ 473 πυροβόλων· τὸ ἐμπορικὸν ὅμως ναυτικὸν σύγκειται ἐξ 7,203 πλοίων.

Γ'. ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ.

9. Η ΣΚΑΝΔΙΝΑΥΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ.

(*Σουηδία καὶ Νορβηγία*).

[13,830 □ Μ., καὶ 6,438,000 Κ.].

Σύνορα.

Ἡ Σκανδιναυικὴ χερσόνησος ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Βορείου παγωμένου ὠκεανοῦ, πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Ῥωσσίας καὶ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Βαλτικῆς καὶ τῆς Βορείου θαλάσσης καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ.

Ὅρη καὶ πεδιάδες.

Ὅρη ἔχει τὰ πρὸς Β. κείμενα *Λαπωνικὰ ὄρη* καὶ τὰς μεταξὺ Νορβηγίας καὶ Σουηδίας ὑψουμένης *Σκανδιναυϊκὰς Ἀλπεὶς* (8,012 π.). Ἐκτείνονται δ' αὐταὶ καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς χερσονήσου, ἐκ τῶν βορειανατολικῶν πρὸς τὰ νοτιοδυτικὰ, καὶ καταλήγουσιν ἀποτόμως εἰς τὴν θάλασσαν. Πρὸς δὲ τὰ Ἀνατολικὰ τῶν Ἀλπεων, μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῆς θαλάσσης, εὐρύνεται ἡ μεγάλη *Σουηδικὴ πεδιάς*, ἀρδευομένη πλουσίως ὑπὸ πολλῶν μικρῶν ποταμῶν. Πολὺ ὀλιγωτέρου λόγου ἄξιον εἶνε τὸ πρὸς Δ. πεδῖον τοῦ ποταμοῦ Γλομένου, πρὸς Ν. τῶν Σκανδιναυϊκῶν Ἀλπεων.

Ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Λόγου ἄξιοι ποταμοὶ τῆς Σκανδιναυϊκῆς χερσονήσου εἶνε· ὁ *Τορνέας*, πηγάζων ἐκ τῶν Λαπωνικῶν ὀρέων καὶ χυνόμενος εἰς τὸν Βοθνικὸν κόλπον, καὶ ὁ *Γλόμερος*, πηγάζων ἐκ τῶν Σκανδιναυϊκῶν Ἀλπεων, διαρρέων τὰ νότια τῆς Νορβηγίας καὶ χυνόμενος εἰς τὸν κόλπον τῆς Χριστιανίας. Λίμναι δὲ εἰς μὲν τὴν Σουηδίαν εἶνε· ἡ *Μαιλάρη* πρὸς Α. καὶ *Βεττέρη* ΝΔ. τῆς Μαιλάρης, συγκοινωνοῦσαι μετὰ τῆς Βαλτικῆς, καὶ ἡ *Βερέρη* πρὸς Δ. τῶν ἀνωτέρω, ἐκβάλλουσα εἰς τὸν Καπτεγάτην. Εἰς δὲ τὴν Νορβηγίαν κεῖται ἡ *Μιαισέρη*, πρὸς Ν.

Εἰς τὴν Σκανδιναυϊκὴν χερσονήσον περιλαμβάνονται·

Α'. Ἡ ΣΟΥΗΔΙΑ.

[8,078 □ Μ., 4,342,000 Κ.].

Ἐνταῦθα πόλεις λόγου ἄξιαί εἶνε·

Στοκχόλμη, παρὰ τὴν λίμνην Μαιλάρην, ἡ ὥραία

7*.

πρωτεύουσα καὶ καθέδρα τοῦ βασιλέως ὠκοδομημένη ἐπὶ 40 νήσων, καὶ ἔχουσα 450,000 Κ.—*Οὐψάλη* πρὸς Β. τῆς Στοκχόλμης, ἔχουσα πανεπιστήμιον.—*Γοθεμβούργον*, παρὰ τὸν Καττεγάτην, ἡ δευτέρα ἐμπορικὴ πόλις τοῦ βασιλείου, μετὰ 64,000 Κ.—*Καρλσκόφα* ΝΑ., κυρία ἔδρα τοῦ Σουηδικοῦ ναυτικοῦ μετὰ 47,000 Κ.

Β'. Η ΝΟΡΒΕΓΙΑ.

[5,754 □ Μ. καὶ 4,796,000 Κ.].

Ἐνταῦθα πόλεις λόγου ἄξια εἶνε·

Χριστιανία, πρωτεύουσα τῆς Νορβηγίας καὶ ἔδρα τοῦ διοικητοῦ, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 75,000 Κ.—*Χριστιανσάνδη*, πρὸς Ν. τῆς Νορβηγίας ἐπὶ τοῦ Σκαγεράκου, πόλις ἐμπορικὴ.—*Βεργένη*, πρὸς Δ. τῆς Χριστιανίας, ἐμπορικωτάτη παράλιος πόλις, μετὰ 30,000 Κ.—*Δρονθέιμη*, πόλις παράλιος, ΒΑ. τῆς Βεργένης.

Καὶ ἐπὶ μὲν τῆς νήσου *Μαγέρης*, πρὸς Β., κεῖται τὸ *Βόρειον ἀκρωτήριο*, κυρία δ' ἀσχολία τῶν οἰκούντων τὰ παράλια εἶνε ἡ ἀλιεΐα, μάλιστα εἰς τὰς νήσους *Λοφφodένας*, ΒΔ. τῆς Νορβηγίας.

Ἐξωτερικὰς δὲ κτήσεις ἡ Σουηδία ἔχει μόνον τὴν μεγάλην νήσον Βαρθελεμὴν εἰς τὰς μικρὰς Ἀντίλλας.

Κλίμα. Θρησκεία. Πολιτεία. Στρατός.

Τὸ κλίμα τῆς Σουηδίας εἶνε ψυχρὸν καὶ ὑγιεινὸν, ἐκτὸς τῶν βορειοτάτων, ἔνθα τὸ ἔαρ καὶ φθινόπωρον εἶνε ἄγνωστα, ἀφόρητος δὲ μόνον χειμὼν καὶ θέρος διαδέχονται ἄλληλα. Εἶνε δ' οἱ κάτοικοι Γερμανικῆς καταγωγῆς (ὕπὲρ τὰ 6 ἑκατομμ.) καὶ διαμαρτυρόμενοι, ἐκτὸς

τῶν βορειοτάτων εἰδωλολατρῶν *Λαπώνων* (20,000), ἀνθρώπων λίαν μικροσώμων καὶ δεισιδῶν, ζώντων ἐκ τῆς ἀλιείας.

Καὶ ἀποτελεῖ μὲν ἴδιον κράτος ἡ Νορβηγία, ἔχουσα καὶ ἰδίαν βουλὴν, διατελεῖ ὅμως ὑπὸ τὸ σκῆπτρον Ὁσκάρου τοῦ Β'. Ἡ δὲ παιδεία ἐνταῦθα εἶνε λίαν διαδεδομένη, καὶ ἀκμᾶζει μάλιστα τοῦ σώματος ἡ γυμναστική. Ὡσαύτως προσδεύει καὶ τὸ ἐμπόριον, καὶ μόνον ἡ βιομηχανία εἶνε περιορισμένη.

Σύμπασα δὲ τοῦ στρατοῦ ἡ δύναμις ἐν Σουηδία μὲν εἶνε 150,000 ἀνδρῶν, ἐν Νορβηγία δὲ 48,000· ὁ δὲ στόλος τῶν μὲν Σουηδῶν σύγκειται ἐκ 34 ἀτμοπλοίων, 40 ἰστιοφόρων καὶ 87 κωπηλατουμένων μετὰ 392 πυροβόλων· τῶν δὲ Νορβεγῶν ἐξ 27 ἀτμοπλοίων, 2 ἰστιοφόρων καὶ 96 κωπηλατουμένων, τῶν πάντων ἐχόντων 32½ πυροβόλα.

10.) ΔΑΝΙΑ.

[ἡ καθ' αὐτὸ Δανία 694 □ Μ., 4,874,000 Κ.].

Τὸ βασιλεῖον τῆς Δανίας κεῖται πρὸς Β τῆς Γερμανίας· καὶ διὰ μὲν τοῦ πορθμοῦ *Σκαγεράκου* χωρίζεται ἀπὸ τῆς Νορβηγίας, διὰ δὲ τοῦ πορθμοῦ Σούνδου ἀπὸ τῆς Σουηδίας. Σύγκειται δὲ ἐκ τῶν ἐξῆς νήσων·

α'. τῆς πρὸς Β. τοῦ Σλεσβίκου κειμένης *Ἰου.λαρδίας*, βαγείσης τὸ 4825 δι' εἰσχωρήσεως τῆς Βορείου θαλάσσης.

β'. τῆς ΝΑ. κειμένης *Ση.λαρδίας*.

γ'. τῆς *Φοννίας*, πρὸς Δ. τῆς Σηλανδίας.

δ'. τῶν πρὸς Β. τῆς Ἀγγλίας εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν κειμένων 25 *Φερόων*, ὧν 17 εἶνε κατωκημέναι.

ε'. τῆς ἐν τῷ Βορείῳ παγωμένῳ ὠκεανῷ, πρὸς Β. τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν Φεροῶν, *Islandias* (4,870 □ Μ.), ἔνθα ὑπάρχουσιν 29 ἐνεργὰ ἡφαίστεια, ὧν γνωστότατον εἶνε ἡ *Εκλα* (4,800 π.), καὶ ἡ θερμὴ πηγὴ *Γεῦσερος*. Μόνον δὲ τὰ παράλια εἶνε κατοικημένα, ἔχοντα 70 χιλ. Κ. Κώμη δ' ἐνταῦθα γνωστὴ εἶνε ἡ *Ρεικιαβίκη*, πρὸς Δ. μετὰ 2,000 Κ.

Πόλεις εἰς τὴν Δανίαν λόγου ἄξια εἶνε·

Κοπεγχάγη, εἰς τὰ ἀνατολικά τῆς Σηλανδίας, σπουδαία ἐμπορικὴ πόλις καὶ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 495,000 Κ.—*Ελσιγγαίρη*, παρὰ τὸν Σοῦνδον.—*Ὁδεσῆ*, εἰς τὴν Φυννίαν, μετὰ 17,000 Κ.—*Ααλβόργη*, εἰς τὰ βόρεια τῆς Ἰουτλανδίας, καὶ *Φριδεरिकία* παρὰ τὸν πορθμὸν Μικρὸν Βέλτην.

Ἐχει δὲ προσέτι ἡ Δανία κτήσεις ἐξωτερικὰς εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ εἰς τὰς Μικρὰς Ἀντίλλας.

Κλίμα. Θρησκεία. Πολιτεία. Στρατός.

Τὸ κλίμα τῆς Δανίας εἶνε ὑγρὸν καὶ ὀμιχλῶδες. Οἱ δὲ Γερμανικῆς καταγωγῆς κάτοικοι, 4,874,000, εἶνε διαμαρτυρούμενοι, ἄνδρες χρηστοί, φιλόπονοι καὶ πολλὴν πρὸς τὴν παιδείαν κλίσιν ἔχοντες. Βασιλεύει δ' ἐνταῦθα συνταγματικῶς Χριστιανὸς ὁ Θ', πατὴρ τοῦ ἡμετέρου βασιλέως Γεωργίου.

Καὶ ἡ μὲν δύναμις τοῦ στρατοῦ ἀναβαίνει εἰς 53,000 ἀνδρῶν· ὁ δὲ στόλος σύγκειται ἐκ 63 πλοίων, ὧν 33 ἀτμοκίνητα καὶ 6 ἀτμήλατα θωρηκτὰ, ἔχοντα πάντα 233 πυροβόλα.

11. ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑΣ.

[5,720 □ Μ., 33,200,000 Κ.].

Σύνορα.

Ἡ μεγάλη Βρεττανία εἶνε βασίλειον συγκείμενον ἐκ τῆς Ἀγγλίας, Σκωτίας καὶ Ἰρλανδίας. Σύνορα δ' ἔχει τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν πρὸς Δ., τὴν Βόρειον θάλασσαν πρὸς Α. καὶ τὸν πορθμὸν τοῦ Καλαὶ πρὸς Ν. Μεταξὺ δὲ τῆς Ἀγγλίας καὶ Ἰρλανδίας κεῖται ὁ πορθμὸς τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἡ Ἰρλανδικὴ θάλασσα καὶ ὁ Βόρειος πορθμὸς.

Ὅρη καὶ πεδία.

Τῆς Ἀγγλίας πεδινὸν μέρος εἶνε τὸ ἐστραμμένον πρὸς τὴν Εὐρώπην, τὰ δὲ ὄρη πρὸς δυσμὰς κυρίως ὑψοῦνται. Τούτων δὲ ἄξια λόγου εἶνε τὸ *Πήκορ* εἰς τὴν Ἀγγλίαν, φερόμενον ἐκ *Βορρᾶ* πρὸς Ν., τὸ *Στρόουδορ* (3,370 π.) εἰς τὴν πρὸς Δ. ἐπαρχίαν *Οὐαλλίαν*, καὶ τὰ *Γραμβιανὰ* καὶ *Σκωτικά* ὄρη εἰς τὴν Σκωτίαν.

Ποταμοί.

Τῆς Μεγάλης Βρεττανίας οἱ ποταμοὶ ῥέουσιν ἡσύχως καὶ ἐκβάλλουσιν εἰς βαθέως εἰσδύοντας κόλπους. Χύνονται δὲ πρὸς Α. μὲν εἰς τὴν *Βόρειον θάλασσαν*.

ὁ *Τάμεσις*, διερχόμενος διὰ τοῦ Λονδίνου καὶ ἐκρέων διὰ στόματος πλατυτάτου καὶ ὁ *Οὔμβερος*, πηγάζων ἐκ τῶν ὀρέων τῆς Οὐαλλίας.

Πρὸς Δ. δὲ ὁ *Σεβέρνης*, ἐκβάλλων εἰς τὸν Βριστόλειον κόλπον, καὶ ὁ *Κλύδης* εἰς τὴν Σκωτίαν, χυνόμενος εἰς τὸν ὁμώνυμον ἑαυτῷ κόλπον.

Εἰς δὲ τὴν Ἰρλανδίαν ῥέει ὁ *Σχάγγων*, διερχόμενος

διὰ τῆς πόλεως *Λιμερίκης* καὶ ἐκβάλλων δι' εὐρυτάτου στόματος εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν.

Πόλεις δὲ τῆς μεγάλης Βρεττανίας λίαν ἄξιοι λόγου εἶνε·

Εἰς μὲν τὰ νότια τῆς Ἀγγλίας·

Καρτουαρία (Καντερβουρὺ), ἔδρα τοῦ πρώτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἀγγλικανικῆς ἐκκλησίας. — *Δουβρον*, ὅθεν μεταβαίνουνσιν εἰς τὴν Γαλλίαν. — *Γρηνοίχειον*, μετὰ 428,000 Κ. πλησίον τοῦ Λονδίνου, ἔνθα εἶνε τὸ πρῶτον ἀστεροσκοπεῖον τῆς Βρεταννίας. — *Χατάμη* (Σχιατὰμ), μετὰ 46,000 Κ. ὁ κυριώτερος πολεμικὸς ναύσταθμος. — *Βρίχθωρ*, μετὰ 100,000 Κ., πόλις εὐλίμενος, ΝΔ. τοῦ Δούβρου. — *Πορτσμουῖθον*, σπουδαῖος πολεμικὸς λιμὴν μετὰ 123,000 Κ. Ἀπέναντι αὐτοῦ κεῖται ἡ νῆσος *Οὐῆχτη*, ἡ καλουμένη κῆπος τῆς Ἀγγλίας. — *Πλυμουῖθον*, μετὰ 130,000 Κ.

Εἰς δὲ τὴν Ἀνατολικὴν Ἀγγλίαν κεῖνται·

Λονδῶν, ἡ ἐμπορικωτάτη καὶ πολυπληθεστάτη πόλις τοῦ κόσμου παρὰ τὸν Τάμεσιν, μετὰ 3,500,000 Κ. περίπου. Καὶ τὸ μὲν μέγιστον μέρος τῆς πόλεως κεῖται παρὰ τὴν βόρειον ὄχθην, περιλαμβάνον τὸ ἄστυ, ἥτοι τὴν παλαιὰν πόλιν, τὴν μεγίστην ἐκκλησίαν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ τὸ Βεστμίνστερ, ἔδραν τῶν προκρίτων· ἐπὶ δὲ τῆς νοτίου ὄχθης κεῖται τὸ Σουθουάρκον, ἔδρα τῆς βιομηχανίας, καὶ τὸ Τοούερον, κάτω τοῦ ἄστεος παρὰ τὸν Τάμεσιν, δεσμωτήριον τοῦ κράτους. — *Καρταβριγία* ΒΑ., μετὰ πανεπιστημίον. — *Νορθίχη*, ΒΑ. μετὰ ἐργουργίων καὶ 83,000 Κ.

Εἰς δὲ τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀγγλίας εἶνε·

Ὁξφόρδη (Ὁξωνία) μετὰ πανεπιστημίου, εἰς τὰ ΒΔ. τοῦ Λονδίνου. — *Βιομινχάμη*, ΒΔ. τῆς Ὁξφόρδης, μετὰ 366,000 Κ. καὶ περιφήμων χαλυβδουργείων καὶ μαχαιροποιείων. — *Βριστόλη*, παράλιος πρὸς Δ. τοῦ Λονδίνου, τρίτη ἐμπορικὴ πόλις τοῦ βασιλείου, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 496,000 Κ.,

Εἰς δὲ τὸ πρὸς Δ. πριγκιπάτον τῆς *Οὐαλλίας*·

Μερθυρτυδφίλη, μετὰ 97,000 Κ. — *Πεμβρόκη* εἰς τὸν λαμπρὸν λιμένα τῆς *Μιλφόρδης*. Ἀπέναντι δὲ τοῦ ὄρους Σνοουδόνου κεῖται ἡ νῆσος *Ἀγγλεσέα*.

Εἰς δὲ τὴν Βόρειον Ἀγγλίαν κεῖνται·

Λιβερπούλη, πρὸς Δ., παρὰ τὴν θάλασσαν, δευτέρα ἐμπορικὴ πόλις τοῦ βασιλείου μετὰ 546,000 Κ. — *Μάρτσεστερ* πρὸς Α., κυρία ἔδρα τῆς ἐριουργίας μετὰ 357,000 Κ. — *Σχεφφιέλδη*, μεσσηγίος πόλις, μετὰ περιφήμων σιδηρουργείων καὶ 268,000 Κ. — *Υόρκη* ΒΑ., ἔδρα ἀρχιεπισκόπου, μετὰ 45,000 Κ. — *Λήδση*, πρὸς Δ. τῆς Υόρκης, μετὰ σπουδαιωτάτων ἐργοστασίων ἐριούχου καὶ 285,000 Κ. — *Οὐλλη* ΝΑ., τετάρτη ἐμπορικὴ πόλις τῆς Ἀγγλίας, μετὰ 434,000 Κ. — *Νεοκαστέλη* πρὸς Β., παράλιος, μετ' ἀνθρακωρυχείων τεραστίας ἐκτάσεως (180 □ Μ.) καὶ 438,000 Κ.

Εἰς δὲ τὴν Σκωτίαν εἶνε αἱ ἐξῆς ἀξιοσημεῖωτοι πόλεις·

Ἐδιμβούργον ΝΑ., μετὰ 212,000 Κ. — *Γλασκόδη* πρὸς Δ. τοῦ Ἐδιμβούργου, πρώτη βιομηχανικὴ πόλις, μετὰ 548,000 Κ. — *Δούνδη*, πρὸς Β. παρὰ τὸν Τάην ποταμὸν, μετὰ τῶν μεγίστων λινουργείων τῆς Μεγάλης Βρεττανίας καὶ 449,000 Κ. — *Ἀβερδρήνη*, πρὸς Β. τῆς Δούνδης, μετὰ 88,000 Κ.

Νῆσοι δὲ τῆς Σκωτίας πρὸς Α. μὲν εἶνε αἱ 300 Ἑβρίδες, ὧν μεγαλύτεραι ἡ Λεβίς, ἡ Σκύνη καὶ ἡ Μούλλη, πλησίον τῆς ὁποίας κεῖται ἡ γνωστὴ διὰ τὸ Φιγγάλειον ἄντρον μικρὰ *Στάφφα*· πρὸς Β. δὲ αἱ Ὀρκάδες καὶ περαιτέρω αἱ *Σχετλανδικαί*.

Εἰς δὲ τὴν Ἰρλανδίαν λόγῳ ἄξιαι πόλεις εἶνε·

Δουβλίνον πρὸς Α., μετὰ πανεπιστημίου καὶ 315,000 Κ.—*Κόρκη*, εἰς τὰ νότια τῆς νήσου, μετὰ 79,000 Κ.—*Λιμερίκη*, παρὰ τὸν Σχάννονα, μετὰ 40,000 Κ.—*Βελφάστη*, πρὸς Β. τοῦ Δουβλίνου, μετὰ 174,000 Κ.

Πρὸς τούτοις δὲ ἡ Ἀγγλία κατέχει μὲν εἰς τὴν Μεσόγειον τὸ Γιβραλτάρ τῆς Ἰσπανίας καὶ τὴν Μάλταν, ἔχει δὲ καὶ ἀποικίας ἀπανταχοῦ τῆς γῆς.

Κλίμα. Θρησκεία. Βιομηχανία. Στόλος.

Τὸ κλίμα τῆς Ἀγγλίας εἶνε μὲν ψυχρὸν καὶ ὀμιχλώδες, ὑγρὸν ὅμως καὶ μᾶλλον συγκερασμένον τοῦ τῆς Γερμανίας, ἔνεκα τῶν πέριξ θαλασσῶν καὶ κόλπων. Τῶν δὲ κατοίκων 33,200,000, οἱ μὲν Ἀγγλοὶ πρεσβεύουσι συνήθως τὸ Ἀγγλικανικὸν λεγόμενον δόγμα, οἱ δὲ Σκῶτοι τὸ πρεσβυτεριανικόν, καὶ οἱ Ἰρλανδοὶ τὸ δυτικὸν καθολικόν. Ἡ δὲ παιδεία κυρίως εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις εἶνε ἀνεπτυγμένη. Ὡς πρὸς τὴν γεωργίαν ὅμως, τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον, διευκολυνόμενον ὑπὸ πλήθους διωρύγων καὶ σιδηροδρόμων, ἡ Ἀγγλία εἶνε τὸ πρῶτον τῆς γῆς ἔθνος. Βασιλεύει δὲ τῆς Ἀγγλίας συνταγματικῶς μετὰ δύο βουλῶν ἡ Βικτωρία, ἐπικαλούμενη καὶ αὐτοκράτειρα τῶν Ἰνδιῶν. Οὐδ' ἄρχουσι μόνον εἰς τὴν Ἰνδικὴν οἱ Ἀγγλοὶ, ἀλλὰ καὶ πανταχοῦ τῆς γῆς, ἀποτελοῦντες κράτος γιγάντειον 236 $\frac{1}{2}$ ἑκατομ.

ἀνθρώπων (379,880 □ Μ.), τριπλάσιον δηλ. κατὰ τὸν πληθυσμὸν τῆς Ῥωσικῆς αὐτοκρατορίας.

Καὶ στρατὸν μὲν ὀλίγον ἔχει· ὁ στόλος ὅμως, πρὸς τὸν ὁποῖον μόνος ὁ Γαλλικὸς πλησιάζει, σύγκειται ἐκ 529 πολεμικῶν πλοίων μετὰ 60,000 ἀνδρῶν, ἐν οἷς 59 θωρηκτά.

Δ'. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ.

12) ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΡΩΣΙΑ.

[98,252 □ Μ. καὶ $73 \frac{2}{3}$ ἑκατομμ. Κ.].

Σύνορα.

Σύνορα τῆς αὐτοκρατορίας ταύτης εἶνε· πρὸς Α. ἡ Ἀσία, χωριζομένη ἐκ τῆς Εὐρώπης διὰ τῆς σειρᾶς τῶν *Οὐράλιων ὄρεων*, πρὸς Β. ἡ Παγωμένη θάλασσα, πρὸς Δ. ἡ Σουηδία, ὁ Βοθνικὸς καὶ Φιννικὸς κόλπος, ἡ Βαλτικὴ θάλασσα, ἡ Πρωσσία καὶ Αὐστρία, πρὸς Ν. ἡ Τουρκία, ἡ Μαύρη καὶ Ἀζοφικὴ θάλασσα, καὶ ὁ Καύκασος μεταξὺ τῆς Μαύρης καὶ Κασπίας θαλάσσης.

Ὅρη.

Πρὸς Α. μὲν ἐκτείνονται κατὰ μῆκος τῶν Ἀσιατικῶν συνόρων τὰ πλήρη μεταλλείων *Οὐράλια*, πρὸς Ν. δὲ ὑψοῦται ὁ *Καύκασος* (17,400 π.). Βορειοδυτικῶς δέ, εἰς τὰς περὶ τὴν Πετρούπολιν χώρας κεῖνται τὰ *Βαλδαῖα ὄρη* καὶ ὁ *Βολχόνσκιος ὄρυμός*, ὅθεν πηγάζουσιν οἱ ποταμοὶ Δύνας καὶ Δάναπρις. Ἄλλα ὄρη τῆς Ῥωσσίας εἶνε τὰ *Καρπάθια ΝΔ.* καὶ τὰ *Λαπωνικὰ ΒΔ.*

Δύο δὲ μεγάλαι ῥάχεις γῆς, ἡ μία ἐκ τῶν *Οὐράλιων* προσερχομένη πρὸς Β. καὶ ἡ ἄλλη ἐκ τῶν *Καρπαθίων* πρὸς

N, διέρχονται τὸ μέγα τῆς *Σαρματίας χαμηλὸν πεδιον*, τὸ ὁποῖον ΝΔ. μεταβαίνει εἰς τὴν Βόρειον Γερμανίαν.

Ποταμοὶ καὶ λίμναι.

Εἰς μὲν τὴν Κασπίαν θάλασσαν χύνονται·

Ὁ *Οὐράλης* (230 Μ. μακρὸς), πηγάζων ἐκ τῶν Οὐραλίων ὀρέων, καὶ ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Εὐρώπης *Βόλγας* (430 Μ. μακρὸς), πηγάζων ἐκ τῶν Βαλδαίων καὶ δεχόμενος πολλὰ παραπόταμα, ἐν οἷς ἀξιοσημείωτος εἶνε ὁ ἀριστερόθεν ἐκ τῶν Οὐραλίων πηγάζων *Κάμας*, καὶ ὁ δεξιόθεν *Ὁκας*, μετὰ τοῦ *Μόσχα*.

Εἰς δὲ τὸν Εὐξείνιον πόντον·

Ὁ *Προῦθος*, χυνόμενος εἰς τὸν Δούναβιν καὶ μετὰ τῶν ὑδάτων αὐτοῦ ἐκβάλλων εἰς τὸν Εὐξείνιον· ὁ *Δνείστερος*, ὁ *Δάναπρις* (240 Μ. μακρὸς), πηγάζων ἐκ τοῦ Βολχονσκίου δρυμοῦ, καὶ ὁ *Δῶν* (Τάναϊς), χυνόμενος εἰς εἰς τὴν Ἀζοφικὴν θάλασσαν.

Εἰς δὲ τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν·

Ὁ *Βιστούλας* (140 Μ. μακρὸς), πηγάζων ἐκ τῶν βορείων ὑπωρειῶν τῶν Καρπαθίων ὀρέων· ὁ *Δύνας* (140 Μ. μακρὸς, πηγάζων ἐκ τοῦ Βολχονσκίου δρυμοῦ· ὁ *Ναρόθας*, ῥέων ἐκ τῆς λίμνης *Πέλπου*· ὁ *Νέβας* 8 Μ. μακρὸς), πηγάζων ἐκ τῆς μεγίστης τῶν λιμνῶν τῆς Εὐρώπης *Λαδόγας* (332 □ Μ) καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Φιννικὸν κόλπον, παρὰ τὴν Πετροῦπολιν. Δέχεται δὲ ἡ Λαδόγα διὰ μὲν τοῦ *Σούρμου* τὰ ὕδατα τῆς πρὸς Α. μεγάλης λίμνης *Ὀνέγας*, διὰ δὲ τοῦ *Βολχόλβη* τὰ ὕδατα τοῦ εἰς τὴν *Ἰλιμενον* λίμνην ῥέοντος *Λοβάτη*.

Εἰς δὲ τὸν Βόρειον παγωμένον ὠκεανόν·

Ὁ Πετσχόρας, πηγάζων ἐκ τῶν Οὐραλίων ὀρέων, ὁ Δουβρας (160 Μ. μακρὸς) καὶ ὁ Ὀρέγας.

Πόλεις δὲ λόγου ἄξιαι εἰς τὴν Ῥωσσίαν εἶνε·

Εἰς μὲν τὰ βορειοδυτικά·

Πετρούπολις, παρὰ τὸν Νέβαν, καθέδρα τῆς αὐτοκρατορίας καὶ πρώτη ἐμπορικὴ πόλις, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 668,000 Κ.—*Κροιστάττη*, κτισμένη ἐπὶ βράχου ἐντὸς τῆς θαλάσσης, ναύσταθμος τῆς αὐτοκρατορίας καὶ ἐμπορικὸς λιμὴν τῆς Πετροπόλεως, μετὰ 47,000 Κ.

Εἰς δὲ τὰς ἐπαρχίας τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης·

Ρεβάλη, ΝΔ. τῆς Πετροπόλεως, πόλις εὐλίμενος καὶ πρωτεύουσα τῆς Ἐσθλανδίας, μετὰ 31,000 Κ. Πρὸς δυσμὰς αὐτῆς κεῖται ἡ νῆσος *Δαγόη*.—*Ρίγα*, παρὰ τὸν Δύναν, πρωτεύουσα τῆς Λιθλανδίας μετὰ 100,000 Κ.—*Δορπάτη*, ΒΑ. τῆς Ῥίγας, μετὰ Γερμανικοῦ πανεπιστημίου καὶ 21,000 Κ.—*Μίτανον* ΝΔ., πρωτεύουσα τῆς Κουρλανδίας, μετὰ 23,000 Κ.

Εἰς τὴν πρὸς Β. τοῦ Φιννικοῦ κόλπου Φιννλανδίαν·

Ἑλσιγγφόρη, πρωτεύουσα τῆς Φιννλανδίας, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 32,000 Κ. Προστατεύεται δὲ ὑπὸ τοῦ φρουρίου Σβεαθόργου.—*Ἀβώ* ΒΔ., μετὰ 20,000 Κ.

Εἰς δὲ τὸν Βοθνικὸν κόλπον κεῖνται αἱ Ἀλάνδειοι νῆσοι, σταθμὸς τῶν Ῥωσσικῶν ἀκταιωρῶν.

Εἰς δὲ τὸ ποτὲ βασιλείον τῆς Πολωρίας, συγχωνευθὲν ἀπὸ τοῦ 1868 ἐντελῶς μετὰ τῆς Ῥωσσικῆς αὐτοκρατορίας [2,342 □ Μ., 6 ἑκατομμ. Κ.] κεῖνται·

Βαρσοβία, πόλις ὀχυρωτάτη μετὰ 297,000 Κ. καὶ Ῥωσσικοῦ πανεπιστημίου.—*Γρόδνον*, ἐπὶ τοῦ Νιεμένου ποταμοῦ, μετὰ 30,000 Κ.

Εἰς δὲ τὴν Δυτικὴν Ῥωσσίαν·

Βίλνα, πρωτεύουσα τῆς *Λιθουανίας*, μετὰ 64,600 Κ.—*Μίρσκη* ΝΑ., μετὰ 36,000 Κ.

Ἡ δὲ *Βολλνρία*, μετὰ τῆς πόλεως *Σχιτομίρης* καὶ ἡ *Ποδολία* μετὰ τῆς *Καμινείκης* ἀποτελοῦσι τὴν Ἑρυθρὰν λεγομένην Ῥωσσίαν.

Εἰς δὲ τὴν Μεγάλην Ῥωσσίαν·

Μόσχα, παρὰ τὸν Μόσχαν ποταμὸν, πρώτη βιομηχανικὴ πόλις τοῦ κράτους, μετὰ πανεπιστημίου, 400 ἐκκλησιῶν καὶ 602,000 Κ. Ἦτο δὲ ἡ Μόσχα πρὶν καὶ καθέδρα τῆς αὐτοκρατορίας.—*Νέον Νοβγόροδον*, παρὰ τὸν Βόλγαν καὶ τὸ στόμα τοῦ παραποτάμου Ὁκα, μετὰ 44,000 Κ.—*Καλούγα*, παρὰ τὸν Ὁκαν μετὰ 39,000 Κ., καὶ *Τούλα* ΝΑ., μετὰ 58,000 Κ., δύο σπουδαιόταται βιομηχανικαὶ πόλεις.—*Σμολένσκη*, φρούριον παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Δανάπριος.—*Βορονέσκη*, παρὰ τὸν Τάναϊν, ἐμπορικὴ πόλις μετὰ 45,000 Κ.

Παρὰ δὲ τὸν Βόρειον Παγωμένον Ὠκεανόν.

Ἀρχάγγελος, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δούνα καὶ τὴν Λευκὴν θάλασσαν, κέντρον τοῦ θαλασσίου ἐμπορίου τῶν βορείων χωρῶν καὶ σπουδαίας ἀλιείας μετὰ 20,000 Κ.—*Κόλα*, ΒΔ., ἡ βορειοτάτη Ῥωσσικὴ πόλις.

Εἰς δὲ τὴν πρὸς ἀνατολὰς Ῥωσσίαν·

Καζάν, ἐπὶ καμπῆς τοῦ Βόλγα, κέντρον τοῦ μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀσίας ἐμπορίου, μετὰ πανεπιστημίου καὶ 86,000 Κ.—*Σαμάρα*, ΝΑ. ἐπὶ τοῦ Βόλγα, μετὰ μεγάλου ἐμπορίου σιτηρῶν.—*Πέρμη*, παρὰ τὸν Κάμαν, μετὰ σιδηρωρυχείων καὶ χαλκωρυχείων.—*Αἰκατερινόπολις* (Αἰκατερινοβοῦργον), πρὸς Α. τῶν Οὐραλίων, ἔδρα τοῦ

ἐπὶ τῶν μεταλλείων τῶν Οὐραλίων καὶ τῆς Σιβιρίας ἐπιστάτου τῆς κυβερνήσεως.

Ἀστραχάν, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Βόλγα, κύριος σταθμὸς τῆς πρὸς τὴν Περσίαν Ῥωσ. ἀτμοπλοΐας, μετὰ 48,000 Κ. — *Σαρατόβη* ΒΔ., παρὰ τὸν Βόλγαν, μετὰ 85,000 Κ. — *Ὁρεμβοῦργον* ΒΑ., φρούριον παρὰ τὸν Οὐράλην ποταμὸν.

Εἰς δὲ τὴν χώραν τῶν Κοζάκων τοῦ Ταναΐδος·

Νέα Τσερκάσκη, παρὰ τὸν Τάναϊν, ἔδρα τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Κοζάκων.

Εἰς δὲ τὴν μικρὰν Ῥωσσίαν ἢ Οὐκρανίαν·

Κιέβον, παρὰ τὸν Δάναπριν, ἡ ἀγία πόλις τῶν Ῥώσων μετὰ πανεπιστημίου καὶ 80,000 Κ. — *Χαρκόβη*, πρὸς Α., μετὰ πανεπιστημίου καὶ 81,000 Κ. — *Βερδιτσχέβη*, ΝΔ. τοῦ Κιέβου, μετὰ 53,000 Κ. — *Πονιάβα*, ΝΑ. τοῦ Κιέβου, μετὰ 34,000 Κ. Ἐνταῦθα Πέτρος ὁ Μέγας τὸ 1709 ἐνίκησε Κάρολον τὸν ΙΒ΄.

Εἰς δὲ τὴν Νότιον ἢ Νέαν Ῥωσσίαν·

Ὁδησσός, μετὰ 163,000 Κ., ἐν οἷς ἀρκετοὶ Ἕλληνες, σπουδαία ἐμπορικὴ πόλις, μετὰ πανεπιστημίου, πόλις τὸ 1792 θεμελιωθεῖσα. — *Ταϊγάνιορ*, εἰς τὴν βόρειον ἄκρην τῆς Ἀζοφικῆς θαλάσσης, ὅθεν ἐξάγονται πολλὰ σιτηρά. — *Νικολάτεφ*, παρὰ τὸν Βοῦγον, ΒΑ. τῆς Ὁδησσοῦ, πολεμικὸς λιμὴν μετὰ 68,000 Κ. — *Κισχινέβη* (Κισσινόβιον), εἰς τὴν μεταξὺ τῶν ποταμῶν Δνιπ-στέρου καὶ Προύθου *Βασσαραβίαν*, σπουδαία ἐμπορικὴ πόλις μετὰ 102,000 Κ.

Εἰς δὲ τὴν χερσόνησον *Κριμαίαν* εἶνε ἡ πρωτεύουσα

Σιμγερόπολις, καὶ ἡ περίφημος διὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ 1854 καὶ 1855 *Σεβαστούπολις*.

Ὑπόκεινται δὲ προσέτι εἰς τὴν Ῥωσσίαν ἡ *Καυκάσσιος Ῥωσσία* καὶ ἡ *Σιβηρία*, μεθ' ὧν ἔχει $85 \frac{2}{3}$ ἑκατομμύρια Κ. [393,472 □ Μ.].

Κλίμα. Θρησκεία. Φυλαί. Στρατός.

Τὸ κλίμα τῆς Ῥωσσίας εἶνε ποικίλον ἕνεκα τῆς μεγάλης ἐκτάσεως· καὶ περὶ μὲν τὸν Βόρειον Παγωμένον ὠκεανὸν εἶνε ψυχρότατον, εἰς δὲ τὰ νοτιανατολικά δ χειμῶν εἶνε λίαν δριμύς καὶ τὸ θέρος θερμότατον. Μόνον δὲ ἡ γεωργία (καὶ μάλιστα ἡ καλλιέργεια τοῦ σίτου) ἔχει κάμει προόδους ἱκανάς, ὡσαύτως δὲ τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ κτηνοτροφία· ἡ βιομηχανία ὅμως εἶνε ἐλαχίστη, περὶ δὲ τὰ γράμματα μόνον οἱ εὐγενεῖς ἀσχολοῦνται. Οἱ δὲ κάτοικοι, $73 \frac{2}{3}$ ἑκατομμ., εἶνε *Σλαῦοι* (60 ἑκατομμ.), *Πωλωνοί*, *Γερμανοί*, *Μογγόλοι*, *Τάρταροι* (Α. καὶ ΝΑ). καὶ *Ἰουδαῖοι*. Θρησκεία δ' ἐπικρατοῦσα εἶνε ἡ Ἀνατολικὴ ὀρθόδοξος (56 ἑκατομμ.).

Καὶ αὐτοκράτωρ μὲν πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν εἶνε Ἀλέξανδρος ὁ Β'.· στρατὸν δὲ ἔχει τακτικὸν 1,840,000 καὶ εὐζώνους 440,000, μὴ ὑπολογιζομένης τῆς ἐθνοφρουρᾶς· ὁ δὲ στόλος σύγκειται ἐκ 223 πλοίων (ἐκτὸς τῶν ἀκταιωρῶν) ἐν οἷς 29 θωρηκτά. Πάντα δὲ τὰ πλοῖα φέρουσι 561 πυροβόλα.

Α Σ Ι Α.

[814,000 □ Μ. μετὰ περίπου 799 ἑκατομμ. Κ.].

Θέσις τῆς Ἀσίας.

Ἡ Ἀσία ἀποτελεῖ ἐν ὅλῳ μετὰ τῆς Εὐρώπης, ἔχουσα μετ' αὐτῆς κοινὸν σύνορον πρὸς Δ. καὶ Ν. τὴν σειρὰν τῶν *Οὐραλίων* ὄρεων, τὸν *Καύκασον* καὶ τὴν *Κασπίαν* θάλασσαν· μετὰ δὲ τῆς Ἀφρικῆς συνδέεται διὰ τοῦ *Ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ*. Μεταξὺ δὲ τῆς Ἀμερικῆς πρὸς τὰ ΒΑ. καὶ τῆς ἡπείρου τῆς Αὐστραλίας εἰς τὰ ΝΑ. κεῖνται πυκνὰ συμπλέγματα νήσων.

Χερσόνησοι καὶ θάλασσαι.

Πρὸς νότον τῆς Ἀσίας περιβρέχονται ὑπὸ τοῦ *Ἰνδικοῦ* ὠκεανοῦ τρεῖς χερσόνησοι· ἡ τῆς *Ἀραβίας*, μεταξὺ τῆς *Ἐρυθρᾶς θαλάσσης*, τοῦ *Ὀμανικοῦ* καὶ τοῦ *Περσικοῦ κόλπου*· ἡ τοῦ *Ἰνδοστᾶρ*, μεταξὺ τοῦ *Ὀμανικοῦ* καὶ *Βεγγαλικοῦ κόλπου*· καὶ ἡ τῆς *Ἰνδοκίνας*, μεταξὺ τοῦ *Βεγγαλικοῦ κόλπου* καὶ τῆς *Σινικῆς θαλάσσης*. Ὡσαύτως δὲ πρὸς Α. κεῖνται τρεῖς χερσόνησοι, ὑπὸ τοῦ *Μεγάλου βρεχόμεναι ὠκεανοῦ*· ἡ τῆς *Κορέας*, μεταξὺ τῆς *Κιτρίνης* καὶ *Ἰαπωνικῆς θαλάσσης*, τῆς *Καμποσιατικῆς*, μεταξὺ τῆς *Ὀχोटσικῆς* καὶ *Βεριγγείου θαλάσσης*, καὶ τῆς *Τσουκτσικῆς*, πρὸς Ν. τοῦ *Βεριγγείου πορθμοῦ* καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Τὰ δὲ πρὸς δυσμὰς μίαν μόνην χερσόνησον μετρίου μεγέθους ἀποτελοῦσι, τὴν *Μικρὰν Ἀσίαν*, μεταξὺ τοῦ *Εὐξείνου πόρτου* καὶ τῆς *Συριακῆς θαλάσσης*.

Ὅρη καὶ πεδιάδες.

Μέγα ὁροπέδιον ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους μέχρι τοῦ Μεγάλου Ὠκεανοῦ· πλατύνεται δὲ πρὸς Α., καὶ διαιρεῖται εἰς τὴν μεγαλητέραν καὶ ὑψηλοτέραν ὄρεινὴν χώραν τῆς Ἀνατολικῆς Ἀσίας καὶ εἰς τὴν μικροτέραν καὶ χαμηλοτέραν ὄρεινὴν χώραν τῆς Δυτικῆς Ἀσίας. Καὶ ἡ μὲν πρώτη ἔχει πέριξ ὄρη· πρὸς Ν. τὰ Ἰμαλάια (ἔχοντα εἰς τὸ Ἐβερέστον ὕψος 27,212 π.), πρὸς Δ. τὰ ὄρη τοῦ Τουρκεστὰν, πρὸς Β. τὰ Ἀλτάια καὶ πρὸς Α. τὴν Μαρδοχουρικὴν καὶ Σινικὴν ὄρεινὴν χώραν· μετ' αὐτῶν δὲ συνδέονται ἡ χώρα τῶν ὀρέων τῆς Καμτσιάτκας, καὶ πρὸς Ν. τὰ συνεχῆ ὄρη τῆς Ἰνδοκίρας.—Διὰ δὲ τοῦ Ἰνδοκούχου προστίθεται εἰς τὴν πρὸς Α. ὑψηλὴν χώραν ἡ πρὸς Δ. Ἀσία. Ἐνταῦθα δὲ τὸ ὁροπέδιον τοῦ Ἰρὰν (Περσίας) συνδέεται διὰ τῆς ὑψηλῆς χώρας τῆς Ἀρμενίας, παρὰ τὰς πηγὰς τῆς Τίγριδος, μετὰ τῆς ὑψηλῆς πεδιάδος τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ συνάπτεται πρὸς βορρᾶν μὲν μετὰ τοῦ Καυκάσου, πρὸς Ν. δὲ μετὰ τῆς ὑψηλῆς χώρας τῆς Συρίας. Ἀποχωρισμένα δὲ ὑφoῦνται πρὸς Ν. τὸ ὁροπέδιον τοῦ Δεκάν (ἐν τῇ Ἰνδικῇ) καὶ ἡ ὑψηλὴ χώρα τῆς Ἀραβίας.

Ἐκ δὲ τῶν χαμηλῶν πεδιάδων 4 μὲν κεῖνται πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ὠκεανοῦ, ἥτοι ἡ χαμηλὴ πεδιάς τῶν Σινῶν, ἡ Ἰνδοκίρα, μετὰ τοῦ κόλπου τοῦ Τιγγίνου καὶ τοῦ Σιαμικοῦ, ἡ τοῦ Ἰνδοστὰν, καὶ ἡ τῶν Σύρων καὶ Ἀράβων. Καὶ ἡ μὲν χαμηλὴ χώρα τῆς Σιβιρίας κεῖται πρὸς Β. τῶν Ἀλταίων ὀρέων· ἡ δὲ πεδιάς τῆς Βουχαρίας περὶ τὴν Ἀράλην λίμνην.

Ποταμοί.

Ἐκ τῶν ποταμῶν ἕξ μὲν ῥέουσι πρὸς Ν., ὁ Ἰραβάδης (Ἄβας), Βραμαπούτρας, Γάγγης, Ἰνδός, Εὐφράτης καὶ Τίγρις· δύο δὲ πρὸς Δ. εἰς τὴν Ἀράλην λίμνην, ὁ Ἀμοῦ ἢ Γίχωρ (*Ωξος) καὶ ὁ Σίρ (Ἰαξάρτης). 4 δὲ πρὸς βορρᾶν, ὁ Ὄβης, Γερισέης, Λένας καὶ Ἀμούρ· καὶ 2 πρὸς Α., ὁ Ὀάγγος καὶ Ἰαρτσεκιάγγης.

Σημ. Περὶ τῶν λιμνῶν θέλει γίνει λόγος εἰς τὰ καθ' ἕκαστα.

Πληθυσμός.

Ἐκ τῶν 799 ἑκατομμ. κατοίκων πλείονες τῶν $\frac{4}{3}$ εἶνε ἀκόμη εἰδωλολάτραι, 18 ἑκατομμ. Χριστιανοί, 80 ἑκατομμ. Μωαμεθανοὶ καὶ $1\frac{1}{2}$ ἑκατομμ. Ἰουδαῖοι.

Α'. ΝΟΤΙΟΣ ΑΣΙΑ.

1.) ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ (ΑΝΑΤΟΛΗ).

[35,000 □ Μ., 14 ἑκατομμύρια Κ.].

* Ὅρη καὶ πεδιάδες.

Ἡ μεγάλη χερσόνησος τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀποτελεῖ πεδιάδα ὑψηλὴν, ἐν μέρει μὲν περιστοιχιζομένην ὑπ' ὄρεων, ταπεινουμένην δὲ πρὸς Β. Ἡ δὲ πρὸς Ν. ὑψηλὴ ὄφρως, ὁ Ταῦρος, ἐξακολουθεῖ μέχρι τοῦ ἄνω Τίγριδος. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς πεδιάδος εὐρίσκονται σειραὶ ὄρεων καὶ ὄρη κατὰ μόνας· ἐξ αὐτῶν δὲ λόγου ἄξιον εἶνε ὁ Ἀργαῖος (Ἀρδσχίς, 42,300 π.). Εἰς δὲ τὰ δυτικὰ, ὄρη γνωστότερα εἶναι ὁ Τρωῶλος, ὁ Σίπυλος καὶ ἡ Ἰδη (τῆς Τροίας, 5,750 π.).

Ἐνοῦται δ', ὡς εἶδομεν, ἡ Μικρὰ Ἀσία μετὰ τοῦ Καυ-

κάσου καὶ τῆς ὑψηλῆς χώρας τῆς Περσίας διὰ τῆς θρεϊνῆς Ἀρμενίας, ἔνθα ὑφούται ὁ στρογγύλος κῶνος τοῦ Ἀραράτ (16,000 π.). Καὶ πρὸς Ν. μὲν τῆς Ἀρμενίας, περικλειομένη ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ τῆς ἐρήμου τῆς Ἀραβίας, ἐκτείνεται μέχρι τοῦ Ἰσθομοῦ τοῦ Σουέζ ἢ στενῇ τῆς Συρίας ὑψηλῇ πεδιάδι· παραλλήλως δὲ πρὸς τὸ στενὸν τῆς παραλίας κρᾶσπεδον φέρονται ὁ Αἰθάρος καὶ Ἀρτιμίθαρος μετὰ τοῦ Ἀερμών (9,000 π.).

Ποταμοί.

Ποταμοὶ λόγου ἄξιοι εἶνε· ὁ Ἄλυσ, διαιρῶν τὴν Μικρὰν Ἀσίαν εἰς δύο μέρη καὶ χυνόμενος εἰς τὸν Εὐξείνιον· ὁ Ἰρις (Βίρις τανῦν) ποταμὸς τῆς ἀρχαίας Παφλαγορίας, χυνόμενος ὡσαύτως εἰς τὸν Εὐξείνιον· Σκάμανδρος, ποταμὸς τῆς Τροίας, χυνόμενος πλησίον τοῦ ἀκρωτηρίου Σιγείου· ὁ Ἑρμος, χυνόμενος εἰς τὸν Συμυρναϊκὸν κόλπον καὶ δεχόμενος τὸν χρυσὴν ἄμμον τὸ πάλαι κατὰ γοντα Πακτωλόν, ὅστις πηγάζει ἐκ τοῦ Τρώλου· ὁ Γρανικὸς, πλησίον τῆς Προύσης, ἔνθα ὁ μέγας Ἀλέξανδρος ἐνίκησε τὸν Κοδομαννόν, Δαρειόν· ὁ Μαίανδρος, ποταμὸς τῆς ἀρχαίας Μεγάλης Φρυγίας καὶ Καρίας, ἐκβάλλων εἰς τὸ Ἰκάριον πέλαγος· ὁ Κύδρος, ποταμὸς τῆς Κιλικίας, ἔνθα λουσθεῖς ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἐνόσησεν ἐπικινδύνως· Κύρος καὶ Ἀράξης, πηγάζοντες ἐκ τῶν ὄρεων τῆς Ἀρμενίας, ἐνούμενοι δὲ κατόπιν καὶ χυνόμενοι εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν.

Ἀλλὰ μάλιστα σπουδαῖοι εἶνε οἱ δύο ποταμοὶ Εὐφράτης καὶ Τίγρης. Ἐκ τούτων ὁ πρῶτος γεννᾶται ἐκ δύο ρυάκων ἐχόντων τὰς πηγὰς ἐν Ἀρμενίᾳ· κάτωθεν δὲ τῆς ὑψηλῆς πεδιάδος τῆς Ἐρζερούμης, πρὸς Ν. τοῦ Εὐ-

ξείνου πόντου, προσεγγίζει εἰς τὰς πηγὰς τοῦ ἐπίσης ἐκ τῆς Ἀρμενίας πηγάζοντος Τίγριδος σχεδὸν μίαν ὥραν μετ' αὐτοῦ δὲ, μέχρι τοῦ Βαγδατίου, ὀρίζει τὴν χώραν τῶν ἐρήμων πεδίων *Μεσοποταμίαν*. Ἀπὸ δὲ τοῦ Βαγδατίου εὐρύνεται μεταξὺ τῶν ποταμῶν ἡ πεδιάς, ἥτις τὸ πάλαι μὲν ἐκαλεῖτο *Βαβυλωνία*, τανῦν δὲ *Ἰράκ Ἀραβί*, κατακάθισμα τῶν ποταμῶν τούτων. Ὁ δ' ἐκ τῆς ἐνώσεως τῶν δύο ἀποτελούμενος ποταμός, *Σιάτ* ἐλ' *Αράβ*, ῥέει 7 Μ. κάτω τῆς Βάσρας πρὸς τὸν Περσικὸν κόλπον, εἰς ἑπτὰ διασχιζόμενος ρεύματα.

Εἰς τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν ἀνήκουσιν·

4.) ἡ *Μικρὰ Ἀσία* (Ἀνατολή).

Ἐνταῦθα κατοικοῦσι· 1) Ὀμοιοιοῦται τοῦ Ἰσλαμισμού, ἥτοι *Τοῦρκοι* (9 ἑκατομμ.), νομάδες *Τουρκομάννοι*, τρόμος τῶν *καραβανίων*, *Κοῦρδοι* (μέρος Ὀθωμανοὶ καὶ μέρος Χριστιανοὶ) καὶ *Ἀραβες*· οἱ δὲ *Δροῦσοι* εὐρίσκονται πρὸς Ν. τοῦ *Λιβάνου*. 2) *Χριστιανοί*, ἥτοι *Ἕλληνες*, κατοικοῦντες πάντα σχεδὸν τὰ παράλια καὶ πάσης τὰς νήσους (σχεδὸν $2\frac{1}{2}$ ἑκατομμ.), *Ἀρμένιοι*, *Σύροι* καὶ *Μαζωνῖται* πρὸς Β. τοῦ *Λιβάνου*. 3) *Ἰουδαῖοι*. 4) *Τσίγγαροι*. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ὑπάρχουσι καὶ Ἕλληνες ἀπομαθόντες μὲν τὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ διατηροῦντες τὴν θρησκείαν, τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τῶν ὁμοεθνῶν.

Πόλεις δ' ἐνταῦθα λόγου ἄξια εἶνε·

Α'. Εἰς τὰ παράλια ἢ πλησίον τῆς θαλάσσης·

Τραπεζοῦς, παρὰ τὸν Εὐξείνιον πόντον, ἀρχαία Ἑλληνικὴ ἀποικία· καὶ νῦν δὲ ὑφ' ἱκανῶν Ἑλλήνων κατοικουμένη, ἔχει σπουδαῖον ἐμπόριον καὶ 35,000 Κ.—*Κερασοῦς*, ἐπὶ τοῦ Ἰριδος, πατρίς τῶν *κερασίων*.—*Σινώ*

κη, ὡσαύτως Ἑλληνικὴ ἀποικία τὸ πάλαι καὶ πατρὶς Διογένοῦς τοῦ Κυρικοῦ. Ἐχει δὲ νῦν φρούριον ὀχυρὸν παρὰ τὸν Εὐξείνιον πόντον, δύο λιμένας καὶ 8,000 Κ.—*Ἀμισός* (Σαμψούνια) παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀλυσ, μετὰ 40,000 Κ. καὶ ἐμπορίου καπνοῦ καὶ σιτηρῶν.—*Σκούταρι*, πλησίον τῆς ἀρχαίας Χρυσοπόλεως, παρὰ τὸν Βόσπορον, μετὰ 400,000 Κ.—*Νίκαια* (Ἰσνίκ), ΝΑ. τῆς Χρυσοπόλεως, ὀνομαστὴ διὰ τὴν ἐν ἔτει 325 Οἰκουμένην Σύνοδον.—*Κύζικος* (Ἀρτάκη), ΝΑ. μετὰ 40,000 Κ. περίπου, Ἑλλήνων τῶν πλείστων.—*Λάμφακος* (Λαμφάκι), εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, μετὰ 40,000 περίπου Κ.—*Προῦσα*, πρὸς Ν., πρωτεύουσα τὸ πάλαι τῆς Βιθυνίας καὶ τὸν 14^{ον} αἰῶνα τῶν Τούρκων. Νῦν δ' ἔχει θερμὰ λουτρά, Ἕλληνας ἱκανοὺς καὶ 80,000 Κ.—*Κυδωνίαι* (Ἀϊδαλί), ἀπέναντι τῆς Λέσβου, πόλις ὅλως διόλου Ἑλληνική, ἔχουσα περὶ τὰς 30,000 Κ., λαμπρὸν ἐλαιῶνα καὶ γυμνάσιον Ἑλλ.—*Πέργαμος* ΝΑ., πόλις τῆς Μυσίας, διάσημος τὸ πάλαι διὰ τὸν *Περγαμηνὸν χάρτην*, ἐπὶ δὲ τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου βασιλείειον φιλομουσώτατον, ἔχον βιβλιοθήκην τὴν διασημοτάτην μετὰ τὸ Μουσεῖον τῆς Ἀλεξανδρείας.—*Φώκαια* (Φώκια τανῦν), τὸ πάλαι μὲν ἐπιφανὴς Ἰωνικὴ πόλις, μητρόπολις τῆς Μασσαλίας, τανῦν δ' ἐμπορικὴ κωμόπολις μετὰ 4,000 Κ.,—*Σμύρνη*, μετὰ 200,000 Κ., πρώτη πόλις τοῦ κατὰ θάλασσαν ἐμπορίου τῆς Ἀνατολῆς, ἔχουσα γυμνάσιον Ἑλληνικὸν καὶ λαμπρὸν νοσοκομεῖον. Πλησίον αὐτῆς ῥέει ὁ ποταμὸς *Μέλης*, παρὰ τὸν ὁποῖον ἐγεννήθη ὁ (Μελησιγενῆς) *Ὀμηρὸς* κατὰ τὰ λεγόμενα.—*Ἀϊδίριον* (Ἡλιούπουλις) πρὸς Ν. παρὰ τὸν Μαίανδρον ποταμόν,

πόλις ἐμπορική, συνδεομένη διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς Σμύρνης, ἔχουσα δὲ 25,000 Κ., ὧν ἱκανοὶ Ἕλληνες.—*Μαγνησία* ΝΑ., μετὰ 30,000. Ἔχει δὲ Ἕλλ. σχολεῖα καὶ παρθεναγωγεῖα, καὶ τὸ πάλαι ἐδεικνύετο αὐτόθι ὁ τάφος τοῦ Θεμιστοκλέους.—*Τσεσμὲς* (Ἐρυθραί), ἀπέναντι τῆς νήσου Χίου, ἐνθα τὸ 1770 ἐκίνη ὁ Τουρκικὸς στόλος ὑπὸ τῶν Ῥώσων.—Καὶ πρὸς Α. μὲν τῆς Σμύρνης ἔκειντο τὸ πάλαι αἱ *Σάρδεις*, πρωτεύουσα τῆς Λυδίας, πρὸς Ν. δέ, εἰς τὰ παράλια, αἱ ἀκμαῖαι Ἑλληνικαὶ πόλεις *Κλαζομεναι* (τανῦν Βουρλά, 30,000 Κ.), *Κολοφῶν* καὶ *Ἐφεσος*, ὅχι μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ *Καῦστρου* ποταμοῦ, πρωτεύουσα τὸ πάλαι τῆς Ἰωνίας, καὶ περίφημος διὰ τὸν ναόν της, ὃν ἔκαυσεν ὁ Ἡρώστρατος· τανῦν καλεῖται Ἀῖὰ Σολούκ, (Ἅγιος Θεολόγος). Ἔτι δὲ *Νέα Ἐφεσος* (Κουσάντασι, 15,000 Κ.), *Μυοῦς*, *Μίλητος* καὶ *Ἀλικαρνασσός*, πόλις Δωρική ἀντικρὺ τῆς Καλύμνης, πατρίς τοῦ Ἡροδότου.—*Μάκρη*, ἀντικρὺ τῆς Ῥόδου, μετὰ 2,000 Κ.—*Ἀττάλεια*, παράλιος πόλις, ΝΑ. κειμένη, σωζομένη καὶ νῦν, ἔχουσα δὲ Ἕλλ. σχολεῖον καὶ 18,000 Κ.—*Σελεύκεια*, παράλιος πόλις τῆς Κιλικίας πρὸς Β. τῆς Κύπρου, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Καλυκάδνου ποταμοῦ.—*Ταρσός*, πρὸς Α. παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Κύδνου, πατρίς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου· τανῦν ἔχει περὶ τὰς 7,000 Κ.

Β'. Εἰς δὲ τὴν πρὸς Α. μεσόγειον ὑψηλὴν πεδιάδα κεῖνται αἱ πόλεις·

Κιουτάγια (Κοτυάειον), μετὰ 30,000 Κ., ὅθεν κατήγετο ὁ πολιορκήσας τὸ Μεσολόγγιον Κιουταχῆς.—*Ἰκόριοι* (Κονίγια τανῦν), ἄλλοτε ἔδρα τῶν Σουλτάνων, νῦν

δ' ἔχουσα 50,000 Κ., ἐν οἷς καὶ τινες Ἕλληνες.—*Ἀδανα*, πρὸς Α. ἐπὶ τοῦ Πυράμου ποταμοῦ, ἐμπορικὴ πόλις τῆς παλαιᾶς Κιλικίας, ἔχουσα 30,000 Κ.—*Καισάρεια*, ἐπὶ τοῦ Ἀλυοῦ, τὸ πάλαι σπουδαία πόλις καὶ πατρίς τοῦ μεγάλου Βασιλείου, νῦν ὅμως μικρὰ καὶ καταστραφεῖσα τὸ 1832 ὑπὸ σεισμοῦ.—*Ἀγκυρα*, πρὸς Δ. τοῦ Ἀλυοῦ, τὸ πάλαι πρωτεύουσα τῆς Γαλατίας, καὶ περίφημος διὰ τὴν ἐν ἔτει 4402 νίκην τοῦ Ταμερλάνου κατὰ τοῦ Βαγιαζίτου. Τανῦν ἔχει ἐργοστάσια σαλίων καὶ 45,000 Κ.—*Σεβάστεια* (Σεβᾶς), πρὸς Α. παρὰ τὸν Ἀλυν ποταμὸν, μετὰ 30,000 Κ.—*Τοκάτι* (Κώμανα), πρὸς Β. τοῦ Ἀλυοῦ, πόλις γνωστὴ διὰ τὰ χαλκωρυχεῖά της, μετὰ 100,000 Κ.—*Ἀράσεια* (Ἀρασεῖχ), ἐπὶ τοῦ Ἰριδος, πόλις τοῦ ποτὲ βασιλείου τοῦ Πόντου. Νῦν δ' ἔχει λείψανα τῆς ἀρχαιότητος σπουδαῖα, ἐμπόριον μετὰξὺ καὶ 40,000 Κ.

Νῆσοι δὲ εἰς μὲν τὴν Προποντίδα εἶνε·

Προκόννησος (νῆσος τοῦ Μαρμαρᾶ, 8,000 Κ.), περίφημος διὰ τὰ μάρμαρά της.

Εἰς δὲ τὸ Αἰγαῖον αἱ ἐξῆς·

Τένεδος, ἀντικρὺ τῆς Τροίας, μετὰ 6,000 Κ. καὶ λιμένος εὐρυχωροτάτου.—*Ἀέσθος* (12 □ Μ.), κατάφυτος ὑπ' ἐλαιῶν, ἀμπέλων, μορεῶν καὶ βάμβακος, ἔχουσα περὶ τὰς 80,000 Κ. καὶ πόλιν τὴν *Μυτιλήνην*, μετὰ γυμνασίου Ἑλληνικοῦ.—*Χίος*, περίφημος διὰ τὴν μαστίχην καὶ τὰ ἀμύγδαλα, καὶ διὰ τὴν ἐπὶ τῆς Ἐπαναστάσεως καταστροφὴν, μετὰ 60,000 Κ. (πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως εἶχεν 150,000 Κ.).—*Ψαρά*, ἐπίσημος διὰ τὸν κατὰ τὴν Ἑλλ. ἐπανάστασιν στόλον αὐτῆς.—*Σάμος* (8 ¹/₂ □ Μ.),

μετὰ 60,000 Κ., ἡγεμονία διοικουμένη ὑπὸ Χριστιανοῦ ἡγεμόνος. Εἶνε δὲ περίφημος διὰ τοὺς οἶνους τῆς, καὶ πρωτεύουσιν ἔχει τὸ Βαθύ.—*Ἰκαρία* (Νικαριὰ), δασώδης νῆσος, ἐξαγουσα πολλοὺς ἄνθρακας.—*Πάτμος*, μετὰ 2,000 Κ., ἔνθα ὁ Ἀπόστολος Ἰωάννης ἔγραψε τὴν Ἀποκάλυψιν.—*Λέρος* καὶ *Κάλυμνα*, νῆσοι πετρώδεις, ὧν οἱ κάτοικοι ἀλιεύουσι σπόγγους.—*Ἀστυπάλαια* καὶ *Σύμη*, βραχώδεις νῆσοι ἀπέναντι τῆς Καρίας.—*Κῶς* (5 □ Μ.), πατρίς τὸ πάλαι τοῦ Ἰπποκράτους καὶ Ἀπελλοῦ νῦν δ' ἔχει 10,000 Κ.—*Ρόδος* (20 □ Μ.), μετὰ 40,000 Κ. καὶ πόλεως δμωνύμου, περιφήμου τὸ πάλαι διὰ τὸ ναυτικὸν καὶ τὸ κολοσσαῖον χαλκοῦν ἄγαλμα τοῦ Ἀπόλλωνος.—*Κάρπαθος*, (περίπου 4 □ Μ., 3,000 Κ.) καὶ *Κάσος* (ὡσαύτως περίπου 4 □ Μ., 3,000 Κ.), ἔχουσαι ἐμπορικὸν ναυτικὸν ἀρκετόν.—*Κύπρος* (173 □ Μ.), μετὰ 180,000 Κ., περίφημος διὰ τοὺς οἶνους, τὴν μέταξαν καὶ τὸ ἔλαιον αὐτῆς. Πόλεις αὐτόθι εἶνε ἡ *Λευκωσία* μετὰ 25,000 Κ., ἡ *Λάρναξ* (Κίτιον) καὶ ἡ *Λεμεσός* (Ἀμαθοῦς)· τὸ δὲ ὄρος *Ὀλυμπος* ἔχει ὕψος 6,000 π.

Εἰς τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν ἀνήκουσι προσέτι·

2.) ἡ *Ἀρμενία* καὶ *Γεωργία*, μετὰ τῆς *Ερζερούμης*, ἔχούσης 100,000 Κ., καὶ τοῦ ἐχυρωτάτου φρουρίου *Κάρς*.

3.) τὸ *Κουρδιστάν* (τὸ πάλαι *Καρδουχία*, ἔνθα ὑπέστησαν πολλὰ δεινὰ οἱ μύριοι τοῦ Εσνοφῶντος). Πόλεις ἀξία λόγου ἐνταῦθα εἶνε ἡ *Διαρβεκίρη*, πλησίον τῶν πηγῶν τοῦ Τίγριδος, μετὰ 34,000 Κ. περίπου.

4.) ἡ *Αἰδοσσεΐρα* (Μεσοποταμία), μετὰ τῆς *Μασοῦλης* παρὰ τὸν Τίγριν, ἔχούσης 48,000 Κ. Πλησίον ταύτης εὐρίσκονται τὰ ἐρείπια τῆς *Νινευῆ*, καὶ ΝΑ. τὰ

**Αρβηλα* καὶ *Γαυγάμηλα*, ἔνθα ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἐνίκησε Δαρεῖον τὸν Κοδομαννόν.—*Ὅρφα* ΒΔ. τῆς Μοσούλης, ἡ παλαιὰ Ἑδεσσα.

5.) τὸ *Ἰρακαραβί*, ἔνθα πόλεις ἀξιοσημείωτοι· *Βαγδάτιον*, πρωτεύουσά ποτε τῶν Καλιφῶν παρὰ τὸν Τίγγριν, μετὰ 150,000 Κ. Παρὰ ταύτην κεῖνται τὰ ἐρείπια τῆς *Σελευκείας* καὶ *Κτησιφῶντος*, πρωτεύουσας τῶν Πάρθων.—*Ηλάρχη*, ἐπὶ τοῦ Εὐφράτου παρὰ τὰ ἐρείπια τῆς πολυθρυλήτου Βαβυλῶνος. Ἐδῶ πλησίον κεῖται ἡ πεδιάς *Κούραξα*, ἔνθα ὁ Ἀρταξέρξης ἐνίκησε τὸν ἀδελφόν του, Κῦρον τὸν νεώτερον.—*Βασσόρα*, ἔχουσα ἐμπόριον σπουδαῖον μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως καὶ 60 χιλιάδας κατοίκων.

6.) τὸ *Σοριστάν*, ἡ καθ' αὐτὸ *Συρία*, ἔνθα πόλεις ἀξιόλογοι· *Ἀρτιόχεια*, παρὰ τὸν Ὀρόντην ποταμὸν, ἔχουσα ἐπὶ Σελευκιδῶν 700,000 Κ.· νῦν δὲ μόλις 20,000.—*Ἀλεξανδρείατα*, μετὰ καλοῦ λιμένος· πλησίον ταύτης ἔκειτο ἡ ἀρχαία *Ἰσσός*.—*Χαλέππι*, μετὰ 400,000 Κ., ζωηρὰ βιομηχανικὴ πόλις.—*Βηρυτός*, παρὰ τὴν Μεσόγειον, μετὰ 400,000 Κ., καὶ *Τρίπολις*, μετὰ 43,000 Κ., ἄλλοτε λιμένες τῆς Φοινίκης.—*Δαμασκός*, μετὰ 200,000 Κ.· ἐπικαλεῖται δ' αὕτη «ὄφθαλμος τῆς Ἀνατολῆς», καθὸ κειμένη μεταξὺ ἀμπελώνων καὶ φυτειῶν βάμβακος. Ἐκ ταύτης ἔχουσι τὴν ἀρχὴν τὰ *Δαμασκηὰ* ξίφη (Δαμησκιά σπαθιά).—*Βαλβέκ* (Ἠλιούπολις), παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Ὀρόντου. Σώζονται δὲ ἐρείπια καὶ τῆς *Παλμύρας* ἢ *Ταδμὼρ* εἰς μίαν ὥσιν τῆς Συρίας, ἔνθα εἶχε τὴν καθέδραν αὐτῆς ἡ *Ζηροβία*.

Εἰς τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν ἀνήκει καὶ ἡ

ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ

[461 □ M.].

Ὡς κοιτὶς τῆς Ἰουδαϊκῆς καὶ Χριστιανικῆς θρησκείας εἶνε τὰ μέγιστα σπουδαία ἡ γῆ αὕτη τῆς ἐπαγγελίας διὸ θέλομεν εἰς αὐτὴν πλειότερον προσέξει. Ἀπὸ τοῦ ὄρους *Ἀερμὼν* πηγάζει πρὸς Β. μὲν ὁ *Ὀρόντης*, πρὸς Ν. δὲ ὁ *Ἰορδάνης*· οὗτος δὲ κατὰ πρῶτον μὲν ἀποτελεῖ τὸ ἔλος *Μαρὼν*, ἔπειτα δὲ τὴν γέμουσαν ἰχθύων λίμνην *Γεννησσαρέτ* (θάλασσαν τῆς *Γαλιλαίας*, ἔτι δὲ λίμνην τῆς *Τιβεριάδος* καλουμένην)· καὶ κατόπιν τὴν *Νεκράν θάλασσαν* (ἐνθα ἦσαν ἄλλοτε τὰ *Σόδομα* καὶ *Γόμορρα*), κειμένην 4,236 πόδας παρσινύς ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Ἡ δὲ κατάπτωσης τοῦ ἐδάφους ἐξακολουθεῖ μέχρι τῆς *Ἀκάβας* τῆς *Ἀραβίας* ὑπὸ τὸ ὄνομα *Γώρ*.

α'. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρὸς δυσμὰς τοῦ *Ἰορδάνου* χώραν ἀνήκουσιν·

1.) ἡ *Ἰουδαία*, πρὸς νότον. Ἐνταῦθα πόλεις ἀξιόλογοι εἶνε· *Ἱερουσαλὴμ*, 2 Μ. πρὸς δυσμὰς τῶν βορείων μερῶν τῆς *Νεκρᾶς* θαλάσσης καὶ 5 Μ. μακρὰν τῆς *Ἰόππης*, ἐπὶ ὄροπεδίου ὑψηλοῦ. Κεῖνται δ' ἐπ' αὐτοῦ διάφορα ὑψώματα, οἷον ἡ *Σιών* (ἐνθα ἦτο ἡ ἀκρόπολις τοῦ *Δαβιδ*) καὶ τὸ ὄρος τοῦ *Ἀμωρία*. Ἐνταῦθα δὲ προσέτι κεῖται ἡ ἐκκλησία τοῦ *Ἁγίου Τάφου*. Πρὸς Α. δὲ τῆς κοιλάδος *Ἰωσαφάτ* εἶνε τὸ ὄρος τῆς *Ἀγωνίας* καὶ πρὸς Β. αὐτῶν τὸ ὄρος τῶν *Ἐλαιῶν* (2,556 π.). Ἡ *Ἱερουσαλὴμ* ἡρίθμει ἄλλοτε 400,000 κατοίκους, μόλις ὅμως ἔχει τανῦν 25,000 Κ.—*Εμμανούελ*, βορειοδυτικῶς τῆς *Ἱερουσαλὴμ*. — *Βηθ.λεὲμ*, πρὸς Ν. τῆς *Ἱερουσαλὴμ*.—

Χεβρών, ὡσαύτως πρὸς Ν. — *Βηρσαβεὲ*, εἰς τὰ νοτιώτατα τῆς χώρας. Ἡ δὲ *Ἰεριχώ*, ἦτοι πόλις τῶν φοινίκων, ἔκειτο παρὰ τὸν *Ἰορδάνην*. Αἱ δὲ *Ἀκάρων*, *Ἀζωτος*, *Ἀσκάλων* καὶ *Γάζα* ἦσαν πόλεις τῶν Φιλισταίων.

2) ἡ *Σαμάρεια*. Ἐνταῦθα πόλεις ἀξιόλογοι ἦσαν *Συχέμ*, τανῦν *Ναβλούς*, ἐπὶ τοῦ ὄρους *Ἐφραΐμ* πρὸς Β. τῆς *Ἱερουσαλήμ*. — *Σαμάρεια*, καθέδρα τῶν βασιλέων τοῦ *Ἰσραήλ*.

3) ἡ *Γαλιλαία*. Ἐνταῦθα πόλεις ἀξιοσημεῖωτοι ἦσαν *Τιβεριὰς*, παρὰ τὴν λίμνην *Γεννησαρέτ*. — *Βηθσαιῶν*, τόπος τῆς γεννήσεως τῶν ἀποστόλων Πέτρου, Ἀνδρέα καὶ Φιλίππου. — *Ναζαρέτ*, πρὸς βορρᾶν τῆς *Ἱερουσαλήμ*. — *Πτολεμαῖς*, παρὰ τὴν θάλασσαν, ἀντικρὺ τοῦ ἀκρωτηρίου *Καρμήλου*. — *Τύρος* καὶ *Σιδῶν*, περίφημοι ἐμπορικαὶ πόλεις.

Ε'.) Εἰς δὲ τὴν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ *Ἰορδάνου* χώραν ἀνήκει ἡ

4) *Περαία*, ἔνθα πόλεις ἄξιοι λόγου *Καισάρεια* *Φιλίππου*, πρὸς Α. τῆς λίμνης *Μαρών*. — *Βηθσαιῶν* *Ἰουδαίας* (ἔνθα ὁ Κύριος ἐχόρτασε τοὺς πεντακισχιλίους). — *Βηθβαρά*, ἔνθα ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος ἐβάπτισε τὸν Ἰησοῦν.

2.) ΑΡΑΒΙΑ.

[37,000 □ Μ., 5 ἑκατομμ. Κ.].

Ἡ χερσόνησος αὕτη, εἰς τρία μέρη περιβρεχομένη ὑπὸ τῆς θαλάσσης, ἐκτὸς τῆς πρὸς βορρᾶν χαμηλῆς χώρας τῆς Συρίας καὶ Ἀραβίας, ὑψοῦται ὡς ξηρὸν καὶ ἄνυδρον

δροπέδιον· περιστοιχίζομένη δὲ ὑπὸ κρημνωδῶν καὶ γεινόμενων ὑδάτων ὁρέων, ἐκτείνεται μέχρι τῆς *Εὐδαίμονος Ἀραβίας* (Ἰεμένης). Ὁ δὲ πληθυσμὸς διαιρεῖται εἰς τοὺς ληπτρικοὺς *Βεδουίτους*, τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου, καὶ τοὺς σταθερὰν ἔχοντας κατοικίαν, τοὺς Ἀραβας τῶν πόλεων καὶ ὁάσεων.

α. Ἡ πρὸς δυσμὰς παραλία τῆς Ἀραβίας. Ἡ νοτιο-δυτικὴ χώρα Ἰεμένη, ἥτοι *Εὐδαίμων Ἀραβία*, γέμει θυμιαμάτων καὶ καφφέ· ὁ δὲ σπουδαιότατος τόπος, ὅθεν γίνεται ἡ ἐξαγωγή, εἶνε ἡ εὐλίμενος *Ὀδείδα*, πρότερον *Μόκχα* καλουμένη. Καθ' αὐτὸ δὲ εἰς τὰ νοτιοδυτικὰ κεῖται τὸ φρούριον *Ἀδενον*, τὸ Γιβραλτάρ τῆς Ἀνατολῆς, κτῆμα τῶν Ἀγγλων, ὡς καὶ ἡ δεσπόζουσα τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης νῆσος *Περίμη*.—Εἰς δὲ τὴν πρὸς βορρᾶν τούτων χώραν *Ἐδσας* κεῖνται αἱ ἱεραὶ πόλεις·

Μέκχα, «ἡ μήτηρ τῶν πόλεων», μετὰ 45,000 Κ., τόπος τῆς γεννήσεως τοῦ Μωάμεθ, μετὰ τοῦ λιμένος *Τσέδας*, καὶ ἡ *Μεδινά*, ἔνθα εἶνε ὁ τάφος τοῦ προφήτου.

β'. Ἡ πρὸς βορρᾶν μεσόγειος χώρα, ἡ *Νεδσσέδ*, εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀμμώδης ἔρημος· κεῖται δ' ἐπὶ τοῦ ὀροπέδιου καὶ γέμει ἵππων.

γ'. Ἡ πρὸς ἀνατολὰς παραλία, ἥτοι ἡ γέμουσα φοινίκων χώρα *Ὀμάρη*, μετὰ τῆς εὐλιμένου *Μασκάτης*.

Ἡ δὲ μεταξὺ Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς (ἐκ τῆς παλαιᾶς πρωτευούσης Πέτρας *Πετραία Ἀραβία* καλουμένη), ὠνόμασθη ἀπὸ τοῦ ἔρους *Σινὰ* «*Χερσόνησος τοῦ Σινὰ*».

3.) Η ΥΨΗΛΗ ΧΩΡΑ ΤΟΥ ΙΡΑΝ.

Ἐκτεινομένη αὕτη ἀπὸ τοῦ Ἀραράτ πρὸς τὰ ΒΔ. μέ-

χρη τοῦ Ἰνδοκοῦχου πρὸς Α., ὁρίζεται πρὸς Β. μὲν ὑπὸ τῆς Κασπίας θαλάσσης καὶ τῆς χαμηλῆς χώρας τοῦ Τουρκεστάν, πρὸς Ν. δὲ ὑπὸ τοῦ Περσικοῦ κόλπου, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Τίγριδος καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Ἰνδοῦ. Ἡ δὲ ὑψηλὴ αὕτη χώρα ἔχει πέριξ ὄρη, πρὸς Β. μὲν τὸ Ἑλ-
βρον, (17,400 π.), πρὸς Α. δὲ τὸν Παροπάμισον καὶ
τὸ Ἰνδοκοῦχον.

Ἐνταῦθα ἀνήκουσι·

4. ΤΟ ΠΕΡΣΙΚΟΝ ΚΡΑΤΟΣ

(ΔΥΤΙΚΟΝ ΙΡΑΝ).

[30,000 □ Μ., 6—7 ἑκατομμ. Κ.].

Οἱ μὲν Πέρσαι εἶνε μωαμεθανοί· τὸ δὲ κράτος διαι-
ρεῖται εἰς 42 ἐπαρχίας, ἔνθα πόλεις ἄξιοι λόγου εἶνε·
Τεχεράνη πρὸς Β., προσωρισμένη νὰ δεσπόζῃ διὰ τὴν
σπουδαίαν αὐτῆς στρατιωτικὴν θέσιν, μετὰ 80,000 Κ.—
Ἰσπαχάρη πρὸς Ν., μετὰ 60,000 Κ.—Σχιράζη, νοτιώ-
τερα, περίφημος διὰ τὸ ὑγιεινὸν κλίμα καὶ τὴν ἀφθονίαν
τῶν καρπῶν. Πλησίον αὐτῆς κεῖνται τὰ ἐρείπια τῆς
Περσεπόλεως· παρὰ δὲ τὴν Ἀμαδάρ, πρὸς Δ. τῆς Τε-
χεράνης, τὰ τῶν Ἑκβατάνων.—Ταυρίς, μετὰ 110,000
Κ., παρὰ τὴν ὑψηλὴν χώραν τῆς Ἀρμενίας.—Σπουδαιό-
τατος δὲ λιμὴν εἶνε ἡ Ἀβουσχαίρη.

6'. ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ.

[13,000 □ Μ., 4 (;) ἑκατομμ. Κ.].

Τοῦτο σύγκειται ἐκ τριῶν χωριστῶν ἐπικρατειῶν·

1) τῆς Καπούλης ΒΑ., μεθ' ὁμωνύμου πρωτεύουσας,

σπουδαιοτάτης ἐμπορικῆς πόλεως παρὰ τὸν ποταμὸν *Καβούλην*.

2) τῆς *Κανδαχάρης* πρὸς Ν., μεθ' ὁμωνύμου πόλεως.

3) τῆς *Εράτης*, πρὸς Δ. τῆς *Καβούλης*, μεθ' ὁμωνύμου πόλεως, ἐχούσης 400,000 Κ.

Γ'. ΒΑΛΟΥΤΣΧΙΣΤΑΝ.

(5,000 □ Μ, 4 (;) ἑκατομμ. Κ.).

Τοῦτο εἶνε τὸ ἀπροσιτώτατον μέρος τοῦ Ἰράν. Εἶνε δὲ οἱ Βαλοῦτσχοι ληστρικοὶ νομάδες, τῶν ὁποίων οἱ ἀρχηγοὶ ὑπακούουσιν εἰς τὸν Χάνην τοῦ ΒΑ. *Κελατίου*, ὅσον θέλωσι· οὐδὲν ἤττον τὸ δυτικὸν μέρος τῆς παραλίας ἔχεινε Περσικὸν κατὰ τοὺς νεωτάτους χρόνους.

4. ΒΡΕΤΤΑΝΝΙΚΗ ΙΝΔΙΑ.

[Αἱ Ἀγγλικαὶ κτήσεις εἰς τὴν ἐντεῦθεν καὶ ἐπέκεινα τοῦ Γάγγου Ἰνδικήν, περίπου 46,000 □ Μ. καὶ περὶ τὰ 19½ ἑκατομμ. Κ.].

[Αἱ δὲ προστατευόμεναι ἐπικράτειαι εἰς τὴν ἐντεῦθεν τοῦ Γάγγου Ἰνδικήν 30,000 □ Μ., καὶ 46 ἑκατομμ. Κ.].

Α'. Η ΕΝΤΕΥΘΕΝ ΤΟΥ ΓΑΓΓΟΥ ΙΝΔΙΚΗ.

Ὅρη.

Τὰ παράλια τῆς *Μαλαβάρης* καὶ τοῦ *Κορομανδέλου* ἀποτελοῦσι μετὰ τῆς γραμμῆς τοῦ ποταμοῦ *Νερβούδα* χώραν τριγωνικὴν, τὸ ὁροπέδιον τοῦ *Δεκάν*, εἰς τὸ ὁποῖον προστίθεται ἡ χαμηλὴ πεδιάς τοῦ *Ἰνδοστάν*, ἔχουσα ὡσαύτως τριγωνικὴν μορφήν, ὀριζομένη δὲ ὑπὸ τῶν *Ἰμαλαίων* ὀρέων [ἡ κορυφὴ τοῦ *Ἐβερέστου* (Γωρισανκάρ) ἔχει ὕψος 27,242 π.]. Ὅρη δὲ εἰς τὸ *Δεκάν* ἀξιοση-

μείωτα εἶνε τὰ *Ἀνατολικά καὶ Δυτικά Γαταῖα*, καὶ ἀκρωτήριον τὸ νοτιώτατον *Κομορῖνον*.

Ποταμοὶ καὶ πεδιάδες.

Ἡ πρὸς τὰ ΒΑ. χαμηλὴ πεδιάς τῆς *Βεγγάλης* διαιρεῖται εἰς δύο μέρη· 1) τὴν *χαμηλὴν πεδιάδα τοῦ Γάγγου* καὶ *Βραμαπούτρα*· 2) τὴν πεδιάδα τοῦ *Ἰνδοῦ*. Καὶ ὁ μὲν *Γάγγης* (420 Μ. μακρὸς) πηγάζει ἐκ τοῦ ὑψηλοτάτου μέρους τῶν *Ἰμαλαίων*, δέχεται δεξιόθεν τὸν *Δισχούμραν*, καὶ ἐνώνεται κατὰ τὰς ἐκβολὰς μετὰ τοῦ *Βραμαπούτρα*· ὁ δὲ *Ἰνδὸς* (340 Μ. μακρὸς) πηγάζει ἐκ τῆς βορείου πλευρᾶς τῶν *Ἰμαλαίων*, καὶ ἡ χώρα τῶν πηγῶν αὐτοῦ, ἡ *Πενταποταμία* (*Πανδσκάβη*), διαρρέεται ὑπὸ 5 ποταμῶν, τῶν ὁποίων μέγιστος εἶνε ὁ *Γφασικ* (*Σετλέδσχης*)· δεξιόθεν δὲ εἶνε μόνος ὁ *Καβούλης*.

Τὰ προϊόντα τῆς *Ἰνδικῆς* εἶνε τὰ πλουσιώτατα καὶ ποικιλώτατα τῆς γῆς, ὧν ἰθαγενῆ εἶνε τὸ ὀρύζιον, τὸ ζαχαροκάλαμον, τὸ πέπερι καὶ κινάμωμον. Μεγαλοπρεπὲς δὲ εἶνε τὸ βασίλειον τῶν ζώων, καὶ περίφημοι οἱ *Ἰνδικοὶ ἀδάμαντες*.

Σύμπασα δὲ ἡ ἐντεῦθεν τοῦ *Γάγγου Ἰνδική*, ὀλίγων τόπων ἐξαιρουμένων, ὑπόκειται εἰς τοὺς *Ἀγγλους*, καὶ ἀποτελεῖ τὸ *Ἰνδικὸν κράτος τῆς Ἀγγλίας*, τὸ ὅποσον μέχρι τοῦ 1857 δὲν ὑπῆκουε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ *Ἀγγλικὸν στέμμα*, ἀλλ' εἰς τὴν *Ἑταιρίαν* τῶν *Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν*. Τανῦν δ' αἱ χῶραι αὗται ἀποτελοῦσι *Βρεταννικὴν αὐτοκρατορίαν* μετὰ 3 προεδρείων· τῆς *Καλκούττας* ἢ *Βεγγάλης*, τῆς *Μαδράσσης* πρὸς Ν. καὶ τῆς *Βομβάης* πρὸς δυσμᾶς.

Καὶ περὶ τὰ 430 μὲν ἑκατομμ. κατοίκων ἀνήκουσιν

εἰς τὸν λαὸν τῶν Ἰνδῶν· εἰς 240 δὲ περίπου ἑκατομμ. ἀναβαίνει σύμπας ὁ πληθυσμὸς, περιλαμβανομένης τῆς Κεϋλάνης.

Εἰς τὴν Βρεταννικὴν ταύτην Ἰνδικὴν ἀνήκουσι·

Δ'. Αἱ ΟΡΕΙΝΑΙ ΧΩΡΑΙ ΤΩΝ ΙΜΑΛΑΪΩΝ.

Ἐνταῦθα ἐπαρχίαι εἶνε·

Ἀσσάμη, παρὰ τὸν Βραμαπούτραν. Ἐτι δὲ ἡ μικρὰ ἐπαρχία Σικκίμη πρὸς Δ. τῆς Ἀσσάμης. Εἰς δὲ τὴν βορειοδυτικὴν ὄφρυν τῶν Ἱμαλαΐων κεῖται ἡ θελκτικὴ καὶ πυκνῶς κατωκημένη ὑψηλὴ κοιλὰς Κασσιμίρη (Σιριναγούρ), περίφημος διὰ τὰ ὑφαντουργεῖα τῶν κασσιμιρίων.

Β'. Ἡ ΧΑΜΗΛΗ ΠΕΔΙΑΣ ΤΗΣ ΙΝΔΙΚΗΣ.

α'. Τὰ περὶ τὸν Ἰνδόν. Εἰς τὴν πενταποταμίαν κακοικοῦσιν οἱ πολεμικοὶ Σεῖκοι, πόλιν ἔχοντες τὴν Λαχόρην, μετὰ 100,000 Κ., καὶ ΝΔ. τὴν Μουλτάνην. Εἰς δὲ τὸ Δέλτα τῶν ἐκβολῶν κεῖται ἡ Εἰδεραβάδη, μετὰ 20,000 Κ.

β'. Περὶ δὲ τὸν Γάγγην πόλεις εἶνε· Δελχὴ, ἡ ποτὲ καθέδρα τοῦ Μεγάλου Μογγόλου, μετὰ 150,000 Κ. — Ἀγρα, πρὸς Ν. — Βεναρέση ΝΑ., μετὰ 170,000 Κ., ἡ πανάρχαιος ἔδρα τῶν σχολείων τῶν Βραχμάνων. — Καλκούττα ΝΑ., μετὰ 900,000 Κ., ἔδρα τοῦ Γενικοῦ Κυβερνήτου. — Ἡ βιομηχανικὴ Πάτνα ΒΔ., μετὰ 160,000 Κ. — Λουκνόβιον ΒΔ., εἰς τὸ προστατευόμενον κράτος Οὐδην, μετὰ 290,000 Κ. — Μουρσχιδαβάδη, πρὸς Β. τῆς Καλκούττας, μετὰ 150,000 Κ.

Γ'. Η ΥΨΗΛΗ ΠΕΔΙΑΣ ΤΗΣ ΙΝΔΙΚΗΣ (ΔΕΚΑΝ).

Εἰς τὴν παραλίαν τῆς *Μαλαβάρης* κεῖνται αἱ πόλεις* *Βομβάη* πρὸς Β., μετὰ 650,000 Κ.—*Σουράτη* πρὸς Β., ἔχουσα ἐμπόριον μὲ τὴν Περσίαν.

Εἰς δὲ τὴν παραλίαν τοῦ *Κορομανδέλου*, ἡ *Μαδράση*, μετὰ 400,000 Κ.

Εἰς δὲ τὴν ἐνδοτέρω ὑψηλὴν πεδιάδα, πρὸς Ν., κεῖται τὸ προστατευόμενον κράτος *Μυσώρειον* μετὰ τῆς *Σερίγ-γαπατάμης* παρὰ τὸν *Καθέριον* ποταμὸν· βορειότερα δὲ τὸ ποτὲ βασιλεῖον *Γολκόνδα*, τανῦν δὲ προστατευόμενον κράτος τοῦ νιζάμη (ἀρχικυβερνήτου ἰθαγενοῦς) τῆς *Εἰδε-ραβάδης* ΒΑ. μεθ' ὁμωνύμου πόλεως, ἐχούσης 200 χιλ. Κ.

Δ'. ΚΤΗΣΕΙΣ ἈΛΛΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ.

4) Τῶν Πορτογάλων· *Δία*, πρὸς Β. τῆς *Βομβάης* καὶ *Γόα* πρὸς Δ. τῶν *Δυτικῶν Γαταίων*.

2) τῶν Γάλλων· *Πορδιχερὸν* εἰς τὸ *Κορομανδέλον*, καὶ *Τσανδεραγόρη* παρὰ τὴν *Καλκούτταν*.

Ε'. Αἱ ἀνεξάρτητοι χώραι τῶν Ἰμαλαίων.

1) Μεταξὺ τῆς *Νιπάλης* καὶ *Ἀσσάμης* κεῖται ἡ *Βα-τάρη* ἢ *Βοτάρη*, μετὰ πρωτευσούσης τῆς *Τασσιουσόδουνης*.

2) *Νιπάλη*, ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς κατωφερείας τῶν μεσαίων *Ἰμαλαίων*, μετὰ πρωτευσούσης τῆς *Κατμαν-δούνης*, μετὰ 30,000 Κ.

ΣΤ'. Αἱ νῆσοι τῆς ἐντρυφῆς τοῦ γαττοῦ Ἰνδικῆς.

Ἡ νῆσος *Κεϋλάρη* (*Ταπροβάνη* τὸ πάλαι) [μετὰ 2¹/₂ ἑκατομμ. Κ., 4,150 □ Μ.], χωριζομένη ἀπὸ τῆς ἡπείρου

διὰ τοῦ Παλκείου πορθμοῦ, πόλεις ἔχει τὸ *Κολόμβον*, πρωτεύουσιν, καὶ τὴν εὐλίμενον *Τριγκορομάλην*.

Ἑπάρχει δ' ἐνταῦθα μεγίστη ἀφθονία τῶν προϊόντων τῶν τροπικῶν, ἀρτόδενδρα, βαμβακόδενδρα καὶ τὸ ἰθαγενές δένδρον τοῦ κιναμώμου.

Β'. ΠΕΡΑΝ ΤΟΥ ΓΑΓΓΟΥ ΙΝΔΙΚΗ.

[41,300 □ Μ., 26 ἑκατομρ. Κ.].

Ὅρη. Πεδιάδες. Ποταμοί.

Τὴν χερσόνησον ταύτην διασχίζουσιν, ὡς βραχίονες τοῦ Τιβέτ, πέντε συνεχῆ ὄρη, ἐκ Β. πρὸς Ν. φερόμενα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ρέουσι 4 μεγάλοι ποταμοί, γονιμοποιοῦντες εἰς ἀπίστευτον βαθμὸν τὰς πέριξ πεδιάδας διὰ τῶν κανονικῶν αὐτῶν πλημμυρῶν· ὁ Ἰραβάδης εἰς τὸν *Μαρταβάρειον* κόλπον, ὁ *Μενάμης* εἰς τὸν τοῦ *Σιάμ*, καὶ ὁ *Μεκόγγος* ἢ *Καμβόδσχος* εἰς τὴν Σινικὴν θάλασσαν.

Ὁ δὲ πληθυσμὸς πρὸς Α. μὲν εἶνε Μαλαϊκὸς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, πρὸς Δ. δὲ Σινικὸς· ὀρησκεία δ' ἐπικρατεῖ ὁ *Βουδδαϊσμός*.

4. ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ ΠΕΡΑΝ ΤΟΥ ΓΑΓΓΟΥ ΙΝΔΙΚΗ.

[4,600 □ Μ., σχεδὸν 3 ἑκατομρ. Κ.].

Ἐνταῦθα τὰ μάλιστα λόγου ἄξια εἶνε·

1) Τὸ βόρειον ἥμισυ τῆς πρὸς Δ. παραλίας τῆς Πέραν Ἰνδικῆς, μετὰ τῶν χωρῶν *Ἀρακάνης* καὶ *Πεγούης*.

2) Ἡ ἐπικράτεια τῆς *Μαλάκας*, εἰς τὴν ὁμώνυμον χερσόνησον.

3) Εἰς δὲ τὴν νότιον ἄκραν τῆς χερσονήσου κεῖται ἡ

νήσος *Σιγγαπούρη*, μετὰ τῆς ὁμωνύμου πρωτευούσης, ἔχουσης 400,000 Κ.

6'. ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΒΑΡΜΑ (ΒΙΡΜΑ ἢ ΒΟΥΡΜΑ).

Οὕτω καλεῖται ἡ περὶ τὸν ποταμὸν Ἰραβάνην χώρα μετὰ τῆς *Ἀμαραπούρας* καὶ *Αὔας*. Καθέδρα τοῦ αὐτοκράτορος εἶνε ἡ *Μαρδαλαύη*, παρὰ τὸν Ἰραβάνην.

γ'. ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΙΑΜ.

Τοῦτο κυρίως συνίσταται ἐκ τῆς κοιλάδος τοῦ ποταμοῦ *Μενάμη*, παρὰ τὸν ὅποιον κεῖνται αἱ πρωτεύουσαι πόλεις *Σιάμη* καὶ *Βαγκόκη*, μετὰ 500,000 Κ.

δ'. ΤΟ ΠΡΟΣ ΑΝΑΤΟΛΑΣ ΚΡΑΤΟΣ ΤΟΥ ΔΝΑΜ

(ἢ ΤΗΣ ΚΟΧΙΓΚΙΝΑΣ).

Τοῦτο συνενώνει τὰς ἐπικρατείας *Κοχιγκίραν* (Νότιον Ἀνάμ, μετὰ τῆς αὐτοκρατορικῆς καθέδρας *Χουῆς*) καὶ *Τουγκίνην* (Βόρειον Ἀνάμ), μετὰ τῆς πρωτευούσης *Κεσχοῦς* (500,000 Κ.). Ἡ δὲ *Σαῦγώνη* εἶνε ἀπὸ τοῦ 1862 Γαλλικὴ, ἔχουσα 400,000 Κ.

5. ΤΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΤΩΝ ΙΝΔΙΚΩΝ ΝΗΣΩΝ

(ΗΤΟΙ Η ΜΑΛΕΣΙΑ).

Αὗται κεῖνται εἰς τὰ νότια τῆς Ἀσίας ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰραβάνη μέχρι τῆς νήσου *Φορμόζης*, ΝΑ. τῆς Κίνας. Πᾶσαι δ' αἱ νῆσοι εἶνε φύσεως ἡφαιστείου, ἔχουσι τὸ κλίμα νοσώδες καὶ φυτὰ πολὺ τρυφερά. Καὶ οἱ μὲν ἰθαγενεῖς κάτοικοι ἀνήκουσιν εἰς δύο πολὺ διαφόρους φυλάς, τὴν *Μαλαϊκὴν* καὶ τὴν τῶν *Παπουαίων*· ἐκ δὲ τῶν

Ευρωπαίων οἱ μὲν Πορτογάλοι κατέχουσιν εἰσέτι μέρος μόνον τῆς νήσου *Τιμόρης* (πρὸς Ν. τῶν Μολούκκων), οἱ δὲ Ἴσπανοὶ ἄρχουσι τῶν *Φιλιππίνων*, καὶ οἱ κυριώτεροι κάτοχοι *Ὀλλανδοὶ* πασῶν τῶν *Σουνδαίων νήσων* καὶ τῶν *Μολούκκων*.

Ἐνταῦθα δ' ἀνήκουσι·

1) Αἰ *Ἀρδαμάναι*, μὴ ἀπέχουσαι πολὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰραβάνη. Εἰς ταύτας πέμπουσιν οἱ Ἀγγλοὶ τοὺς καταδίκους.

2) Αἰ *Νικοβάραι*, ΝΑ. τῶν προηγουμένων. Αὗται διατελοῦσιν ἀπὸ τοῦ 1869 ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἀγγλῶν.

3) Αἰ τέσσαρες μεγάλαι Σουνδαῖαι νῆσοι. Καὶ

α'. ἡ *Σουμάτρα*, χωριζομένη ἀπὸ τῆς χερσονήσου διὰ τοῦ πορθμοῦ τῆς *Μαλάκας*. Καὶ ΝΑ. μὲν πόλιν ἔχει τὴν *Παλεμβάγκην*, πρὸς Δ. δὲ τὴν *Γερκουλένην*. Πρὸς Α. δὲ τῆς Σουμάτρας κεῖνται αἱ πλήρεις κασσιτέρου νῆσοι *Βάγκα* καὶ *Βιλλιτώρη*.

β'. *Ἰάβα* (Δτάβα), μετὰ 18 περίπου ἑκατομμ. Κ., χωριζομένη ἀπὸ τῆς Σουμάτρας διὰ τοῦ Σουνδαίου πορθμοῦ, καὶ τρυφερώτατα ἔχουσα τὰ φυτά. Πόλεις δ' ἐνταῦθα εἶνε·

Ἡ *Σουραβαῦα*, ἡ νῦν ἀκμαιοτάτη πόλις, ἔχουσα 890 χιλ. Κ., καὶ ἡ *Βαταβι* πρὸς Δ. μετὰ 60,000 Κ.

γ'. *Βόργεος*, μετὰ τῆς Ἀγγλικῆς ἀποικίας *Σαρυβάκης*, ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας. Παρὰ δὲ τὴν Βορειοδυτικὴν παραλίαν κεῖται ἡ Ἀγγλικὴ νῆσος *Λαβουάρη*.

δ'. *Κελέθη* ἢ *Μακασάρη*. Εἰς τὴν θέσιν τῆς ποτὲ πρωτευούσης *Μακασάρης* κεῖται τὸ φρούριον *Ροττερδάμη*, μετὰ τῆς πόλεως *Βλαρδίνγης*.

4) Αἱ μικραὶ Σουνδαῖαι νῆσοι, ἥτοι ἡ *Τιμόρη* πρὸς Α. (ἥς τὸ Ἀνατολικὸν ἡμῖς εἶνε Πορτογαλικόν), ἡ *Φλωρίς* πρὸς Δ., ἡ *Σουμβάβα*, ἡ *Λομβόκη* πρὸς Δ. (ἐνθα τὸ ἡφαίστειον *Πιρδιάριον* ἔχει ὑπὲρ τοὺς 43,000 π.) καὶ *Βάλη*, ἡ δυτικωτάτη.

5) Αἱ *Μολοῦκκαι* ἡ νῆσοι τῶν ἀρωμάτων· ἥτοι *Βαρδαῖαι*, πολὺ μικραὶ μὲν, ἀλλὰ σπουδαῖαι ὡς τόποι τοῦ μωσχοκαρυδίου, *Κεράμη*, πρὸς Β., *Γίλλολοι*, ἔτι βορειότερον, *Τερνάτη*, πρὸς Δ. τοῦ Γιλόλου, καὶ ἄλλαι.

6) Αἱ *Σουλούβαι* νῆσοι, μετὰ τῆς Βορνέου καὶ τῶν Φιλιππίνων.

7) Αἱ *Φιλιππῖναι*, συγκείμεναι ἐκ τῆς *Μαρίλης* ἢ *Λουζώνης* τῆς βορειοτάτης, μετὰ τῆς πρωτευούσης *Μαρίλης*, ἐχούσης 460,000 Κ., καὶ τῆς *Μινδαράου* (ἢ *Μαγινδαράου*).

Β'. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΣΙΑ.

6. Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ.

[7,300 □ Μ (;), μετὰ 33 (;) ἑκατομμ. Κ.].

Τὸ κράτος τοῦτο, συγκείμενον ἐκ νήσων, εἶνε ἡ καθ' αὐτὸ ἐστία τῆς μεγάλης τῶν ἡφαιστειῶν σειρᾶς, ἥτις ἀπὸ τῶν Σουνδαίων νήσων φέρεται πρὸς τὴν Καμπσιάτκαν. Καὶ ἡ μὲν εὐφορος χώρα ἐκτρέφει λαὸν ἰσχυρὸν καὶ τὰ μέγιστα δραστήριον, τὴν δὲ ὑπερτάτην τῆς πολιτείας ἐξουσίαν ἔχει ὁ *μικάδος* (ἐκκλησιαστικὸς ἀρχηγός), εἰς τὸν ὅποιον εἶνε ὑποτεταγμένοι πάντες τῆς χώρας οἱ

ἡγεμόνες. Καὶ πολὺν μὲν χρόνον ἡ Ἰαπωνία ἦτον ἀποκεκλεισμένη πρὸς τὰ θαλασσοποροῦντα ἔθνη, τανῦν ὁμως ἡνοίχθησαν εἰς αὐτὰ 3 λιμένες, ἐν οἷς ἡ *Ναγκασάκη* εἰς τὴν *Κιουσιὸν* καὶ ἡ *Υοκοχάμα*, συνδεομένη διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς *Ἰεδοῦς*.

Ἡ δὲ καθ' αὐτὸ Ἰαπωνία σύγκειται ἐκ τριῶν μεγάλων νήσων τῆς *Νιπώνης* πρὸς Β., τῆς *Κιουσιὸν* πρὸς Ν. καὶ τῆς *Σικόκης* ἐν τῷ μέσῳ. Ἐκ δὲ τῶν πέριξ νήσων μεγίστη εἶνε ἡ πρὸς Β. *Ἰεσώ*. Εἰς τὴν *Νιπώνην* κεῖνται

ἡ *Ἰεδώ* ΒΑ., μετὰ περίπου 700,000 Κ., μέχρις ἐσχάτων καθέδρα τοῦ ταϊκού (κοσμικοῦ ἀρχηγοῦ).—*Μιάκον* ΝΔ. ἡ *Κιότο*, μετὰ 400 περίπου χιλ. Κ., καθέδρα κληρικοῦ τοῦ καὶ μόνου ἤδη ἄρχοντος.—*Οσάκα* ΝΑ., μετὰ 400,000 Κ. περίπου, ἡ κυριωτέρα ἐμπορικὴ πόλις, ἐσχάτως ἀνοιχθεῖσα εἰς τὸ μετὰ τῆς ἀλλοδαπῆς ἐμπόριον.

7. ΚΙΝΑ ἢ ΣΙΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ.

[187,000 □ Μ., 425 ἑκατομύρια Κ.].

Τὸ κράτος τοῦτο διαιρεῖται εἰς τὴν καθ' αὐτὸ *Κίνα* καὶ τὰς γειτονικὰς χώρας *Μαρδοχουρία* ΒΑ., *Μογγολίαν* πρὸς Β., *Τιβέτ* ΝΔ., *Κορέα* Α. καὶ τὰς νήσους *Λιευκέας* πρὸς ἀνατολάς.

Α. Ἡ ΚΑΘ' ΑΥΤΟ ΚΙΝΑ.

[73,000 □ Μ. 405 ἑκατομ. Κ.].

Αὕτη πρὸς Ν. μὲν καὶ Α. ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ *Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ*, πρὸς Δ. δὲ ὑπὸ τῶν *Κουελλουρίων* ὄρεων καὶ βορειοδυτικὰ ὑπὸ τῆς μεγάλης ἀμμώδους ἐρήμου *Γόβης*. Πρὸς Β. δὲ τὰ σύνορα συνέχονται μετὰ τοῦ γιγαντώδους

ἔργου τοῦ μεγάλου τείχους. Οἱ δύο δὲ σπουδαιότατοι ποταμοὶ εἶνε ὁ Ὑαντσεκιάγγης καὶ ὁ Ὀάγγος. Ἐξ Ἀρκτου δὲ πρὸς Ν. διασχίζει τὴν χώραν ἡ 250 Μ. μακρὰ Αὐτοκρατορικὴ διώρυξ.

Τὸ κλίμα τῆς Κίνας δεικνύει μὲν πάσας τὰς μεταβολὰς τῶν εὐκράτων χωρῶν, διὰ τὴν μεγάλην ὁμῶς ἕκτασιν εἶνε ψυχρότατον εἰς τὰ βόρεια καὶ λίαν θερμὸν εἰς τὰ νότια. Προκόπτουσι δ' εἰς τὰς πεδιάδας, ἐκτὸς τῆς ὀρύζης καὶ τοῦ σίτου, τὰ ἄριστα εἶδη τοῦ τεύτου, βαμβακίου καὶ ζαχαροκαλάμου. — Εἰς μεγάλην δὲ τελειότητα ἔφθασεν εἰς τὴν Σινικὴν αὐτοκρατορίαν ἡ βιομηχανία τῆς πορσελλάνης, τῆς μεταξουργίας, τῆς βαμβακουργίας καὶ τοῦ χάρτου. Ἡ δὲ λεπτουργικὴ τέχνη καὶ ἡ πυρῖτις ἦτο παρ' αὐτοῖς πολὺ πρὸ ἡμῶν γνωστή.

Ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους 1644 εἶναι κύριοι τῆς χώρας οἱ Μανδσχοῦοι Τάρταροι.

Πόλεις ἐνταῦθα λόγου ἄξιαι εἶνε·

Εἰς τὴν ἐπαρχίαν *Πετσελίαν* τὸ *Πεκῖνον*, «ἡ αὐλὴ τοῦ Βορρά», ἔχον 5 Μ. περιφέρειαν καὶ 1,650,000 Κ.

Ἐπὶ δὲ τοῦ Ὑαντσεκιάγγη κεῖται ἡ *Ναγκίγγη*, «ἡ αὐλὴ τῆς Μεσημβρίας».

Εἰς δὲ τὴν ἐπαρχίαν *Καντῶνα* ἡ *Καντώρ*, μεθ' 4 ἐκ. 650,000 Κ, παρὰ τὸν Τσουκιάγγην ἢ Ποταμὸν τῶν μαργαριτῶν. Ἐκτὸς δὲ τῆς Καντῶνος, ἔχουσιν ἀνοιχθῆ εἰς τὴν μετὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν ἐπιμιξίαν· τὸ *Ἀμῦον*, τὸ *Φουτσεουφου* (Φουτχεου), τὸ *Νιγγποφου* (Λιγγιπῶ), ἡ *Σχαγγάη* καὶ *Ταϊθάη* εἰς τὴν Φορμόζαν.

Ἀπὸ δὲ τῆς 16^{ης} ἑκατονταετηρίδος κατέχουσιν οἱ μὲν Πορτογάλοι ἐπὶ τινος νήσου τὴν πόλιν *Μακάορ*, οἱ δὲ

Ἄγγλοι ἀπὸ τοῦ 1842 τὴν βραχὺδὴ νῆσον *Χογκόγγην* πλησίον τοῦ Μακάου (ἧς ἡ πρωτεύουσα Βικτωρία ἔχει 400,000 κ.).

Ἐκ δὲ τῶν Σινικῶν νήσων λόγου ἄξιαι μάλιστα εἶνε ἡ *Φορμόζα* καὶ ἡ *Χαϊνάρη* εἰς τὰ νοτιώτατα.

Εἰς τὴν Κίναν, καθὼς καὶ εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, πληρώνει φόρον τὸ βασιλεῖον τῆς Κορέας [4,300 □ Μ., 9 ἑκατ. κ.], ἧς ὁ ἄρχων ἐπικαλεῖται «βασιλεὺς 10,000 νήσων». Χωρίζεται δὲ ἡ Κορέα ἀπὸ τῆς Κίνας διὰ τινος ἀκατοικήτου καὶ οὐδετέρου γῆς τμήματος.

Γ'. ΜΕΣΗ ἢ ΥΨΗΛΗ ΑΣΙΑ.

Τὰ ἐνδότερα τῆς Μέσης Ἀσίας διασχίζονται ὑπὸ δύο, ἐκ Δ. πρὸς Α. φερομένων χιονωδῶν ὄρειων ἀλύσεων, τῶν *Οὐρατίων ὀρέων* (Θιανσχάν) καὶ τῶν νοτιωτέρων *Κουελλυνίων*. Ἐνεκα δὲ τῶν περὶ ὀρέων διαιροῦσι τὸ πρὸς δυσμὰς ἡμῖς τῆς ὑψηλῆς χώρας εἰς τρία κύρια ὀροπέδια· 1) τὸ *Τιβέτ*, μεταξὺ τῶν Ἰμαλαίων καὶ Κουελλυνίων· 2) τὴν *ὑψηλὴν Ταρταρίαν*, μεταξὺ τῶν Κουελλυνίων καὶ Οὐρανίων· 3) τὴν *Σουγγαρίαν*, μεταξὺ τῶν Οὐρανίων καὶ Ἀλταίων.

6'. Η ΜΑΝΑΣΧΟΥΡΙΑ

(ΤΟΥΓΓΟΥΣΙΑ).

Αὕτη εἶνε ἡ παντελῶς ὄρεινὴ χώρα τοῦ ποταμοῦ Ἀμούρ. Τῶν δὲ περὶ τὰς ἐκβολὰς τόπων ἄρχουσιν οἱ Ῥώσσοι.

Γ'. Η ΜΟΓΓΟΛΙΑ.

ΗΤΟΙ Η ΠΡΟΣ ΑΝΑΤΟΛΑΣ ΥΨΗΛΗ ΑΣΙΑ.

Τὸ μέγιστον ταύτης μέρος κατέχει ἡ πετρώδης καὶ ἄλμυρά ἔρημος *Γόβη*.

Ἐνταῦθα δὲ ἡ *Μαῖτμασχίρη* πρὸς Β., πλησίον τῆς πόλεως τῶν Ῥωσικῶν συνόρων *Κιάχτας*, εἶνε ὁ κυριώτερος σταθμὸς τοῦ ἐμπορίου τῶν Σινῶν πρὸς τοὺς Ῥώσους διὸ καὶ προσφορωτέραν τινὰ ὁδὸν διὰ τῆς ἐρήμου *Γόβης* ζητοῦσι.

Δ'. TIBET,

ΗΤΟΙ Η ΠΡΟΣ ΝΟΤΟΝ ΥΨΗΛΗ ΑΣΙΑ.

Τὸ Τιβέτ ὅρια ἔχει πρὸς Ν. μὲν τὰς χιονοσκεπάστους κορυφὰς τῶν Ἰμαλαίων, πρὸς Β. δὲ τὰ Κουελλύνια. Διαιρεῖται δὲ εἰς τὸ πρὸς δυσμὰς κείμενον *Μικρὸν Τιβέτ* (ἢ *Λαδὰχ*) καὶ τὸ πρὸς ἀνατολὰς *Μέγα Τιβέτ*, μετὰ τῆς *Λάσσας* ΝΑ., καθέδρας τοῦ *Δαλαῖ Λάμα* ἥτοι μεγάλου καὶ ὡς θεοῦ θερουμένου ἀρχιερέως.

8. 111,

ΗΤΟΙ Η ΠΡΟΣ ΔΥΣΜΑΣ ΥΨΗΛΗ ΑΣΙΑ.

Ζουγγαρία καὶ Ἀρατολικὸν Τουρκιστάν.

Αἱ χῶραι αὗται κεῖνται εἰς τὰς δύο πλευρὰς τῶν Οὐρανίων ὀρέων καὶ εἰς μὲν τὸ βόρειον μέρος εἶνε ἡ *Ζουγγαρία*, τόπος τῶν πηγῶν τοῦ *Ἰρτισιόν*, μετὰ τῶν λιμνῶν *Δσαϊσάγγης*, *Βαλχασσίας* καὶ *Ἰσικούλης*. Ἐνταῦθα δὲ πλησίον κεῖται τὸ *Ἰλ* (*Κούλδσχα*), κύριος σταθμὸς τοῦ ἐμπορίου τῶν συνόρων. Τὸ δὲ νότιον μέρος περιέχει τὴν ὑψηλὴν *Ταρταρίαν*, ἥτοι μικρὰν *Βουχα-*

ρίαν. Ὡς ἐμπορικαὶ δὲ πόλεις ἐνταῦθα λόγου ἄξια εἶνε ἡ *Ἰαρκάνδη* καὶ *Κασχγάρη* ἡ τελευταία μάλιστα εἶνε πρωτεύουσα τοῦ νεωστὶ ἰδρυθέντος ὁμωνύμου χανάτου.

9 ΤΟΥΡΚΙΣΤΑΝ, ΤΟΥΡΑΝ,
ΗΤΟΙ Η ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΤΑΡΤΑΡΙΑ.

[περίου 20,000 □ Μ. καὶ περὶ τὰ 8 ἑκατομμ. Κ.]

Τούτου τὰ πρὸς Α. καὶ Ν. μέρη ἀποτελοῦσιν αἱ κατωφέρειαι τῶν Οὐρανίων ὀρέων, τοῦ Βολούρου (Βολορτάχ) καὶ τοῦ Ἰνδοκούχου. Ἐκ τοῦ ὕψους δὲ τούτων καταπίπτει ἔπειτα ἡ χώρα εἰς τὸ ταπεινότατον συμπάσης τῆς Ἀσίας χαμήλωμα, παρὰ τὴν Ἀράλιν λίμνην καὶ τὴν Κασπίαν θάλασσαν (8,413 □ Μ.). Εἰς δὲ τὴν Ἀράλιν λίμνην (1,267 □ Μ) χύνονται ὁ Ἀμοὺ Δαρίας ἡ Γίχων (*Ὠξος), ἀπὸ τοῦ Ἰνδοκούχου πηγάζων, καὶ ὁ Σίρ Δαρίας (Ἰαξάρτης), ἀπὸ τῶν Οὐρανίων ἐκρέων.

Καὶ κυρίαρχος μὲν λαὸς εἶνε οἱ Τοῦρκοι (Οὐσβέκοι, Τουρκομάνναι καὶ Κιργίσιοι)· τὰ δὲ ἰσχυρότατα χανάτα εἶνε ἡ Βοχάρα μετὰ τοῦ προτέρου χανάτου τῆς Βάλχας (τῶν πάλαι Βάπτρων, ἀπὸ τοῦ 1868 ὑπὸ τὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν τῆς Ῥωσσίας), ἡ Χοκάνη παρὰ βραχίονα τοῦ ὄρους Βολούρου (τὸ βόρειον μέρος κατέχουσιν ἀπὸ τοῦ 1865 οἱ Ῥῶσσοι), ἡ Κουνδουσία καὶ ἡ Χίβα. Πόλεις δὲ ἀξιολογώταται ἐνταῦθα εἶνε·

Βοχάρα, μετὰ 150,000 Κ. περίπου καὶ ἀκμάζοντος ἐμπορίου.—*Χίβα*, ἀριστερόθεν τοῦ κάτω Γίχωνος, κυριευθεῖσα τὸ 1873 ὑπὸ τῶν Ῥώσσω.—*Χοκάνη*, μετὰ 30,000 Κ. περίπου, ἄλλοτε πρωτεύουσα τοῦ Τσιγκισχάνου.

10. ΚΑΥΚΑΣΙΑ.

[8,130 □ Μ., σχεδόν 5 ἑκατομμ. Κ.]

Ἡ ὑποτεταγμένη εἰς τοὺς Ῥώσσους χώρα τῶν *Τσερκέσσω*ν ἢ *Κιρχασίων* διαμερίζεται εἰς 6 διοικήσεις, ὧν σπουδαιοτάτη εἶνε ἡ τῆς *Τιφλίδος*, μετὰ τῆς ὁμωνύμου πρωτεύουσας παρὰ τὸν *Κῦρον*, ἐχούσης 60,000 Κ. περίπου, καὶ ἡ τῆς *Εριβάνης*, τῆς ὁποίας ἡ ὁμωνύμος πρωτεύουσα χωρίζεται ἀπὸ τοῦ *Αραράτ* διὰ τῆς *Αρασίου* κοιλάδος.

Δ'. ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΣΙΑ.

Ἡ ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΡΩΣΙΑ.

(ΣΙΒΗΡΙΑ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ).

[87,000 □ Μ., μετὰ 7 περίπου ἑκατομμ. Κ].

Ἔκτασις, πεδιάδες καὶ ποταμοί.

Ἡ *Σιβιρία*, ἐκτεινομένη ἀπὸ τῶν Οὐραλίων μέχρι τοῦ Βεριγγίου πορθμοῦ, καὶ ἀπὸ τῶν Ἀλταίων ὀρέων πρὸς Ν. μέχρι τῆς Παγωμένης θαλάσσης, εἶνε κατὰ τὸ μέγιστον μέρος χαμηλὴ πεδιάς. Ἐνταῦθα δὲ ρέουσι τρεῖς μεγάλοι ποταμοί· ὁ *Ὀβης*. (580 Μ. μακρός), δεχόμενος ἀριστερόθεν τὸν *Ιρτίσσιον* καὶ *Τοβόλην*, ὁ *Ιερισέης* (700 Μ. μακρός), πηγάζων ἐκ τῆς *Σέλεγγαίας* πηγῆς, ἣτις χύνεται εἰς τὴν μεγάλην *Βαϊκάλην λίμνην*, καὶ ὁ *Αέρας* (600 Μ. μακρός).

Ἵρη.

Ἐκτὸς τῶν πρὸς Δ. Οὐραλίων καὶ τῶν πρὸς Ν. Ἀλ-

τατων, ὄρη λόγου ἄξια εἰς τὴν Σιβιρίαν, περὶ μὲν τὴν *Βαϊκάλην* λίμνην εἶνε τὰ *Δαουρικά*, βορειανατολικῶς δέ, περὶ τὰς πηγὰς τοῦ Ἀμούρ καὶ Λένα, τὰ *Ἰαβλον-τόια*, καὶ περαιτέρω τὰ ὄρη τῆς *Καμτσιάτκας*.

Πληθυσμός.

Τὴν Σιβιρίαν κατοικοῦσι· 1) *Φιννικοὶ* λαοὶ (Ὅστιά-και, *Σαμοεδαι*)· 2) *Ἑσκιμόζοι* (Τσοῦκτσοι καὶ Ἀλεῦ-παι)· 3) *Μογγόλοι* (Καμτσάδαλοι, Τουγγούσοι καὶ Καλμουκκοί)· 4) *Τούρκοι* (Ἰακούτοι, Κιργίσιοι καὶ Βασ-σάκιοι).

Πόλεις.

Πόλεις δὲ εἰς τὴν Σιβιρίαν, διαιρουμένην εἰς 5 διοι-κῆσεις καὶ 8 ἐπαρχίας, λόγου ἄξια εἶνε·

Εἰς μὲν τὴν *Δυτικὴν Σιβιρίαν* *Τοβόλσκη*, μετὰ 20 χιλ. Κ., πρωτεύουσα.—*Ὀμσκη*, μετὰ 27,000 Κ., παρὰ τὸν Ἰρτίσσιον, ἔδρα τῆς ὑπερτάτης διοικήσεως τῆς Δυ-τικῆς Σιβιρίας.—*Τόμσκη* πρὸς Α., μετὰ 24,000 Κ.—*Βαργαούλη*, πρὸς Ν. παρὰ τὸν Ὀβιν, ἡ κυριωτέρα ὀρεινὴ πόλις τῶν μακρῶν Ἀλταίων.

Ἡ δὲ διοίκησις *Τουρκιστάν*, εἰς τὰ ΝΔ. τῆς Σιβιρίας, ἀποτελεσθεῖσα κατὰ τὸ μέγιστον μέρος ἐκ τῶν εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν κατακτῆσεων, διαιρεῖται εἰς δύο ἐπαρ-χίας, καὶ πόλεις ἀξιοσημειώτους ἔχει· τὴν *Τασσκέντην*, μετὰ 80,000 Κ., καὶ τὴν *Σαμαρκάνδην*, μετὰ 30,000 Κ., πρωτεύουσαν τοῦ Ταμερλάνου.

Εἰς δὲ τὴν *Ἀνατολικὴν Σιβιρίαν* κεῖνται· *Ἰρκούτ-σκη*, μετὰ 28,000 Κ., παρὰ τὸν Ἀγγάραν, ΒΔ. τῆς Βαϊκάλης.—*Κιάχτα* ΝΑ., ἔχουσα ἐμπόριον μετὰ τῆς Κίνας.—*Ἰακούτσκη* ΒΑ., παρὰ τὸν Λέναν, ἀσκοῦσα ἐμ-

πόριον λευκοϊκτίδων. — Ὀχότσκη, παρὰ τὴν δμώνυμον θάλασσαν.

Ἡ δὲ χερσόνησος *Καμτσιάτκα*, διασχιζομένη ὑπὸ λόγου ἀξίων σειρῶν ἡφαιστείων (ὕψος 14,000 π.), κεῖται εἰς τὴν Α. παραλίαν. Καὶ οἱ μὲν *Καμτσάδαλοι* (εἰσέτι μόνον 5,000) εἶνε χριστιανοί· ἔδρα δὲ τοῦ διοικητοῦ εἶνε ἡ *Πετροπαυλόβσκη*.

Ἐνταῦθα προσέτι ἀνήκουσιν·

1) Αἱ Ἑρσσηκαὶ νῆσοι *Κουρίλαι*, πρὸς Β. τῆς Ἰαπωνίας. 2) Αἱ 4 νῆσοι τῆς *Νέας Σιβιρίας*, εἰς τὸν Β. Παγωμένον Ὠκεανόν. 3) Ἡ παραχωρηθεῖσα ὑπὸ τῶν Σινῶν χώρα τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀμούρ μετὰ τῆς μάλιστα λόγου ἀξίας *Νικολαϊέβσκης*. Ἐδῶ συγκαταλέγεται καὶ ἡ μεγάλη νῆσος *Σαχαλίνη*, ἀπέναντι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀμούρ (2,240 □ Μ.).

ΑΦΡΙΚΗ

[513,600 □ Μ., 206 εκατομμύρια Κ.].

Ὅρη καὶ ὁροπέδια.

Ὅρη τῆς Ἀφρικῆς ἀξιολογώτατα εἶνε πρὸς Β. δ' Ἄτλας, πρὸς Δ. τὸ Κόγγον (Νιγηρικὰ ὄρη) καὶ πρὸς Α. τὰ ὄρη τῆς Σελήνης. Σύμπαν δὲ τὸ πρὸς Ν. ἥμισυ ἐμφανίζεται ὡς πελώριον ὁροπέδιον, ἀνυψούμενον κλιμακῶδιν ἀπὸ Ν. πρὸς Δ. Ἡ δὲ βορεία τοῦτου ὁφρὺς πρὸς Α. μὲν ἔχει τὴν ὀρεινὴν χώραν τοῦ Χαβὲς (Ἀβυσσινίας), νοτιοδυτικῶς δὲ τὸ ὑψηλὸν Σουδάν. Εἰς δὲ τὸ πρὸς βορρᾶν ἄλλο ἥμισυ τῆς Ἀφρικῆς ἐκτείνεται τεράστιον καὶ πρὸς τὸ βόρειον Σουδάν ταπεινούμενον ὁροπέδιον, ἡ ἔρημος Σαχάρα, ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ μέχρι τῶν συνεχῶν Αἰγυπτιακῶν καὶ Νουβιακῶν δάσεων (120,00 □ Μ.)· χωρίζει δὲ αὕτη τὴν ὑψηλὴν πεδιάδα τῆς Βαρβάριας πρὸς Δ. ἀπὸ τῆς χερσονήσου Βάρκας πρὸς Α.

Ποταμοί.

Μέγιστοι ποταμοὶ εἶνε δ' Νεῖλος καὶ Νίγηρος, οὗτινος αἱ πηγαὶ εὐρίσκονται ἐπὶ τοῦ ὄρους Κόγγον. Ἐνώσας δ' ὁ Νίγηρος τὰ διάφορα ρεύματά του φθάνει, Ἰσας ἤδη ὀνομαζόμενος, πλησίον τοῦ Τιμβουκτοῦ εἰς τὴν μεσημβρινὴν ἄκραν τῆς ἐρήμου, διασχίζει τὸ ὄρος Κόγγον, δέχεται παρ' αὐτοῦ τὸν Τσάδδαρ ἢ Βερούνηρ, καὶ χύνεται ὡς Κουόρας εἰς τὸν κόλπον τοῦ Βενίνου.

Ὁ δὲ *Νεῖλος* (περὶ τὰ 860 Μ. μικρὸς), ἔχει ποταμὸν τῶν πηγῶν αὐτοῦ τὸν Λευκὸν ποταμὸν (*Βαρελαβυάδην*), ὅστις ῥέει ἐκ τῆς βορείου ἄκρας τῆς ΝΑ. λίμνης *Νυάρζας* ἢ *Οὐκερέβης*· πρὶν δὲ φθάσῃ εἰς τὴν Νουβίαν, ἐνισχύεται ὑπὸ τοῦ *Βαρελαζάλη*· παρὰ δὲ τὴν Χαρτούμην ἐνοῦται μετὰ τοῦ ἐκ τῆς Ἀβυσσινίας προερχομένου *Βαρελαζρέκη* (γλαυκοῦ ποταμοῦ), καὶ δεξιόθεν δέχεται εἰς τὴν Νουβίαν τὸν Τακατζῆν ἢ Ἀτθάραν· παρὰ δὲ τὴν Σὺήνην (Ἀσσουάν) ἀποτελεῖ τὰ τελευταῖα ταχέα ῥεύματα, καὶ διαρρέων τὴν Αἴγυπτον ἄνευ παραποτάμων, σχηματίζει τὸ *Δέλτα* καὶ χύνεται εἰς τὴν θάλασσαν διὰ δύο κυρίων βραχιόνων.

Ἄλλοι δὲ ποταμοὶ τῆς Ἀφρικῆς εἶνε ὁ *Ζαῖρης* ἢ *Κόγγος*, χυνόμενος εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας, καὶ οἱ *Ῥιογράνδης*, *Γαμβίας* καὶ *Σερεγάλης*, τῆς Σενεγαμβίας, πηγάζοντες ἐκ τοῦ Κόγγου (Νιγριτικῶν ὁρέων) καὶ χυνόμενοι εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν, καὶ ὁ *Ζαμβέζης* Ν.Α., ἐκβάλλων εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανόν, ἀπέναντι τῆς *Μαδαγασκάρης*.

Φυτὰ καὶ ζῷα.

Συνήθως καλλιεργούμενον φυτὸν καθ' ὅλην τὴν Ἀφρικὴν εἶνε ὁ *καφρός*, ὅστις εἶνε καὶ ἰθαγενής, ὁ φοῖνιξ καὶ παντὸς εἶδους ἐλαιόδενδρα. Εἰς δὲ τὸ βασίλειον τῶν ζῴων ἰθαγενεῖς εἶνε ἡ καμηλοπάρδαλις, οἱ ὄναγροι καὶ αἰγαγροὶ· ἔχει δὲ καὶ μέγαν πλοῦτον ὀρυκτῶν.

Α'. ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ.

1. ΑΙΓΥΠΤΟΣ,

Τουρκική επαρχία, ὑπὸ τὸν Ἰσμαήλ Πασσᾶν).

[6,000 □ Μ., 5 ἑκατομμ. Κ.]

Ἡ Αἴγυπτος, ὑπὸ τοῦ Νείλου διαβρεχομένη, ἔχει πρὸς Α. μὲν τὰ συνεχῇ τῆς Ἀραβίας, ὄρη, πρὸς Δ. δὲ τὰ *Λυβυκά*. Οἱ δύο δὲ κύριοι τοῦ Νείλου βραχίονες ἐκβάλλουσι παρὰ τὴν *Δαμιέτην* καὶ *Ροζέτην*.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ βροχὴ ἐν Αἰγύπτῳ εἶνε σπανία, ὁ Νεῖλος ἐδημιούργησε τὴν χώραν. Αἱ δ' ἐν Ἀβυσσινίᾳ περιοδικαὶ βροχαὶ ἀρχίζουσι κατὰ τὸν Μάρτιον, καὶ γίνονται αἰτία νὰ υπερβαίνει τὰς ὄχθας αὐτοῦ ὁ Νεῖλος, οὕτως ὥστε καθιστᾷ γόνιμον τὸ ἔδαφος μὲ τὴν ἰλὺν αὐτοῦ.

Εἶνε δὲ οἱ κάτοικοι τῆς Αἰγύπτου Ἀραβες, καὶ διαιροῦνται εἰς *Φελλάχους* (χωρικοὺς) καὶ εἰς νομάδας *Βεδουίτους*. Οἱ δὲ χριστιανοὶ *Κόπται*, ἀπόγονοι τῶν παλαιῶν τῆς χώρας κατοίκων, εἶνε περὶ τοὺς 450,000.

Ἡ Αἴγυπτος διαιρεῖται φυσικῶς

1) εἰς τὴν Ἀνω Αἴγυπτον, μὲ τὰ ἑρείπια τῶν παλαιῶν ἑκατομπύλων *Θηβῶν*, εἰς ἀμφοτέρας τοῦ Νείλου τὰς πλευρὰς παρὰ τὰ χωρία *Λουξόριον* καὶ *Καρνάκιον*. Ἀήγει δὲ ἡ Ἀνω Αἴγυπτος εἰς τὴν πόλιν τῶν *Καραβανίων Σιούτην*.

2) τὴν Μέσην Αἴγυπτον, μετὰ τοῦ *Καῖρου*, ἔχοντος 350,000 Κ. Εἶναι δὲ τὸ Κάϊρον, ἔνθα καὶ ἱκανοὶ Ἕλληνες ἐμπορεύονται, ἡ μεγίστη πόλις τοῦ Τουρκικοῦ κράτους μετὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν. Παρὰ δὲ τὰ ἑρείπια τῆς παλαιᾶς *Μέμφιδος* κεῖνται αἱ 40 πυραμίδες,

τάφοι τῶν παλαιῶν βασιλέων τῆς Αἰγύπτου. Ἡ δὲ μεγίστη, ἡ τοῦ *Χέοπος* (422 π. ὑψηλή), κεῖται παρὰ τὴν θέσιν *Γιζέχ*.

3) τὴν *Κάτω Αἴγυπτον* ἢ *Δέλτα*, μετὰ τῆς *Ἀλεξανδρείας*, ἐχούσης 220,000 Κ., ἐν οἷς πολλοὶ Ἕλληνες. Ἐκ ταύτης διευκολύνετο μὲν καὶ πρότερον ἢ μεταξὺ *Εὐρώπης* καὶ *Ἰνδίας* συγκοινωνία διὰ τοῦ πρὸς τὸ *Σουεῖζ* ἄγοντος σιδηροδρόμου· ἤδη ὅμως, ἀνοιχθείσης τῆς 21¹/₂ Μ. μακρᾶς τοῦ *Σουεῖζ* διώρυγος (Νοεμ. 1869), ἔτι μᾶλλον αὐξάνεται ἡ συγκοινωνία αὕτη διὰ τῆς ἀτμοπλοῦτας· — Ἄλλαι πόλεις ἐνταῦθα εἶνε· *Πόρτ Σαῖτ*, ἐνθα ἄρχεται ἡ *Μεσόγειος θάλασσα*, καὶ *Ἰσμαῖλῖα*, ἐνθα ἄρχεται ἡ διώρυξ τοῦ *Νεῖλου*. — *Δαμιέττη*, κατὰ τὸν *Μεσαιῶνα* τὸ κλειδίον τῆς Αἰγύπτου, νῦν δὲ τὸ κέντρον τῆς μετὰ τῆς *Συρίας* ἐπιμιξίας. — *Ἀβουκίρ*, ὀχυρὸν φρούριον· πλησίον αὐτοῦ ἐνίκησεν ὁ Ἄγγλος ναύαρχος *Νέλσων* τοὺς *Γάλλους*, τῇ 1 Αὐγούστου τοῦ 1798.

2. ΝΟΥΒΙΑ.

Ὁ *Νεῖλος* ἐνταῦθα δέχεται παραπόταμον τὸν *Αἰθῶραν* ἢ *Τακατζίηρ*.

Τὰ δὲ πρότερον ἀνεξάρτητα κράτη *Δόγγολα*, *Σχένδουρ* καὶ *Σερναάρ*, ἀποτελοῦσιν ἀπὸ τοῦ 1820 μέρος τοῦ *Τουρκικοῦ* κράτους τῆς Αἰγύπτου. Πόλεις δ' ἐνταῦθα λόγου ἄξιαι εἶνε·

Χαρτούμη, ΝΔ., μετὰ 45,000 Κ., εἰς τὴν συμβολὴν τοῦ *γλαυκοῦ* καὶ *λευκοῦ Νεῖλου*, κυριωτέρα ἔδρα τῆς *δουλεμπορίας*. — *Βερβέρη*, πρωτεύουσα μετὰ 8,000 Κ.

Τὸ δὲ κράτος *Κορδοφάν* ΝΔ., μετὰ τῆς πρωτεύουσας

Ἐλ' Ὀβελθης, ἀνήκει σήμερον ὡσαύτως εἰς τὴν Τουρκικὴν ἀρχὴν, ἥτις παρὰ τὸν Λευκὸν ποταμὸν προχωρεῖ ὁσημέραι πλεϊότερον.

3. ΑΒΥΞΙΝΙΑ ἢ ΧΑΒΕΞ.

Αὕτη εἶνε ὀρεινὴ χώρα μετὰ χιονοσκεπῶν ἀκρωρειῶν (ὕψους 44,000 π.)· ἀπ' αὐτῆς δ' ἐκρέει ὁ Ἀτβάρας. Ἡ δὲ πλήρης νήσων *Μιμνη Τσάνα* διαρρέεται ὑπὸ τοῦ γ. λαν-κοῦ *Νεῖλου*.

Οἱ Ἀβυσσῖνοι εἶνε χριστιανοί, διατελοῦντες πρότερον ὑπὸ ἀρχηγὸν ἐδρεύοντα ἐν Ἀμχάρη ἢ Γορδάρη. Λίαν δ' ἐπικινδύνους ἐχθροὺς ἔχουσι τοὺς πολεμικοὺς Γάλλας, ὁρμωμένους ἐκ τῶν ἐνδοτέρων τῆς ἡπείρου.

Τὰ δὲ 3 βασιλείαι *Γίγρηρ*, Ἀμχάραν καὶ Σχόαν, ὑπέταξε κατὰ τοὺς νεωτάτους χρόνους εὐτυχῆς τις νέος ἄρχων ταπεινῆς καταγωγῆς, ὁ Θεόδωρος. Ὁ νέος ὅμως (ἦτοι ὑπέρτατος βασιλεὺς) οὗτος συμπάσης τῆς Αἰθιοπίας ἐξεθρονίσθη ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν (Ἀπριλ. 1860). Ἐκτοτε δὲ ἡ χώρα, διαιρεθεῖσα πάλιν εἰς τρεῖς ἐπικρατείας, συνταράσσεται δεινότερον ἢ πρὶν ὑπὸ ἐρίδων περὶ θρόνου.

4. ΒΑΡΚΑ ΚΑΙ Η ΧΩΡΑ ΤΟΥ ΑΤΛΑΝΤΟΣ ΒΑΡΒΑΡΙΑ.

Δύο ἔρημοι καὶ κατὰ τὴν περιφέρειαν πολὺ διάφοροι ὑψηλαὶ πεδιάδες, μία μικρὰ πρὸς Α. καὶ μία μεγάλη πρὸς Δ., κατέχουσι τὴν βορείαν τῆς Ἀφρικῆς ὁφρύν.

Α'. Η ΠΡΟΣ ΑΝΑΤΟΛΑΣ ὙΨΗΛΗ ΠΕΔΙΑΣ, ἨΤΟΙ

ΤΟ ΟΡΟΠΕΔΙΟΝ ΤΗΣ ΒΑΡΚΑΣ.

Ἡ Βάρκα χωρίζεται διὰ τῆς ἐρήμου τῆς Σαχάρας ἀπὸ τῆς πρὸς δυσμὰς ὑψηλῆς πεδιάδος· εἰς δὲ τὰ ΝΑ. σύνο-

ρα καίται τὸ μέγα τοῦ ἐδάφους χαμήλωμα τῆς βορεια-
νατολικῆς Ἀφρικῆς. Ἐνταῦθα ἤνθησέ ποτε ἡ Κυρηναϊκὴ
πεντάπολις. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1869 κυβερνᾶται ἡ Βάρκα
κατ' εὐθείαν ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ πρωτεύου-
σαν ἔχει τὴν *Βιργάζαν*, εἰς τὴν μεγάλην Σύρτιν.

Β'. Η ΠΡΟΣ ΔΥΣΜΑΣ ὙΨΗΛΗ ΠΕΔΙΑΣ, ΠΤΟΙ

Η ΒΑΡΒΑΡΙΑ.

Εἰς ταύτην τὴν πλήρη χιόνος χώραν ὑφούται πρὸς
δυσμὰς μὲν ὁ Ὑψηλὸς καὶ χιονοσκεπὴς Ἄτλας· εἰς δὲ
τὴν πρὸς βορρᾶν παραλίαν ἐκτείνεται ὁ Μικρὸς Ἄτλας,
καὶ εἰς τὰ βόρεια σύνορα τῆς μεστῆς φοινίκων χώρας
Βιλεδου.λγερίδος ὁ Μέγας Ἄτλας· μεταξὺ δὲ τῶν δύο
ὑφούται ὁ Κεντρικὸς Ἄτλας.

Καὶ οἱ μὲν ἰθαγενεῖς κάτοικοι, Βάρβαροι ἢ Καβύλοι,
ἀπεώστησαν εἰς τὰ ἐνδότερα· οἱ δὲ κάτοικοι τῶν πόλεων
καλοῦνται Μαῦροι.

Περιλαμβάνει δὲ ἡ ὑψηλὴ αὕτη πεδιάς τέσσαρας ἐπι-
κρατείας.

α'. ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΚΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑΝ ΤΡΙΠΟΛΙΝ

(μετὰ τοῦ Φεζάν).

Κύκλω μὲν τῆς παραλίας τοῦ ἐπικινδύνου κόλπου
τῆς Σόδρας (τῆς μεγάλης Σύρτιδος) εἶνε ἡ καθ' αὐτὸ
Τρίπολις· πρὸς νότον δὲ ἡ ὁδὸς Φεζάν. Πόλεις δ' ἐν-
ταῦθα εἶνε·

Τρίπολις, λόγου ἄξια διὰ τὴν ἐπιμιξίαν μετὰ τῆς
Μουρζούκης, ἐμπορικῆς πόλεως κειμένης πρὸς νότον
εἰς τὸ Φεζάν, ὅποθεν τὰ καραβάνια πορεύονται πρὸς

τὸ Τιμβουκτού ΝΔ., τὸ Βορροῦ πρὸς Ν. καὶ Δὰρ Φῶρ νοτιανατολικά.

Β'. Η ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΤΥΝΙΔΟΣ.

Αὕτη κεῖται εἰς τὸν κόλπον τοῦ Καβεσίου (μικρᾶς Σύρτιδος), καὶ διατελεῖ ὑπὸ τὴν Τουρκικὴν ἐξουσίαν Πόλις δ' ἐνταῦθα εἶνε ἡ Τύνης, πρωτεύουσα μετὰ 125,000 Κ. καὶ τοῦ ὠχυρώμενου λιμένος τῆς Γολέττας.

Γ'. Η ΓΑΛΛΙΚΗ ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΛΓΕΡΙΑ.

[12,150 □ Μ., περὶ τὰ 3 ἑκατομμ. Κ.].

Αὕτη περιλαμβάνει τρεῖς ἐπαρχίας, αἵτινες ἐκ τῶν πρωτευουσῶν πόλεων καλοῦνται·

Ἀλγερία, μετὰ 50,000 Κ., ἐπὶ τινος ὑψώματος παρὰ τὴν θάλασσαν, πόλις ὀχυρά.—Κωνσταντίνη (ἡ παλαιὰ Κίρτα) μετὰ τῆς νέας εὐλιμένου Φιλιππεβίλλης (πόλεως τοῦ Φιλίππου).—Βόννα (Ἰππῶν ὁ βασιλικός).—Οράρη.

Δ'. ΦΕΖ ΚΑΙ ΜΑΡΟΚΚΟΝ.

Μάλιστα λόγου ἄξιαι πόλεις ἐνταῦθα εἶνε·

Φέζ, ἔχον βιομηχανίαν δερμάτων, ταπήτων καὶ χαλκωμάτων καὶ 450,000 Κ. περίπου.—Μαρόκκορ, μετὰ 50,000 Κ. περίπου εἰς τὰς ὑπωρείας τῆς χιονοσκεποῦς κορυφῆς τοῦ Ἀτλαντος.—Ταγγέριορ, μὲ καλὸν λιμένα.—Μεκινέζη, ἡ καθέδρα τοῦ αὐτοκράτορος.—Μογαδῶρη ἢ Σουαῖρα, εἰς ἄγονον παραλίαν.

Εἰς δὲ τοὺς Ἰσπανοὺς ἀνήκουσι τέσσαρα φρούρια, ὧν μάλιστα λόγου ἄξιον εἶνε ἡ Κέουτα ἢ Σέπτα (τόπος ἐξορίας τανῦν).

5. Η ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ ΤΟΥ Ξ'ΔΙ ΕΞΧΑΜ

Ἀπέναντι τῶν *Καναρίων νήσων*, εἰς τὴν ὅλως ἀλίμενον παραλίαν.

6. Η ΕΡΗΜΟΣ ΕΛΧΑΡΑ.

Ἡ ἄχανῆς αὕτη ἔρημος ἀρχίζει ἐκ τῆς παραλίας τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, μεταξὺ τῶν Καναρίων νήσων καὶ τοῦ Πρασίνου ἀκρωτηρίου, καὶ φθάνει μέχρι τοῦ Νείλου. Δὲν εἶνε δὲ πανταχοῦ ὅλως διόλου ὁμοιόμορφος· μάλιστα δὲ εἰς τὸν ἀμμόωδη τοῦτον ὠκεανὸν εὐρίσκονται ὡς νῆσοι τρόπον τινὰ ὁάσεις, τῶν ὁποίων ἡ μεγίστη τὸ περιστοιχιζόμενον ὑπ' ὀρέων *Φεζάν*, διαίρει τὴν *Σαχάραν* εἰς δύο μέρη· καὶ τὸ μὲν πρὸς δυσμίας, τὸ καὶ μεγαλύτερον, *Σαχέλ*, ἔχουν πεδιάς, καλούμενον, στερεῖται ὕδατος καὶ ὁάσεων, τὸ πρὸς ἀνατολάς ὅμως μικρότερον μέρος, ἔχουν ἡ *Λιβικὴ ἔρημος*, ἔχει ἀρκετὰς σειρὰς ὁάσεων, αἵτινες διευκολύνουσι τὴν μεταξὺ τῶν Ἀνατολικῶν καὶ Δυτικῶν τῆς Βορείου Ἀφρικῆς ἐπιμιξίαν.

Ὁ δὲ πληθυσμὸς τῆς *Σαχάρας* σύγκειται· 1) ἐξ Ἀράβων καὶ *Βεδουϊτῶν*, ἔχουν ἀνδρῶν τῆς ἐρήμου· 2) *Τουαρέγων*, κατοικούντων ἀνατολικά μέχρι τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης ἀπὸ τῆς Μουρζούκης πρὸς τὴν λίμνην Τσάδαν (εἰς τὸ Βόρειον Σουδάν)· 3) *Τεβούων* (Τίββων), ΝΑ. τοῦ *Φεζάν*.

7. ΣΕΝΕΓΑΜΒΙΑ.

Κειμένη αὕτη ἀπέναντι τῶν νήσων τοῦ Πρασίνου ἀκρωτηρίου, ποτίζεται ὑπὸ τοῦ *Σερεγάλη, Γαμβία* καὶ *Ριο γράνδη*, καὶ κατοικεῖται ὑπὸ τῶν τριῶν Νιγηρικῶν φύ-

λων τῶν *Μαυρίγγων*, *Φουλάκων* καὶ *Διολόφων*.—Τὸ δ' ἐμπόριον τῆς *Σενεγαμβίας* εὐρίσκεται εἰς τὰς χεῖρας τῶν Εὐρωπαϊῶν ἀποίκων, τῶν Γάλλων παρὰ τὸν *Σενεγάλην* (*Ἅγιος Λουδοβίκος*), τῶν Ἀγγλῶν παρὰ τὸν *Γαμβίαν* καὶ τῶν Πορτογάλων. Γίνεται δ' ἐντεῦθεν ἐξαγωγή πολλοῦ κόμμεως.

8. ΣΟΥΔΑΝ ἢ ΝΙΓΡΙΤΙΑ.

Οὗτω καλεῖται ἡ μεσόγειος τῆς Ἀφρικῆς χώρα, ἡ κειμένη μεταξὺ τῆς *Σενεγαμβίας* καὶ τοῦ *Κορδοφάν*, καὶ μεταξὺ τῆς *Σαχάρας* καὶ τῶν ἀγνώστων τοῦ Ἰσημερινοῦ χωρῶν.

Μεγίστη δ' ἐν τῷ μέσῳ λίμνη εἶνε ἡ *Τσάδα* [640 □ M.], μετὰ πολυαρίθμων εἰς αὐτὴν χυνομένων ὑδάτων.

Σπουδαιοτάτη δὲ θέσις τῆς ἐνδοτέρῳ βορείου Ἀφρικῆς, καθὼ κέντρον τῶν ὁδῶν τῶν *καραβανίων*, εἶνε τὸ *Τιμβουκτοῦ* (13,000 K.) μετὰ τῆς *Κάβρας* παρὰ τὸν *Νίγηρον*. Καὶ πρὸς δυσμὰς μὲν τῆς *Τσάδης* κεῖται τὸ κράτος *Βορνού* ἢ *Βοῦρνον*, πρὸς ἀνατολὰς δὲ τὸ *Δαργῶρ*.

Β'. ΝΟΤΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ.

9. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΛΙΑ.

Αὕτη ἀρχίζει ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου *Γουαρδαφουῦτον*, ἀπέναντι τῆς Ἀραβίας, καὶ καλεῖται μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ *Δσοῦβ* (ἀκριβῶς ὑποκάτω τοῦ Ἰσημερινοῦ)

Σομαλία. Ἀπὸ δὲ τοῦ Ἀσουῆ μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου *Δελγάδου* (ἀντικρὺ τῆς βορείας ἄκρας τῆς *Μαδαγασκάρης*) ἐκτείνεται ἡ *Σουαχίλια* μετὰ τοῦ Σουλτανάτου καὶ τῆς ἐπὶ νήσου πόλεως *Ζαρζιβάρης* (*Ζαγγουεβάρης*).— Πρὸς δὲ τὰ Δυτικὰ ὑφύεται χώρα ὀρεινὴ περὶ τὸ *Κιλιμάντζαρον* ὄρος (18,830 π.). Ἐσχάτως δὲ ἀνεκάλυψαν τὰς ἐξῆς μεγάλας λίμνας· τὴν *Νουάνζαν* (300 □ Μ. μέγαν), πρὸς Α. τῆς *Μοζαμβίκης*, τὴν *Ταγγανυκάαν*, ΒΔ. (500 □ Μ.), τὴν *Οὐκερέβην* (Νουάνζαν τῆς Βικτωρίας, ἐπὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ, περίπου 1,400 □ Μ.) καὶ τὴν *Λουτασιάναν* (Λουτασίαν ἢ Νουάνζαν τοῦ Ἀλβέρτου), ΒΔ. τῆς προηγουμένης· ἐξ ἀμφοτέρων δὲ τούτων ἐκτρέφεται ὁ *Λευκὸς Νεῖλος*.— Τὸ δὲ πρὸς Ν. ἥμισυ τῆς Ἀνατολικῆς παραλίας, ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου *Δελγάδου* μέχρι τῆς ἀνατολικωτάτης Ἀποικίας τοῦ *Κάπου* (Ἀκρωτηρίου), καλεῖται χώρα τῶν *Κάφρων*.— Τὰ δὲ ἐνδότερα βρέχονται ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ *Ζαμβέζη*, καὶ ΝΔ. κεῖται ἡ *Γκάμη Λίμνη* (14 □ Μ.). Πρὸς Α. δὲ τῆς λίμνης ταύτης, εἰς τὰ παράλια, κεῖνται αἱ χῶραι *Μοζαμβίκη* καὶ *Σοφάλα*, τὰς ὁποίας οἰκισιοποιοῦνται οἱ Πορτογάλοι. Πρὸς Ν. δὲ τῆς Σοφαλίας κεῖται ἡ Ἀγγλικὴ ἀποικία *Νατάλη*.

10. Η ΑΓΓΛΙΚΗ ΑΠΟΙΚΙΑ ΤΟΥ ΚΑΠΟΥ.

(ΕΥΕΛΠΙΣ ΑΚΡΑ).

[10,500 □ Μ., ὑπὲρ τὰς 700,000 Κ.].

Ὑπεράνω τῆς ἐπιπέδου παραλίας ὑφύεται ἡ ὀρεινὴ

χώρα *Karrota*, καὶ περαιτέρω τὸ ὄρος *Kompassior* (10 χιλιάδες π.).

Εἰς δὲ τὴν νοτίαν ἄκραν τῆς *Καπείου* χερσονήσου κεῖται τὸ ἀκρωτήριο (*Kapor*) τῆς *Καλῆς Ἑλπίδος*, ἢ καθ' αὐτὸ νοτία ἄκρα τῆς ἡπείρου.

Οἱ δὲ ἰθαγενεῖς *Όττεντότται*, ἔχοντες χοροῖαν ρυπαρὰν ἐλαιώδη, ὑπηρετοῦσι τοὺς Ἀγγλους. Καὶ πρὸς Ν. μὲν τῆς ἀποικίας ἡ καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου καὶ τοῦ βάμβακος, πρὸς Β. δὲ ἡ κτηνοτροφία εἶνε οἱ μάλιστα προσοδοφόροι τῆς βιομηχανίας κλάδοι.

Εἰς δὲ τὰ νότια τοῦ *Ταφέλειου* κόλπου κεῖται ἡ *Καψτάδη*, μετὰ 28,000 Κ., τόπος ἀναφυχῆς τῶν πρὸς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας πλεόντων. Ὡσαύτως δὲ πρὸς Ν. εὐρίσκεται τὸ *Ταφέλειον* ὄρος (3,446 π.).

11. ΝΟΤΙΟΣ (ΚΑΤΩ) ΓΟΥΙΝΕΑ

Η ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΒΟΥΝΔΑΙΩΝ ΛΑΩΝ.

Αὕτη εἶνε παρχλία πολλὰς χιλιάδας ποδῶν ὑψηλή, ἀγρία, βραχώδης καὶ μακρά· διαβρέχεται δὲ ὑπὸ τοῦ *Κοάρζα* ποταμοῦ καὶ τοῦ *Ζαῖρη* ἢ *Κόγγου*.

Οἱ δὲ μελανόχροι κάτοικοι, κατὰ τὴν γλῶσσαν αὐτῶν (*Βοῦνδαι*) *Βουνδαῖοι* καλούμενοι, εἶνε *Φετίσχοι*, ἥτοι ἄγροικοι εἰδωολάτραι.

Αἱ δὲ σπουδαιόταται *Νιγριτικαὶ ἐπικράτειαι* εἶνε *Λοάγγρον*, βορείως, καὶ *Κόγγρον*, πρὸς νότον τοῦ *Ζαῖρη*.

Οἱ δὲ *Πορτογάλοι* ἀντιποιοῦνται τῆς κυριαρχίας ἐπὶ τῶν χωρῶν *Ἀγγώλης* καὶ *Βεγγουέλης*.

12. ΒΟΡΕΙΟΣ (ΑΝΩ) ΓΟΥΙΝΕΑ.

Ἡ Βόρειος Γουϊνέα ἔχει παραλίαν σχεδὸν πανταχοῦ ἐπίπεδον. Εἰς δὲ τὰ ἐνδότερα κεῖται τὸ ὄρος *Κάγγον*, ἐκ τοῦ ὁποίου ρέουσι τὰ πρὸς τὴν χώραν τῶν Νιγριτῶν ὕδατα. Τὸ δὲ βορειότατον μέρος τῆς παραλίας ταύτης, ἕνεκα τοῦ *Ὁρους τοῦ Λέοντος* (1,000 π.), καλεῖται *Σιέρρα Λεόνη* (Λεόντειος).

Ἐνταῦθα κεῖται ἡ *Φρητόβρη*, πρωτεύουσα τῆς Ἀγγλικῆς ἀποικίας, συγκροτηθείσης ἐξ ἐλευθέρων χριστιανῶν Νιγριτῶν, ἐλθόντων ἐκ τῆς Ἀμερικῆς. Ἦδη δὲ πατοῦντες τὴν παραλίαν τοῦ Πεπέρεος εὐρίσκομεν τὴν αὐτόνομον δημοκρατίαν *Λιβερίαν* (ἥς πρωτεύουσα εἶνε ἡ *Μορροβία*).

Ἄλλ' ἡ μάλιστα λόγου ἀξία τῶν Νιγριτῶν ἐπικράτεια εἶνε ἡ τῶν *Ἀσχαρτίων*, μετὰ τῆς πρωτευούσης *Κουμασσίας*· περιλαμβάνει δὲ τὰς παραλίας τοῦ Πεπέρεος, τῶν Ὀδόντων καὶ τοῦ Χρυσοῦ, μετ' Ἀγγλικῶν ἀποικίων. — Ἡ δὲ *Λαγώση* εἶνε ἐπιφανὴς ἐμπορικὴ πόλις εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ (ἐν τῇ παραλίᾳ τῶν Δούλων).

Γ'. Αἱ περὶ τὴν Αἴθιοπικὴν Νῆσοι.

α. Εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανόν.

1) *Σοκώτρα*, εἰς τὸν Ἀδένειον κόλπον, ΝΑ. τῆς Ἀραβίας, ἀνήκουσα εἰς τὸν ἱμάμην τῆς Ἀραβικῆς Μασκάτης.

2) Αἱ *Σεϋχέλλαι* καὶ *Ἀμιράνται*, βορειανατολικῶς τῆς Μαδαγασκάρης (Ἀγγλικαί).

3) *Μαδαγασκάρη* (14,000 □ Μ.), μετ' ἀξιολόγου σειρᾶς ὁρέων (42,000 π.) καὶ ὁροπεδίων. Εἶνε δ' ἡ νῆσος γόνιμος πρὸς Β. καὶ Α., ἔχουσα φυτεῖαν τρυφεράν. Καὶ οἱ μὲν ἰθαγενεῖς καλοῦνται *Μαγαδάσσοι*. Ἀγγλοὶ δὲ καὶ Γάλλοι ἔχουσιν ἀποικίας ἐνταῦθα.

4) Αἱ 18 *Κομόρειοι νῆσοι*, εἰς τὸν βόρειον εἰσπλουν τοῦ *Μοζαμβικείου* πορθμοῦ.

5) Αἱ *Μασκαρέναι*, πρὸς ἀνατολὰς τῆς *Μαδαγασκάρης*. Ἐνταῦθα δὲ ἀνήκουσιν· α'. ὁ *Μαυρίκιος* (πρότερον *Νῆσος τῆς Γαλλίας* [Φράντσας]), ἀπὸ τοῦ 1811 Ἀγγλική· β'. ἡ *Γεουριῶν* (πρότερον *Βουρβῶν*), Γαλλική.

β'. Εἰς τὴν Αἰθιοπικὴν Θάλασσαν,
πρὸς Δ. τῆς Ἀφρικῆς.

1) Ἡ *Ἀγία Ἐλένη*, Ἀγγλική μετὰ τῆς κυριωτέρας θέσεως *Ἰακωβουπόλεως* (Τζεϊμστάουν). Ἐδῶ ἐξωρίσθη ὁ Α'. *Ναπολέον*.

2) Ἡ *Ἀσσερσιὼν* (τῆς Ἀναλήψεως), Ἀγγλική.

3) Αἱ τέσσαρες νῆσοι τῆς *Γουϊνέας*, ἥτοι *Φεργανδόπων* καὶ *Ἀνναβῶν*, Ἰσπανικαί, *Πρίγκιπος* καὶ Ἡ *Ἀγ. Θωμᾶς*, Πορτογαλικαί.

γ'. Εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν.

1) Αἱ νῆσοι τοῦ *Πρασίνου Ἀκρωτηρίου*, Πορτογαλικαί. Ἀξιολογώτερα δὲ πασῶν νῆσος εἶνε ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος (Σὰν Ἰάγος).

2) Αἱ *Καράρειοι νῆσοι*, ἀπόκρημνοι μὲν καὶ ἠφαίσεις,

ἀλλὰ πολὺ εὐποροὶ (*Νῆσοι τῶν Μακάρων παρ' Ἑλλησι*)· εἶνε δὲ Ἰσπανικαί. Μάλιστα δὲ λόγου ἄξιαί εἶνε ἡ Φέρρος καὶ ἡ *Τερερίφφα* (42□M.), μετὰ τοῦ ὄρους *Πίκου Δετευδεσίου* (12,200 π.).

3) Αἱ *Μαδέραι*, ὡσαύτως ἡφαίστειοι, Πορτογαλικάι. Τούτων ἀξιολογώτεραι εἶνε ἡ *Μαδέρα*, περίφημος διὰ τὸν οἶνόν της, καὶ τὸ *Πορτοσάντον*.

4) Αἱ 9 *Ἀζόρειοι*, Πορτογαλικάι, ὧν μάλιστα λόγου ἄξιαί εἶνε ὁ *Ἀγ. Μιχαήλ* καὶ ἡ *Τερκείρα*. Ὑπὸ τῶν Πορτογάλων αὗται συγκαταριθμοῦνται εἰς τὴν Εὐρώπην.

ΑΜΕΡΙΚΗ

II

ΝΕΟΣ ΚΟΣΜΟΣ.

[750,000 □ M., 85 ἑκατομ. K.].

Θέσις καὶ χερσόνησοι.

Ἡ Ἀμερικὴ κατὰ τὸ βορειοδυτικὸν μέρος κεῖται πλησιέστατα εἰς τὴν Ἀσίαν, μεταξὺ τοῦ Ἀμερικανικοῦ ἀκρωτηρίου *Πρίγκιπος τῆς Οὐάλλιας* καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Ἀσίας, ὅπου εἶνε ὁ *Βερίγγιος πορθμός*. Συνίσταται δὲ ἡ στερεὰ ἐκ δύο σχεδὸν ἐπίσης μεγάλων ὀρθογωνίων τριγώνων, συνδεομένων διὰ τῆς στενῆς *Μέσης Ἀμερικῆς* (περὶ τὸν ἰσθμὸν τοῦ Παναμᾶ).

Ὅπως δ' ἡ ἀπέναντι κειμένη Ἀφρικὴ, στερεῖται ἡ Νότιος Ἀμερικὴ χερσονήσων. Τοῦναντίον δὲ τὸ βόρειον ἥμισυ τοῦ μέρους τούτου τῆς γῆς ἔχει ἀξιολόγους χερσονήσους, ἥγουν πρὸς Α. μὲν τὴν *Λαβραδωρίδα*, τὴν *Νέαν Βρουσβίγην*, τὴν *Νέαν Σκωτίαν*, τὴν *Φλωρίδα* καὶ τὴν *Γουκατάρην*, πρὸς Δ. δὲ τὴν *Καλιφορνίαν*. Προέχει δὲ καὶ κατὰ τὴν ποικιλίαν τῶν περὶ αὐτὴν νήσων εἰς τὰ βόρεια καὶ βορειανατολικά, ἔτι δὲ τὴν πληθὺν αὐτῶν εἰς τὸ πρὸς Ν. μέγα ἀρχιπέλαγος.

Ὅρη.

Τὸ κύριον σύστημα τῶν συνεχῶν ὄρεων εἶνε αἱ *Ἀρδεϊς*, ἧτοι αἱ *Κορδιλιέραι* τῶν *Ἀρδεων*, γέμουσαι ἡφαιστείων κορυφῶν, ὑψηλῶν χωρῶν καὶ μεταλλείων.

Αἱ δὲ Ἀνδεῖς τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς ὀνομάζονται κατὰ τὰς χώρας, τὰς ὁποίας διέρχονται, ἤγουν· τῆς Παταγωνίας, Χιλῆς, Περούτας, Βολιβίας, τοῦ Κουΐτου καὶ τῆς Νέας Γρανάδας.

Πρὸς Β. δὲ τῆς Παταγωνίας, εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν, ὑψηλὰ ὄροπέδια περικλείονται ὑπὸ συνεχῶν ὀρέων. Καὶ εἰς μὲν τὴν Χιλὴν ἄξιον λόγου εἶνε τὸ ὑψηλότατον Ἀκογκάγορον (21,039 π.) βορειότερα δέ, εἰς τὴν Περούταν, δύο ἀλύσεις τῶν Βολιβιακῶν Ἀνδεων περικλείουσι τὴν μεγάλην ὀρεινὴν κοιλάδα τῆς Τιτικάκας λίμνης (14,827 π. ὑπεράνω τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ), ἔχουσαι πρὸς Α. τὸ Σωράτειον (23,100 π.) καὶ Ἰλλιμάνιον. Καὶ ἐπὶ μὲν τῆς δυτικῆς πλευρᾶς ἔχουσιν αἱ Ἀνδεῖς τοῦ Κουΐτου ὑψηλοτάτην ἀκρόρειαν τὸ Κιμβόρασσορ (19,768 π.), ἐπὶ δὲ τῆς Ἀνατολικῆς τὸ Κοτοπάξιον καὶ τὴν Ἀντισά-
ναν. Ὡσαύτως δὲ εἰς τρεῖς βραχίονας διαιροῦνται αἱ Κορδιλλιέραι τῆς Νέας Γρανάδας, χωριζόμεναι διὰ τοῦ Ρεύματος τῆς Μαγδαληνῆς καὶ τοῦ Κάβα ποταμοῦ.

Μετὰ δὲ τὸ χαμήλωμα τοῦ Παραμᾶ ἀρχίζουσιν εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἀμερικὴν αἱ Ἀνδεῖς μὲ λόφους (300—500 π.)· ἔπειτα δὲ προβαίνουνσι κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος πυκναὶ ἡφαιστειῶν σειραὶ (10,000—45,000 π.), εἰς τὰς ὑψηλὰς χώρας τῆς Γουατεμάλας, μέχρι τοῦ Τεχουαντεπέκου· κατόπιν προστίθεται παρεσθὺς τὸ ὄροπέδιον τοῦ Μεξικοῦ, διατεμνόμενον κατὰ τὴν ἐξ Α. πρὸς Δ. διεύθυνσιν ὑπὸ τῶν ὑψηλοτάτων ἡφαιστειῶν κορυφῶν τῆς Μέσης Ἀμερικῆς, οἷα ἡ τοῦ Ποποκατεπέτλου. Περαιτέρω δὲ πρὸς Δ. μὲν ὑψοῦνται αἱ Παράλια Ἀλπεις τῆς Καλιφορνίας μετ' ἐσβεμένων καὶ ἐνεργῶν ἡφαιστειῶν, ἐξ

ὦν μάλιστα λόγου ἄξιον εἶνε τὸ ὑψηλότετον ὄρος τῆς ἡπείρου τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, ὃ ἄγ. *Ἡλίας* (ὕπερ τοὺς 17,000 π.), πρὸς Α. δὲ αἱ *Ἀνατολικαὶ Κορδιλλιέραι*, αἵτινες *Σιέρρα Μάδρη* κατὰ πρῶτον καλούμεναι, φέρουσιν ἔπειτα μέχρι τῆς βορείου Παγωμένης θαλάσσης τὸ ὄνομα τῶν *Βραχωδῶν ὄρεων*.

Ἐκτὸς δὲ τούτων ἔχει ἡ Ἀμερικὴ ἕξ χωριστὰ ὄρεων συμπλέγματα.

α. Εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν.

1) Τὸ *Ἀπαλαχικὸν Ἀκαδικὸν* σύμπλεγμα, διαιρούμενον διὰ τοῦ Οὐδσονείου κόλπου, εἰς τὰ νότια *Ἀλ-λεγάρνα ὄρη* καὶ τὴν πρὸς βορρᾶν ὄρεινὴν χώραν τῆς *Νέας Βρεττανίας Ἀκαδίας* (Νέας Σκωτίας).

2) Τὰ συνεχῆ ὄρη τῶν *Μεγάλων Ἀρτιλλῶν*, νήσων εἰς τὴν πρὸς Ν. Ἀντιλλικὴν θάλασσαν.

β'. Εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν.

3) Εἰς τὰ βορειότατα, τὰ παράλια συνεχῆ ὄρη τῆς *Βενεζουέλης*.

4) Ἡ ὄρεινὴ πυραμὶς τῆς *Σιέρρας Νεβάδας* τῆς *Ἀγ. Μάρθας* (18,000 π.).

5) Ἡ *ὕψηλὴ* χώρα τῆς *Γουϊάνης* μετὰ τῶν *Παριμείων ὄρεων*.

6) Τὸ σύμπλεγμα τῶν ὄρεων τῆς *Βρασιλίας*, σχεδὸν τὸ $\frac{1}{6}$ τῆς ὅλης ἐπιφανείας τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς.

Πεδιάδες.

Εἰς τὴν χαμηλὴν χώραν ($\frac{2}{3}$ τῆς ὅλης ἡπείρου) διακρίνομεν ἕξ μεγάλα μέρη·

1) Σὴν πεδιάδα τοῦ ποταμοῦ *Μακκερζίν*, χυνομένου

εἰς τὸν βόρειον Παγωμένον ὠκεανόν, καὶ τὴν τοῦ Νέλ-
σωρος, χυνομένου εἰς τὸν Οὐδσόνειον κόλπον.

2) Τὴν πεδιάδα τοῦ Μισσισιππῆ καὶ τὰ πεδία (Σα-
βάνναι) τοῦ Μισσουρη εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας.

3) Τὴν πεδιάδα τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ καὶ τῆς
θαλάσσης τῶν Ἀρτιλλῶν.

4) Τὰς πεδιάδας τοῦ Ὀρινόκου, εἰς τὰ ΒΑ. τῆς Νο-
τίου Ἀμερικῆς, καὶ τῆς Βενεζουέλης, μετὰ τῶν ἀδέν-
δρων πεδίων, Λιαροσίωρ, πρὸς Β.

5) Τὰ Λιαρόσια, ἤτοι ἄδενδρα πεδία, τοῦ ποταμοῦ
τῶν Ἀμαζόνων, μετὰ τῶν Ἀνδεων τῆς Γουϊάνης καὶ
τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ.

6) Αἱ Παμπάσαι, πλήρεις θάμνων καὶ δασῶν πεδιά-
δες, τοῦ Ῥίου Δελαπλάτα, εἰς τὰ νότια τῆς Βρασιλίας.

Ποταμοί.

Τῶν ποταμῶν τῆς Ἀμερικῆς εἶνε ἀνεπαίσθητος ἡ κλί-
σις, ἐκτὸς τῶν παραλίων ποταμῶν, τῶν ἀνηκόντων εἰς
τὰ Ἀλλεγάνυα ὄρη. Χύνονται δέ·

Α'. Εἰς τὸν βόρειον Παγωμένον ὠκεανόν·

Ὁ Μακκενζίης (425 Μ. μακρὸς), ἀπὸ τῶν Βραχωδῶν
ὄρέων μέχρι τῆς Ἀταβάσκας λίμνης Ἐλεντος καλούμε-
νος. Μεταβαίνει δὲ ὡς Ποταμὸς τῶν δούλων εἰς τὴν
μεγάλην Λίμνην τῶν δούλων, καὶ δέχεται κατόπιν τὰ
ὑδατα τῆς Βαιρερείου ἤτοι Ἀρκτῶας λίμνης.

Β'. Εἰς τὸν Μέγαν ὠκεανόν·

α'. Ὁ Κουϊχπάκης ἢ Ἰγκων νοτιανατολικῶς τοῦ Βε-
ριγγείου πορθμοῦ.

β'. Ὁ Κολομβίας ἢ Ὁρεγένης (300 Μ. μακρὸς), εἰς
τὰ ΒΔ. τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν.

γ'.) Ὁ Κολοράδος (300 Μ. μακρὸς), μετὰ τοῦ Γίλα, εἰς τὸν Καλιφόρνειον κόλπον χυνόμενος.

Γ'. Εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν, διὰ τοῦ Οὐδσονείου κόλπου·

α'. Ὁ Σασκατχεδὰν, πηγάζων ἐκ τῶν Βραχωδῶν ὀρέων καὶ χυνόμενος εἰς τὴν Οὐνιπέγγην λίμνην (60 Μ. μακρὰν), ἀφ' ἧς ἐκρέουσιν ὁ Νέσλιν, Ἰλλος καὶ Σέβερος.

Κατ' εὐθείαν δ' εἰς τὸν Ὠκεανὸν ἐκβάλλουσι·

α'.) Ὁ ποταμὸς τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου (450 Μ. μακρὸς), ἐκρέων ἀπὸ τῶν 5 Καναδικῶν λιμνῶν, αἵτινες καίνται ὑπεράνω ἀλλήλων εἰς 4 ὀροπέδια· ἤγουν τῆς Ἄνω ἥτοι Ὑπερτέρας Λίμνης (μεθ' ἧς συγκοινωνεῖ ἡ Νιπιγόνῃ Λίμνῃ), τῆς Μιχιγάνης, τῆς Οὐρόνης, τῆς Ἐρής καὶ τῆς Ὀνταρίου, εἰς τὴν ὁποίαν κατακρημνίζονται οἱ καταρράκται τοῦ Νιαγάρα (160 π.).

β'.) Οἱ Ἀτλαντικοὶ παράλιοι ποταμοί, ἥτοι ὁ τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου, ἐκβάλλων εἰς τὸν Φούρνδον κόλπον, μεταξὺ τῆς Νέας Σκωτίας καὶ τῆς Νέας Βρουνσβίγης, ὁ Δελαουάρης, ὁ Σουσκεχαννάχης, χυνόμενος εἰς τὸν Κησαπήκειον κόλπον.

Διὰ δὲ τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου·

Ὁ Μισσισιππῆς (ἥτοι «πατὴρ τῶν ποταμῶν», 890 Μ. μακρὸς), πηγάζων ἐκ τῆς ὑψηλῆς Ἰτάσκας λίμνης. Οὗτος δέχεται ἀριστερόθεν μὲν τὸν Ὀχίον (250 Μ. μακρὸν), δεξιόθεν δὲ τὸν Μισσουρήν παρὰ τὸν Ἀγ. Λουδοβίκον, τὸν Ἀρχάνσαν καὶ τὸν Ἐρυθρόν.

Διὰ δὲ τῆς θαλάσσης τῶν Ἀντιλλῶν·

α'.) Ὁ Ἀγ. Ἰωάννης τῆς Γουατεμάλας, πηγάζων ἐκ τῆς λίμνης Νικαραγούας.

β').) Ὁ Ἀτράτος, χυνόμενος εἰς τὸ Δαριένειον κόλπον.

γ').) Ὁ ποταμὸς τῆς Μαγδαληνῆς μετὰ τοῦ Καύκα, ἐν τῇ Νέᾳ Γρανάδᾳ τῆς νοτίου Ἀμερικῆς.

Κατ' εὐθείαν δὲ εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν·

α').) Ὁ Ὀρινόκος (300 Μ. μακρὸς), ἔχων πιθανῶς τὰς πηγὰς εἰς τὰ ὄρη τῆς Νέας Γρανάδας. Οὗτος δέχεται μὲν ἀριστερόθεν τρία παραπόταμα, διὰ δύο δὲ βραχιόνων (ὧν ὁ εἷς καλεῖται Κασσικιάρης), συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ Ρίου Νέγρου καὶ

β').) τοῦ ποταμοῦ τῶν Ἀμαζόνων (770 Μ. μακροῦ), ὅστις πηγάζων ἐκ τῆς ἐπὶ τῶν Ἀνδεων λίμνης Λιαουρικόχας, μέχρι μὲν τῆς εἰσροῆς τοῦ Οὐκαϊάλη ὀνομάζεται Μαράινων, μέχρι δὲ τῆς τοῦ Μαδείρα, Σολιμόεις. Κατὰ δὲ τὰς ἐκβολὰς ἔχει δύο βραχίονας· τὸν πλατύτερον βόρειον, καὶ τὸν ὀλιγώτερον πλατὺν νότιον, Πάραν καλούμενον καὶ δεχόμενον δύο παραπόταμα.

γ').) Οἱ παράλιοι ποταμοὶ τῆς Γουϊάνης, Ἑσσεκίβος καὶ Δεμεράρος.

δ').) Ὁ Ἄρ. Φραγκίσκος (390 Μ. μακρὸς), πηγάζων ἐκ τῆς ὑψηλῆς χώρας τῆς Βρασιλίας.

ε').) Ὁ Ρίος Δελαπλάτας (480 Μ. μακρὸς), ἀποτελούμενος ἐκ τοῦ Παραγουάη, μετὰ τῶν δεξιόθεν παραποτάμων Πιλκομαῦου καὶ Βερμεῖου, καὶ ἐκ τοῦ Παράρα.

Πληθυσμός.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἀμερικῆς (85 ἑκατομμ.) σύγκειται ἐκ τῶν ἰθαγενῶν κατοίκων τῆς χαλκοχρόου φυλῆς καὶ περίπου 44 ἑκατομμ. λευκῶν, ὁμιλούντων τὴν Ἀγγλικὴν καὶ ἄλλας Εὐρωπαϊκὰς γλώσσας. Περίπου δὲ 7 ἑκατομμ.

εἶναι οἱ ἐκ τῆς Ἀφρικῆς εἰσαχθέντες Νίγηρες· τούτων δὲ οἱ ζῶντες εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας εἶνε ἐλεύθεροι.

Α'. ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ.

1. ΔΑΝΙΚΗ ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ ἢ ΓΡΟΙΛΛΑΝΔΙΑ.

[39,000 □ Μ. (;) περίπου 40,000 Κ.].

Ταύτης, ΒΑ. κειμένης, κατοικεῖται μόνον ἡ πρὸς Δ. παραλία, ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου *Φαρεβέλλου* μέχρι τῶν *Ἀγγλικῶν τόπων*. Καὶ τῶν μὲν *Ἑσκιμῶν* αἱ ἀποικίαι φθάνουσι μέχρι τῶν βορειοτάτων· ἐκ δὲ τῶν 18 τὸν ἀριθμὸν Δανικῶν ἀποικιῶν (ἰδρυθεῖσων ὑπὸ ἱεραποστόλων) σπουδαιόταται εἶνε· ἡ *Γοδχάβη*, ἡ *Ἰουλιανοσχάβη* καὶ ἡ *Οὐπεραβίκη*.

2. ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΗ ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ.

[165,250 □ Μ., μετὰ περίπου 4 ἑκατομμ. Κ.].

Εὐθεῖα γραμμὴ, ἀγομένη ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Βαρρόβου, ΝΑ. τοῦ Βεριγγείου πορθμοῦ, μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Καρόλου εἰς τὴν Λαβραδωρίδα, σημαίνει περίπου τὸ βόρειον σύνορον τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου, εἰς τὴν ὁποίαν βαθέως εἰσδύει ὁ Οὐδσόνειος κόλπος πρὸς νότον· τούναντίαν δὲ προέχει τῆς γραμμῆς ταύτης ἡ χερσόνησος *Μελβίλλη*, ΒΑ. Συμπλέκεται δὲ περὶ ταύτην μέγα πλῆθος νήσων, ὧν βορειοτάτη μὲν εἶνε ἡ *Μελβίλλη*, νοτιανατολικὴ δὲ ἡ *Βαφφισλάρδη* καὶ βορειοδυτικὴ ἡ *Βωθία Φέλιξ* πρὸς Δ. τῆς *Μελβίλλης*. Εἰς δὲ τὴν εἴσοδον τοῦ Οὐδσόνειου κόλπου κεῖται ἡ *Σουθαμπτόν*. Μεταξὺ δὲ τούτων καὶ τῆς νήσου *Γροιλλανδίας*

εἶνε ἀδύνατον νὰ πλεύσῃ τις πρὸς τὴν Ἀσίαν, ἔνεκα τῆς βραχυχρονίου τῶν πάγων ἀναλύσεως.

Ἡ δὲ ἡπειρος τῆς Βορείου Βρεττανικῆς Ἀμερικῆς διαίρεται·

1) Εἰς τὴν *Δυτικὴν Παραλίαν*, μετὰ τῆς νήσου τῆς *Βασιλλισσῆς Καρλόττας* καὶ τῆς νήσου *Κονάδρας* ἢ *Βαγκουδέρης* πρὸς νότον εἶνε δ' αὕτη ἀπὸ τοῦ 1871 ἡνωμένη μετὰ τοῦ Καναδαίου δεσμοῦ.

2) Τὴν *χερσόνησον Λαβραωρίδα* μετὰ τῶν ἐν τῇ Ἀνατολικῇ παραλίᾳ *Νάτρου* καὶ *Ὀκκάκης*.

3) Τὰς χώρας τοῦ *Οὐδσονείου κόλπου* (χώρα τῶν *Βορείων Ἰνδῶν*), μετὰ τῶν *Βραχωδῶν ὀρέων* καὶ τοῦ *Οὐδσονείου κόλπου*, ἀνηκούσας ἀπὸ τοῦ 1869 εἰς τὸν Καναδαῖον δεσμὸν. Οἱ δὲ σταθμοὶ τῶν Ἀγγλῶν *δερματοπωλῶν* φθάνουσι σχεδὸν μέχρι τῆς *Παγωμένης θαλάσσης*, καὶ κυριώτερος αὐτῶν εἶνε τὸ *Φρούριον Οὐίλλιαμ* παρὰ τὴν Ἀνω (ὑπερτέραν) λίμνην.

4) Τὴν *Μανιτόβα*, παρὰ τὸν Ἑρυθρὸν ποταμόν, πρὸς Ν. τῆς μεγάλης *Οὐίνιπέγης* λίμνης.

5) Τὰς χώρας τῶν *Βρεττανικῶν ἀποικιῶν* πρὸς Α., συναποτελούσας τὸν *Καναδαῖον* δεσμὸν ἀπὸ τοῦ 1867. Εἰς ταύτας ἀνήκουσι·

α.) ὁ *Καναδᾶς*, μετὰ σχεδὸν 3 ἑκατομ. Κ. Ἐνταῦθα ἀξιολογώτεραι πόλεις εἶνε· *Τορόντον* μετὰ 56,000 Κ. παρὰ τὴν Ὀντάριον λίμνην. — *Μοντρηήλη*, μετὰ 110 χιλ. Κ., καὶ *Κεβέκη*, μετὰ 60,000 Κ., πόλεις εὐλίμενοι. Πρωτεύουσα δὲ τοῦ Καναδᾶ, τῆς Νέας Βρουμβίγης, τῆς Νέας Σκωτίας καὶ τῶν 4 νήσων τοῦ κόλπου τοῦ *Λαυρεντίου* εἶνε ἡ *Ὀττάβα*.

β.) ἡ *Νέα Βρουσβίγη*, παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τῶν ἐκβολῶν τοῦ *Λαυρεντίου*, μετὰ τῆς πόλεως τοῦ *Ἀγίου Ἰωάννου*.

γ.) ἡ *Νέα Σκωτία* (*Ἀκαδία*) μετὰ τῆς *Ἀλιφάξης*, ἐχούσης 30,000 Κ.

δ.) Αἱ περὶ τὸν κόλπον τοῦ *Λαυρεντίου* 4 νῆσοι· ὧν ἀξιολογώτεροι εἶνε ὁ *Ἀγ. Ἰωάννης* (πρίγκηψ *Ἐδουάρδος*) καὶ ἡ *Νέα Φουδλανδία* ἢ *Νεόγειος* (περίφημος διὰ τὴν ἀλιεῖαν τοῦ ἰχθύος *ταρίχους* εἰς τὴν πλησίον μεγάλην σύρτιν).

ε.) Αἱ *Βερμουδαι* νῆσοι, εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ ἐκ τῆς *Νέας Φουδλανδίας* πρὸς τὰς *Βαχαμικὰς* νήσους πρὸς Β. τῶν *Μεγάλων Ἀντιλλῶν*. Εἶνε δ' αὗται 300 μικρόταται νῆσοι [ἔχουσαι ὅμως ἐμβαδὸν μόνον $4 \frac{1}{10}$ □ Μ.].

3. Αἱ ἠνωμέναί Πολιτεῖαι τῆς βορείου Ἀμερικῆς.

[470,000 □ Μ., 39 ἑκατομμ. Κ., ἐξ ὧν
33 $\frac{1}{2}$ ἑκατομμ. λευκοί].

Αὗται εἶνε δημοσπονδία 39 ἐπικρατειῶν, 4 νομοῦ καὶ 9 ἐπαρχιῶν, αἵτινες δὲν ἔχουσιν εἰσέτι 60,000 εἰκοσιπενταετῶν ἀνδρῶν, ὅπως γείνωσιν οὕτω δεκταὶ εἰς τὴν δημοσπονδίαν τῶν Πολιτειῶν. Καὶ ἀνεκαλύφθησαν μὲν αὗται αἱ χῶραι τὸ 1497· ἀλλ' ἡ *Βιργινία* πρώτη ἔκαμε τὸ 1607 ἀρχὴν τῶν ἀκμαζουσῶν ἀποικιῶν. Ἀγωνισθεῖσαι δ' ἐπὶ δεκαετίαν (1773—1783), ἔλαβον τὴν ἀπὸ τῆς μητρικῆς χώρας Ἀγγλίας ἀνεξαρτησίαν.—Ἡ δὲ μεταξὺ τῶν *Βορείων* καὶ *Νοτίων* ἐπικρατειῶν ἀντίθεσις, αἰτίας ἔχουσα τὴν διαφορὰν τοῦ χαρακτῆρος, τῆς διαίτης καὶ τῆς ἐξακολουθήσεως τῆς δουλείας εἰς τὰ *Νότια*, ἐπῆγαγε κατὰ

τοὺς τελευταίους χρόνους βίαιον χωρισμὸν καὶ πόλεμον ἐμφύλιον. Μετὰ δὲ τὴν νίκην τῶν Βορείων κατηργήθη, ὡς εἰκόσ, ἡ δουλεία.—Καὶ ἐπικρατεῖ μὲν ἡ τῶν Διαμαρτυρομένων ἐκκλησία, οὐδὲν ἦττον ἔχουσι πλήρη θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν τὰ διάφορα χριστιανικὰ δόγματα.

Καὶ ὁ μὲν τακτικὸς στρατὸς ἔχει 27,500 ἀνδρῶν· ὁ δὲ στόλος 155 πλοῖα, ἐν οἷς 29 θωρηκτὰ, μετὰ 1203 πυροβόλων.

Α'. ΑΙ ΒΟΡΕΙΟΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ¹,

ΗΤΟΙ Η ΝΕΑ ΑΓΓΛΙΑ.

Ἐνταῦθα πόλεις λόγου ἄξιαι εἶνε· *Πορτλάνδη*, εἰς τὴν Μαίνην, ἔχουσα 31,000 Κ.—*Βοστώρ*, εἰς τὴν Μασσαχουσέτην, ἔχουσα 251,000 Κ. Αἱ πόλεις αὗται εἶνε κατὰ τὸ μέγιστον μέρος βιομηχανικαί.—*Νέα Ὑόρκη*, μεθ' ἑνὸς ἑκατομμ. Κ., ἐπὶ τινος νήσου, εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Οὐδσονος ποταμοῦ.—*Βρουκλύνη*, μετὰ 400,000 Κ.—*Βούρφαλορ*, μετὰ 118,000 Κ.

Β'. ΑΙ ΜΕΣΑΙ ΤΟΥ ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ².

Ἐνταῦθα πόλεις ἀξιοσημεῖωτοι εἶνε·

Φιλαδελφία, εἰς τὴν Πεννσυλβανίαν, παρὰ τὸν Δελαουάρην ποταμὸν, μετὰ 674,000 Κ.—*Πιττσβούργη*, παρὰ τὸν Ὅχιον, μετὰ 86,000 Κ.—*Βαλτιμόρη*, εἰς τὴν Μαρυλάνδην, ἔδρα τοῦ καθολικοῦ ἀρχιεπισκόπου· ἔχει δὲ πανεπιστήμιον καὶ 267,000 Κ.—*Βασιγκτῶν*, εἰς

(1) Αὗται εἶνε· Μαίνη, Νέα Ἀμφίχρη, Βερμόντη, Μασσαχουσέτη, Ῥόδη Ἰσλανδία, Κοννεκτικούττ καὶ Νέα Ὑόρκη.

(2) Αὗται εἶνε· Νέα Ἑρσέη, Πεννσυλβανία, Δελαουάρη, Μαρυλάνδη, Βιργινία καὶ Δυτικὴ Βιργινία.

τὴν Κολομβίαν, μετὰ 409,000 Κ. Ἐνταῦθα συνέρχονται αἱ βουλαὶ τῆς Ὁμοσπονδίας τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. — *Ριγμόνδη*, εἰς τὴν Βιργινίαν, ἔχουσα 54,000 Κ.

Εἰς τὰς μέσας τοῦ Ἀτλαντικοῦ πολιτείας ἀσχολοῦνται πολὺ περὶ τὴν γεωργίαν καὶ μεταλλευτικὴν.

Γ'. Αἱ ΝΟΤΙΟΙ ΤΟΥ ἈΤΛΑΝΤΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ¹.

Ἐνταῦθα ἄξια λόγου πόλεις εἶνε·

Καρλεστάουν, εἰς τὴν νότειον Καρολίαν, κυρία ἀγορὰ τοῦ βάμβακος, μετὰ 49,000 Κ.

Κυριωτέρα ἀσχολία τῶν κατοίκων τῶν πολιτειῶν τούτων εἶνε ἡ γεωργία, βαμβακοφυτεία καὶ ἡ καλλιέργεια τοῦ σάκχαρος.

Δ'. ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΤΟΥ ΚΟΛΟΡΟΥ².

Ἐνταῦθα πόλεις λόγου ἄξια εἶνε·

Μοβίλη, εἰς τὴν Ἀλαβάμαν, ἔχουσα 32,000 Κ. καὶ μέγα ἐμπόριον βαμβάκων. — *Νέα Ἀδρηλία*, εἰς τὴν Λουϊσιάναν, μετὰ 494,000 Κ. καὶ τῆς μεγίστης εἰς τὸν κόσμον ἀγορᾶς τοῦ βάμβακος. — *Αὐστὶνα* καὶ *Ἀρ. Ἀρτῳριος*, εἰς τὴν πρὸς Ν. τοῦ Ἐρυθροῦ ποταμοῦ Τεξάσην.

Ε'. ΚΕΝΤΡΙΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ³.

Ἐνταῦθα πόλεις λόγου ἄξια εἶνε

Μιλῳάκη, παρὰ τὴν λίμνην Μιχιγάνην, μετὰ 74,000

(1) Αὗται εἶνε· Βόρειος Καρολίνα, Νότιος Καρολίνα, Γεωργία καὶ Φλωρίδα.

(2) Αὗται εἶνε· Ἀλαβάμα, Λουϊσιάνα, Μισσισιππὴ καὶ Τεξάση.

(3) Αὗται εἶνε· Μινнесότα, Βισκονσίνη, Μιχιγάνη, Ἰόδα, Ἰλλινόιση, Ἰνδιάνα, Ὀχίος, Κανσάση, Μισσουρή. Κεντουκκή, Ἀρκανσάση, Τενεσσέη, Νεβράσκα, Κολοράδον καὶ Νέον Μεξικόν.

Κ.—*Δετροίτη*, εἰς τὴν Μιχιγάνην, ἔχουσα 80,000 Κ.
 —*Ίόβα*, πρωτεύουσα ὁμωνύμου ἐπαρχίας. — *Χικάγον*,
 εἰς τὴν Ἰλλινοῦσιν, ἔχον 300,000 Κ. καὶ τὴν μεγίστην
 εἰς τὸν κόσμον ἀγορὰν τῶν σιτηρῶν. — *Ἰνδιανόπολις*,
 εἰς τὴν Ἰνδιάναν, ἔχουσα 48,000 Κ. Παρὰ τὰς πόλεις
 ταύτας ὑπάρχει ἀφθονία μεταλλείων. — *Κιγκιννάτη*,
 παρὰ τὸν Ὅχιον ποταμόν, ἔχουσα 216,000, Κ. καὶ ἐπι-
 καλουμένη «*βασιλίςσα τῆς δύσεως*». — *Ἀγ. Λουδοβί-
 κος*, σπουδαία ἐμπορικὴ πόλις, παρὰ τὸν Μισσισιππὴν,
 μετὰ 311,000 Κ. — *Λουῖσβίλλη*, παρὰ τὸν Ὅχιον,
 ἔχουσα πανεπιστήμιον καὶ 101,000 Κ. — *Νασχιβίλλη*
 πρὸς Ν. τοῦ Ἀγ. Λουδοβίκου.

Αἱ κεντρικαὶ πολιτεῖαι ἔχουσιν ἀφθονίαν μεταλλείων,
 πρὸ πάντων ἡ παρὰ τὴν Ὑπερτέραν Λίμνην (Lake Su-
 perior) χώρα.

ΣΤ'. ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΠΑΡΑ ΤΟΝ ΜΕΓΑΝ ΩΚΕΑΝΟΝ¹.

Ἐνταῦθα πόλεις ἄξιαι λόγου εἶνε·

Ἀστορία, φρούριον εἰς τὴν Ὀρεγόνην, παρὰ τὰς ἐκ-
 βολὰς τοῦ Κολουμβία. — *Ἀγ. Φραγκίσκος*, παρὰ τὸν Σα-
 κραμέντον ποταμόν, μετὰ 150,000 Κ. — *Καλιφορνία*,
 πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου χώρας τοῦ χρυσοῦ, — *Βιργι-
 νία*, πόλις εἰς τὴν Νεβάδαν, ἔχουσα 25,000 Κ. καὶ
 ἀφθονίαν ἀργύρου.

Σημ. Εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας συγκαταριθμοῦνται καὶ 9
 ἐπαρχίαι, ἧτοι Βασσιγκτῶν, Ἰδαχόη, Μοντάννα, Δα-
 κότα, Οὐτάχη (κατοικουμένη ὑπὸ τῆς θρησκευτικῆς αἰρέσεως
 τῶν πρεσβευόντων τὴν πολυγαμίαν Μορμόνων, ὧν κυριωτέρα

(1) Αὗται εἶνε· Ὀρεγόνη, Καλιφορνία καὶ Νεβάδα.

πόλεις εἶνε ἡ νέα Ἱερουσαλήμ, ΒΑ. τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου.) Ἀριζόνα, Βυομήγη Αἰ γαῖαι τῶν Ἰνδῶν καὶ Ἀλᾶσκα.

Τὸ δὲ ἔτος 1867 ἐπώλησεν ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τὰς Ἀμερικανικὰς αὐτοῦ κτήσεις, ἔχουν σύμπασαν τὴν βορειοδυτικὴν παραλίαν μετὰ τῆς ἐπὶ τῆς Σίτκας, σπουδαίας ἀποικίας τοῦ Νέου Ἀρχαγγέλου, (περίπου 27,000 □ Μ. μετὰ 75 χιλιάδων κατοίκων).

4. Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΜΕΞΙΚΟΥ

(Ἄλλοτε ἀντιβασιλεία τῆς νέας Ἰσπανίας).

[34,893 □ Μ., 9,276,000 Κ. ἄνευ δούλων].

Τὸ Μεξικὸν σύνορα ἔχει πρὸς Β. τὰς νοτιοδυτικὰς Ἠνωμένας Πολιτείας· πρὸς νότον δὲ φθάνει μέχρι τοῦ Τεχουαντεπεκείου καὶ Ὀνδουρασείου κόλπου, καὶ περιλαμβάνει τὰς χερσονήσους Ὑουκατάνην καὶ Καλιφορνίαν.— Ἐχουσα δὲ ἀφθονίαν χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, κατοικεῖται ὑπὸ Ἰνδῶν καὶ μιγάδων· Οἱ δὲ *Κρεόλαι* (ἔχουν ἰθαγενεῖς λευκοί) ἀποτελοῦσι μόνον τὸ $\frac{1}{9}$ τοῦ πληθυσμοῦ. Πόλεις δ' ἐνταῦθα λόγου ἕξιαι εἶνε·

Μεξικόν, ἡ ὠραιότατη τῆς Ἀμερικῆς πόλις, μετὰ 200,000 Κ.—*Πουέβλα*, ΝΑ. τοῦ Μεξικοῦ, μετὰ 68,000 Κ.—Εὐλίμενοι δὲ πόλεις εἶνε τὸ *Ἀκαποῦλκον*, παρὰ τὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανόν, καὶ ἡ *Βερακρούζη*, παρὰ τὸν Μεξικανικὸν κόλπον.—*Κουερετάρον*, ἔνθα ἐτουφεκίσθη ὁ αὐτοκράτωρ Μαξιμιλιανὸς τὸ 1867.—*Γουαναξονάτον*, μετὰ πλουσίων χρυσορυχείων καὶ ἀργυρωρυχείων.—*Οαγιάκα*, μετὰ 25,000 Κ., κυρία ἔδρα τοῦ ἐμπορίου τοῦ

ὀσγίνου (λαμπρᾶς ἐρυθρᾶς βαφῆς) καὶ τῆς σοκολάτας.— Πλησίον δὲ τῆς *Μερίδης*, ἀξιολογωτάτου τόπου τῆς χερσονήσου *Ύουκατάνης*, κεῖνται μεγαλοπρεπῆ ἐρείπια τῆς *Οὐξμάλης*, ἀρχαίας πόλεως.

Β'. ΜΕΣΗ ΑΜΕΡΙΚΗ.

1. Η ΞΤΕΡΕΑ.

Ἡ στενὴ γέφυρα, ἥ τὴν Βόρειον καὶ Νότιον Ἀμερικὴν συνδέουσα, περιλαμβάνει δύο Ἰνδικὰς ἐπικρατείας, ἐφ' ὧν ἔχουσιν ἀξιώσεις κυριαρχίας οἱ Ἀγγλοὶ καὶ α) τὴν *paraillar* τοῦ *Μοσκουῆτου*, ὅχι μακρὰν τοῦ *Παναμᾶ* β.) τὴν *Ὀρδουράσειον* ἢ *Βαλιζειαν* ἀποικίαν, πρὸς Ν. τῆς *Ύουκατάνης* (μετὰ κοκκινοξύλου)· ἔτι δὲ 5 αὐτοδεδότους πολιτείας, ἥτοι γ) τὴν δημοκρατίαν *Γουατεμάλαν*, μετὰ τῆς ὁμωνύμου πόλεως· 2) τὸν *Ἀγ. Σωτήρα* (*San Salvador*)· 3) τὴν *Ὀρδουράσην*· 4) τὴν *Νικαράγουαν*· 5) τὴν *Πλουσίαν Ἀκτὴν* (*Κοσταρίκα*). Αἱ πέντε αὗται δημοκρατίαι [8,225 □ Μ.] ἔχουσι κατοίκους οὐχὶ πλειοτέρους τῶν 2 ¹/₂ ἑκατομμυρίων.

2. ΤΟ ΠΡΟΣ ΔΥΣΜΑΞ ΙΝΔΚΟΝ ΑΡΙΧΓΕΛΑΓΟΣ.

Τοῦτο σύγκειται ἐκ τριῶν συμπλεγμάτων νήσων, τῶν ὀρεινῶν *μεγάλων* καὶ *μικρῶν Ἀντιλλῶν* καὶ τῶν ὀρεῶν *Βαχαμαίων νήσων*. Ἐπ' αὐτῶν δ' εὐρίσκονται πάντα τὰ καλλιεργούμενα φυτὰ, πρὸ πάντων δὲ *καφές*, *καπνός* καὶ *ζαχαροκάλαμος*. Οἱ δὲ Νίγηρες εἶνε τετραπλοῖ τῶν λευκῶν. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι·

α'. ΑΙ ΒΑΧΑΜΑΙΑΙ (ἢ ΛΟΥΚΑΥΤΙΚΑΙ ΝΗΣΟΙ).

Αὗται, μεταξὺ Δομίγγου καὶ Φλωρίδος κείμεναι, εἶνε 300 τὸν ἀριθμὸν καὶ σύγκεινται ἐκ βράχων τιτανωδῶν. Διάσημος δὲ μάλιστα εἶνε ὁ Ἄγρ. Σωτήρ ἡ Γουαναχάνη, καθότι τοῦτο τὸ μέρος τοῦ κόσμου ἀνεκάλυψε πρῶτον ὁ Κολόμβος, τῇ 12 Ὀκτωβρίου 1492.

β'. ΑΙ ΜΕΓΑΛΑΙ ΑΝΤΙΛΛΑΙ.

1) Κούβα (2,158 □ Μ.). Αὕτη εἶνε Ἰσπανικὴ καὶ ἔχει 4 $\frac{1}{2}$ ἑκατομμ. Κ., ὧν τὸ $\frac{1}{4}$ περίπου δοῦλοι. Πρωτεύουσάν δ' ἔχει τὴν Ἀβάνα, πόλιν ὠραίαν, ἀκμάζουσαν ἐμπορικῶς, ὠχυρωμένην ὡς φρουρίον μετὰ 8 δευτερευόντων φρουρίων καὶ κατοικουμένην ὑπὸ $\frac{1}{2}$ σχεδὸν ἑκατομμ. Κ. Παράγει δὲ τὸν κάλλιστον τῆς γῆς καπνόν.—Ἐτι δὲ λόγου ἀξίαν πόλιν ἔχει τὸ Σαρτιάγορ μετὰ 96,000 Κ.

2) Ἰαμαϊκὴ (200 □ Μ.). Αὕτη εἶνε Ἀγγλικὴ καὶ ἔχει 500,000 Κ. Καὶ ἡ μὲν δουλεία κατηργήθη τὸ 1834, πόλιν δὲ λόγου ἀξίαν ἔχει τὴν Κιγξτῶνα, μετὰ 32,000 κατοίκων.

3) Ἰσπανιόλα, ἡ Ἄγρ. Δομίγγος ἢ Ἀττη (1,318 □ Μ.), περιέχουσα 708,000 Κ., πάντας Νίγηρτας καὶ Μουλάττους. Σύγκειται δὲ α'.) ἐκ τῆς μεγάλης πρὸς Α. Μουλαττικῆς δημοκρατίας τοῦ Ἄγρ. Δομίγγου, μετὰ τῆς ὁμωνύμου πρωτευούσης, καὶ β'.) ἐκ τῆς μικροτέρας πρὸς Δ. Νιγριτικῆς δημοκρατίας Ἀττης (480 □ Μ.), μετὰ τῆς πρωτευούσης Αιμέρος τοῦ Πρίγκιπος (Port au prince).

4) Πορτόρικος (Ἰσπανικὸν) (169 □ Μ.), μετὰ τοῦ Ἄγρ. Ἰωάρρου (San Juan).

Γ'. ΑΙ ΜΙΚΡΑΙ ΑΝΤΙΛΛΑΙ.

1) Ἀγγλικάι μὲν ἄξιαί λόγου εἶνε· Ἀρτίγονα, Δομιρίκα, Ἀγία Λουκία, Ταβάγορ καὶ Τρινιδάτη (Τριάς).

2) Γαλλικάι δέ· Γουαδελούπη καὶ Μαρτινίκη.

3) τῶν Κάτω Χωρῶν· Κουρασάορ, πρὸς Ν. τῆς Αἴτης, μετὰ πολλῶν πλησίον κειμένων νήσων, ἐγγὺς τοῦ κόλπου τοῦ Μαρακαίγου.

4) Σουϊδικαί· Ἅγιος Βαρθολομαῖος, ΒΔ. τῆς Ἀντιγούας.

5) Δανικά· Ἅγιος Σταυρός, Ἅγιος Θωμᾶς καὶ Ἅγιος Ἰωάννης.

Γ'. ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ.

Αὕτη σύγκειται ἐκ τῆς αὐτοκρατορίας Βρασιλίας, τῶν τριῶν Κολομβικῶν δημοκρατιῶν καὶ τῶν δημοκρατιῶν τῆς Περούας, Βολιβίας, Χιλῆς, Παραγουάης, τῆς ὁμοσπονδου πολιτείας τοῦ Ῥίου Δελαπλάτα καὶ τῆς Οὐραγουάης· ἔτι δὲ ἐκ τῆς ἀποικιακῆς χώρας Γουϊάνης καὶ τῆς ἐν μέρει ἀνεξαρτήτου Παταγωνίας.

1 ΑΙ ΤΡΕΙΣ ΚΟΛΟΜΒΙΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΙ.

α.) ΠΝΩΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΤΗΣ ΚΟΛΟΜΒΙΑΣ.

[15,080 □ Μ., περὶ τὰ 3 ἑκατ. Κ.].

Εἰς ταύτας, ἐκτεινομένας ἀπὸ τοῦ Ἰσημερινοῦ μέχρι τοῦ Καραϊβικοῦ πελάγους πρὸς Β., καὶ ἀπὸ τοῦ Κασσικιάρη ποταμοῦ (παραποτάμου τοῦ Ὀρινόκου, χυνομένου

εἰς τὸν Ῥιονέγρον) μέχρι τοῦ μεγάλου Ὠκεανοῦ, πόλεις ἄξιαι λόγου εἶνε·

Βορότα πρὸς Δ., πρωτεύουσα τῆς δημοσπονδίας, ἐπὶ πεδιάδος ὑψηλῆς (8,000 π.), μετὰ 50,000 Κ. καὶ πανεπιστημίου.—*Καθαρένη*, πρὸς Β., μετὰ 8,000 Κ. θαλασσίου ἐμπορίου καὶ ἀλιείας μαργαριτῶν.—*Παραμᾶς*, πρὸς Δ. τῆς Καρθαγένης, μετὰ 18,000 Κ.

Β'. Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΒΕΝΕΖΟΥΕΛΑ.

[19,000 □ Μ., ὑπὲρ τὸ 4 ἑκατομμ. Κ.]

Αὕτη κεῖται εἰς τὰ βορειανατολικά παράλια κατ' ἀμφοτέρας τὰς ὁχθας τοῦ Ὀρινόκου Κατοικεῖται δὲ ὑπὸ τῶν Ἰνδικῶν φύλων τῶν *Καραίβων* καὶ Ὀττομάκων. Πόλεις δὲ ἀξίας λόγου ἔχει·

τὴν *Καρακάσσαν* πρὸς Β., πρωτεύουσαν μετὰ πανεπιστημίου καὶ 50,000 Κ. — τὴν *Κουμάναν*, ἀπέναντι τῆς νήσου *Μαργαρίτας*·—καὶ τὰς *Βαρίντας* πρὸς Δ.

Γ'. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΊΣΗΜΕΡΙΝΟΥ (ΕΚΟΥΑΤΟΡ).

[11,680 □ Μ., 4,300,000 Κ.]

Αὕτη εἶνε ἡ χώρα τοῦ Ἰσημερινοῦ μετὰ τοῦ ὁροπέδιου τοῦ Κούϊτου ΒΔ. Ἐνταῦθα πόλεις λόγου ἄξιαι εἶνε·

Κουϊτον, μετὰ 76,000 Κ. εἰς τὴν ὑπώρειαν τοῦ Πιχίγχα.—*Γουανακίλη*, ἐπίνειον τοῦ Κούϊτου.

Δ. Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΟΥΙΑΣ.

[24,000 □ Μ., 2,500,000 Κ.]

Αὕτη ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῶν Ἀμαζόνων

μέχρι τῶν πρὸς Β. τῆς Χιλῆς ὁρέων τῆς Βολιβίας· πόλεις δὲ ἀξιοσημειώτους ἔχει·

τὴν *Λίμαν* πρὸς Δ., μετὰ 160,000 Κ., 2 ὥρας μακρὰν τῆς θαλάσσης.—τὸ *Κοῦσκορ*, ΝΑ. τῆς Λίμας, μετὰ 40,000 Κ. — καὶ τὸ *Κάλλαο*, ΝΔ, τῆς Λίμας, πόλιν εὐλίμενον καὶ καλῶς ὠχυρωμένην.

3 Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΒΟΛΙΒΙΑ (ΑΝΩ ΠΕΡΟΥΙΑ).

[23,560 □ Μ., περὶ τὰ 2 ἑκατομ. Κ.].

Αὕτη ἀρχομένη νοτιανατολικῶς τῆς Περουίας, ἀπὸ τῶν μέσων τῆς λίμνης Τιτικάκης, φθάνει μέχρι τῆς Παραγουάης ΝΑ., τῆς Λαπλάτας καὶ Χιλῆς πρὸς Ν. καὶ τοῦ ὠκεανοῦ πρὸς Δ.· πόλεις δ' ἔχει· τὴν *Λαπάζην* πρὸς Δ., μετὰ 76,000 Κ.—τὴν *Σούκρη* ἢ *Χουκισάκαν* ΝΑ. τῆς Λαπάζης, πρωτεύουσαν μετὰ 24,000, Κ.—τὸ *Ποτόσιον*, πρὸς Ν. τῆς Λαπάζης, μετὰ 23,000 Κ. καὶ περιφήμων ἀργυρωρυχείων.

4 Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΧΙΛΗ.

[5,926 □ Μ., 2 ἑκατομ. Κ.].

Αὕτη κειμένη κατὰ μῆκος τοῦ εἰς τὴν εὐκρατον ζώην Μεγάλου ὠκεανοῦ ἔχει κλίμα εὐκραές καὶ εἶνε χώρα ἐπιμήκης καὶ στενὴ. Πρὸς Ν. δὲ κατοικεῖ ὁ ἀνδρεῖος καὶ ἀνεξάρτητος λαὸς τῶν *Αραυκάνων*. Πόλεις δὲ ἀξιολόγους ἔχει·

τὸ *Σαντιάγον*, πρωτεύουσαν, μετὰ 115,000 Κ.—τὸ *Βαλπάραισον*, πρὸς Β., μετὰ 70,000 Κ., τὴν σπουδαιότητα ἐμπορικὴν πόλιν τῆς Χιλῆς. — Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ πλῆρες νήσων πέλαγος τῆς *Χιλόης* πρὸς Ν., καὶ

σύμπασα ἡ δυτικὴ παραλία τῆς Παταγωνίας, μετὰ τῆς ἀποικίας *Μαγαλλάνης*.

Β. Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΟΥΑΝΗΣ.

[2,688 □ Μ., 220,000 (;) Κ.]

Αὕτη κεῖται μεταξὺ τῶν ποταμείων βραχιόνων τοῦ Παράνα καὶ Παραγουάη· πόλιν δὲ ἀξιοσημείωτον ἔχει τὴν *Άσουνσίωνα*, παρὰ τὸν Παραγουάην, ἀπέναντι τῶν ἐκβολῶν τοῦ *Πιλχομαύου*.

Γ. Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΟΥΡΟΥΓΟΥΑΝΗΣ.

[3,284 □ Μ., καὶ περὶ τὰς 400,000 Κ.].

Αὕτη κεῖται παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Λαπλάτα, καὶ πόλιν ἀξιόλογον ἔχει

τὸ *Μορτεβίδεον*, ὁχυρὰν πρωτεύουσαν παρὰ τὸν Λαπλάταν, μετὰ 400,000 Κ. περίπου.

Δ. Η ΟΜΟΞΠΟΝΔΟΣ ΠΟΛΙΤΙΑ ΤΟΥ ΡΙΟΥ ΔΕΛΑΠΛΑΤΑ,

ΗΤΟΙ Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΑΡΓΕΝΤΙΝΑ.

[57,444 □ Μ., μετὰ 4,880,000 Κ.]

Αὕτη πόλιν ἀξιόλογον ἔχει

τὸ *Βουενοσάϊρες*, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ (ἐνταῦθα 8 Μ. πλατέος) Λαπλάτα, μετὰ 480,000 Κ.

Ε. Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΒΡΑΣΙΛΙΑΣ.

[454,657 □ Μ., 9,700,000 Κ.].

Τὰ ἄριστα τῶν ἐνταῦθα προϊόντων εἶνε ὁ καφφές, τὸ σάκχαρ, ὁ βάμβαξ, ἡ ὄρυζα καὶ ξύλον πρὸς βαφὴν (ξύ-

λον τῆς Βρασιλίας). Εἰς δὲ τὰ ἐνδότερα ὑπάρχουσι χρυσορυχεῖα, ἀργυρορυχεῖα καὶ μεταλλεῖα ἀδαμάντων, οἷον ΝΑ. ἐν τῇ *Βίλλα Ρίκα*.—Αὐτοκράτωρ δὲ εἶνε ὁ φιλόσοφος ἡγεμὼν *Πέτρος ὁ Β΄*. καὶ πόλεις ἀξιόλογοι·

Ρίορ Γραβέϊορ, ΝΑ. τῆς Βιλλαρίκας, πρωτεύουσα, καθέδρα καὶ πρώτη πόλις τῆς νοτίου Ἀμερικῆς, μετὰ 275,000 Κ. — *Βαχία* (ἄλλως *Ἅγιος Σωτήρ*), μετὰ 430,000 Κ. — *Περναμβούκορ* ΒΑ., καὶ πλησίον αὐτοῦ *Όλινδα* (ᾧθεν ἐξάγεται Βρασιλιανὸν ξύλον), μετὰ 448,000 Κ.

9.) ΓΟΥΙΑΝΑ.

Αὕτη κεῖται πρὸς Β. τῆς Βρασιλίας, καὶ εἶνε μὲν πολὺ γόνιμος εἰς τὰ παράλια, ἔχει ὅμως κλίμα νοσώδες. Καὶ Ἀγγλικαὶ μὲν πρὸς Δ. εἶνε τὸ *Ἑστέκιβορ* καὶ δύο ἄλλαι πόλεις· Ὁλλανδικὸν δὲ τὸ *Παραμάριβορ*, καὶ Γαλλικὴ ἡ μικρὰ *Καυέννη*.

10. ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ.

Αὕτη σύγκειται ἐκ τῆς ὑπὸ ἰθαγενῶν μόνον κατοικουμένης *Παταγωνίας*, τῆς ὁποίας τὰ πρὸς βορρᾶν σύνορα δὲν εἶνε ὠρισμένα, καὶ τοῦ ἀφιλοξένου μεστοῦ νήσων πελάγους τῆς *Γῆς τοῦ Πυρός* (Χιονοσκεπῆς κορυφὴ 6,000 π.), κατοικουμένης ὑπὸ τοῦ τραχέος Νομαδικοῦ λαοῦ τῶν *Πεσχεραίχων*. Εἰς δὲ τὰ ΒΑ. τῆς Γῆς τοῦ Πυρός εὐρίσκονται αἱ *Μαλουῖναι* ἢ *Φαλκλάνδαιοι νῆσοι*. Οἱ Παταγῶνες φημίζονται ὑψηλότετοι τῶν ἀνθρώπων.

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ.

[161,000 □ Μ., μετὰ περίπου $4\frac{3}{8}$ ἑκατομμ.].

Θέσις καὶ πληθυσμός.

Τοῦτο τὸ μικρότατον ὡς πρὸς τὸ ἐμβαδὸν μέρος τῆς γῆς, ἀνεκαλύφθη μὲν κατὰ τὴν 16^{ην} ἑκατονταετηρίδα, ἀλλὰ πρῶτον ἀπὸ τοῦ 1760 ἔγινε γνωστότερον. Κεῖται δὲ ΝΑ. τῆς Ἀσίας καὶ ΝΔ. τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, καὶ συνίσταται ἐκ μιᾶς ἡπείρου καὶ πολυαρίθμων νήσων, ἀνῆκον σχεδὸν ὁλοτελῶς εἰς τὸ νότιον ἡμισφαίριον. Καλοῦσι δὲ *Αὐστραλίαν*, οὐ μόνον τὴν ἰδίως Αὐστραλίαν ἢ Νέαν Ὀλλανδίαν, ἀλλὰ καὶ τὰς τρεῖς μεγαλητέρας νήσους (τὴν πρὸς Β. Νέαν Γουϊνέαν, τὴν ΝΑ. διπλὴν νήσον Νέαν Σηλανδίαν καὶ τὴν πρὸς Ν. Γῆν τοῦ Δειμένου ἢ Τασμανίαν) καὶ τὸ πλησίον σύμπλεγμα τῶν ἡφαιστειῶν Αὐστραλιακῶν νήσων. Εἰς μεγαλητέραν δὲ ἀπὸ τῆς Αὐστραλίας ἀπόστασιν, κεῖται ἡ ἐξωτέρα τῶν πρὸς Α. νήσων Αὐστραλιακῇ σειρά, ἥτις καλεῖται *Πολυνησία* ἢ *Νῆσοι τῆς Νοτίου θαλάσσης*. Καθόσον δὲ περιλαμβάνουσι μετὰ τῆς Νέας Ὀλλανδίας καὶ πάσας τὰς πρὸς Α. τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ νήσους καλοῦσι τὸ μέρος τοῦτο τῆς γῆς *Ὠκεανίαν*.

Ὁ δὲ πληθυσμὸς σύγκειται ἐκ *Μαλαίων*, κατοικούντων τὰς νήσους τῆς ἐξωτέρας ζώνης καὶ τὴν Νέαν Σηλανδίαν. Ἰθαγενεῖς δὲ κάτοικοι τῆς ἡπείρου (περίπου 50 χιλιάδες) καὶ τῆς ἐσωτέρας τῶν νήσων ζώνης εἶναι οἱ *Νι-*

γριτόσοι, *Αυστραλοὶ Νίγηρες* ἢ *Παπουάσαι*, ὀκνηροὶ καὶ ὀλίγον ἐπιδεκτικοὶ μορφώσεως. Εἰς δὲ τὰ δυτικὰ τῶν νήσων συμπλέγματα ζῶσι πολλοὶ *Σίται* καὶ ὑπὲρ τὸ $\frac{1}{2}$ ἑκατομμ. Εὐρωπαίων.

Α'. Η ΗΠΕΙΡΟΣ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ ἢ ΝΕΑ ΟΛΛΑΝΔΙΑ.

[139,762 □ Μ. Αἱ δὲ Ἀγγλικαὶ ἀποικίαι μετὰ τῆς
Τασμανίας καὶ Νέας Σηλανδίας ἔχουσι
2,588,000 Κ.]

Ἡ Νέα Ὀλλανδία πρὸς Β. μὲν χωρίζεται ἀπὸ τῆς Νέας Γουινέας διὰ τοῦ *Τορρησιῶν πορθμοῦ*, πρὸς Ν. δὲ ἀπὸ τῆς νήσου Τασμανίας (Γῆς τοῦ Δειμένου) διὰ τοῦ *Βασσιῶν πορθμοῦ*. Τὸ δὲ ὁμοιόμορφον τῆς παραλίας διακόπτεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ κόλπου τῆς *Καρπενταρίας*. Καὶ τὰ μὲν ἐνδοτέρω μόλις τώρα ἀρχίζουσι νὰ ἐρευνῶσιν· εἰς δὲ τὰ νοτιανατολικά κεῖται ἡ ὀρεινὴ χώρα τῶν *Κυανῶν ὀρέων* (3,000 π.).

Εἰς δὲ τὰς δυτικὰς κατωφερείας τῶν *Βαραγογγεῶν ὀρέων* πηγάζει ὁ σημαντικώτατος ποταμὸς *Μουρράης* (440 Μ. μακρός), δεχόμενος δεξιόθεν τὸν *Δαρλίγγην*. Τὰ δ' ἐντεῦθεν, παραλλήλως πρὸς τὴν παραλίαν, ἐκτείνόμενα συνεχῇ ὄρη καλοῦνται *Αὐστραλικά* ἢ *Ἀλπεις*.

Ἰδιόρρυθμον δὲ καὶ ὁμοιόμορφον εἶναι τὸ βασίλειον τῶν φυτῶν, ἂν καὶ τὰ δάση εἴνε σπάνια. Καὶ θηλάζοντα μὲν ζῶα ἰδιάζουσιν εἰς τὴν Αὐστραλίαν ὁ Αὐστραλικὸς κύων καὶ τὸ *Καιγγουρούχ*· πτηνὰ δὲ λευκοὶ ἀετοὶ καὶ μέλανες κύκνοι. Ἐκ δὲ τῶν ὀρυκτῶν εὐρίσκονται πολὺ πλούσια στρώματα γαιανθράκων, ἄλατος καὶ πάντων

σχεδὸν τῶν χρησίμων μετάλων· εἰς δὲ τὰς Αὐστραλικὰς Ἀλπείας καὶ μεγάλα χρυσοῦ στρώματα.

1. Η ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΛΙΑ.

α.) Ἡ ἀποικία τῆς Νέας Νοτίου Οὐαλλίας, ἥτοι ἡ Νοτιανατολικὴ παραλία. Αὕτη θεμελιωθεῖσα τὸ 1788, εἶνε ἡ ἀρχαιοτάτη καὶ ἀριθμεῖ 584,000 Κ. Τὸ δὲ Σιδνέϊον, μετὰ τοῦ Ἰαξονείου λιμένος καὶ 435,000 Κ., εἶνε δευτέρα κατὰ τὸ μέγεθος πόλις τῆς Αὐστραλίας.

β.) Ἡ ἀποικία Κουηνσλάνδην [31,432 □ Μ.], ἥτοι ἡ βορειανατολικὴ παραλία, ἔχουσα μόνον 460,000 Κ.

2. ΝΟΤΙΟΣ ΠΑΡΑΛΙΑ.

α.) Ἡ ἀποικία Βικτωρία, ἡ καθ' αὐτὸ χώρα τοῦ χρυσοῦ. Ταύτης οἱ μὲν λευκοὶ κάτοικοι φθάνουσι τὰς 730 χιλ. ψυχῶν, πρωτεύουσα δὲ εἶνε ἡ Μελβούρνη, μετὰ τοῦ Φιλιππείου Λιμένος (port Philippe), 494,000 Κ. καὶ πανεπιστημίου. Ἄλλη πόλις ἀξία λόγου εἶνε ἡ Βαλλαράτη, μετὰ 64,000 Κ.

β.) Ἡ ἀποικία τῆς Νοτίου Αὐστραλίας, εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Μουρράη, μετὰ 205,000 Κ. Αὕτη πόλιν ἀξιόσημείωτον ἔχει τὴν Ἀδελαΐδην, πρὸς Δ. τοῦ Μουρράη, μετὰ 40,000 κατοίκων.

3. ΔΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΛΙΑ.

Αὕτη εἶνε λίαν ὀλιγάνθρωπος, καθότι κατοικεῖται μόνον 25 χ. Κ. [45,898 □ Μ.]. Πόλιν δ' ἔχει τὴν Πέρθην.

4. ΒΟΡΕΙΟΣ ΠΑΡΑΛΙΑ.

Ἐνταῦθα ἀνήκουσιν αἱ Βόρειαι Γαῖαι, εἰς τὰς ὁποίας πόλις ἀξία λόγου εἶνε ἡ Βικτωρία.

Ἐμπροσθεν δὲ τῆς νοτίου ἄκρας τῆς Νέας Ὀλλανδίας, χωριζομένη ἀπ' αὐτῆς διὰ τοῦ Βασιλείου πορθμοῦ, κεῖται ἡ μεγάλη *Τασμανία* νῆσος (4,233 □ Μ.), μετὰ 405,000 Κ. Πρωτεύουσάν δ' ἔχει τὴν *Ὁβαρτῶνα*, μετὰ 20,000 κατοίκων.

Β'. Αἱ Νῆσοι τῶν Αὐστραλῶν Νιγηρῶν.

Ἡ ΠΑΡΟΥΣΙΑ

Εἰς ταύτας ἀνήκουσι πᾶσαι αἱ νῆσοι τῆς πλησιεστέρας ζώνης, ἐκτὸς τῆς Νέας Σηλανδίας, ἥτοι

1) ἡ *Νέα Γουίνεα* (13,000 □ Μ.). Τὰ ἐνδότερα ταύτης εἶνε εἰσέτι ἄγνωστα.

2) Ἡ *Νέα Βρεττανία*, σύμπλεγμα νήσων πολυαρίθμων, πρὸς Α. τῆς Νέας Γουίνεας.

3) Αἱ *Νῆσοι τοῦ Σολομῶντος*, ἥτοι ἡ *Νέα Γεωργία*.

4) Αἱ νῆσοι τῆς *Βασιλείας Καρλόττας* ἢ αἱ νῆσοι τοῦ *Ἀγίου Σταυροῦ* (Σαντακρούζης).

5) Αἱ *Νεαὶ Ἑβρίδες*.

6) Ἡ *Νέα Καληδορία*, Γαλλικὴ.

Γ'. Νῆσοι τῶν Μαλαϊῶν.

Εἰς ταύτας ἀνήκουσι πᾶσαι αἱ νῆσοι τῆς ἀπωτέρας ζώνης καὶ ἡ διπλῇ νῆσος *Νέα Σηλάρδια*. Καὶ πλείσται μὲν εἶνε διαμορφωμέναι ὡς τὰ κοράλλια, τινὲς ὁμῶς εἶνε καὶ ἠφαίστιοι.

1) *Νέα Σηλάρδια* (4,998 □ Μ.), Ἀγγλική. Αὕτη ἡ πανταχοῦ ὄρεινὴ νῆσος εἶνε διπλῇ (τὸ ὄρος *Κῶκον* ἔχει

300 π.) καὶ διατέμενεται ὑπὸ τοῦ Κωκείου πορθμοῦ. Καὶ οἱ μὲν ἰθαγενεῖς κάτοικοι *Μαόροι* ἐκλείπουσι καὶ ἐδῶ κατ' ἔτος· πρωτεύουσα δὲ εἶνε ἡ *Ἀουκκλάνδη*.

2) Αἱ *Μαριάναι* ἢ *Λαδρόναι* (Ἰσπανικαί), ΝΑ. τῆς ἀπέναντι τῆς Ἀσίας Φορμόζας, ἠφαίστειοι, ἤδη κατὰ τὸ 1524 ἀνακαλυφθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Μαγγελλάνου.

3) Αἱ *Καρολίται* (Ἰσπανικαί), πρὸς Β. τῆς Νέας Γουϊνέας.

4) Αἱ *Μουλγράβιοι νῆσοι*, ΝΑ. τῶν Καρολινῶν.

5) Αἱ *Φίδσχιαι* ἢ *Οὐττειοι νῆσοι*, πρὸς Α. τῆς νήσου τοῦ Ἁγίου πνεύματος καὶ τῆς Αὐστραλίας.

6) Αἱ *Νῆσοι τῆς Φιλίας*, πρὸς Α. τῶν Ἑβρίδων, ὧν ἀξιολογοτέρα ἡ *Τογγαταβουά* (Τόγγα).

7) Αἱ *Σαμόαι νῆσοι*, ΒΑ. τῶν προηγουμένων.

8) Τὸ *πλῆρες νήσων πέλαγος τοῦ Κώκου*, ΝΑ.

9) Αἱ *Νῆσοι τῆς Ἑταιρίας*, πρὸς Α. Τὴν ἀξιολογοτέραν τούτων *Ταίτην* (20 □ Μ.) μετὰ 4 ἄλλων κρατοῦσι κατεिल्ημένην οἱ Γάλλοι.

10) Αἱ *Παμοτοῦαι*, ΒΑ. τῶν νήσων τῆς Ἑταιρίας ἢ *Πεδιταὶ νῆσοι*.

11) Αἱ *Γαλλικαὶ Μαρχεζάσκειοι νῆσοι*, ΒΑ.

12) Αἱ 11 *Σαρδβίχειοι νῆσοι* ΒΔ., ὧν μεγίστη εἶνε ἡ *Ὀθαίχη*, (229 □ Μ.), μετὰ τῶν ὑψηλῶν ἐκ λάβας κορυφῶν *Μαούρα Κέα* καὶ *Μαούρα Ῥόα* (13,000 π.). Καὶ οἱ μὲν (χριστιανοί) κάτοικοι ἐλαττοῦνται ἀδιαλείπτως· ὁ δὲ βασιλεὺς ἐδρεύει εἰς τὴν πόλιν *Ὀρολου-Λούην* ἐπὶ τῆς Ὀαχούης.

Τ Ε Λ Ο Σ.

12 cell

